

UNIVERSITY OF TORONTO



3 1761 01309032 9

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

A36602

VASILIE ALECSANDRI

OPERE COMPLETE

PARTEA ANTËIA

TEATRU

VOLUMUL IV

D R A M E

(al Operelor complete Vol. VI)

EDIȚIA II, NEVARIETUR

118120
13/9/11



Atelierul grafic I. V SOCECŪ, București

D R A M E

CETATEA NEAMȚULUI

P E R S O A N E :

Sobieschi, regele Poloniei.

Iablonschi, hatmanul armatei polone.

Potoschi, aghiotantul lui Sobieschi.

Șoiman, căpitan bătrân de cetate.

Tudora, fiica lui.

Farcaș, tânăr ostaș român.

Galu,	}	plăeși.
Ghețu,		
Mircea,		

Un străjer român.

O sentinelă polonă.

Un român bătrân.

O română.

Un copilandru.

Un soldat polon.

Trei plăeși.

Români, române, statul major polon, aghiotanți,
armata polonă.

CETATEA NEAMȚULUI

CETATEA NEAMȚULUI ¹⁾ SĂU SOBIESCHI ȘI PLĂEȘII ROMÂNI DRAMĂ ISTORICĂ ÎN 3 ACTE

Scenele se petrec la cetatea Neamțului, în anul 1686.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă malurile pirăului Neamț, cu o punte peste el; dealuri în fund, cu o cărare ce șerpuesce pe coastele lor, și în stânga casa lui Șoiman.

SCENA I.

Galu, Ghețu, Mircea (în fața scenei), **Români și Române** (învârtesc o horă pe malul pirăului.)

Galu. — Mândră ți ne-o dat Dumnezeu de serbarea icoanei lui Ștefan Vodă!

Ghețu. — Mândră, fătate, și strălucită ca numele Marelui Voevod ce-o apărat țara noastră, 40 de ani în șir, cu brațul său cel neînvins!

1) Subiectul acestei drame e tras din novela istorică a d-lui C. Negruți.

Galu. — Astăzi are să s'adune tot poporul de prin munți și de prin văi, ca să meargă sus, la cetatea Neamțului spre închinare d'înaintea icoanei sfântului Ștefan, după datina strămoșască.

Mircea. — (mai în fund, privind spre dealuri) Eată'i cum vin din toate părțile, cârduri, cârduri. Par' că se cobor turme de oi de pe coastele Ceahlăului.

Ghețu. — Însă nu 'l zăresc pe moș Șoïman, căpitanul cetății... De ce oare-o întârzie în casa lui? (arată casa din stânga.)

Galu. — Vezi că ați a să fie cununia fetei lui, Tudora, cu Farcaș aprodul, și s'a fi gătind de nuntă.

Ghețu. — D'a s'o întors Farcaș de la Eși?

Galu. — Ba 'ncă nu... S'așteaptă să cadă pe nică pe ceas.

Ghețu. — Numai de 'l-a fi dat voie Cantimir Vodă.

Galu. — N'ai grijă despre asta, căci Farcaș îi frate de cruce cu căpitanul Turculeț, și căpitanul Turculeț îi mână dreaptă a lui Cantimir Vodă.

Mircea. — Eaca și moș Șoïman cu Tudora.

SCENA II.

Cei de'nainte, Șoïman, Tudora (eșind din casă.)

Șoïman. — Vin', Tudoro, și 'ți șterge ochii, fata mea, că Farcaș, logodnicul tău, trebuie să sosască ați negreșit.

Tudora. — (tristă) Să te-audă Dumnezeu, tată; dar'...

Șoïman. — Ce?... te 'ndoești poate de cuvântul lui Farcaș?... cel mai vrednic și mai voinic aprod a lui Cantimir Vodă?

Tudora. — Ba nu, tată... Știu că el mă iubește, și că de-a trebui să treacă chiar pin foc, el a trece ș'a veni; însă o presimțire dureroasă îmi muncеște sufletul de astă noapte!

Șoïman. — (îngrijit) Ce presimțire?... Poate c'aî visat ceva?

Tudora. — O! dar; am visat un vis îngrozitor!.. Par' că năvălise peste biata țară un potop de sânge!.. Farcaș se lupta p'între valuri, și valurile tot creștea împregiurul lui, pên' ce-o atins zidiurile cetății de pe deal.

Șoïman. — Ferească Dumnezeu sfântul!.. Destule nenorociri o cădut pe biata Moldovă: locuste, sēcete, năvăliri de Tătari, de Turci, de Unguri, de Leși!.. vrajbe între frați, neunire, împărecheri!.. toate rălele ce pot aduce stîngerea unui neam întreg!.. Ferească Cel de sus, să nu 'îi fie vorba 'ntr'un ceas rău, fata mea, că mi se oğerește inima când gîndesc la câte-o pătimit bieții locuitori!.. Dar' ce stăm noi de vorbim de astea, când ađi a să fie cununiea ta?... Veđi... flăcării și fetele s'o adînat la horă, și gîoc voșos, că doar' sîntem în vreme de pace... Eaca și tovarășii mei de cetate: Galu, Ghețu și Mircea, care s'o coborît din deal pentru ca să te privească în haîna de mireasă, Nu 'i așa, fraților?

Galu. — Așa, moș Șoïmane... Să trăești, Tudoro, și să fii fericită după cum dorim și după cum dorești!

Tudora. — Mulțămim d-voastră... Să ne fie traîul bun la toți Românii!

Șoïman. — Amin! (cătră plaeși) De mult v'ați coborît din cetate?

Galu. — De cu răsăritul Soarelui.

Șoïman. — Și câți oameni o rămas de pază în lăuntru?

Galu. — Nouă plăeși, tot unul și unul.

Șoiman. — Prea bine ; nouă plăeși români plătesc cât nouă dăci de voinică. (cătră Români) Copii ! . . gătiți-vă să mergem în cetate ca să ne 'chinăm icoanei sfântului Ștefan.

Români. — Ha! să mergem, ha! să mergem.

Șoiman. — Și dac' a sosit Farcaș, pe când ne-om întoarce de la cetate, om face nunta Tudorii.

Români. — Noroc bun, noroc bun ! Ha! la cetate.

Șoiman. — Tăcere . . . Datina strămoșască este ca cea mai frumoasă fată din munți să cânte 'n ziua asta cânticul lui Ștefan Vodă . . . Cine vreți voi ca să cânte ?

Români. — Tudora să cânte, Tudora.

Șoiman. — Au! fată mea ? . . Ci că tu ești cea mai frumoasă d'între toate . . . Cântă dar.

Tudora. — Bucuros, tată.

Cântecul lui Ștefan Vodă.

Ștefan, Ștefan Domn cel mare,
Sămăn pe lume nu are
De cât numai mândrul Soare !
Din Sucăva când el sare,
Pune peptul la hotare,
Ca un zid de apărare.

Brațul se! fără 'ncetare
Bate oardele Tatare,
Bate cetele Maghiare,
Bate Leși din fuga mare,
Bate Turci pe zmei calare
Și 'i scutesce de 'ngropare !

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare !
Țera 'i mică, țera 'i tare,
Și dușmanul spor nu are !

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare !
Căci precum în Cer un Soare,
Unu 'î Stefan Domn cel Mare !

Românii. — (cu entusiasm) **Ura !**

(Se văd alergând pe dealuri câțiva Români spărieți cari strigă : Săriți... agiutorii !! . dușmanii !..)

Românii. — (mergând spre fund) **Ce este ? Ce să fie ?**

Șoiman. — **Ce larmă s'aude ?**

(Farcaș se arată pe deal, urmărit de un soldat polon. Luptă între amândoi. Polonul cade ucis. — Musică la orchestră.)

Tudora. — **Eaca Farcaș, Farcaș !**

Românii. — **Farcaș aprodul !**

Șoiman. — **Farcaș în luptă cu un Leah !** (strigă) **Nu te da, Farcaș băete, că venim și noi.** (cătră Românii) **Pe Leah, copii !**

Românii. — (voind să alerge spre deal) **Pe Leah ! .. pe Leah !**

Șoiman. — **Ba nu ; stați locului . . . N'are Farcaș nevoie de-agiutor împotriva unui dușman singur.**

Tudora. — **Tată, tată ! .. poate să mi'l omoare ! ..**

Șoiman. — **Taci, copilă, că nu știi ce spuî . . . Românul are șapte suflete 'ntr'însul ! .. Eaca Leahul slăbește . . . Farcaș îl strînge de-aproape . . . Leahul cade . . . Ura ! să trăești Farcaș !**

Românii. — **Ura ! Farcaș !**

(După ce cade Polonul, Farcaș aleargă pe deal, se coboară, trece puntea și vine în scenă.)

SCENA III.

Ceî de'nainte, Farcaș.

Farcaș. — **La arme, fraților ! .. la coase . . . la topoare, c'o întrat sabie 'n țară !**

Românii. — **Leșii ?**

Farcaș. — Leși! cu craiul lor Sobiețki!

Șoiman. — Sărmana țară!

Farcaș. — Sobiețki o venit cu toată puterea sa și cu toți hatmanii țării leșești, încât o pustiet locurile pe unde-o trecut... Toți locuitorii 'și-o părăsît casele de-o pribegit prin fundul codrilor, căci n'o rămas colț de pământ neprădat și nestrîcat de dușmani!.. Ba 'nc'o tăiet pe Doamna Rucsanda, fiica lui Vasile Vodă, și s'o cercat să ție pe sfînta Paraschiva din biserica Trii-Erarhilor.

Șoiman. — Ce neligîure! Ș'o luat-o?

Farcaș. — Ba nu; căci călugării o închis porțile, și de sus, de pe turn, o chîemat blăstîmul Cerîului asupra dușmanilor!.. Atuncî, hatmanul cel mare, Iablonovski, o poroncît oamenilor lui să se retragă.

Șoiman. — Pu! de Romîni, călugării.

Farcaș. — Leși! s'o retras din Eși; dar' o luat în robie pe Mitropolitul, ș'acum vin spre munți... La arme cu toți, fraților, că ne-agîunge potopul!

Tudora. — (în parte) Visul meu se împlinește!

Șoiman. — Pe unde-ai lăsat dușmanii?

Farcaș. — Aproape de-aici!.. (mergînd mai în fund și arătînd în dreapta) Priviți colo norul cel de colb care se 'nalță pîn' la Cerîu?.. Leși, fraților, Leși!

Șoiman. — La clopot, copii!.. Trageți clopotul de larmă, ca să s'adune Romîni de prin toate unghîurile munților.

(Cățiva Romîni es alergînd prin stînga și strigînd: La clopot! la clopot!)

Șoiman. — Si voi, cu toți bărbați, femei, copii, pe-apărare!.. Înarmați-vă cu ce 'ți găsi, și dați de moarte, ca să nu ȳică litfa c'o intrat în țara noastră ca 'ntr'un sat fără cîni.

(Se aude în culise clopotul de dandana, și se ved viind prin munți mulțime de Români înarmați.)

Românii. — La arme! . . la arme!

(Es, alergând între culise, și se întorc îndată înarmați cu coase, topoare, sinețe și parl.)

Farcaș. — Să mi'î dai mie, moș Șoïmane, ca să 'î duc eă la luptă.

Șoïman. — Tu să mi'î duci, Farcaș, că eă merg să apër cetatea.

Tudora. — (apucând pe Farcaș de braț) Farcaș, eă vin cu tine!

Farcaș. — (cu dragoste) Vin', Tudoro, draga mea! . . și de-a fi să murim om peri 'mpreună tot de o lovitură!

Românii. — Pe Leși, Români! . . Orî eî, orî noi!

Farcaș. — Veniți cu mine, fraților, și să nu cruțați păgânul, că el nu v'a cruța . . . Eată'î că se ved!

Românii. — (ridicând armele în sus) Pe moarte, pe moarte!

Farcaș. — Pe moarte! Mai bine să murim, decât să robim! (Pleacă înainte în dreapta, fiind pe Tudora de mână. Românii îl urmăză cu entusiasm.)

SCENA IV.

Șoïman, Galu, Ghețu, Mircea.

Șoïman. — Galu, Ghețu, Mirce, stați pe loc . . . Unde vē duceți?

Galu. — La luptă!

Șoïman. — Nu 'î treaba noastră s'alergăm înaintea dușmanului. Datoria noastră 'î s'apărăm cetatea Neamțului, care ne-o 'ncredințat-o Cantimir Vodă. Haï la cetate.

Galu. — Cum? . . Să ne 'nchidem între ziduri, când

frații noștri înfruntă moartea la lumina Soarelui!..
Șoimane, rău cuvânt ai rostit!..

Șoiman. — Tacî, Galule, că tu, de și ai cărunțit, tot îți sburdă inima mai pe sus decât mintea... Luptă vreî tu?... Luptă 'i avea în apărarea cetății!.. Moarte vreî tu?... Moarte-om găsi cu toții; căci mai bucuros ne-om îngropa subt risipurile celății, decât s'o închinăm dușmanului.

Mircea. — Ean ascultați ce svoană s'aude?

(Se aude în depărtare un sgomot de voci și înpușcături.)

Șoiman. — Negreșit Românii s'o întălnit cu Leșii ș'acum s'o încheștat la luptă! (ridicând mâinile către Cer) Doamne Dumneșul părinților noștri!.. fie'ți milă de femeile și de copiii noștri!.. Întinde mâna ta și umbrește aeste locuri nenorocite...

Mircea. — (de pe puncte) Șoimane, Șoimane!.. norul se tot apropie!.. Mi'i teamă pentru-ai noștri!

Șoiman. — Facă-se 'n voia Domnului!

Gal. — (pe puncte, privind în dreapta) Șoimane, Români noștri sînt puși în risîpă!.. Leșii îi alungă și 'i ucid!.. Haî într'agiutorîu sê perim și noi cu dênșii!..

Șoiman. — Ce agiutorîu o sê le dăm noi, patru oamini, împotriva uniî oștiri întregi?... Haî mai bine la cetate ca s'o apărăm pên' la cel de pe urmă om!

(se îndreaptă spre puncte.)

Mircea. — Stați, că zăresc o fată alergând în coaci.

Toți. — Unde 'i?... care 'i?

SCENA V.

Cei de'nainte, Tudora (vine alergând cu părul despletit, ținînd în mîna dreaptă o pală, și în mîna stîngă un steag polon.)

Șoiman. — (zărind-o) Tudora! (o stringe în brațe.)

Tudora. — (ecsaltată) Tată, tată!.. sîntem perduți!

Toți. — Perduți!

Tudora. — Româniî noștri s'a lovit cu toată oastea lui Sobiețki, și, după o luptă crâncenă, o fost biruiți!

Toți. — (cu desperare) Româniî biruiți!

Tudora. — Ceî mai mulți din ei o perit strigând: Să trăească Moldova!.. Farcaș s'o luptat și se luptă încă ca un zmeu!.. Pe unde trece el, cad Leși ca snopurile de grâu subt săcere... 'L-am vădut cu ochiî mei făcând minuni de vitejie, și smuncind steagul ista din mânilor unui căpitan leah, pe care 'l-o ucis... el mi 'l-o dat ca să 'l duc sus în cetate, pentru ca să nu cadă ear' în mânilor dușmanului.

Șoiman. — Ați audit?... Frațiî noștri sînt în rîsipire!.. Nu ne rămâne decât s'alergăm la cetate... Tudoro, vin' cu noi.

Tudora. — Ba nu, tată... Ține steagul, că eă mă 'ntorc ca să găsesc pe Farcaș.

Șoiman. — Nu te 'ngriji tu de el, că 'i voinic de frunte, și el esă chîar din gura lupului... Vin' cu noi, fata mea, că ne 'i fi de-agîtorî în cetate... Tu ne 'i inchide ochiî, dac' a vrea Domnul ca să murim.

(Mare sgomot în dreapta; răcnete, vaete, împușcături, zinghete de arme.)

Tudora. — Eată'î! eată'î că vin!.. Eată armiea leșască!

Șoiman. — Să nu perdem vreme... Haî, pên' a nu cădea de viî în mânilor păgânului.

(Toți pleacă spre fund, trec puntea și întră în cullsele din stînga.)

SCENA VI.

Românul bătrân, româncă, copilandrul.

(Câți-va Români, femei și copii întră alergând spre scenă; soldații poloni îi alungă; luptă între ei. — Muzică la orchestră. — Un soldat polon prinde din fugă pe un bătrân și voiesce să 'l înjunghie.)

Românul bătrân. — Omoară-mă, păgâne, că m'am săturat de-a videa nenorocirile Moldovii!

Copilandrul. — (aruncându-se între bătrân și soldatul polon) Țicălosule! .. vrei să omori un bătrân cu părul alb?

(Soldatul polon lasă pe bătrân și apucă pe copil, îl trântesc la pământ, și voiesce să 'l ucidă.)

Româncă. — (încleștându-se de brațul soldatului) Nu da, păgânule, că 'î copilul meu! .. Ucide-mă pe mine; na, lovește! (își arată sânul) Lovește sânul care 'l-o hrănit, dar' lasă copilul!

(Cel-l-alti soldați se răped și prind robi pre Români.)

(Se aud trimbițele armatei în dreapta. Armata începe a defila în sunetul micii și se așează în rând; după dânsa întră Românii robiți și înjugați la tunuri.)

SCENA VII.

Sobieschi, Iablonovschi, Potoschi, aghiotanți, statul major.

Potoschi. — (întrând mai înainte și anonțând) Maiestatea Sa craiul Sobiețki! .. (cătră armată) La front! .. Sus armele!

(Musica cântă o fanfară de onoare. Steagurile se pleacă d'înaintea lui Sobieschi. Soldații presintă armele.)

Sobieschi. — (se închină la steaguri) Ostași! .. sunt mulțemit de voi! .. V'ați purtat cu vrednicie la luptă! .. Unde sunt robii?

Potoschi. — (arătând Românilor) Eată'î, Maiestatea Voastră !

Sobieschi. — Să 'î lege ca să 'î ducă în Polonia, și care din ei a cerca să fugă, să 'l împuște !

(Potoschi se închină și merge spre ofițerii din fund ca să le comunice poroncile regelui.)

Iablonovschi. — Fie'mi ertat, Maiestatea Voastră, a vă observa că acești oameni s'au purtat vitejește, și că nu merită așa asprime...

Sobieschi. — (fără a 'l asculta, se primblă posomorît pe scenă) Neam obraznic și sumet !.. Niște țeranî fără arme să 'ndrăznească a să măsura cu oastea mea și a'mi ucide o mulțime de viteji de-ai mei !.. Să 'ndrăznească o țară mică ca aceasta a să împotivi mie, craiului Sobiețki ! mântuitorul Vieniî ! învingătorul Sultanului Mohamed IV !.. Foc și sânge am să las în urmă'mi, pentru ca să pomenească vecinic de mine ! (tare) Iablonovschi !..

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Maiestate !

Sobieschi. — (încet) Căți ostași de-ai noștri au perit, de când am intrat în Moldova ?

Iablonovschi. — Mulți, căci Domnul Cantimir...

Sobieschi. — (furios) Cantimir !.. O !.. să mă 'ntorc eu în Polonia fără a pune mâna pe el !.. Mișelul ! s'o ascuns în lagărul Turcilor, în loc să easă la câmp de bătaie și să dea ochi cu mine !

Iablonovschi. — Asta n'ar fi nimic pentru gloria Maiestății Voastre care o biruit atâți dușmani mai însemnați și mai puternici decât Cantimir Vodă ; dar' Moldovenii și cu Tătarii ne-au făcut mare stricăciune, otrăvind fântânile, ardând sînațele de pe câmpuri, urmărind armeea noastră, ca o turmă de lupi, și ucigînd tot ce găsa în calea lor. Caii noștri au

perit mai toți!.. Cea mai mare parte din tunuri au rămas pe drum, și ostașii Maiestății Voastre cer, în gura mare, a eși din această țară blăstemată, unde-au pătitit toate chinurile și toate relele.

Sobieschi. — (cu mânie) Iablonovschi!..

Iablonovschi. — (cu mândrie) Maiestate!.. de-oîu și chiar că 'î urgisi pe bătrânul Iablonovschi, care te slujește cu credință de când te-ai suit pe tronul Poloniei, eu 'mî-oîu face datoria de a'ți spune adevărul!.. Mare greșală au fost a noastră că ne-am dușmănit fără nici o pricină cu vecinii noștri Moldoveni; căci ei ar fi putut fi pentru Țara leșască un zid de apărare împotriva năvălirilor din Răsărit. Ar fi trebuit să dăm mâna cu dînșii, în loc să căutăm a'î subgiuga.

Sobieschi. — Prea târziu îmi dai sfaturi, Iablonovschi. Moldova e destinată a fi o provincie a Crăiei leșești, și mă gîr pe numele meu că așa va fi, precum Țic eu.

Iablonovschi. — Maiestate!.. Acum sînt 40 de ani de când trăesc tot pe câmpul răsboaelor; am îmbetrănit cu arma 'n mână, ș'am cunoscut ce plătesc Moldovenii la luptă, când își apără țara și neatîrnarea lor... Ei plătesc mult, Măria ta!.. Crede-mă pe mine, care 'mî-am jertfit toată viața pentru gloria lui Sobieschi; dă poroncă armiei de întors în Polonia, căci de când am intrat în Moldova, cu gând de a o supune, am pierdut nebunește gîmătate din ostașii noștri; ș'acum această armie ce s'au luptat ș'au biruit sub zidurile Vieniî, samănă mai mult c'o armie pusă 'n rîsipă decît c'o oaste învingătoare!

Sobieschi. — (pe gânduri, în parte) Are dreptate bătrânul Iablonovschi... (tare) Vrednicul meu general, îți mulțumesc că 'mî-ai vorbit astfel, fără sfială, când s'a-

tinge de gloria mea. Tu ești cel mai bun sprijin al tronului meu, și pe tine te voi asculta... Dă poroncă de plecare.

(Iablonovschi se închină și se apropie de statul major.)

(Se aude buclumând în cetate.)

Sobieschi. — Ce sunet s'aude?

Potoschi. — (înaintând) Un buclum ce răsună în cetatea Neamțului; el chiamă Români la răboi.

Sobieschi. — Ear'!.. răboi vreună?.. Fie!.. răboi le voi da!.. Îndreptați tunurile spre cetate.

(Soldații îndreaptă tunurile spre culisele din stânga și se pregătesc de răboi.)

Iablonovschi. — Eună aș dice, Maiestate, să lăsăm cetatea asta și să ne urmăm drumul înainte... Avem tunuri de câmp, nu de asalt.

Sobieschi. — (aprins) Ba!.. pre numele patronului meu!.. Nu va dice lumea că o cetate s'a arătat d'inaintea lui Sobieschi, fără a i să cuceri!.. N'avem tunuri?.. Vom lua-o dar cu mâinile.

Potoschi. — Numele Maiestății tale îi destul tun!

Sobieschi. — Potoschi! pe tine te însărcinez să dai asalt acestui cuib de hoți... ș'ascultă: să nu rămâie peatră pe peatră!

(Potoschi se închină și se întoarce spre oaste ca să dea poroncă de asalt.)

(Se aude între culisele din dreapta un sgomot de luptă.)

SCENA VIII.

Cel de'nainte, Farcaș (prins de Poloni întră, smuncindu-se din mâinile lor.)

Farcaș. — Mort mi'ți lua rob, dar' viună niciodată! (Poloni îl apucă de mână și 'l țin în loc) Ticăloșilor!.. vă puneți dăce împotriva unui om!

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Un ostaș moldovan rob în bătaie, și care nu vrea să se supuie.

Sobieschi. — Un ostaș moldovan? .. să 'l aducă înaintea Noastră.

(Soldații aduc pe Farcaș d'inaintea lui Sobieschi.)

Sobieschi. — Ce ești tu?

Farcaș. — Ostaș de-a lui Cantimir Vodă.

Sobieschi. — Cantimir! .. Tot ascuns șede în lagărul Turcilor, mișelul?

Farcaș. — Mișel nu poate fi apărătorul Moldoviî! .. El îi în țara lui cât și tu în țara ta!

Sobieschi. — Ți'î prea lungă limba, voînice! .. Îe sama să nu 'ți-o scurtez.

Farcaș. — (cu mândrie) În mâna ta sînt... Poți să 'mî tai și capul; dar' de plecat nu 'l-oîu pleca nicîdată d'inaintea dușmanului țerii mele!

Sobieschi. — Nicî când dușmanul îi învingător ca mine?

Farcaș. — Învingătorîu, tu? .. care ai întrat hoștește în Moldova ș'acum te 'ntorcî rușinat în Polonia? .. Mare 'ți este deșertăciunea, dacă te cređi învingătorîu! .. Privește'ți oastea obosită și 'ngîumătățită! .. Mergi de veđi drumurile pe unde-ai trecut acoperite cu trupuri de Leși, ș'apoi te fălește că ești învingătorîu... Ai năvălit la noi fără veste; 'ți-ai călcat cuvîntul ce 'l-ai dat, acu un an lui Cantimir, de a fi prietinul nostru, și ce-ai isbutit? .. Ai ucis câțiva creștinî nevinovați, ai ars cîteva sate, ai prădat cîteva monăstiri, ș'acum te furișezi ca un lup urmărit de zevodî... Sobiețki! mare ți'î numele! .. micî ți 's faptele!

Sobieschi. — (furios, pune mâna pe sabie) Sumețule! ..

Farcaș. — (cu un ris spasmodic) Sobiețki! .. cât ești tu

de mare și de puternic, eă rîd de mânia ta; căci noi, Românii, sîntem deprinși a videa moartea cu ochii!

Sobieschi. — Dacă ești deprins a videa moartea cu ochii, mori în fața Soarelui! (face un semn soldaților.)

(Soldații trag săbiile și încungîtură pe Farcaș.)

Farcaș. — Sobietki!.. sê știi, de la Farcaș Românul, că nu 'i vrednic pentru tine sê omori voînici ca mine!

Sobieschi. — Spênzurați'l...

Farcaș. — (tresărind) Sê mă spênzure pe mine!.. Hei!.. că doar' nu pere Românul cu una cu două. (smuncesce un baltag din mînilor unui soldat, îl ridică asupra soldaților și 'l poartă rîpide) În lături, păgânilor, că eă sînt Farcaș aprodul!

(Farcaș se isbesce p'între Poloni, apucă pe punte, se opresce pușin de strică puntea cu baltagul, ș'apoî pleacă, fugînd spre munte. Soldații se aruncă după el, dar' se opresc la capra punții dărîmate. Vr'o cățiva trag cu puscele în Farcaș.

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul represintă interiorul cetății Neamțului; în dreapta, pe planul I-iu, poarta cea mare e închisă; în fund, în stînga, se află un turn, în care păzesc un plăeș; de la poartă pînă la turn, zidul cetății e cu metereze; de-alungul zidului este o galerie de lemn pe care staă de pază cățiva Români înarmați; în stînga, pe al doilea plan, se află o capelă cu fereste gotice, luminată în intru. La ridicarea cortinei se aud din timp în timp tunuri depărtate care bat în ziduri. Plăeșii cară bolovanî pe galerie. Începe a însera.

SCENA I.

Șoîman, Galu, Ghețu, Mircea, străjerul român, plăeșii.

Șoîman. — Haî, voînici!.. cu inimă! cărați mereu la bolovanî pe galerie ca sê 'i aruncăm în capul Le-

șilor, când or mai cerca vr'un asalt... Ei ne trimet ghiulele din tunuri... Noi suntem mai darnici și le plătim cu petre... scumpe.

Mircea. — Nu știu de 's scumpe; dar' știu că 's grele, și pe care 'l-o agiunge bolovanul ista... halal de dânsul!.. Bună parte a avea. (arată un bolovan mare și 'l duce pe galerie.)

Șoïman. — (spre turn) Străjăriu!

Străjerul român. — Aud.

Șoïman. — Deschide'ți ochii în patru, și 'i țintește pe lagărul leșesc. De 'i zări vr'o mișcare de oamină, să ne dai de știre.

Străjerul român. — Bine.

Șoïman. — Și tu, Mirceo, primblă-te cu plăeșii de-a lungul zidului, și fiți tot cu mâna pe cucușul puștii.

Mircea. — N'ai grijă, moș Șoïmane... Care Leah a trece prin calea puștii, a și culege un plumb.

Șoïman. — (coborîndu-se în scenă) Ei! măi, Galule, îți place?... Luptă cereaî?... Eaca luptă.

Galu. — Îmi place, Șoïmane; dar' pare-mi-se că s'apropie funia de par.

Șoïman. — Fie cum a vroi Cel de sus!.. Știu încalte că n'or dice Leșii c'o luat cetatea cu mâna, ca un cuib de rîndunele... De cincî ȣile-acu, toată oastea lui Sobiețki tabără în valea Neamțului și prin munții de pr'împregiur. Tunurile lor bat zidurile aiste neconținut de cincî ȣile. În cincî ȣile patru asalturi o dat cetăți, și tot rîsipiți și rușinați o întrat sub corturi... Mândriți-vă Români!.. Noi, o mână de oamină, ne luptăm de cincî ȣile și cincî nopți c'o armie 'ntreagă!

Ghețu. — Așa este, fârtate; dar' am obosit, că, de când s'o început răsboiul, n'am închis ochii.

Șoïman. — Lasă, Ghețule, că 'n ceasul când 'i-om

închide, a fi pentru somnul cel vecinic, ca bîeții tovarășii noștri, ca Trotușan, ca Udrea, ca Veveriță și ca ceîlalți care-o perit în luptă.

Galu. — Fie-le țerna ușoară, că mare bine s'o purtat pîn' a nu cădea!

Șoîman. — S'o luptat cum trebuie să se lupte tot Românul pentru țara lui, ș'o murit cum trebuie să dorească a muri tot Românul care se sîmte mîndru de numele lui!.. cum oîu peri și eă ca ađi, ca mîni; cum îi peri și tu, Galule, și tu, Ghețule, și toți câți mai rêmân teferi acu în cetate; căci altă n'avem de-așteptat, decăt moartea!

Galu. — Moarte, dar!.. mai ales că ni s'o sfîrșit și merindele de gură și cele de pușcă.

Șoîman. — Ce spuî, frate? Nu mai este nici earbă, nici plumbi?

Galu. — Numaî câteva încărcături ne-o mai rêmas, și de-abîea putem rîspunde din cînd în cînd la loviturile dușmanului.

Șoîman. — (pe gînduri) Asta 'î ră treabă!.. dar' sê nu perdem bărbăția, căci poate ne-o aduce Farcaș ceea ce ne lipsește.

Galu. — Farcaș?

Șoîman. — Dar... Spre ameađă, cînd eraî tu de strajă 'n turn, Farcaș o eșit din cetate.

Galu. — Pe unde?

Șoîman. — Prin fîntâna asta 'n care se deschide-o hrubă taînică ce duce la poalele dealului... El s'o dus sê pîndească mișcările dușmanilor mai de-aproape, doar' a afla ceva despre hotărîrea lor, și doar' a putea căpêta ceva merinde pentru noi.

Ghețu. — Numaî de n'ar pune mîna Leșiî pe dînsul!

Șoïman. — Pe Farcaș?... El îi în stare să le fugă d'între degite, ca o șopêrlă.

Galu. — Ș'apoî îi tînêr, frate!... îi cu focu 'n inimă, și'l trage inima într'acoacî, la Tudora care 'i închisă cu noi în cetate... N'ai grijă de Farcaș... Un voinic ca el, cu dragostea 'n suflet, are dîce vieți într'ênsul.

Ghețu. — Dar' biata Tudora unde'î, Șoïmane?

Șoïman. — Cole, în biserică... Ea poartă de grijă celor răniți în bătaie, și închide ochii celor ce mor.

Ghețu. — Sêrmăna copilă!... Ce s'a face ea de-a fi sê perim aici cu toți?

Șoïman. — (cu mândrie) Ea, Ghețule?... Ea 'i fata lui Șoïman bătrînul!... îi Romîncă, ș'a muri cu tată-sêu și cu logodnicul ei la un loc!

Ghețu. — Pêcat de tinerețile ei!

Șoïman. — Tăceți!... par'c'aud un glas în fundul fîntîniî.

Ghețu. — Farcaș a fi.

(Se pleacă cu toți pe gura fîntîniî.)

Șoïman. — Zăresc o umbră ce se urcă spre noi de-a lungul pîretului... (strigă în fîntînă) Farcaș, tu ești!

Farcaș. — (în fîntînă) Eă!

Șoïman. — Vină 'ncet, băte... Nu te grăbi, sê nu 'ți lunece picîorul.

Farcaș. — Întindeți'mî mîna.

Șoïman, Galu, Ghețu. — (întind mînile în fîntînă) Eaca mîna... Apucă-te vîrtos.

Farcaș. — (îvindu-se) Eată-mê's cu bine. (ese din fîntînă.)

SCENA II.

Ceț de'nainte, Farcaș (aducând o torbă.)

Șoiman. — Vină 'n brațele mele, fiule, că mult 'ți-am mai dus grija.

Farcaș. — Dacă puțin o lipsit să nu mă mai vi-deți.

Toți. — Cum? Ce felii?

Farcaș. — Era să mă prindă și să mă ucidă Leșii.

Toți. — Ferească Dumnezeu sfântul!.. Cum asta?

Farcaș. — După ce m'am coborât aji în fântână, ș'am dat în hrubă de-am eșit în poala dealului, am cercat să m'apropiî de lagărul Leșesc ca să prind limbă și să aflu ceva, când, chiar în drumul meu, am dat peste-o ceată de cincî Leși care sta la pândă subt o stâncă. Era un căpitan cu dênșii, și le 'm-părta praf și plumbi, dicându-le să fie gata pe astă sară, căci Sobietki o poroncit să ne dee un noû asalt.

Toți. — În astă sară?

Farcaș. — În curênd trebuie să ne lovească, căci Soarele 'i pe-asfințite.

Șoiman. — Ei! și?..

Farcaș. — Auđind de asalt, soldații o inceput a chiui ș'a bea d'intr'o ploscă, ca să prinda la inimă... Eû mă uitam la torba cea cu praf, cum se uită uliul la cloșcă, și, în vreme ce Leșii deșërta plosca, m'a-runc de-odată în mijlocul lor ca o arătare, smuncesc torba și plec la fugă p'între stânci... Dușmanii se ȳeû turbați după mine, împușcând ca într'un ȳepure și sbîerând ca copoi, dar' nu mă nimeresc și 'mă perd urma... Numaî unul din ei, căpitanul, un tinerel fără musteață, nu știu cum dracul face, și 'mă ese înainte, tocmaî la gura hrubiî...

Toți. — Și? . .

Farcaș. — (cu sânge rece) 'L-am ucis! . . Eaca torba Leșilor!

Galu. — Da bine, trupu lui ce 'l-ai făcut? . . 'L-ai lăsat acolo, la gura hrubii?

Farcaș. — Aș'! . . se dee tovarășii lui de dânsul, și se discopere hruba? . . Nu, tată; nu 's așa de copilandru . . . Am tras trupul în hrubă, și 'l-am ascuns de lumina Soarelui.

Șoiman. — (deschidând torba) Să trăești, băete, că voinic braț și coaptă minte ai la vrîsta ta! . . Ean să vedem ce ne-aduci? . . Îi plină! plină, fraților, de praf și de plumbi! Hei! că multe morți o să mai trimetem în cei păgâni, din torba lor!

Farcaș. — Așa, tată Șoimane! . . dar' și noi trebuie să ne gătim, căci Sobiețki s'o giurat pe steagul crăesc să nu rămăie adî nici peatră pe peatră din cetate, nici om cu vieață în lăuntru.

Șoiman. — Așa s'o giurat Sobiețki? (strigă) Măi, copii, veniți cu toți aici.

(Toți plăeșii, afară de străjer, se cobor și vin lângă Șoiman.)

Plăeșii. — Eată-ne.

Șoiman. — Ați auzit, voinicilor? . . Ci că craiul Sobiețki o giurat peirea noastră pe adî . . . Ce dîceți voi?

Mircea. — Vie să ne ucidă, dac' a putea?

Șoiman. — Copii! . . acuș a se 'nceapă o luptă cum n'am mai avut pînă adî. Hai să facem și noi giurămîntul de moarte; dar' mai ântêi, na, copii . . . întindeți mânil: Na praf leșesc; na plumbi leșești. (împarte patroane la plăeși) Să le trimetem dușmanului cu dobîndă prin țevia puști.

Plăeșii. — Adă, adă.

Șoiman. — Ș'acum, ascultați și dîceți ca mine:

I.

Mórtea ne vine, dar' nu ne pasă !
 Mórtea 'n resboațe noi o dorim.
 Mórtea vitează e mult frumoasă !
 Jurăm cu toți ca să murim !

Toți.

Jurăm cu toți ca să murim !

II.

Pentru Moldova ce pătimește,
 Pentru Moldova care-o iubim,
 Pentru Moldova ce ne privesce
 Jurăm cu toți ca să murim !

Toți.

Jurăm cu toți ca să murim !

III.

(Șolman se pune în genunchi.)

O ! țără scumpă, rămâi cu bine !
 O ! țără dulce, noi ne jertfim !
 O ! țera noastră, noi pentru tine,
 Jurăm cu toți ca să murim !

Toți.

Jurăm cu toți ca să murim !

SCENA III.

Cel de'nainte, Tudora (se arată la ușa capelei și ascultă
 jurământul plăeșilor.)

Tudora. — Faceți giurământul morții și pe mine
 nu mă chemați !

Plăeșii. — (cu mirare) Tudora !

Tudora. — (Înaintând spre plăeși cu un aer inspirat) Cine v'o dat vouă dreptul să uitați pe Tudora, când este a vă jertfi pentru țară?

Șoiman. — Copila mea !..

Tudora. — Numai voi vă cunoașteți datoria?.. Voi numai vă iubiți țara?.. Eu n'am suflet ca voi? n'am ca voi sânge de Româncă?

Farcaș. — (cu dragoste) Tudoro!

Tudora. — De și nu sînt decît o bîată copilă, dar' de cinci zile, de când trăesc cu voi, 'mî-o crescut în pept inimă bărbătească!.. Aici, în bisericuța asta, singură, fără agiutoriu, am închis ochii la opt creștini răniți în bătăie; am auzit cele de pe urmă cuvinte ale lor, suspinurile lor cele de pe urmă, și m'am diprins a videa moartea 'n față. Cum nu vă 'i frică vouă de dînsa, așa nici mie!.. și cum vreți voi să vă dați viața pentru Moldova, așa și eu vreă să 'mî-o dau!

Șoiman. — Tu, fata mea?.. tu, în floarea tinereții!

Tudora. — Moartea n'alege!.. ea, când vine, abate și pe cel tare și pe cel slab... Și 'n curînd, din câți sîntem aici, nici unul n'a să măi rămîie cu viață!

Șoiman. — De unde știți?..

Tudora. — Am auzit tot ce v'o spus Farcaș... Sobiețki o giurat peirea noastră, și Sobiețki 'i tare!.. Giurămîntul lui s'a împlini; dar' eu nu vreă să cad vie în mîinile lui.

Farcaș. — Nu, Tudoro!.. cât oîu fi eu lângă tine...

Tudora. — Locul tău, Farcaș, nu 'i lângă mine; locul tău îi pe ziduri în fața dușmanului. Datoria ta 'i să mori în luptă lângă tată-meu; datoria mea 'i să vă răsbun pe toți!

Șoiman. — Să ne răsbunî?

Tudora. — (inspirată) Ascultați! .. În noaptea trecută, pe când voi păzați zidiurile, eu stam îngenunchietă d'inaintea icoanii Maicii Domnului și mă rugam pentru sufletele celor morți. Lumina candelilor se răsfângea pe opt trupuri de voinică fără suflare, care zac în biserică... Atunci, am vădut cu ochii mei ridicându-se morții în picioare!.. mergînd să serute icoana, și pe urmă apropiindu-se de mine, 'mă oșis: «Tudoro! de ai inimă de Româncă... Tudoro! de «ți-i dragă țara Moldovii n'o lăsa nerăsbunată!»

Șoiman. — (ușmit) Ce dice?

Tudora. — «Tudoro! nu ne lăsa pe noi, nu lăsa «pe tatăl tău și pe Farcaș, logodnicul tău, fără răsbunare!.. Mergi în lagărul leșesc, și, cu brațul tău, «du moarte dușmanului Românilor!.. du moarte lui «Sobiețki!»

Șoiman. — (cătră cela-l-alți) Îi perdută!..

Tudora. — Aiste cuvinte 'mă o rostit morții!.. și eu m'am legat cu giurămînt cătră ei așa să fac.

Șoiman. — Tu să omori pe Sobiețki!.. Cum?... în ce chip?

Tudora. — (zimbînd) Ângerul Moldovii m'a duce de mână!.. Decât să mor aici, ucisă de soldații lui Sobiețki, mă bine să cerc o faptă măreață și mîntuitoare pentru țara mea!

Farcaș. — Tudoro, pe mine m'ai uitat?

Tudora. — (cu îndușoare) Farcaș!.. Dumneșeu n'o vrut să facem casă împreună, de și numai El știe cîtă dragoste-am avut și am pentru tine! (vocea îi slăbește) Nu mă sfiesc acu, în agiunul morții, s'o mărturisesc în aușul oaminilor... dar' nu vreă să mă dispart de tine ca o străină, nu, că mi se rupe inima!

Toți. — (cu înduioșare) Tudoro!..

Tudora. — O! lăsați-mă să plâng, ca să 'mă mai răcoresc sufletul... Nu pot gândi fără tulburare c'are să moară tata!.. și tu, Farcaș, și voi toți, oamini buni, și eu!.. în loc de cununie, în loc de fericire... moarte, în floarea vieții!.. Ce-am făcut noi lui Dumnezeu ca să fim osândiți așa?.. (plânge.)

Șoiman. — (luând pe Tudora lângă sinul lui) Tudoro, draga tatii, nu ne face să slăbim tocmai când avem nevoie de bărbăție. Dacă o vrut Dumnezeu astfel cu noi, trebuie să ne supunem poronciilor lui... Tu singur' ai spus că jertfa pentru țară îi o datorie sfântă!.. Nu mai plânge, draga mea, că 'mă frângi inima. (plânge.)

Tudora. — (încetând din plâns) Eaca, nu mai plâng, tată!.. Cată 'n ochii mei... Așa 'i că nu mai sunt la crimă?... Nu băgați de samă, oamini buni... Tudora s'a arăta vrednică de tată-său și de voi!.. Și tu, Farcaș, dă-mi mâna și vin' de 'ngenunche cu mine d'inaaintea tată-meu, ca să ne binecuvinteze și să ne unească cu mâna lui! (Îea pe Farcaș de mână, zimbînd) Veți cât ți'i de veselă mireasa, dragul meu... Fii și tu vesel ca mine, că ne-om găsi uniți în ceea lume!

Șoiman. — (cătră Galu) Galule, mi se sfărșește inima când o văd astfel.

Tudora. — Tată, binecuvîntarea unui părinte îi sfîntă 'n ochii lui Dumnezeu!.. unește-ți copiii și-i binecuvîntează 'n fața Cerîului, unde-o să ne 'ntîlnim în curînd.

(Se pune în genunchi, împreună cu Farcaș, la picioarele lui Șoiman.)

Șoiman. — (întinzînd mâinile pe capetele lor) Unite fie sufletele voastre în vecinicie, precum numele voastre sînt nedespărțite în inima mea!.. Copii!.. priimiți prin graiul meu binecuvîntarea Cerîului și a pămîntului!

Plăeșii. — (uimiți) Amin !

Tudora. — (ridicându-se veselă) Tată ! .. dă'mi mâna s'o sêrut... Acu mē sîmt fericită !

Șoïman. — Vin' în brațele mele, fiică scumpă și vitează. (o îmbrățișază cu dragoste și 'l ȃice încet) Sē mori cu bărbăție, Tudoro.

Tudora. — (încet) În ceasul de pe urmă 'mî-oîu aduceaminte că 's fiica lui Șoïman bătrânul !

Farcaș. — (întinȃnd brațele) Tudoro, mie nu 'mî ȃici nimică ? ..

Tudora. — (aruncându-se în brațele lui Farcaș și sêrutându'l) O ! Farcaș, soȃul meū, iȃi daū cea 'ntêi și cea de pe urmă sêrutare pe-aist pămênt ! (încet) Sē aperi pe tata, Farcaș !

Farcaș. — Oîu peri lângă dênsul !

Tudora. — Ș'acum, voïnicilor, fiecare la locul sêu : voi pe ziduri, și eū în lagêrul leșesc ! .. Rēmâneȃi cu bine ! (se îndreaptă spre gură fântânei.)

Plăeșii. — Dumneȃeū sē 'ȃi agiute și sē 'ȃi apere ȃilele.

Tudora. — (se sule pe marginea fântânei) Acu mē sîmt vrednică sē mē unesc și eū la gîurămêntul vostru. (cântă :)

O ! jêră scumpă, remâi cu bine !
O ! jêră dulce, noi ne jertfim !
O ! jêra noastră, noi pentru tine
Jurăm cu toȃi ca sē murim !

Toȃi.

Jurăm cu toȃi ca sē murim !

(Tudora se coboară în fântână și dispare. — Plăeșii grămădiȃi înpregîturul fântanei privesc în întru.)

Farcaș. — Tudoro, sē iei arma Leahului celui ucis.

Tudora. — (din fântână) Bine.

Toți. — Noroc bun, Tudoro!

Tudora. — (din fântână) Noroc bun !

SCENA IV.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea, Farcaș, străjerul român, plăeșii.

Farcaș. — (cu desperare) De-acu s'o sfârșit toate pentru mine 'n lumea asta!

Șoiman. — Și pentru mine!.. Un singur copil am avut și 'l-am pierdut!

Galu. — Nu slăbi, Șoimane frate, nici tu, Farcaș băete, că s'apropie ceasul luptei.

(Străjerul român din turn buclumă.)

Toți. — Ce este ?

Străjerul. — Oastea leșască vine spre cetate.

Farcaș. — Asaltul cel mare se pregătește!.. La ziduri cu toți, la ziduri!

Șoiman. — La metereze, copii!.. și chitiți tot subțita stângă. Când nu 'ți mai avea plumbi, încărcăți cu nasturi de la chingă; când nu 'ți mai avea praf de pușcă, răsturnați la bolovanii pe capul dușmanilor.

Plăeșii. — (cu entusiasm) La ziduri!.. la ziduri!

(Plăeșii se răped pe galerii și se găsesc de bătaie. — Afară de cetate se aud răcnete de Leși. — Tunurile trag în ziduri.)

Șoiman. — Auziți răcnete de Leși?.. Tu, Galule, așază-te colo lângă turn cu trii oameni. Tu, Ghețule, la mijlocul zidului. Tu, Farcaș, colo lângă poartă; și eu peste tot locul... Să vă ved, copii!.. Faceți

ca să rămâie pomenire neuitată în Moldova de Plăeșii din cetatea Neamțului.

(Câteva ghîulele cad pe scenă. — Una din ele rănesc pe un plăeș.)

Un plăeș. — Valeu! (remâne cu corpul spîndurat pe galerie.)

Șoiman. — Ce este?.. Un plăeș rănit!

Galu. — Ba 'i ucis, sërmanul!

Șoiman. — Dumneșău s'î erte pëcatele!.. (se suie pe galerie și privește preste ziduri) Ce fac Leșii?

Farcaș. — Fugî, tată, că teucid păgâni!

Șoiman. — Atuncî s'agîungă!.. Eacă. Leșii așață scările pe ziduri! Luați sama bine, copii!.. Foc în gramadă!

(Plăeșii împușcă de o dată preste ziduri, — Se aud răcnete dureroase afară din cetate.)

Farcaș. — (privind preste ziduri) În plin!.. opt puști, opt morți!.. și cei mulți înainte!

(Polonii împușcă de din afară. Plăeșii le răspund cu foc necurmat.)

Ghețu. — (strigă preste ziduri) Măi, pane, mă!.. cel cu musteața de-un cot!.. Ce 'mî dai, s'î trimet un plumb în frunte?

Șoiman. — Ghețule, nu fii nebun... pleacă'ți capul.

Ghețu. — (asemene) Ce dîci, mă?.. îl vrei în dar?... Fie și 'n dar... ține!.. (trage cu pușca) drept în frunte!.. M'am ținut de cuvînt... S'î fie de bine! (se pleacă pe ziduri rîdînd.)

(Polonii trag în Ghețu care cade pe zid rînit, strigînd: Valeu! m'o ucis! Farcaș se răpede de 'l ridică și 'l coboară în scenă.)

Farcaș. — Na! c'o pătit'o, Ghețu!.. Apoi dă!.. n'o cată Românul cu lumînarea?

Șoiman. — Pëcat de el că era un viteaz!

Farcaș. — (depuind pe Ghețu lângă fîntînă) Ești rănit de moarte, Ghețule?

Ghețu. — (reînvîind) Ba nu; dar' 'mî-o frînt o mînă păgâni. (se întinde la pămînt.)

Șoïman. — Farcaș, Farcaș !

Farcaș. — (suindu-se răpede pe galerie) Aud, tată.

Șoïman. — Ce se zărește colo lucind ca un boț de aur ?

Farcaș. — Sobietki, tată ! .. craïul Sobietki cu hatmanii leșești ! .. Eată ! ! .. întinde mâna spre cetate și dă poroncă de asalt ! .. Ațineți-vă, fraților, c'acu 'i greul ! .. Sobietki însuși o rîdicat steagul crăesc.

Șoïman. — Steag pentru steag ... Mă duc s'aduc și eũ steagul Moldovii. (se coboară, intră în biserică și aduce stindardul cu marca țerii.)

(Se aud răcnete turbate afară de cetate și înpușcături. Asaltul începe.)

Farcaș. — Eaca Leșii se suie pe scări ! .. Plouați cu bolovanii peste dênșii.

(Plăeșii ridic bolovanii și 'i arunca peste ziduri, strigând : La bolovanii, copii ! — Plouați cu petre. — O merță ! — Dați de tot ! — Nu lăsați păgânii să între în cetate.)

Șoïman. — (trecend scena cu stindardul) Eată steagul Moldovii ! .. Marturul biruinților lui Ștefan Vodă ! .. Pe zidiũ ! .. (se suie pe galerie și aședă stindardul la mijlocul zidului.)

(Polonii la vederea stindardului strigă : Ura !)

Plăeșii. — Ura !

(Lupta se încleștează mai tare. Plăeșii trag cu puscele și aruncă cu bolovanii. Polonii dau asaltul. Câțiva soldați se arată de-alungul zidului. Plăeșii se luptă cu ei și 'i resping. În timpul luptei cad doi plăeși morți și unul rănit.)

Farcaș. — (cătră un soldat polon ce se ivesce pe zid lângă poartă). Bine-aĩ venit, pane ! .. Ce cați tu la noi ? .. Moarte ? Na, moarte ! (se luptă cu soldatul) Iute mi te-aĩ suit, dar' mai iute te'ĩ coborî. (il apucă cu brațele și 'l aruncă peste zid.)

(Alți doi soldați se arată în față cu Șoïman și pun mâna pe stindardul Moldovei.)

Șoïman. — (apărând stindardul) Eaca, mă ! .. Vă face pot-

tă steagul nostru ș'ați vinit doi odată?.. Așa 'mă place și mie, că două mâni am și eu.

(Șoiman se luptă cu soldații; pe unul îl înjunghie, ear' cel-a-lalt rănesce pe Șoiman, lovindu-l cu un baltag în frunte.)

Farcaș. — Nu te da, tată, că vin și eu.

Șoiman. — (scăpând stindardul, cade de pe galerie pe scenă) Valeu! m'o ucis păgânul!.. La steag, Farcaș!.. Nu lăsa steagul!..

Farcaș. — (aruncându-se pe Polonul ce a apucat stindardul) Lasă pe mine, tată!..

(Farcaș apucă pe Polon și 'l trage de pe zid pe galerie, și pe urmă pe scenă unde se încinge o luptă grozavă.)

Farcaș — (luptându-se) Dă-te rob, Leahule, că te stîng de pe fața pămîntului... (apucă de stindard și ridică baltagul) Nu vreî?... (îl lovesce) Morî, dar! (Polonul cade mort.)

Șoiman. — (în genunchi răzimându-se pe palme, urmăză cu ochii scena acelei lupte, și când cade Polonul, el ține cu voce slabă:) Scăpat-ai steagul?

Farcaș. — (ridicând stindardul în sus) Eată'l, tată!

Șoiman. — Slavă ție Doamne!.. De-acum pot muri! (cade leșinat.)

Galu. — Ura!.. Biruința 'i a noastră!.. Leșii se retrag!

Plăeșii. — (cu bucurie) Ura!

Farcaș. — (sprijinind pe Șoiman) Zădarnică bucurie, fraților, căci am perdut pe tata Șoiman!

Plăeșii. — (sărind de pe galerie și viind lângă Șoiman) Moș Șoiman!.. o murit?

Farcaș. — Îl rănit la cap... Aduceți apă rece să 'i spălăm rana.

(Plăeșii aduc o cofă cu apă.)

Galu. — (îngenunche lângă Șoiman și 'i ăa capul în brațe) Adă 'n coace să 'i vîd eu rana, c'am mai vîdut eu multe 'n

vieața mea... (spală rana) Adâncă'il... (cu înduioșare) Șoïmane, frate Șoïmane, nu 'î cu drept să mori tu 'nainte mea. Vină'ți în simțiri, că doar' nu poți tu peri de-o lovitură de Leah...

Farcaș. — (plângend) Sërmanul tata Șoïman!.. Mai bine muream eu decât el!

Galu. — Tacî, copile, nu plînge, că nu se poate să perdem noi pe Șoïman viteazul. (îi pune mâna la inimă) Nu... eaca!.. i se bate inima ca 'ntr'un om verde. (îi lăgă rana) Șoïmane!.. Scoală, Șoïmane, că te plîng tovarășii tăi ca niște femeî. (își șterge ochii de lacrimi) Dehide'ți ochii de veđi rîsipa dușmanilor.

Șoïman. — (deșteptându-se) Cine mă chîamă?

Plăeșii. — (cu bucurie) Noi, tată, noi!

Șoïman. — (încă amețit) Voi?... Cine sunteți voi?... (zimbind) Ha! tovarășii mei... vă cunosc... eaca și Farcaș... eaca-și Galu... Dar' steagul!.. unde'î steagul?..

Farcaș. — Eată'l, tată.

Șoïman. — (luând stindardul) Nu ni 'l-o luat dușmanii?... Nu... Eată'l!.. eată'l!.. O! par' că 'mî mai vine inima la loc... (îl serută plângend) Steagul Moldoviî!.. fala țerii!

Galu. — Destul, Șoïmane... Nu te tulbura, că ești încă slab.

Șoïman. — Ba nu, Galule... Lasă, ca el îmi dă vieață. Când îl simt colo pe inimă... inima 'mî crește și prinde la putere... Farcaș, tu 'l-ai apërat?

Plăeșii. — El, el!

Șoïman. — Strămoșii noștri să te binecuvinteze din Cerîuri... Na, ți'l încredințaz de aștăđi ție... Să mori pentru dînsul.

(Farcaș ȳea stindardul. — Străjerul buciună.)

Galu. — (mergënd spre turn) Străjeriũ, ce este?

Străjerul. — Vine călare spre cetate un Hatman leșesc cu steag alb în mână.

Șoïman. — A fi vr'un sol de la craïul Sobiețki.

Galu. — Poate că ne-aduce vorbe de pace.

Șoïman. — Pace? .. Cât praf și plumbi mai avem?

Galu. — Nicî de-o încărcătură!

Farcaș. — Dar' avem topoare și bolovanî?

(Se aude bătînd în poartă.)

Șoïman. — Auziți? .. Solul o sosit la poartă...

Galule, mergî de 'î deschide.

Galu. — (mergînd la poartă) Cine 'î?

Iablonovschi. — (afară) Sol a craïului Sobieschi.

Șoïman. — (sculîndu-se) Să 'l primim cum se cuvine...

Copii, deschideți poarta! .. Și voi, câți mai sînteți în cetate, oamini teferi sau răniți... în picioare cu toți, ca să nu vadă dușmanul, Român culcat la picioarele lui!

(Noaptea cade treptat în toată scena asaltului. Scena solului se petrece la lumina torțelor aduse de plăeși din biserică. Ghețu și alți doi plăeși răniți se scoală cu greu în picioare și se apropie de Șoïman. Ei în toată scena următoare stau sprijiniți pe pusele lor. Șolman se sprijină cu brațul stîng pe umărul lui Farcaș; dar' cu cât vorbește cu solul, el slăbește, se clatină și însfîrșit cade în brațele plăeșilor.)

SCENA V.

Cei de'nainte, Iablonovschi.

Iablonovschi. — (între fără a se închina) Voinicilor, sănătate!

Șoïman. — (mîndru) Sănătate, domnule! .. Ce poștești de la noi?

Iablonovschi. — Mărirea Sa, Sobieschi! .. Riga Poloniei și Mare Ducă de Litfania, cere ca să 'î cucerii cetatea; căci dacă pînă mîni, în faptul zilei,

nu o veți închina lui, el o va dărîma cu puterea sa, și va trece garnisoana sub tăișul sabiei!

Șoïman. — Du răspuns Măriei Sale, că laude și 'ngroziri de-aiste am mai auzit noi multe, și nu ne-am spăriet!... Cetatea ne-o fost încredințată nouă de Domnul Cantimir, ș'o vom păzi cu credință, pînă la cel de pe urmă om! Așă'i, copii!

Plăeșii. — Dar, dar!

Iablonovschi. — Nu vă împotriviți armiiilor noastre că va fi rău de voi!

Șoïman. — Nu purta grija noastră, domnule, că sîntem cu toții hotărîți a ne 'ngropa în rîsipurile cetății!

Iablonovschi. — Vă întreb, pentru cea de pe urmă oară...vă închinați ori ba?

Șoïman — Ba.

Iablonovschi. — (uimit) Să trăiți, voinicilor! Astfelîu de răspuns așteptam de la voi!.. Pînă acum v'am vorbit ca solul lui Sobieschi; acum vreî să vă vorbesc ca un vechiîu oștean, ce știe a prețui bărbăția chîiar în dușmaniî lui. Voi, Românilor, v'ați făcut datoria! Ați apêrat cetatea cincî zile de-arêndul împotriva armieiî întregî a lui Sobieschi!.. Ați împlinit o faptă mareață, de care se vor fâli strănepoții voștri!.. De ce dar să vă îndêrătniciti a muri fără nici un folos pentru țara voastră, cînd cetatea nu o mai puteți apêra de rîsipă?

Șoïman. — Cum am scăpat-o pînă ađi, așa om scăpa-o și de ađi înainte, cu agiutorîul Domnului.

Iablonovschi. — Vê cred; dar' ce puteți face voi ca să opriți zidiurile de a sări în vêzduh?.. Temeliile lor sînt minate cu praf, ș'o sîngură schintee vă poate nimici într'o clipă. De nu vă veți supune, în astă noapte cetatea va sălta în nori cu oameni cu tot,

și voi veți fi răspunzători cu sufletul de stricăciunea sa!

Șoïman. — (cătră plăeși) Ce diceți voi?

(Plăeșii plécă capetele cu întristare.)

Galu. — Să scape cetatea, și noi murim bucuroși!

Șoïman. — De este așa, domnule... noi ne închinăm; însă fă-ne gîurămênt că, eșind noi de aici, vom avea voie a merge unde vom vroi, și că Leșii vor lăsa cetatea întregă.

Iablonovschi. — (întinđend mâna) Vă gîur că așa va fi!.. Gîur că 'ți putea părăsi aceste zidîuri, teferi și cu toate averile voastre!

Șoïman. — (arătând stindardul) Eată singura noastră avere, steagul Moldovii!

Iablonovschi. — (Inchinându-se stindardului) Aceasta este cea mai nobilă comoară a unor viteji ca voi!.. Adio!.. Sînt fericit că am găsit în voi oameni după inima mea!.. Rămâneți cu bine! și d-ta, bătrînule, dă'mi mâna să o strîng frățește într'a mea.

Șoïman. — (dându'i mâna) Eat'o.

Iablonovschi. — (îndreptându-se spre poartă) Mîni, în faptul zilei, vă aștept în lagărul leșesc. (esc.)

Șoïman. — Om veni cu toții, de-om trăi... (cădênd n brațele plăeșilor) Vaî de mine!.. că nu mai pot!

(Porțile cetății se închid.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă lagărul polon, noaptea pe lună; în stânga, pe planul I-ii, cortul lui Sobieschi; în față cu el, cortul soldaților de gardă. Puscele sunt așezate în snop d'inaintea lui. În dreapta, pe planurile 3, 4 și 5, începutul lagărului; în fund se văd dealurile și cetatea Neamțului. Două sentinele se primblă pe d'inaintea corturilor de pe planul I, La ridicarea cortinei se văd mai multe grupe de soldați poloni așezați înpregiurul focului din lagăr. Români robiți. Încărcați cu lanțuri, stau jos grămadă d'incolo de cortul de gardă.

SCENA I.

Românii robiți.

(Se aude în grupa lor un fluer sunând o doină jainică și pe urmă voce de femei cântând :)

Frunză verde de sălcie !
Am căzut în grea robie,
Și tot plâng cu amărie
După scumpa mea moșie !

(Reprisă de fluer.)

Frunză verde de năgară !
O! Moldovo, dulce țără,
Din pământul tău afară
Mult e vleața grea ș'amară !

Cățiva soldați din cortul de gardă es și merg de schimbă sentinelele; pe urmă se duc în fund și intră în culisele din dreapta. Musică surdă la orchestră.)

(Fluerul sună din nou)

Floarea smulsă din tulpină,
Se usucă și se 'nclină.
Romănu 'n țără străină
Duce dorul și suspină !

Un român. — (sculându-se) Tacî, nevastă, ca 'mî rupî inima cu cânticul ist de robie ! . . Destul de nenorociți sîntem așa cu lanțurile de mîni și de picioare, ca niște oamini răi.

O română. — (sculându-se și viind în scenă) Când ar fi numai atîta ! . . dar' a să ne scoată Leșiî din țara

noastră, bădică, și să ne ducă robii peste hotar!.. Asta mă omoară pe mine! (plânge.)

Românul. — (uimit) Apoi dă!.. ce să facem?.. Așa ne-o fost scris, se vede, fa nevastă!.. Tac!, nu mai plânge... ce dracul!.. Fii bărbat, că ne-or videa Leșii cu lacrimile 'n ochi, și 'i rușine!.. (Își șterge ochii.)

Româna. — Geaba!.. Nu pot, bădică, că mă 'neacă plânsul când gândesc să 'mă las eu casa părintască și copilașii, dragii mamei!.. Ce-or să se facă ei mititeii, fără de mama lor?.. S'agîungă la ușa străinilor!

Românul. — (voind s'o mângâie) Dumnezeu le-a purta de grijă, nevastă; că Dumnezeu îi bun, și nu părăsește pe Român!.. Ean veți cei din cetate, cum se lupă de cincî ȕile cu agîutorîul Domnului, încât nu le-o putut face nimică toată oastea leșască.

Româna. — Așa este; și de cîudă Leșii ne schingiesc pe noi, păcătoșii; ne pun bărbații în lanțuri, ca pe niște fiare, și ne țin aici ca pe-o turmă de oi de căsăpie!

Românul. — Cum nu le-a fi cîudă, dacă per pe toată ȕiua cu mulțimea sub zidîurile cetății, fără nici o ispravă, încât o început soldații a'și perde bărbăția. Unii cer în gura mare a să 'ntoarce în țara lor. Alții nu mai vreă s'asculte de poroncile hatmanilor, și cu toții sînt gata de răscoală.

Româna. — Oare?.. (Încet) Ean spune'mi, bădică, dacă s'ar întempla una ca asta, n'am putea noi cerca să fugim, în vreme cât ar fi vâlmășag în lagăr?

Românul. — (Încet) Tac!, nevastă, că la scăpare chitim cu toții... Răbdare și bărbăție, că bun îi Cel de sus!

(Sentinela se întoarce, respinge pe Români în fund, și apoi intră în cortul de gardă. Muzică surdă la orchestră).

SCENA II.

Sobieschi (ese din cortul lui. Sentinela îi presintă arma.)

Sobieschi. — (primblându-se posomorit) Soartă! soartă amăgitoare!.. Nebun care se 'ncrede ție!.. Tu astăzi făgăduiești glorie, putere, fericire, și, ca mânî, rîdi de noi fără milă și fără osebite de oameni!.. Ce-a ȋdice Polonia, ce-a ȋdice lumea 'ntreagă, care răsună de numele meu, că eu, Sobieschi, sînt oprit în calea mea prin o cetățue ticăloasă, pe care de-atâtea ȋdile cerc în zădar a o supune!.. Bine făceam de-ascultam sfatul bătrînului Iablonovschi, și'mî urmam drumul făr' a o băga în samă... Am pierdut o mulțime de soldați și de ofițeri în asalturi nenorocite!.. Hoții acești de Moldoveni sînt nătingi ca Zimbrul lor!.. Să vedem de s'or închina solului meu, Iablonovschi... Dacă ei vor urma poroncilor mele, Iablonovschi trebuie să mă 'nștiințeze printr'un semn... un brad aprins în vîrfurile dealului... (privesce spre cetate) Nimic încă pîn' acum!.. Nicî o lumină!.. O! de s'or împotrivi mai mult oamenilor din cetate, mânî, în faptul ȋdilei, ziduri și oameni vor sări în vîzduh, și nu s'a alege nimic din cetatea Neamțului.

(Se aude un sgomot depărtat în lagăr.)

SCENA III.

Sobieschi, Potoschi (viind din lagăr, rapide.)

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Maiestate...

Sobieschi. — Potoschi! tu ești?.. Ce svoană s'aude 'n lagăr?

Potoschi. — Nu 'ndrăznesc a o spune Majestății Tale ?

Sobieschi. — Îți poruncesc să vorbești.

Potoschi. — Soldații sînt în răscoală !

Sobieschi. — Soldații mei ? .. pentru care pricină ?

Potoschi. — Dic că vreau să părăsesc locurile aceste și să se întoarcă în Polonia.

Sobieschi. — Cum ! .. Poloniî sînt lase pe Riga lor ! .. Nu se poate ! .. nu 'i adevărat !

Potoschi. — Ascultați însuși răcnitele lor.

(Zgomotul se apropie.)

Sobieschi. — (primblându-se pe scenă, turburat) Să se retragă d'inaintea unei cetăți de nimică, ei, care au apărut cetatea Vieniî ! .. Nu, nu, niciodată !

Potoschi. — Eată'i că vin spre cortul Măriei Tale.

(Soldații ies din lagăr și vin în scenă cu sgomot mare. Acei ce sînt de gardă se înarmează și se înșiră d'inaintea cortului lor. Scea e luminată de câteva torțe aduse de revoltanți.)

SCENA IV.

Sobieschi, Potoschi, soldații poloni.

Soldații. — (revoltați) Nu mai vrem să stăm aici. — Să ne 'ntoarcem în Polonia. — Destule-am pătimit pîn' acum. — În Polonia. — Moarte căruî ne-a opri. — Moarte ! (scot săbiile.)

Sobieschi. — (cu voce detunătoare) Tăcere ! .. Cum îndrăzniți voi să ridicați glasul d'inaintea Regelui vostru, d'inaintea lui Sobieschi ? .. Ce ! voi, tovarășii mei de arme, voi care-ați învins pe Mohamed al IV, voi care 'mă-ați giurat credință, voi care purtați numele de Poloni, v'ați cuprins de groază și de descurajare într'o țară mică ca Moldova ! .. Vroiți a lăsa nestrîcat și ne-

stêrpit un cuib de hoți ca cetatea Neamțului!.. Dar' pe mine m'ați uitat? (face un pas spre soldați, cari se dau înapoi cu sficală). Ați uitat că brațul acesta, de va cădea peste voi, va face să intrați în pământ!.. În genunchi d'înaintea stăpânului vostru! (soldații se buimăcesc) În genunchi d'înaintea lui Sobieschi!

(Soldații cad în genunchi. — O lumină mare apare pe deal, spre cetate).

Sobieschi. — (în parte) A! eată semnalul! Cetatea s'aù închinat! (tare) V'ați săturat de lupte? Vreți să v'ntoarceți în Polonia?... fie!.. De ați înainte nu mai am trebuință de voi... Cetatea Neamțului, în ceasul acesta, s'aù cucerit vroiții mele!

Soldații. — (sculându-se) Să trăească Sobieschi! — Pentru el murim cu toții! — Ura! — Noi sîntem copii lui, robii lui pên' la moarte. — Ertare!

Sobieschi. — Bine!.. Vê ert, ca pe niște copii fără minte, și vê dau de știre că mîni vom pleca spre țara noastră.

Soldații. — (cu bucurie) Ura!

Sobieschi. — Potoschi, dă poroncă să 'mpartă vin pe la soldați, pentru ca să serbeze victoria noastră, și tu, intră în cortul meu de scrie Senatului din Cra-covia despre întoarcerea noastră în Polonia. Eù merg singur să vizitez lagărul. (ese prin drépta.)

(Soldații din cortul de gardă presintă armele, și apoi le depun ear' în snopuri, și intră în cort. Potoschi intră în cortul regelui.)

SCENA V.

Soldații poloni, Românii robiți (vin din fund.)

Soldații. — (veseli) Ura!.. Sê bem și sê giucăm!.. De-acum ne 'ntoarcem în Polonia.

(Cățiva soldați aduc panere cu sticle cu vin.)

Românii. — (măhniți) De-acum ni s'o stîns toată mîngăerea ! săracii de noi ! .. Ne ducem din Moldova !

Soldații (bînd.)

Ura ! ura ! soldați voînici,
Să bem, să bem și să jucăm !
Ura ! ura ! cu toți de-aici
În țera noastră-o să plecăm.

Românii (plîngînd.)

Amar de noi ! sermanî românî,
În dor cumplit o să picăm !
Amar de noi ! cu toți mîni,
Din țera noastră-o să plecăm !

Un soldat. — Măi, români ! .. Veniți de vă vese-liți cu noi.

Un român. — Veselia voastră 'i măhnicîunea noastră, domnule ! .. Lăsați-ne pe noi în pace.

Soldatul. — Dacă nu vreți voi, dați-ne nevestele voastre ca să gîucăm cu ele.

O română. — Românele nu gîoacă cu dușmani țerii lor !

Soldatul. — Nu gîoacă poate de voie ; dar' de ne-voie-or gîucă. (pune mîna pe femeec.)

Româna. — (împingîndu'l) Ticălosule ! .. Om muri, și n'om da mîna cu voi !

Soldatul. — (furios) La arme, fraților ! .. să 'i ucidem !

Soldații. — (scoțînd săbiile) Moarte Românilor ! .. Moarte !

Românii. — (punîndu-se d'înainte femeilor.) Voi cu săbiî, noi cu lanțuri ! .. Veniți, păgânilor, dacă vă dă inima !

(Luptă mică. Începe a se miji de ziua.)

SCENA VI.

Românii răniți, soldații poloni, Tudora (în hațne

de căpitan polon, vine din stânga învălită cu o manta albă și se
aruncă între soldați și Români.)

Tudora. — Stați !

Soldații. — Un ofițeriu ! (se trag înapoi.)

Tudora. — Nu vă 'i rușine ! . . voi, înarmați cu săbi, s'amenințați niște nenorociți legați în lanțuri ! . . Decât să vărsați sânge, voinicilor, mai bine să vărsați vin, și să vă veseliți ca niște ostași viteji ce sînteți . . . Cine 'mă dă un pahar de vin să benchetuesc cu voi ?

(Soldații îi da un pahar cu vin.)

Eată cum trebuie să bee și să cînte un soldat . . .

Ura ! ura ! soldați voinicî,
Să bem, să bem și să jucăm.
Ura ! ura ! pe mari și micî
Sub braț de fer noi îi plecăm !
Trăind, murind tot în resboi,
Orî în ce ȕi, orî în ce loc,
Când noi sosim, când trecem noi,
Lăsăm pustiū, omor și foc !

Soldații.

Ura ! ura ! soldați voinicî . . .
etc., etc., etc.

Tudora. — (bînd) Să trăiți și să vă vedeți țara cât
mai degrabă !

Ura ! ura ! soldați voinicî
Să bem, să bem și să jucăm
Ura ! ura ! pe mari și micî.
Sub braț de fer noi îi plecăm !

Plângă amar femeî, copii !
 Scoată din pept glas dureros !
 Noi ducem mörte la cei vii
 Și 'î prohodim cântând voios :

Soldații.

Ura ! ura ! soldați voïnici !
 etc., etc., etc.

(Soldații se retrag, cântând între corturi.)

Tudora. — (viind în scenă) Mă erte Dumnezeu de cuvintele ce-am rostit; dar' numai astfelîu am putut scăpa vieața bieților români ! .. Acu, s'îmi împlinesc hotărîrea ! !. Sub haïnele aste a căpitanului ucis de Farcaș la gura hrubeî cetății, am putut pătrunde în lagărul leșesc, făr' a fi cunoscută ... Dar' ăia 'ncepe-a să ivi ... Trebuie să mă grăbesc ... Eată cortul craïului ... (scoate pumnarul) «Ângerule păzitoriî a Moldovii ! .. întărește'mî braçul și inima ca să pot răsbuna țara în sângele lui Sobietchi ! ..» Haïde ! .. (voiesce să între în cort.)

Sentinela. — (opriind-o) Cine'î ?

Tudora. — (lepădându-și mantaoa) Aghiotant a craïului, cu poronci.

(Sentinela ridică arma. Tudora intră în cort. Musică la orchestră. Peste puçin se aude vocea lui Potoschi : Ah ! .. agîtorî !)

Sentinela. — (strigă tare) Larmă !

(Soldații din cortul de gardă es lute și se înarméză. Trei din ei alergă la cortul regelui.)

Un soldat. — Ce este ? ce este ?

Sentinela. — Un omor în cortul crăesc !

(Cel trei soldați intră în cort și es îndată, aducënd pe Tudora cu pumnarul în mână. — Dobeles bat. ăia se ivesce în plîn. Sgomot mare în lagăr.)

Tudora. — Mă puteți omori de-acu, căci 'mî-am răsbunat țara ! ... Am ucis pe Sobietchi !

Soldații. — (turbați ridică săbiile asupra ei) Pe Sobieschi ?

SCENA VII.

Ceț de'nainte, Sobieschi (arătându-se în drépta.)

Sobieschi. — Cine ȃice c'aũ ucis pe Sobieschi ?

Tudora. — Eũ !

Soldaȃii. — Mincũnĩ, mincũnĩ... Eată Craĩul nostru !

Tudora. — Cine ? .. El ? .. Tu ? .. A ! (voȃesce sã se arunce asupra lui Sobieschi. Soldaȃiĩ o ȃin pe loc.)

Sobieschi. — Unde 'ĩ nenorocitul care-aũ fost jãrtfã ĩn locul meũ ?

SCENA VIII.

Ceț de'nainte, Potoschi (ese din cortul regelui, galbẽn și cu braȃul legat.)

Potoschi. — Eũ, Mãria ta ! .. Lucram aici ĩn cort, cãnd de odată m'am sĩmȃit strãpuns de-un cuȃit ... Dar' nu 'ĩ nimicã ! .. O rană la braȃ numai ...

Sobieschi. — ĩm pare bine, Potoschi, (cãtrã Tudora) Tu eȃĩ ucĩgașul ?

Tudora. — Eũ !

Sobieschi. — Pentru ce-aĩ cãutat sã fãptueȃĩ o așã nelegĩuire ?

Tudora. — Nu fãptueȃe nelegĩuire acel ce catã sã rãsbune și sã scape țara sa de dușman ! .. Dar' o mãrturisesc ĩn faȃa Cerĩului, cã n'am voit sã ucig pe Potoschi, ci pe tine, Sobieȃchi, care-aĩ adus foc și sabie ĩn Moldova !

Sobieschi. — Și cine eȃĩ tu ?

Tudora. — (scoȃend șapca polonã de pe cap și lãsãnd sã 'ĩ cadã pãrul de-alungul corpului) Eũ sũnt Tudora, fĩca lui Șoĩman bẽ-

trânul care te-o răspins cu vitejie de la zidiurile cetății !

Românii. — Tudora !

Sobieschi. — O fată !.. ș'âncă fata sumețului ce-aū îndrăznit a se măsura cu mine !.. și tu, o copilă, ai cercat să omorî pe Sobieschi !.. dar' nu știeai, nenorocito, ce soartă te-așteaptă ?

Tudora. — Ba știeam că m'așteaptă moartea !.. însă m'am hotărît a mă jertfi cu mulțemire pentru țară !

Sobieschi. — Împlinească-se jertfa dar ! (face un semn la soldați) La moarte !

Tudora. — O ! Moldovo ! eartă-mă că n'am putut să 'mî împlinesc gîurămîntul !

(Soldații duc pe Tudora spre fundul scenei la osîndă.)

Românii. — (cîtră Sobieschi) Măria ta, fă'ți milă de o bîată copilă ! — Nu te 'ndura de tinerețile ei ! — Îea-ne vieața la dîce din noi ș'o eartă pe Tudora. (Sobieschi, pe gînduri, trece spre cortul seū.)

SCENA IX.

Cei de'nainte, Iablonovschi (între prin stînga, în fund și opresce soldații ce duc pe Tudora.)

Iablonovschi. — (cătră soldați) Stați !.. Unde 'î Maiestatea Sa ?

Sobieschi. — (pe pragul cortului) Iablonovschi !

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Măria ta !.. solia ce 'mî-ai încredințat am împlinit-o. Oaminiî din cetate aū priimit a se supune, cu condiții însă de a fi liberi să meargă unde vor voi, și...

Sobieschi. — Cu condiții ?..

Iablonovschi. — Eată diua... Ei trebuie să easă

în curând din cetate pentru ca să vie să se 'nchine Maiestății tale.

Sobieschi. — Bine.

Iablonovschi. — Vitejia ce-aū arătat ei în apărarea zidiurilor, și mai cu samă onorul ce-aū avut de-a să lupta cu marele Sobieschi, le dă lor dreptul de a fi primiți cu vrednicie în lagărul leșesc.

Sobieschi. — Ai dreptate, Iablonovschi... Dă poroncă să s'adune toată oastea, ca pentr'o mare paradă. (Întră în cord)

(Iablonovschi scoate spada și face un semn. Dobe de la cortul de gardă încep a bate zorile. Corturile lagărului din fund se ridică, și soldații poloni se aședă în linie ca la actul I-iū. Români stau grămadă între șirurile soldaților. Tudora, încungiurată de soldați, se află în dosul cortului regesc. Iablonovschi intră la Sobieschi și ese îndată cu el. Fanfare de onor.)

Sobieschi. — (trecând armia în revisie) Soldați! Astăzi cea de pe urmă cetate a Moldovii s'aū închinat Nouă!.. Țelul nostru e împlinit!.. Să trăească Polonia!

(Fanfare. Stindardele se plăcă d'înaintea regelui. — Un buciūm răsună în cetate.)

Sobieschi. — Ce semnal e acesta?

Iablonovschi. — Plăeșii es din cetate... Eată, porțile se deschid!

(Sobieschi, Iablonovschi și Statul-major vin de se grupază lângă cortul regesc.)

SCENA X.

Ceț de'nainte, Plăeșii.

(Porțile cetății se deschid. Un cortej de opt oameni ese și coboară dealul. Farcaș merge înainte purtând stindardul Moldovei. După el patru plăeși, duc pe Șoiman pe un pat de scânduri; în sine, Ghețu și alt plăeș, răniți amândoi, urmază, sprijinindu-se înpreună. — Orhestra sună un marș funebru, păn' ce cortejul sosese în scenă. Sobieschi face atunci un semn, și toată armia presintă armele.

Sobieschi. — (vădend cortejiul) Iablonovschi!.. Ce oameni sūnt aceștea?

Iablonovschi. — Garnizoana cetății Neamțului!

Sobieschi. — Cum? .. Numai cu atâți oameni s'a luptat întreaga noastră oaste?

Iablonovschi. — Atăția aū rămas!

Sobieschi. — (furios) O mână de Plăeși să 'ndrăznească .. O! trebuie pedepsit aspru asemenea sumeție, ca să rămăe pildă la Moldoveni!

Iablonovschi. — (cu energie) Ba să nu faci o asemenea faptă, Măria ta, căci ar fi nevrednică de viteazul Sobieschi! ea ar păta gloria Majestății tale, și ar călca cuvântul dat de mine apărătorilor cetății! .. Fii mare precât 'ți-e numele, și generos precât se cuvine unui rigă!

Sobieschi. — (ușmit) Iablonovschi! .. dă'mă mâna! .. ești vrednic să te numesc părintele meu.

(Iablonovschi se închină și dă mâna regelui. În timpul acestui aparte, cortegiul s'a coborât și s'a oprit în față cu Sobieschi.)

Tudora. — (vedând pe tatăl ei, voiesce să alerge spre el strigând :) Tată, tată! ..

(Soldații o opresc și o trag de o parte.)

(În timpul scenei următoare, o parte din armia polonă se înșiră pe coastele delului. Un căpitan polon merge de aședă stindardul polon pe zidurile cetății.)

Sobieschi. — (pășind spre Plăeși) Sănătate vouă, Plăeșilor!

Șoiman. — (cu voce slabă) Să trăești, Măria ta!

Sobieschi. — V'ați purtat ca niște viteji!

Șoiman. — Datoria ne-am făcut, Măria ta.

Sobieschi. — Câți oameni ați fost de toți în cetate?

Șoiman. — 18... Dăce o perit din mila Măriei tale!

Sobieschi. — 18! .. Numai 18! (cătră armie) Afle lu-

mea 'ntreagă că 18 Plăeși români s'aũ luptat cincĩ
ȝile cu armia 'ntreagă a lui Sobieschi, și că Sobieschi
aũ sȣrutat pe Căpitanul lor ! (lui Șoiman) Viteazule, vin'
în braȝele mele ! (se apropie de Șoiman și'l stringe la pept. Fanfare.)

Soldaȝii și Români. — Ura !

Sobieschi. — Cum te chĩamă ?

Șoiman. — Șoiman bătrânul.

Sobieschi. — Șoimane ! .. În faȝa tuturor solda-
ȝilor mei, eũ, Sobieschi, Riga Poloniei, declar că mă
sĩmt mândru că m'am luptat cu tine, și că vreũ să
ĩmplinesc orĩ ce 'ĩ cere tu de la mine ... Spune,
ce vreĩ ?

Șoiman. — Dacă vreĩ să te milostivești cu mine,
Măria ta, eartă robiĩ, ca să mă bucur și eũ în ceasul
morȝii de bucuria lor.

Sobieschi. — Liberĩ să fie cu toȝii ! (face un semn.)

(Șirurile soldaȝilor se deschid. Români es fără lanȝuri și se apropie de
Șoiman.)

Șoiman. — Să 'ȝi dee Dumnezeu putere și mărire !

Români. — Să trăească moș Șoiman !

Sobieschi. — Dar' altă nu dorești nimica, Șoi-
mane ?

Șoiman. — De-acum moarte ! .. ca s'o gălesc pe
bĩata fĩcă-mea, Tudora, în ceea lume.

Sobieschi. — Ba nu moarte ... Vieaȝă și fericire,
viteazule ! (aduce pe Tudora de mână) Eată fĩcă-ta !

Șoiman. — Tudora !

Tudora. — (aruncându-se în braȝele lui Șoiman) Tată !

Sobieschi. — Și tu, copilă, care ai vroit să uciȝi
pe Sobieschi, pentru ca să 'ȝi rȣsbunĩ țara, ține ine-
lul acesta ca un suvenir de la mine pentru cu-
nunia ta.

Tudora. — (luând inelul) Măria ta, dă'mĩ voĩe să'l pun

în degetul bărbatului meu, Farcaș. (merge de dă inelul lui Farcaș.)

Sobieschi. — Farcaș! . . Tu ești, voinicule, care-ai scăpat din mânilor soldaților mei?

Farcaș. — Eă, Măria ta! . . Am scăpat atunci, pentru ca să aă acum mulțămire de-a mă erta!

Sobieschi. — (vesel) Fie! . . Îmă place să vă știă uniți împreună, căci aveți amândoi suflete viteze, și sânteti vrednici de tatăl vostru și de țara voastră! . . Acum e vreme să ne despărțim . . Mergeți cu bine, Românilor, și fiți mândri de numele vostru! . . Voi m'ați împăcat cu Moldova, și de aci înainte Sobieschi se declară cu mândrie prietinul Românilor!

Români și soldați. — Ura! ura!

(Plășii urmași de Români, pleacă și trec pe d'înaintea șirurilor de soldați, cari le prezintă armele. Ei se urcă pe deal și de la mijloc apucă în stanga. — O parte de soldați se suie după dênșii, și se înșiră pe coastele dealului. — Musica militară și orchestra sună un marș triumfal. — Salve de tunuri. — Tabloă.)

(Cortina cade.)



LIPITORILE SATELOR

P E R S O A N E:

Kir Iani Avdelas, arendașul moșiei Haramul.
Jupânul Moise, orândarul satului.
Vântură-țeră, rădeș.
Ion teslarul, rădeș.
Catrina, soția lui Ion.
Nițu, copilul Catrinei.
Gavril sârbul, argat.
Martin, pădurar.
Jupâneasa Rucsanda.
Măriuca, orfană.
Subprefectul.
Un jandarm.
Gheorghe, țeran.
Țerani, lăutari, jandarmi.

Iani, grec de 40 ani, îmbrăcat în haïne europene ordinare și în cap cu fes mare.

Moise, evreu de 30 ani, îmbrăcat evreesce ca cârcămarul evrei din sate.

Vântură-țeră, de 50 ani, îmbrăcat cu dulamă veche și căcîulă brumărie; poartă o geantă cu ispisoace.

Ion, de 45 ani, îmbrăcat mai curat de cât *Vântură-țeră*, cu căcîulă neagră și cisme de iuft.

Gavril, de 40 ani, îmbrăcat cu poturi, ilic, brâu roș, pălărie țerănească și opincî.

Catrina, de 35 ani, îmbrăcată cu rochie, scurteică și în cap cu testemel.

Măriuca, fată de țeră de 17 ani, îmbrăcată cu cămașă cu altiță, fotă, papucî roșî și la gât poartă șiraguri de mărgele.

Nițu, *Martin*, *Gheorghe* și *țeranii*, sînt îmbrăcați în haïne țerănescî.

LIPITORILE SATELOR

LIPITORILE SATELOR

DRAMĂ ÎN 3 ACTE ȘI 2 TABLOURI

Scenele se petrec în Moldova în satul Haramul, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă interiorul casei lui Ion teslarul; pe lângă păreți sunt așezate laițe acoperite cu scoarțe; în fund este o ușă și în stânga altă ușă; în dreapta e o fereastră, lângă fereastră, o masă și două scaune; pe păreți sunt aninate unelte de teslărie; lângă ușa din fund se află doi saci plini.

SCENA I.

Catrina, Nițu, Gavril.

Catrina. — (ștergând masa) Da du-te ađi, bade Gavri!e, du-te la treabă, că Soarele 'i sus, și te-a ocări bărbatu-meu, de te-a găsi tot aici.

Gavril. — Ce ocări, ce ocări!.. doar' nu's robu lui.

Catrina. — Nu ești robu lui, dar' ești tocmit cu luna ca să 'i agiți la duratu casei cei de închisoare.

Gavril. — Ard'o focul.. M'am săturat de dânsa,

și nu mă mai duc, de-oîu ști că m'or închide 'n ea.
(aruncă cu mânie uneltele jos.)

Catrina. — Nu te 'ndărătnici, bade Gavril, că ți'i găsi beleoa cu bărbatu-meu.

Gavril. — Mai degrabă 'și-a găsi-o el cu mine, cât a da păcatu să se 'ntreacă cu gluma.

Catrina. — Haide, hai, păcătosule...

Gavril. — Ean nu mai lungi și d-ta vorba, lele Catrină, că nu 's în apele mele, și 'i da peste dracu.

Nițu. — (care în toată scena de mai sus înpletea un biclău, se scoală și vine de privește drept în ochii lui Gavrilă) Cine 'și-a găsi pe dracu, măi sêrbule?

Gavril. — Măta.

Nițu. — Mama?

Gavril. — Și măta și tu, de nu 'i peri acu pe loc din fața mea.

Nițu. — Măi, ai 'nebunit, ori ești bat?

Gavril. — Nițule... nu te pune cu mine, că premelege...

Catrina. — (alergând la Nițu) Nițule... Nițule...

Nițu. — Ean las', mamă, că doar' nu m'ai purtat nouă luni în sîn, pentru ca să las să te batgioco-rească un bețiv chiar d'inaintea mea. Măi, sêrbule, vești ușa?

Gavril. — Ș'apoi?

Nițu. — Ești!

Gavril. — (ridând) Tu'mi poroncești, țincule? Ha, ha, ha.

Nițu. — Ești, îți dic.

Gavril. — (cu dispreț) Dar' dacă n'oîu vrea?

Nițu. — (răpeșindu-se asupra lui) De nu 'i vrea pe ușa, îi ești pe fereastră.

Gavril. — (luptându-se) Eaca mucosu...

Nițu. — (împingându-l pe fereastă) Degeaba te lupți, că 's mai tare decât tine.

Catrina. — Nițule, lasă-l în plata lui Dumnezeu.

Nițu. — Ba nu!.. 'l-oîu învăța eu să te batgioco-rească.

Gavril. — (furios) Măi, te ucid, măi.

Nițu. — Pên' atunci... ean saî pe fereastră. (îl îndoaie cu mijlocul pe marginea ferestei.)

Gavril. — Ei! lasă-mă, că es pe ușă.

Nițu. — Ba nu, ticălosule!

Gavril. — Eartă-mă, Nițisorule, că n'oîu mai face.

Catrina. — Eartă-l, copile.

SCENA II.

Catrina, Nițu, Gavril, Vântură-țeră.

Vântură-țeră. — (arătându-se în fund) Bucuroși la oas-peți?

Catrina. — (întorcându-se) Ce ved? Moș Vântură-țeră?

Vântură-țeră. — Eă!.. Da cine se hârjonește la fereastră?

Nițu. — (lăsând pe Gavril) Eă!.. Îi vëram o țiră de minte lui Gavril.

Vântură-țeră. — Pentru ce?

Nițu. — Pentru c'o batgiocorit pe mama.

Vântură-țeră. — Bine 'i-ai făcut, finule. Copilu îi datoriu să 'și apere părinții cu vieața. Vin' încoaci la moșu să te sërute. (serută pe Nițu.)

Gavril. — (lângă ușa din fund) Bine-o făcut?... bine?... Ei! las' că v'oîu arăta eu cine 'i Gavril sêrbu. (cse furios.)

Nițu. — Âncă 'ndrênește să ne-amenințe?... Oîu pune eu mâna pe tine. (volesce să alerge după Gavril.)

Vântură-țeră. — (oprindu'l) Dă'l dracului pomană, și nu vë mai potriveți la vorbele unui bețiv. Pun ră-mășag că se duce la crâșmă să 'și înnece ciuda... Așa rușine! să 'l trântescă un băet de ierer de-alaltaieri...

Catrina. — (cu mândrie) Veți că 'i voinic ca tată-său.

Vântură-țeră. — N'ar fi de diochi... Da cumătru Ion unde 'i?

Catrina. — S'o dus la târg să mai cumpere lemne pentru casa cea de închisoare.

Vântură-țeră. — Casa de închisoare?.. Unde?

Catrina. — Aici, în sat...

Vântură-țeră. — (cu multă mirare) Ce în sat?..

Nițu. — Temniță.

Vântură-țeră. — (frecându'si urechile) Nu cumva 'mă ține urechile și n'aud bine? Ean mai ți odată, băete... Temniță în satu Haramu?

Nițu. — Ca în toate satele din Moldova... Da bine, moș nânașule, de unde vii?

Vântură-țeră. — De unde 'și-o întărcat dracu copiii.

Nițu. — De-aceea poate n'ai aflat c'o vinit poroncă ca să se facă case de închisoare în toate satele?

Vântură-țeră. — Elei! Și pentru ce?

Nițu. — Știm noi?

Vântură-țeră. — Și ce are-a face tată-tău cu temnițele?

Catrina. — Să veți, cumetre. Ion s'o alcătuit cu privighitoriu ca să dureze tot lucru teslăriei, ușile, ferestrele, dușamelile, acoperementu...

Vântură-țeră. — Rău o făcut, dragă cumătră, c'a-semine lucru nu 'mă pare lucru curat și cu noroc!.. Știți vorba ceea: Nu săpa groapă altuia, căci cați în ea.

Catrina. — Aste i le-am ȕis ȕi eũ bărbatu-meũ. Apoi dă! .. ce sã facă bietu om? .. Nevoia...

Ventură-țeră. — Nevoia, nevoia! .. o cunosc ȕi eũ, bat'o pêrdalnicu! că de când vechilu monăstirii 'mĩ-o rãșluit bucățica mea de rădșie de-aici din satu Haramu, am rãmas pe drumurĩ ca un calic! .. Dar' apoi chiar de m'ar mânca de viũ stahia cea de nevoie, tot n'așĩ vrea sã pun mâna la durat de temnițĩ ȕi la făurit de lanțurĩ. Mai bine sărac ȕi curat!

SCENA III.

Ceĩ de'nainte, Măriuca (arătându-se la fereastă.)

Măriuca. — Nițule, Nițule.

Nițu. — Măriuca? .. ce vreĩ, Măriuco?

Măriuca. — M'o trimes giupineasa sã culeg bu-ruene uscate de leac; nu viĩ cu mine sã 'mĩ agiũțĩ?

Nițu. — Ba vin, Măriuco; eaca vin, eaca vin...

(ese prin fund, alergând.)

Ventură-țeră. — Na, na, na, na! după dẽnsa, băete... prinde-o, băete... (uĩtându-se pe fereastă) S'o dus... o sburat hulubașĩ... (cătră Catrina) Cine 'ĩ Măriuca asta care smonește flăcăĩ de la ochĩ?

Catrina. — O copilă fără tată ȕi fără mamă, care slujește în casă la posesoru.

Ventură-țeră. — La *kir* Iani Avdela?

Catrina. — La el! .. ȕi sãrmana copilă! .. Vai de capu ei, ce mai trage cu giupineasa Rucsanda!

Ventură-țeră. — Ȧiitoarea grecului?

Catrina. — Nu știũ ce-a fi... țiiitoare... giupi-neasă? .. Naiba sã le-aleagă! .. dar' știũ că 'ĩ rã foc cu biata Măriuca.

Vântură-țeră. — Și se vede că băta Măriucă se mângâie cu Nițișor...

Catrina. — (zimbînd) Tineri nu 's?

Vântură-țeră. — Să le fie de bine!.. Treaba noastră 'i să le credem, că, Doamne! mare sburdalnică 'i tinereța!.. și mare bună 'i! (oftînd) Hei, hîc!.. Am fost și eu un puîu... ș'acu, ean privește... par' că 's un cîung pîrlit.

(Se aude afară un car și vocea lui Ion, strigînd la boi: Ha ho... ha ho.)

Catrina. — O sosit bărbatu-meu. (aleargă spre ușa din fund.)

Ion. — (afară) Gavri!e, măi Gavri!e... vin' de di-giugă boi!i.

Catrina. — (pe pragul ușii) Degeaba 'l chîem!i, Ioane, că nu vine.

Ion. — (afară) Da unde'î?

Catrina. — A fi la crîșmă...

Ion. — (afară) Bată'l mama lui Dumneđeu, bețiv!.. Ho... ha ho... nea bălan, na...

Vântură-țeră. — (în parte) Apoi dă!.. plătește ar-gați...

SCENA IV.

Vântură-țeră, Catrina, Ion.

Catrina. — (serutînd pe Ion) Bine-ai vinit, bărbate.

Ion. — Bine-am găsit, nevastă... Eaca și cumătru Vîntură-țară! Da ce vînt te-o mai suflat pe la noi?

Vîntură-țeră. — Vîntu cel de iearnă.

Ion. — Ba cel de primăvară, că ne 'nveselești inima cînd te-arăți, dragă cumătre.

Vîntură-țeră. — De 'i așa, noroc să dee Dum-neđeu! (bate mîna cu Ion) Să 'ți fie casa casă și masa masă.

Ion. — Și d-ta, cumătre, s'e'mi fi totdeauna și 'n casă și la masă. Eî!.. de mult nu ne-am vădut! or fi anî! Pe unde-ai mai fost? ce te-ai mai făcut?

Ventură-țeră. — Heî!.. păcatele mele cele grele! am fost la Eși de m'am giudecat pentru peticu cel de rădășie... știî cel răsluit de vechilu monăstirii grecești.

Ion. — Știî, cel de-alături cu rădășia mea.

Ventură-țeră. — M'am giudecat șese anî de dîle!.. Am avut a face cu toți cenușeriî, și 'n cenușă s'o prifăcut drepturile mele!

Ion. — Ce dîci, frate? te-o ras?

Ventură-țeră. — Ras și smuls!.. Dumneđeî s'e plătească, c'am agiuns la ușile oamenilor cu ispi-soacele 'n sîn!

Ion. — Bîetu cumătru!.. Catrino!.. aleargă de ne adă o ocă de vin, s'e mai uităm de cele nevoî.

Catrina. — Îndată, bărbate. (ese.)

Ventură-țeră. — Unde-o trimeti? la crășma din sat? la jidan?.. Nu beî vin cușer.

Ion. — Ba, m'e ferească Dumneđeî!.. o trimet la crășmușoara mea... colea, lângă drum.

Ventură-țeră. — Nu te știeam și crășmariî, cumătre; te-am lăsat teslariî...

Ion. — 'Mî-am durat și eî o dugheniță pe rădășia mea ca s'e 'mî vînd vinu de la pogoanele din deal.

Ventură-țeră. — Și nu dîce nimică vechilu monăstirii?

Ion. — *Kir* Iani?.. cârnește el din nas, pentru că cei mai mulți români beî de la mine, în loc s'e meargă la gîupănu Moisi orîndariî, dar' n'are ce face...

Ventură-țeră. — Cum?

Ion. — D'apoî nu 's slobod eû pe moşioara mea, fie cât de mică?

Vântură-țeră. — Mări nu 'ți face cruce.

Catrina. — (aducând o oca de vin, două pahare și covrigi) Eaca vinu, bărbate... V'am adus și covrigi. Voie bună de-acu, că eû mă duc să fac bucate. (ese.)

Vântură-țeră. — Uscăți îs covrigii, cumătră?

Catrina. — (de pe prag) Uscăți troscot.

Vântură-țeră. — Da dinți ai adus? .. c'ai mei s'o cam tocit pin găudecătorii.

Ion. — Ha, ha, ha... tot glumeț ești, cumătre. (închinând) Noroc bun și veselie!

Vântură-țeră. — Și la anu cu bine! (bea) Drăguțu moșuluî, că bun îî! lunecă pe gât ca șerpele, și când cați în pahar... tufă.

Ion. — Ânc'o dușcă.

Vântură-țeră. — Ba și două, în sănătatea gazdelor. Să le meargă trebile cum doresc, tot în belșug și cu opt boi la giug!

Ion. — (cădând pe gânduri) Opt boi! (oftând) Îmî aduc aminte c'aveam odinioară opt boi de cei de frunte, ș'acum am rămas numaî cu doi.

Vântură-țeră. — Mări, nu spune. Boii tăi cei frumoși o perit?

Ion. — Ba 'i-o mâncat de vii giupânu Moisi orândariu.

Vântură-țeră. — Cum asta?

Ion. — Cum?... cu camăta!... Știi, cumătre, ce 'i nevoia când se leagă de capu omuluî.

Vântură-țeră. — Scaiu draculuî.

Ion. — Ba cade peatra, de 'ți face ogoru una cu pământu; ba vine geru de 'ți îngheață vița de vie... ba una, ba alta, și nevoia te pândește ca un hoț, te paște ca păcatu... Când vrei să te scapi de ghia-

rele ei, numai ce 'ți esă Țuda 'nainte cu camăta, și ađi îți ie o vacă amanet, mână boii, poimână sumanu din spinare . . . și tot astfeliu pēnă ce te lasă lipit pământului.

Vēntură-țēră. — Apoi, cumētre, dacă cunoști rău, de ce nu fugi de el?

Ion. — Da, bată'l crucea! poți fugi dac'ai încăput o dată pe mână lui? . . O dată, măi frate, numai o singură dată m'am împrumutat de la el cu 500 de lei, și de-atunci Țuda m'o sărăcit, m'o încurcat în socoteli, încât nici ađi nu m'am putut plăti de tot. Și, ucigă'l trăsniu! par' că 'i spune diavolu când am nevoie mare de parale, că numai cât îl veđi viind, ști? . . ca vulpea pe furiș, și 'l auđi ȓicēnd: «Buna dimineața, bade Ioane.»

SCENA V.

Vēntură-țēră, Ion, Moise (viind prin fund.)

Moise. — Buna dimineața, bade Ioane.

Ion. — Na!

Vēntură-țēră. — Piei drace!

Moise. — Te-ai întors de la târg, bade Ioane?

Ion. — Precum veđi, giupâne Moisi.

Moise. — Ș'ai adus lemne, bade Ioane?

Ion. — Ba nu, giupâne, că n'o vrut giupunu Herșcu să 'mă mai dee pe datorie.

Moise. — Apoi dă, bade Ioane, să fi plătit măi ântēf . . .

Ion. — Și cu ce? . . banii nu se gălesc în drum.

Moise. — Să fi vēndut ceva . . . N'ai vin? n'ai ord?

Ion. — Lesne 'i de ȓis plăcinte, dar' cine cumpără?

Moïse. — Cine, bade Ioane? .. *Aî veî!* .. muşterii nu 's? Şi eă cumpăr, dacă vreî ... Cât laşi orđu?

Ion. — Apoî dă! .. Un irmilik mîerţa.

Moïse. — Un irmilik? *Aî veî!* .. Nu face nicî chila un irmilik; satu 'î plin de orđ, şi toţi ţeraniî mē roagă cu 5 lei mîerţa.

Vēntură-ţēră. — (în parte) Ean auđi lipitoarea!

Ion. — (în parte) Ear' o sîmţit Îuda că am nevoie.

Moïse. — Cât đicî că laşi? .. cu cincî lei şi gîu-mătate? .. Nu pot, đeă, bade Ioane. Dacă vreî doi sorocoveţi, poştim ... că noi sintem prietini ... (merge de deschide sacii.)

Ion. — (în parte) Ce sē fac? De n'oîă avea cu ce sē cumpăr lemne pentru ca sē mântuiă temniţa, sub-prefectu 'î în stare sē mē 'mplinească.

Vēntură-ţēră. — (în parte) Bîetu om! se sbate ca musca 'n pânza paingēnului.

Moïse. — Aista 'î orđu, bade Ioane? .. prost!

Ion. — Da ce'î lipseşte, gîupâne?

Moïse. — Îî sēc şi neghinos ... nu face nicî triî lei, đic đeă. Câte mîerţe aî, bade?

Ion. — Vr'o đece.

Moïse. — Numai atâta? .. Dacă vreî un galbîn pe tot, îl ieă cu vurta, pentru ca sē te 'ndatoresc.

Ion. — Un galbîn pe cincî chile? .. doar' n'am chel-boşit.

Moïse. — Eî, fie 40 de lei.

Ion. — Ţine'ţi paralele, gîupâne, că nu eşti de mine.

Moïse. — Banî pe şîn, sē cumperî lemne, bade Ioane. Nu lăsa *kilipirîu* ... 45 de lei vreî?

Ion. — Ba nu.

Moïse. — Eî! .. ca sē nu facem vorbă multă ... đece merţe câte 5 lei fac cinđeci de lei, cuvēntu cel

de pe urmă; dacă nu primești, sluga d-tale. (se îndreaptă spre ușă.)

Ion. — (în parte, cu desperare) Săracu de mine!.. se duce Iuda și mă lasă cu nevoia de-a spinare.

Moise. — (lângă ușă) Cum ai ținut?.. dai cu 50 de lei?..

Ion. — Fie!.. adă bani!

Moise. — Douăsprezece dimerlii la mîerță, scuturate, și una cu vîrf?

Ion. — Fie!

Moise. — Și sacii pe de-asupra, drept adalmaș.

Ion. — (în parte) Bată! crucea! (tare) Hai, meargă și sacii!

Moise. — Ș'un puț de curchi, *peșkeș*, de bună tocmală.

Ion. — (ridînd) Mîncă!-a! fript!.. adă paralele.

Moise. — (luînd pe Ion de mînă) Noroc bun să deede Dumnezeu! și la anu să facem ear' nighistorii împreună... Eaca bani!... Eă sint cinstit, plătesc pe șin. (numără bani!) Unu, doi, trei... opt gologani... un leu... Bade Ioane, nu vinzi și vinu din anu ista?

Ion. — Nu.

Moise. — Unu, doi... opt gologani... doi lei... De ce să nu 'l vinzi?.. eă 'ți-oă plăti mai bine decît altu.

Ion. — Nu 'l vînd, giupâne, pentru c'am să 'l trec la crășma mea cea de la drum.

Moise. — Unu, doi, trei, patru gologani... 20 de parale și cu doi lei, fac un sorocovăț. Bade Ioane, știi d-ta că mă păgubești tare mult cu crășma d-tale? Toți căraușii se opresc în drum la dumneta și pe mine mă lasă de-oparte.

Ion. — Apoi dă, giupâne... Așa 's negustoriile... Aă! pagubă, mîni cîștig.

Moise. — Unu, doi, trei... opt gologani... un

leu... Bade Ioane, ştii d-ta că afară decât orândariu nu poate nime să vîndă băuturi în sat?

Ion. — O ştiu; dar' eu 'mă-am durat dugheană pe pămîntu meu, nu pe moşia monăstirească.

Moise. — O s'avem giudecată, bade Ioane.

Ion. — N'am grijă de asta, giupâne Moisi.

Moise. — Trii lei şi giumătate şi cu unu şi giumătate, fac cincî lei... Bade Ioane, ştii una? Hai să intrăm la tocmală... Dă'mi mie în orîndă, crâşma dumnitale.

Ion. — Nu pot, giupâne, c'am durat-o de deştre pentru fiu-meu, Niţu.

Moise. — Nu vreî?

Ion. — Nu.

Moise. — Să nu te căeşti, bade Ioane.

Ion. — Nu 'mă purta grija, Moisică dragă. Numără baniî mai bine.

Moise. — Am numărat arvuna; mai mult ce vreî?

Ion. — Ce arvună?.. Unde-o fost vorba de arvună? Eu am nevoie acu 'ndată de bani... Numără 50 de lei şi nu mai umbla cu mîta 'n sac.

Moise. — Ba nu pot, că n'am mai mult acu. Peste-o săptămână 'ţi-oîu da tot.

Ion. — O săptămână?... când pe mine mă strînge nevoia de gât!.. Da du-te dracului, tîrtane, cu baniî tăi... Na'ţi gologaniî; bate-ţi'i în obraz... (îi aruncă gologaniî în obraz.)

Moise. — *Ai veî!* ce vra să ăică asta, mă rog? Ce strîci tocmala şi să mă chîoreşti!.. Da ce te so-coţi tu? volintiroî.

Ion. — Ei apoi, cumetre, n'o cată Îuda cu lumî-narea?

Vîntură-ţeră. — Ba o cată de-un ceas şi n'o gă-seşte, că te-o domolit nevoia, sêrmene Ioane!

Moïse. — (culegând banii de jos) Unu, trii, opt . . . un leu . . . Adică nu se putea să ne 'nțelegem cu bi-nele? . . . Unu . . . doi . . . patru . . . opt . . . doi lei . . . Dacă era să m'aștepți o săptămână pentru bani, mare lucru ar fi fost? . . . Îmi plăteaî dobândă și nu mai era vorbă . . .

SCENA VI.

Ceî de'nainte, jandarmul.

Jandarmul. — (în fund) Unde 'î Ion teslarîu?

Ion. — Eă . . . ce cați?

Jandarmul. — O vinit subprefectu . . .

Moïse. — Subprefectu o vinit? . . . Mă duc să dau jalbă că m'ai bătut în casa d-tale, ca un tîlhăroî . . .

Ion. — (restindu-se la Moïse) Du-te naîbiî, Îudă spurcată.

Moïse. — (fugind) *Aî veî, ghevalt!*

Vîntură-țeră. — Voînicos da fricos . . . Fuge pe deal ca pe vale.

Ion. — (cătră jandarm) Și ce mă vrea subprefectu?

Jandarmul. — M'o trimis ca să 'ți dau de știre să 'î aduci banii ce ești datorîu gîupânului Herșcu pentru lemn . . . cei 1500 de lei.

Ion. — D'apoî nu s'o împlinit vadeoa.

Jandarmul. — Ba ci că s'o împlinit chîar astăđî.

Ion. — (în parte) Vaî de mine! . . . m'am prăpădit! . . .
(tare) Bine! . . . mergî înainte că te-agîung.

(Jandarmul ese.)

Vîntură-țeră. — Dar' asta ce-a mai fi, cumêtre?

Ion. — (cu desperare) Ce să fic? pécate! . . . nenorocire! prigonirea soarteî! Ascultă. De unde eram om în toată mintea, cu stăricică, fără grijî, fără încurcală, am agîuns de nu știu cum să fac ca să scap de ru-

șine și de sărăcie!.. Într'un an de zile 'mă-am vândut șese boi, din pricina uniî petre ce 'mă-o fărâmat tot, ogoare și vie. Într'o ȝi, vine prefectu aici și vestește c'are se se zidească case de închisoare prin toate satele... Ce se 'ți spun, cumêtre?... Dracu se vede m'o sfătuit ca se mă însărcinez eă cu dulgheria temniȝii de la noi!.. Am făcut înscris cu prefectu... și pentru ca se pociă începe lucru îndată, am fost silit să ieă lemne de 1500 de lei pe datorie de la ȝupănu Herșcu. Asta 'i toată beleoa.

Vântură-țeră. — De ce nu cei bană de la prefect pentru lucru ce-ai făcut pěn' acu?

Ion. — Am cerut, păcatele mele, dar' n'o vrut să'mă dee nică măcar o liȝcae, subt cuvânt că, după contract, el îi datoriu să 'mă plătească când oiă mântui tot lucru... Săracu de mine!.. unde se ȝăsesc eă acu 1500 de lei?... Îmă vine să m'arunc cu capu 'n fântână!

SCENA VII.

Ion, Vântură-țeră, Gavril (beat.)

Gavril. — N'auȝi, măi Ioane, ȝupăne Ioane...

Ion. — Ce vreă, bețivule?

Gavril. — Ce vreă, bețivule?... Vreă bană... bănișorii mei... sîmbrioara mea, ca s'o beă la ȝupănu Moăski...

Ion. — Ce sîmbrie, mă? Nu 'ți-ai priimit toată leafa?

Gavril. — Mănâncă haram, Ioane, ȝupăne Ioane... N'am luat nică o leafă... Să n'am parte de Moăski de-am vȝduț para frântă de când te slujesc!

Ion. — Măi, da nu 'ți-am cumpărat suman, opinci, cîubote și pălărie? ..

Gavril. — Le-am bătut de mult... d-ta să fii sănătos, Ioane, giupâne Ioane.

Ion. — Nu 'ți-am plătit biru? .. Toate-aeste la un loc fac mai mult decât leașa ta.

Gavril. — Eu nu știu... Leașa să 'mă dai, că nu eș din casă fără bani... Am să plătesc lăutarilor la crăsmă și 'mă trebuie parale... Desnoadă'ți punga, sgârcitule.

Ion. — Măi, du-te și te culcă.

Gavril. — M'oîu culca dac'oîu vra să mă culc... că doar' nu's robu tău să 'mă poroncești tu. Eu sînt slobod, de capu meu... De ađi nu mai sînt la tine argat... te las dracului pomană... Adă simbria.

Ion. — Măi, cată'ți de drum căt îi cu cinste.

Gavril. — (apucând pe Ion de pept) Dă'mi simbria, hoșule, că mă țin de tine pên' la moarte.

Ion. — (respingându'l) În lături, bețivule.

Gavril. — (cădînd pe un scaun) Valeu! .. tîlharii! ..

SCENA VIII.

Ceî de'nainte, jandarmul, Catrina.

Catrina. — Ce este, vaî de mine! ce este?

Jandarmul. — Unde 's tîlharii?

Ion. — Ea bețivu ista! .. după ce s'o îmbătat, vine de 'mă face casa de batgîocură.

Gavril. — Valeu! că m'o ucis hoșu... (plînge) și vra să 'mă mănânce simbrioara mea... (furios) Dă'mi banii, tîlhariule, că te culc la pămînt. (ridică toporul asupra lui Ion.)

Catrina. — Vaî de mine!

Jandarmul. — (smuncind toporul din mâna lui Gavril) Nu da, mă, nebunule.

Ion. — Ai fost martur, Vasile, c'o vrut ticălosu să mă ucidă... Rîdică'l și 'l du la închisoare.

Gavril. — Eă la închisoare!.. care închisoare?... Să 'i fac eă pocinocu, din pricina unui proclet!.. Nu mă daă odată cu capu.

Jandarmul. — (apucându'l) Nu te clinti că te toropesc, bețivule; haă la temniță.

Gavril. — La temniță!.. Eă! lasă... Ioane... că mi'ă plăti tu! În loc de simbrie, închisoare! Eă! bădico... lasă, lasă... meșter îi dracu!.. (jandarmul duce pe Gavril afară.)

Ion. — Ticălosu! (cade obosit pe un scaun.)

SCENA IX.

Ion, Vîntură-țeră, Catrina, Iani.

Iani. — *Ma* țe este aiçe? Țe galazia?

Catrina. — Bețivu cel de argat s'o îmbetat...

Iani. — Trețeam pe la porta, intorcîndu-ma de la subprefecto, si am auđito strigînd: talhari, s'apoă am vađuto un zandarmo duchind pe Gavriilo de guleri; a furato țeva, lelița Catrinuța?

Catrina. — Ba nu, *kir* Iani.

Iani. — *Ohi?*.. Mi pare bine... *ma* țe vedo? mosu Vintura-țara?

Vîntură-țeră. — Eă, grecule, ș'apoă ce?

Iani. — Țe?... mi pare bine... Ai prapadito pro-geșo?

Vîntură-țeră. — Sta'ă-ar în gât!.. 'l-am prăpădit... Maă ai de ȡis ceva?

Iani. — *Ohi*... mi pare bine... ha, ha, ha.

Vântură-țeră. — Haî, cumătră, de-aici, că mă umflă năbădăicile când vîd parpalecu ista... (ese prin stînga.)

Catrina. — Haî să mănâncî ceva, cumătre.

Iani. — Te duçi, lelița Catrinața? .. *ma* de ce te duçi?

Catrina. — Apoi dă, *kir* Iani, trebuie să'mî cat de oaspe. (ese.)

Iani. — Ce ospe? Un ghiuzo nebuno!

SCENA X.

Ion, Iani.

Ion. — (cu durere, în parte) O mie cincî sute de lei! unde să 'î găsesc?

Iani. — Bre, Ione, ce stai pe ghinduri, tristo si obosito?

Ion. — Cum n'oîu fi obosît, *kir* Iani, dacă toate supărările cad deodată pe capu meu!

Iani. — Ha, știu; mi a spus subprefecto che a venito se te implinesca pentru 1,500 de lei.

Ion. — (ostînd) Așa, așa!

Iani. — Sluto la Pruto! 1,500 de lei! soma mare, *simandikosa!* si puno ramasago che n'ai niçi frinta.

Ion. — N'am!.. Nu vre nime să m'agiute.

Iani. — Nime?

Ion. — Nime pe lumea asta!

Iani. — Moî Ione, ean priveste la mine... Cum ma gasesti?.. *fioroso?* *nemilostivo?*.. spune, spune, am obrazi de satana?

Ion. — Ba nu.

Iani. — Nu sinto *hristianos?* sînt paghino? spune.

Ion. — Ba știu că ești creștin.

Iani. — *Lipon*, ce ai Țice daca te ai Ți imprumuta eũ cu aȥei 1,500 de lei?

Ion. — (sculȃndu-se) Dumneta, *kir* Iani? Ai ȥice cȃ Dumneȥũ te-o trimes ca sũ mũ scapi de sȃrȃcie.

Iani. — Pre frumoso. Vrei 1,500 de lei batuȥi? (scoate punga) *Oriste*, poftim. Maĩ dinioare am vinduto puȥintelo grio la prietin a me, la *Mustoksidi*, si eata-me's che vino si te azuto.

Ion. — Dumneȥũ sũ 'ȥi dee ȃnȥȃcit binele ce 'mĩ faci!

Iani. — Amin!.. *ma* se faȥem un sineȥelo; nu de alta, *ma* fiind che este viaȥa, este si morte... inȥelezi?

Ion. — Cum nu? Ai toatȃ dreptatea. (scoate din saltarul mesei o coalȃ de hȃrtie, cȃlȃmȃri ȥi condeĩũ) Eaca hȃrtie ȥi cernealȃ.

Iani. — Bine; scrie d-ta, cum oiũ spune eũ.

Ion. — Sũnt gata, ȥi. (scrie.)

Iani. — (dictȃnd) «Eũ zos iscalitu, ma indatoresco a «plati infaȥisatoruluĩ cu aȥest sineto...»

Ion. — De ce sũ nu pun maĩ bine numele d-tale?

Iani. — Asa e obiȥeu sineturilor... Scrie: «in vade «de o luna...»

Ion. — O lunȃ 'ĩ prea puȥin, *kir* Iani; pune douũ lunĩ.

Iani. — Doua luni?... fie si doua luni, cum dorestĩ d-ta... Eũ sinto *hristianos* si am *hristoitia*. Țe ai scriso?

Ion. — (cetind) «Mũ ȃndatoresc a plati ȃnfȃȥiȥatorĩuluĩ cu aȥest sȃnet, ȃn vade de douũ lunĩ...»

Iani. — *Aksiologo*... (dicteazȃ) Soma de trei mĩi lei...

Ion. — Triĩ mĩi pentru 1,500?

Iani. — Ți pare multo, fraȥico?

Ion. — Da cum, Doamne eartȃ-mũ!.. aȥa dobȃndȃ numaĩ jidaniĩ aũ obraz sũ cearȃ.

Iani. — Asa? *lipon*, fie 2,500 in loco de 3,000, che eũ sinto *hristianos*.

Ion. — Creștin, creștin... (In parte) ca Moïsi.

Iani. — Ghindeste, frațico, che subprefecto a venito se te implinesca, se vinda tot, boisorii, carusoru, casața... ține stie!.. Earna se apropie si ai se ramui pe drumuri cu nevasta si copilo...

Ion. — Tacî, tacî că mă oțerești... Eaca scriu. (scrie) «2,500 de lei.»

Iani. — Ai scriso? pre frumoso... (dictează) «pentru care bani puno amaneto rađasia me din mosia Haramu.»

Ion. — Amanet moșioara mea?

Iani. — *Ma* cum?... *horis* amaneto? ha, ha, ha... Unde s'a vađuto imprumuto *horis* amaneto?

Ion. — (sculându-se) Nu mă lasă inima, nu pot.

Iani. — Nu poți?... se'ți fie de bine! Am vruto se te scapo de nacazo; ți am dato doua luni vadea pentru ca se ai vreme de mintuit lucru inchisorii si se intri in bani țe ai se ieî de la Prefectura; *ma* d-ta nu vreî?... pre bine... Ți plaçe mai bine ca se'ți bata doba la porta... Gusto *filonikie* nu are... Ma inchino cu plecațune...

Ion. — (In parte) Să 'mî vîndă lucrurile cu doba!... (tare) Nu te duce... stăi, că scriu cum îi vroi... (scrie) Eaca am scris ș'am iscălit.

Iani. — *Aferim!* Acum vedo che esti omo... Se videmo. (Iea sinetul și'l citește) *Aparalakto!*.. Poftim baniî. Aiçe in punga sinto 1,500 de lei.

Ion. — Adă... Mă duc să plătesc subprefectuluî. (esc.)

Iani. — Merzi, merzi prosto, *budalas!* Capo de boû!.. 'L-am prinso in capcana, si peste doua luni de țile am se'î vindo mosiora, s'o cumpăr ear' eũ... Chit pentru badea Ion, 'l-oîu lua argat la mine, de hatiro Catrinuței... care mi plaçe.

SCENA XI.

Iani, Catrina.

Catrina. — (întrând din stânga) Ioane, Ioane, vin de mănâncă... Eaca!... unde s'o dus?

Iani. — (cu blândețe) S'a duso la subprefecto ca se platեսca datoria de 1,500 de lei.

Catrina. — Da de unde-o găsit parale, bîetu om?

Iani. — (apropiindu-se) De unde? de la mine, de la prietinu matale, lelița Catrinuța.

Catrina. — 'L-ai agiutat d-ta, *kir* Iani? Dumnețeu sê 'ți împlinescă toate dorințele, că mare bine ne-ai făcut!.. Dă-mi mâna s'o sêrut.

Iani. — Nu la muna, Catrinuța draga, *ma* la obrazi, daca vroesti se mi faci ferițito.

Catrina. — Fie și pe obraz; tot îs bêtără... (se apropie de Iani și 'l serută pe obraz.)

Iani. — (cuprîndu'î talia cu brațele) Batrina?.. *Oheske*. Catrinuța draga; esti tinara, esti nurlia, esti hazlia si te iubesco ca pe un garofalo. (voiesce s'o serute.)

Catrina. — Ce face? mă iubești?... (voind să scape) Da ședî binișor în çolo, omule, că te-or rîde și curcanii de te-or videa.

Iani. — Lasa se rida curcania, che eũ sinto amarezato de dimiata, Catrinuța; ma sfîrsesco de amori! (voiesce ear' s'o serute.)

Catrina. — Eaca nerușinatu!.. Lasă-mê ađi, că țip de rêsună satu.

Iani. — *Ohi, ohi*, Catrinuța, nu țipa... Ți daũ çe vroesti, rochița, bosmachi, zuncuța... numai se te daĩ in dragoste cu mine.

Catrina. — (strigând) Ioane! cumêtre!.. săriți!

(înserează.)

SCENA XII.

Iani, Catrina, Ion, Vântură-țeră.

Ion. — Ce'mă vëdură ochiî?

Vântură-țeră. — Ho! parpalecule!..

Ion. — (apropiindu-se furios de Iani) Ce te-ai apucat de făcut în casa mea, grecule?

Iani. — (zimbînd mînzesc) O saga, frațico.

Ion. — Șagă cu nevestele oamenilor? (apucă pe grec de gât și 'l sgâlție) Te primesc în casa mea ca pe-un creștin...

Iani. — (spăriet) *Neski... hristianos...*

Ion. — Și tu te legi hoștește de nevasta mea? N'ai nimică sfînt pe lume?.. ești mai rău decît un păgân!..

Iani. — *Ohi paghinos...* Bade Ione, lasa la mine...

Ion. — Te-oîu învêța eă a cerca să necinstești nevestele oamenilor, după ce calicești bărbațîi.

Iani. — *Ma* țe vreî se mi façi?... se ma uçiđi? (se smuncesce și scapă din mînile lui Ion) *Panaghia mu!* (alergă spre ușă și se întîlnesce cu Vântură-țeră, care 'i aține calea.)

Vântură-țeră. — Ho, țapule, că mai sînt și eă pe-aici.

Iani. — *Kirie eleison!* sinto prapadito! (fuge pe feréstă.)

Vântură-țeră. — Prinde 'l cumêtre...

Ion. — Că nu scapă el... (se aruncă asupra lui Iani.)

Iani. — (fugănd înpreglurul mesei) Ionica... frațica... *na se haro!*.. (vêđend feréstă) A! ma scapato! (sare pe feréstă.)

Vântură-țeră. — Ha, ha, ha, ha. O sărit țapu pe fereastră.

Iani. — (afară) Eî! lasa, mozicule, că ți oîu veni eă de hac.

Ion. — (alergănd la feréstă) Așteaptă, covrigariule...

Iani. — (dispărënd) *Fevghe satana!*

SCENA XIII.

Ion. Vântură-țeră, Catrina, Măriuca.

Măriuca. — (viind spărietă prin fund) Mamă Catrină, scapă-mă de găupineasa Rucsanda, că mă cată să mă ucidă 'n bătaie.

Catrina. — Da unde-ai lăsat pe Nițu?

Măriuca. — La dugheană . . . Mă rog, ascundeți-mă undeva să nu mă găscască.

Vântură-țeră. — N'ai frică, copilo, că te scapă moșu. Întră colea 'n odae, pên' a înopta bine.

(Se aude afară vocea Rucsandei, strigând: Unde-o apucat.)

Măriuca. — Vai de mine! Eat'o . . . (fuge în stânga.)

Vântura-țeră. — (peste pușin) O perit stahiea!

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul represintă piața satului. În fund zidirea închisorii cu schelele ridicate pênă la acoperemânt. O parte din schele se perde între culisele din fund în stânga. În stânga casa lui Ion teslarul cu ușă și fereastă pe scenă; în dreapta cărcîma lui Moise cu șopron de frunzar, și sub șopron o masă lungă cu laițe.

La ridicarea cortinei câțiva țeranî stau pe laițe și beu.

SCENA I.

Țeranii, Moise.

Țeranii. — (strigând) Moisi! . . găupâne Moisi! . . Măi, târtane! . .

Moise. — (eșind din cărcîmă) Ce vreți voi, țeranî nebunî?

Un țeran. — Adă trii sîngepe de rachiū, degrabă.

Moise. — Rachiū? . . ear' pe datorie?

Țeranul. — D'apoî cum? doar' ne cunoști că sîntem de-aici din sat.

Moîse. — Pe datorie nu pot... La mine astăzi cu banî mîne fără banî.

Țeranul. — Ean nu te mai fasoli pentr'o sîngeapă de rachiû de cel prifăcut?

Moîse. — Prifăcut?

Țeranul. — O parte rachiû și douë de apă amestecată cu vitriol. Nu te știm noi ce poamă ești? Bine te-o poriclit cine 'ți-o ȝis leuca dracului.

Moîse. — Așa?... Apoî mergeți la dracu să vă dee rachiû.

Țeranul. — Ei! dă, ȝrupâne Moîsică, nu te mai bosumfla, c'asa glumim noi. Adă-ne ceva de bătut ca să mai prindem la putere pên' a nu eși la culesu popușoilor.

Moîse. — Unde 's parale?

Țeranul. — Parale, parale... ce, Doamne eartă-mă! 'Ți-om da popușoi drept plată.

Moîse. — Douë-ȝeci de parale dimerlia, vreți?

Țeranul. — Fie și 20 de parale, că tot tu, Îudo, ne mănânci toată pânea de pe câmp.

Moîse. — Eû o mănânc și voi o beți. (Întră în cărcimă.)

Țeranul. — Ha, ha, ha... Ne și rîde lipitoarea, după ce ne suge. Eaca și Martin pădurariu... Martine, Martine.

SCENA II.

Țeraniî, Martin (viind din fund.)

Martin — Bine-am ȝăsit, oameni bunî.

Un țeran. — De unde vii, Martine?... din pădure?

Martin. — Vin de la bordeiû să ieû o țiră de ra-

chiu, c'o dat Dumneđeu de 'mă-o făcut nevasta astă noapte pe la cântătorî.

Țeranul. — Pe la cântătorî? De a fi băet, bun cu-coș o s'agîungă!

Martin. — Îl băițel... numai atitica și 'î frumos ca un bujor, drăguțu!.. Nu fie de diochiu.

Moise. — (întă, aducend rachiū) Eaca rachiū... Beți și tăceți din gură că doarme balabusta.

Țeranul. — Eaca mă!.. doarme cucoana balabusta? ha, ha, ha, (chiue) Mă Vasile, mă! găsit'ăi boi, mă?

Moise. — Tacî din gură, țeranoî nebun și obraznic, buțuf.

Țeraniî. — (ridend) Hep, hep.

Martin. — Gîupâne Moisi, fă bine de 'mă umple stecla asta cu rachiū, că mi'î bolnavă nevasta de facere.

Moise. — Șapoî ce 'mă pasă mie?

Martin. — Da 'î bolnavă, gîupâne...

Moise. — Cine-o pus'o să facă copii?

Martin. — Dec! da balabusta d-tale cum face pe tot anu câte-un Leibă?

Moise. — Așa 'î place dumisale. Nu 'î treaba ta.

Martin. — Vorbă de clacă. Îmî daî rachiū ađî?

Moise. — Aî adus parale?

Martin. — Ba, đeu, nu. De 'î găsi o para frântă în toată casa sē 'mă-o bați în frunte.

Moise. — Apoî dar catăți de drum, moî bade.

Martin. — Da 'mă moare fimeea, gîupâne.

Moise. — Moară cât a vra. Nu daî rachiū pe datorie.

Martin. — (în parte) Ce 'l-ași măi cârpi cu astă bardă! (tare) Gîupâne Moisi, 'ți-oî tăiea la ȳearnă un stēn-jin de lemne și 'ți-l-oî căra 'n ogradă.

Moise. — Aşa? .. dar' dacă 'î muri pên' la iarnă eă sê rămân păgubaş?

Martin. — Mare lucru o litră de rachiū?

Moise. — Prost Moldovan! .. Moï prostule, dram cu dram face litră, litră cu litră face ocă, ocă cu ocă face vadră, vadră cu vadră face balercă, balercă cu balercă face antal... Aî înţeles?

Martin. — Am înţeles că eşti talpa eadului. Na sumanu din spinare zelog şi 'mă dă rachiū.

Moise. — Aşa mai vii de-acasă. (îea sumanul) Haî cu mine 'n dugheană. (trece pe lângă țeranî.)

Țeranul. — Ean veđi Țuda cum 'l-o disbrăcat pe bietu român tocmai când s'aproprie iearna! Degera-țî-ar inima cea de litfă!

Moise. — Ba ție, țeranoî nebun. (întă cu Martin în cărcimă.)

SCENA III.

Țeraniî, Vêntură-țéră (eșind din casa lui Ion), Ion

(pe pragul ușii.)

Vêntură-țéră. — Crede-mă pe mine, cumătre, că 's mai bătrân, mai păjit. Nu te-apuca de lucru ađi că 'î đî de sêrbătoare și 'î pecat.

Ion. — Te cred, cumătre, d'apoî ce sê mă fac? Ne-voia mă silește. De n'oîă mântui tot pênă 'n două lunî, ca sê 'mă priimesc plata de la Prefectură, cum m'oîă cftui de datoria lui *kir* Iani? El îî în stare sê 'mă vândă moșioara.

Vêntură-țéră. — Aî dreptate sê te temî de cațaon; dar' tot ar fi bine socot sê te lașî pe ađi de lucru.

Ion. — Ba nu... o đî pentru mine 'î mult. Aștept

numai să 'mă gătească Catrina de mâncat și să 'mă ascut uneltele, și merg îndată să m'apuc de șindilit închisoarea. Să ne videm sănătoși, cumetre. (închide ușa.)

Vântură-țără. — (singur pe gânduri) Nu știu ce am de astă noapte, că nu 's liniștit... O cântat o cucuveică pe casa lui Ion... și asta mă îngrijește... par' că nu 'i a bine.

Un țeran. — Moș Vântură-țără...

Vântură-țără. — Cine mă chîamă?

Țeranul. — Nu vii să cinstești cu noi un pahar de rachiū?

Vântură-țără. — Cum nu, feții mei? Vorba ceea: La voe bună, Români s'adună. (se apropie de țeran.)

Țeranul. — Da de ce n'o vinit cu d-ta și badea Ion?

Vântură-țără. — El are treabă și nu 'i dă inima să bea.

Țeranul. — Bietu om!... de când s'o prins cu lucrul temniții, ard'o focu!... i s'o pricăjit norocu; îi tot posomorît și pare că fuge de oameni.

Vântură-țără. — A fi avînd și el grijile lui, sërmanu!

Țeranul. — Apoi dă, moșule, s'o cuvinit tocmai el să puie mîna la zidirea uniî temniți, în care Dumnezeu știe căî români au să pătimească?

Vântură-țără. — Că se căește și el amar, sërmanul dar' ce se facă? îi legat.

Țeranul. — (arătînd casa de închisoare) Poftim batgîocură pe satu nostru!.. Ean privește cum se uită dihania la noi... par' c'ar vra să ne 'nghită...

Vântură-țără. — Ci că 'n toate satele o să se rîdice bisuniî ca asta.

Țeranul. — Așa! ca și când țara Moldoviî ar fi o țară de tîlharî și de ucigași!.. Ea! batgîocură, mo-

șule... Poftim un pahar de rachiū, să ni se mai schimbe gândurile.

Vântură-țeră — Mulțemim... Noroc bun! și să vă scape Dumneșă de posesor ca *kir* Iani.

Țerani. — Amin! (beū.)

SCENA IV.

Ceț de'nainte, Martin. (ese din cărcimă fără suman.)

Martin. — (oșerindu-se) Valeū!.. că răcoare mi'ī... Țuda spurcată!.. Nicī că s'o îndurat să 'mī lase su-manu.

Un țeran. — (dând lui Martin un pahar de rachiū) Na, măī frate Martine, trage astă dușcă ca să te 'ncăldești.

Martin. — (bënd) Mulțemescu'ți, frate. Să dee Dumneșă să n'ai nicī odată nevoie de jīdan.

Vântură-țeră. — Nicī de *kir* Iani, Martine!

Martin. — Aud?

Vântură-țeră. — Ean vin' de-o parte să 'ți spun o vorbă.

Martin. — Eată să vin.

(Se duc amândoi de-o parte.)

Vântură-țeră. — (Incet) Ce face Măriuca?

Martin. — Șede ascunsă în bordeiū meū de astă noapte de când ai adus-o.

Vântură-țeră. — Veđī să n'o afle cineva.

Martin. — N'ai nicī o grijă... Cine-a s'o cate pin fundu păduriī?

SCENA V.

Ceț de'nainte, Iani (vine din fund furios cu un biciū în mână.)

Iani. — Unde sinto mozičiī? la chirçma?

Un țeran. — Vine grecu, măi; am pățit-o!

Iani. — Țe făceți aice, talhari? La bauto de dimineța, si papusoi a mea ramune neculeso pe chimp... ha? *Kakohrononaki*, capo de boū!..

Vântură-țără. — (în parte) Ean auđi țapu cum batgöcorește Românii în țara lor!

Iani. — La lucro, moziđi!.. la boeresco acu indata pana țe nu ma aprindo ca un zaratico.

Vântură-țără. — Dacă ađi îi sərbătoare, *kir* Iani, și nu se lucrează.

Iani. — Ține a chircnito?

Vântură-țără. — Eū, Vântură-țără.

Iani. — Dimiata? un ghūzi? Nu vorbesco cu tine... Pornit-ați ađi la culeso, țeranoi?... Va uđido in batae... la falanga.

Vântură-țără. — Pune'ți pofta 'n cuiū despre bătaie, kîrjaliule, că s'o rîdicat bătaia.

Iani. — *Kirzali*!..

Vântură-țără. — S'o rîdicat... Șterge-te pe bot de-acu.

Iani. — S'a ridicato bataea!.. si țe s'a puso in loco?

Vântură-țără. — Ha, ha, ha, mare poznaș îi!

Țeranii. — Ha, ha, ha.

Iani. — (furios) Ride la obraz a mea, niste țeranoi!.. bre! *epanastasis*!.. revoluția!.. s'a burzuluiito prosti!

Țeranii. — (cu hohot) Ha, ha, ha.

SCENA VI.

Cei de'nainte, Moise.

Moise. — Moī, tăceți că doarme balabusta.

Iani. — Țe balabusta? Nu veđi, Moīsaki, che s'a

rasvratito meziçi?... Rido de poronca a me. *Panaghia mu!* ma ducó s'aducó pistoalele si eartaganu, se ve inveţo eũ a façe ho, ho, ho, la *ipokimen* a me.

Vêntură-ţeră. — Mări nu vë măi potrivîţi, oamini bunî, că număi lauda 'î de capu lui. El îi voinic de cei care întră în doi ca 'n doispredece, şi nu 'l scot nici 24... Vine pe uşă furios şi sare pe fereastră ruşinos.

Ţeraniî. — Ha, ha, ha...

Iani. — (in parte) M'a lovito la fesi.

Vêntură-ţeră. — Măi! dacă n'aveţi cap voi nici în ȕi de sêrbătoare sê beţi cu linişte un pahar de rachiũ de la jidan, haî copîi la crâşma lui Ion teslariũ sê bem vin creştinesc şi curat.

Ţeraniî. — (sculându-se) Haî, haî.

Moîse. — Ce este, mē rog?... la badea Ion?... (voind sē oprească Ţeraniî) Nu se poate, inē rog. Voi sinteţi datorî sē beţi număi la dugheana mea.

Ţeraniî. — (împingēndu'l) Du-te dracului, Ţudă...

(Vêntură-ţeră ese cu Ţeraniî pin fund.)

SCENA VII.

Iani, Moîse.

Iani. — (turbat) Brel mi vine *paroksimos* la crieri!

Moîse. — (furios) A! *ghiraî şvarţ!*... Mi se sburlesc percũniî.

Iani. — Asta 'î revoluţia!... *epanastasis!*... sfirsito lumiî!

Moîse. — Blăstēmatu cel de bade Ion îmi smoneşte toţi muşterii!... am sē mē calicesc din pricina

lu! Nu pot mai mult să țin orînda... Cucoane *kir* Iani...

Iani. — Ce vreî si tu?

Moîse. — Poftim, mă rog, de'îi găsește alt orîndariu, că eu nu mai sint.

Iani. — *Skasmos!*.. Na si alta belea!.. De ce vreî se mi lasi?

Moîse. — Pentru că mofluzu de bade Ion îmi strică neghițitoria.

Iani. — Teslaris?

Moîse. — Bade Ion, care șede cole în față cu mine.

Iani. — (întorcîndu-se și privind casa, ȃice în parte) Ghidi, mōzico obraznico!.. Am zurato se me rasplatesco odata si bine...

Moîse. — Poftim, mă rog, sē ne răfuim socotelile...

Iani. — (mușcādu'și mustețile) Zupine Moîsi.

Moîse. — Ha.

Iani. — Ion teslaris e dusman a me si a dimitali!

Moîse. — Dușman de moarte.

Iani. — El ti calițesti pe dimiata, si pe mine a vruto se mi ripesca țilele.

Moîse. — Ce spuî, mă rog?

Iani. — El are ghindo reu pentru noi doi.

Moîse. — (cu spaîmă) *Vuăs?* Ce?

Iani. — (apucānd de mână pe Moîse) *Lipon* ce mai asteptăm?

Moîse. — (buîmăcit) Ha?

Iani. — Dechit se perimo noi, mai bine el... Nu 'i asa?

Moîse. — (fără a înțelegē) Așa, așa...

Iani. — Vra se țica ne-am înțeleso?

Moîse. — Cum?

Iani. — Tați!.. Ține vine

SCENA VIII.

Iani, Moise, Gavril (legat), jandarmul.

Gavril. — Unde mă mai duci acu? Nu 'i destul că m'ai ținut închis toată noaptea?

Jandarmul. — Te duc, după poroncă, să 'ți gădesc un *kezeș*.

Gavril. — Un *kezeș*? ca pentru cei din Ocnă?... Nu merg.

Jandarmul. — (împingându'l) Fă 'nainte și nu mai lungi vorba.

Gavril. — (furios) Și toate-aeste pentru ticălosu cel de Ion teslariu!... (în parte) Helbet!

Iani. — (în parte) Ion teslaris!... Si el e dusman lui Ion teslaris?... *aksiologo*! (tare) Zandarmi.

Jandarmul. — Ce poroncești?

Iani. — *Ma* unde 'l duçi pe bîetu Gavrilasi?

Jandarmul. — Cat un român care să dee *kezeșie* pentru dînsu.

Iani. — *Kezeșie* eă daă, che îl cunosc; e omo bun, harnico si cu frica lui Dimieșeo.

Jandarmul. — Dacă 'i așa, îl las pe *kezeșia* d-tale.
(desleagă brațele lui Gavril.)

Iani. — Lasa, lasa.

Jandarmul. — (lui Gavril) Mergi sănătos, și de-acu fiți cu minte.

Iani. — Zandarmi...

Jandarmul. — Aud.

Iani. — Subprefecto tot aiçe 'i?

Jandarmul. — Aici.

Iani. — Se spuî la dimîalui c'am se me zaluesco de țerani che s'a burzuluito.

Jandarmul. — Bine. (ese.)

SCENA IX.

Moïse, Iani, Gavril.

Iani. — (în parte) Este o vorba prosta : Che la bețivo si draco ese cu oca înainte. (arătând pe Gavril) Am gasito chipo se me rasbuno de bade Ion . . . (luî Gavril) Gavrilaso . . . *ma* țe aî pațito, draga me?

Gavril. — Ce sê pățesc, cucoane? . . M'o închis hoțu cel de teslarîu.

Iani. — Te-a închis'o el ! . . pe dimîata? *More*, cum se pote? Si pentru țe, *kaimene*?

Gavril. — Pentru că 'î-am cerut simbria mea.

Iani. — *Lipon*, in loco se 'ți dee dreptu dimitale, te-a pusu la duba? Bre! țe *katergaria*! Auđi, zupine Moîsaki, 'î-a muncato simbria de haram. *Ma* el nu 'î omo, îf lupo . . . Țe ȚiȚi, zupine Moîsaki? . . Nu 'î asa?

Moïse. — (răsărind) Ha?

Iani. — Teslaris e lupo nu 'î omo paminteano.

Moïse. — (pe gânduri) Dar, dar, lup pămintean.

Iani. — (căinând pe Gavril) Sermano bîeto Gavrilasi! . . N'ai muncato nicî bauto nimic de îerî dimineța?

Gavril. — (oftând) Nu, nu, păcatele mele!

Iani. — Moîsaki, aî auđito che n'a bauto nimica crestinu? Ada degraba zumatate de oca de rachio . . . Eū platesco.

Gavril. — Dumneta? . . *Bogdaprosti*.

Moïse. — (cu distracție) Adă parale.

Iani. — Țe ȚiȚi?

Moïse. — Ba nu, nu . . . te-oîu scădea la câștîu . . . O ocă și gîumătate?

Iani. — *Ohi*, zumatate numaî acu de o data, si daca a mai trebui, om mai ȇere.

(Moïse intră în cârcimă.)

Gavril. — (așezându-se în capătul mesei despre public) Așa stăpân să 'mă fi dat Dumneșău, ear' nu ca Ion lovi'l-ar trăsnițu !

Iani. — (în parte) *More Iani, se te vedo; acu trebue mestesugo si ŭskŭzarliki.*

(Moșe aduce rachiul.)

Moșe. — Ține, bade Gavril, bea sănătoș.

Iani. — Be, be, Gavrilasi, se mai uîșă necazu țe 'l-ai traso de la teslaris.

Gavril. — (bënd) Să 'l uîț?... ba cât oîu trăi nu 'l-oîu uîta !

Iani. — *Aferim!* asa mi place omo... cu inima, nu *budalas* fara *filotimia*, care maninca batzocura, maninca batae si tațe. (turnând luŭ Gavril) Nu 'i asa, Moș-saki ?

Moșe. — Bade Gavril îi voînicos.

Gavril. — (bënd) Lasă! 'i-oîu arăta eŭ cine sînt? Pentru că 's sărac, un bîet om din lume, fără căpătîi... să 'șă bată gîoc de mine un mișel ca Ion?... Da ce 'i el?

Iani. — (turnând ear') Asta ziğem si noi, țe 'i el?... boșeri nu 'i... Un ticaloso mofuzo care maninca simbrile oamenilor.

Gavril. — Că n'a duce-o 'n raîu, n'ai frică.

Iani. — Țe raîu?... *ma* el este bun de trimis în cado.

Gavril. — (amețindu-se) În ead... da! acolo a să meargă... și asta nu târșiu.

Iani. — (în parte) Se amețeste! minunato !

Moșe. — (în parte) În ead?... *aŭ veŭ!* (se oșeresce.)

Iani. — *Ma* spune-mi, Gavrilaki, chita leafa aveaŭ la teslaris?

Gavril. — 60 de lei pe an ș'o păreche de opincă.

Iani. — Numaî atita, un flecheo ca dimîata? ..
auđi, Moîsaki?

Moîse. — Pentru nimic.

Iani. — *Ma* asta 'i o talharia de ęele gogonate!
Un voînico ca dimîata plateste o mia de lei pe ano...
nu 'i asa, Moîsaki?

Moîse. — Nu 'i mult nici două miî, ęic ęeu!

Iani. — Nięi triî miî.

Gavril. — Triî miî; da unde sę 'i găsesc?

Iani. — Unde? la muna dimitale.

Gavril. — (căutându'si mâna) Mâna 'i goală.

Iani. — *Neski, ma* lucru de la dinsa faęe o suta
de galbinî.

Gavril. — Face dar, că eu am lucrat mai toată
dulgheria temnięii şi Ion o luat plata.

Iani. — Veęi, Gavrilaki, sermane? .. tot Ion! .. D-ta
te ostenesti, asuđi, lucrezi de dimineęa pana in sera
si badea Ion inghite paraluęia.

Gavril. — (aprinęându-se) Asta dreptate 'i?

Iani. — (la urechea lui Gavril) Veęi che din prięina lui
nu poęi trai?

Gavril. — Din pricina tēlhariului celuia.

Iani. — Che daca n'ar fi Ion, dimîata, Gavriluęa,
aî ramunea singur stoler aięe in sato, si atunci di-
mîata aî avea tot lucru, si a satenilor si a stapunirii,
si aî castiga paraluęi multe... Nu 'i asa, Moîsaki?

Moîse. — (oęerindu-se) Aşa cred şi eu.

Gavril. — (frecându'si ochii) Bine ęici, cucoane *kir* Iani.
Orî el, orî eu! .. amēdoî nu putem fi la un loc...

Iani. — Doua sabie la un teca nu incape...

Gavril. — (răpit de patimă) Dar! .. cu chipu ista îmi
rēsbun şi 'mî rēmâne tot lucru din sat... Haî...

Moîse. — Unde, mē rog?

Gavril. — (ameęit şi încruntat) Mē duc sę desprind câteva

schîndurî de sus de pe şchele... şi când s'a sui el la lucru ş'a pune picîoru...

Moïse. — (spăriet) A cădea ş'a muri? .. *Ai ve!* .. Nu face...

Iani. — (încet) Taçi, Moïsaki, che astfel castiga orinda dimitale.

Moïse. — (cădînd pe laiţă) *Mein Gott! mein Gott!*

Gavril. — (clătinîndu-se pe picîoare) Par' că 'mî esă foc din ochî... Ha, ha, bade Ioane, mă 'nchiđî pe mine în temniţă?... temniţa a să 'ţi mănânce capu... (se îndreaptă spre închisoare, se suie rapide pe schele şi intră în culise.)

Iani. — *Aferim!* .. treaba merze de minune. (îşi freacă mâinile cu mulţemire.)

Moïse. — (tremurînd) *Mein Gott! mein Gott!* .. dacă s'a afla, am murit!

Iani. — *Ma* nu te teme, Moïsaki. Nu veđî che Gavrilu e bat? Acu façe pozna si chindo s'a trezi, a uîtato... Çe vedo? teslaris?

SCENA X.

Iani, Moïse (sub şopron), **Ion, Catrina** (eşind din casa lor.)

Ion. — Geaba te măi rogî, Catrino... trebuie să mă duc la lucru numaî decăt, ca să nu 'mî perd ăua.

Catrina. — Ascultă-mă şi pe mine, bărbate; lasă-te pe mîni, că nu ştiu ce 'mî vesteşte inima a rău.

Ion. — Da nu fîi copilă, Catrino, că doar' nu merg peste lume; mă duc cole lângă casă.

Catrina. — Bărbate... te rog... nu te duce, că eaca... îmi spune sufletu să nu te las.

Ion. — Ei! apoi mă superî. Du-te 'n casă şi 'ţi cată de gospodărie.

Catrina. — Bine, bărbate; fă cum îți vrea. (își șterge ochii)

Ion. — Adică, dacă 'i parte femeescă, tot copil... (se apropie de Catrina.) Vin' să te scrut, Catrino, că astfelîu 'mă-a fi ȑiua cu năroc.

(Catrina 'l înbrăȑșează plângend.)

Moise. — Veȑi, veȑi, cucoane *kir* Iani?

Iani. — Vedo, si me temo che 'l-a gasi pe Gavriilo stricând schelea.

Ion. — Haî, întoarce-te de-acu 'n casă, Catrino, ș'a-lungă cele gânduri posomorite. (se îndreaptă spre schele. — Catrina intră în casă.)

Moise. — Eaca... se duce la moarte... Nu pot sê 'l las. (voiesce sê strige pe Ion; Iani îi astupă gura.)

Iani. — Nu faȑe pozna, Îuda. (îl înpinge în cârcîmă.)

SCENA XI.

Iani, Moise, Ion, Vântură-ȑeră, Niȑu, Martin, ȑerani, jandarmul (vin din dreapta.)

ȑerani. — Ne cheamă subprefectu?... pentru ce?

Jandarmul. — Adunaȑi-vê cole în pîacă că vine și el îndată.

Ion. — (cătră Niȑu) Da de unde vin oamenii, Niȑule?

Niȑu. — De la noi, tătucă. O vinit jandarmu sê 'i cheme aici din partea subprefectuluî.

Ion. — Oare ce sê fie?

Vântură-ȑeră. — A fi giudecata cu grecu care cere sê rupă oaminiî popușoiî fără pănușî, ca sê rămăe pănușile pe strujeniî...

Iani. — *Ama* cum, mozicule?... sê mi faȑi risipa de panusi?

SCENA XII.

Cei de'nainte, subprefectul.

Țeranii. — Eaca și subprefectu. (își scot pălăriile.)

Subprefectul. — Oamenî bunî! v'am adunat pentru ca să vă fac cunoscut că în sat la Măcienî o murit un om vĕduvoîŭ, anume Toader Sălceanu, la care s'o găsit stare, o rădĕșie cu livadă, dĕce boî, 50 de oi și 300 de galbinî îngropați sub vatră. 'L-ați cunoscut d-voastră, oamenî bunî?

Vĕntură-țĕră. — Eŭ 'l-am cunoscut; era om de omenie și gospodar bun.

Subprefectul. — El o lăsat cu limbă de moarte toată averea lui unei fete care s'o perdut din sat de la Măcienî, la vrîsta de 5 anî, și pe care el n'o mai putut-o găsi pĕn' ce-o murit. Acea copilă trebuie să fie acum de vr'o 15 anî, cu ochii albastri, cu pĕru castaniŭ, și se numește Măriuca... Nu cumva ați vĕdut-o undeva, oamenî bunî?

Iani. — (În parte) Mariuca bogata!

Nițu. — Măriuca?... Ba este o fată întocmai care slujește în casă la *kir* Iani, posesorul.

Subprefectul. — (cătră Iani) Așa'î, *kir* Iani?

Iani. — A fosto, *ma* a fuzito asta nopte...

Nițu. — O fugit!

Ion. — (încet lui Nițu) N'aî grijă, băete, că 'î în loc sigur.

Nițu. — Unde, tată?

Ion. — Tacî.

(În timpul acestei scene, Gavril se coboară pe schelea de din dos, ce este ascunsă în culise, se furișează pe după țeranî și se apropie de Iani.)

Gavril. — (încet lui Iani) Gata... am desprins schîndurile...

Iani. — Bine . . .

Subprefectul. — Și nu știî, *kir* Iani, pentru ce-o fugit Măriuca din casa d-tale?

Iani. — Nu știî, che eî nu pazesco fetele.

Vêntură-țêră. — Ba sê 'ți spun eî de ce; pentru că biata copilă era gazda bățăilor, pentru că slujea degeaba, pentru că n'avea nicî măcar o rochiță de îmbrăcat, și pentru că murea de foame în casa d-sale . . .

Iani. — Mințunî.

Vêntură-țêră. — Așa este, cumêtre Ioane?

Ion. — Așa; o știe tot satu.

Iani. — Mințunî, blastamaților.

Subprefectul. — Eî! destul, nu batgîocori oameniî. Bade Ioane, am primit poroncă de la prefectură ca sê te înlesnesc cu vr'o două miî de lei. Sê viî mânî la subprefectură.

Ion. — Slavă Domnului c'am scăpat de grec!

Iani. — (*furiôs*) *Skasmos!*

Subprefectul. — Dar' când mântuî lucru, bade Ioane?

Ion. — Cât mai degrabă, domnule subprefect . . . Ah! 'mî-o mai crescut inima!.. Oîŭ sê lucrez ȑi și noapte; ș'așa mē și suî pe șchele acu 'ndată.

Subprefectul. — Da nu 'î cea grabă . . . Lasă, că aȑi îî sêrbătoare.

Ion. — Ba nu; Stăpânirea 'mî plătește; trebuie sê lucrez. (*se îndreaptă spre schele.*)

Iani. — (*în parte*) Merzî, merzî.

Ion. — (*suindu-se pe schele*) Cumêtre.

Vêntură-țêră. — Aud.

Ion. — (*ridênd*) Își pusese ochîu grecu pe rădășia mea . . . spune'î sê se spele pe dinți.

Țeraniî. — Ha, ha, ha . . .

Iani. — (în parte) *Pola kala*, bine... Om videa noi acus çine a ride.

Ion. — (sosesc în capetul schelei) Nițule.

Nițu. — Aud, tată.

Ion. — Du-te de sêrută pe măta, ș'o roagă sê 'ți spule unde se găsește căprioara. (Nițu aleargă în casă.)

Iani. — (în parte) Capriora ?

Ion. — (începe a păși pe partea schelei ascunsă în culise și cântă :)

Frunță verde de dudău
Scăpat'am de ceasul rău.

(Se aude de o dată o mare prăbușire de lemne între culise și vocea lui Ion strigând : Valeu! m'am ucis!..)

Toți. — (spălmântați) S'o prăbușit șchelea!.. (aleargă în culise.)

Iani. — (în parte) *Natos!*.. a facuto tumba.

Gavril. — (cu mulțemire) A!.. 'mă-am răsbumat! (bea rachiū cu lăcomie.)

SCENA XIII.

Ceț de'nainte, Moïse.

Moïse. — (galben și spăriet ese din cărcimă) Ce este?

Iani. — S'a prabusit'o schelea.

Moïse. — *Mein Gott!*.. ș'o murit?

Iani. — Asa credo...

Moïse. — *Veț, veț, veț, veț!* (tremură.)

(Se aud în culise cuvintele : O murit, sêrmanu !)

SCENA XIV.

Cei de'nainte, Ion (adus pe brațe de către țeranî),
Catrina, Nițu.

Țeraniî. — Sërmanu Ion ! .. sërmanu om ! .. Ce păcat !

Vîntură-țeră. — Să 'l ducem acasă că poate-a scăpa . . . (se îndreaptă spre ușa casei lui Ion.)

Catrina. — (eșind) Ce este ? .. Bărbatu-meu ! ..

(Oamenii așează pe Ion lângă prag. Catrina și Nițu îngenunche lângă el.)

Catrina. — (cu desperare) Bărbatu-meu ! .. o murit ! nu se poate una ca asta ... Ioane ... Ioane ... deschide'ți ochii ; grăește, că 'nebunesc.

Nițu. — Tată, tată !

Catrina. — Bine 'mî spunea inima ... (plîngînd) Ioane, nu muri ... Fie'ți milă de mine ... Ioane ...

Ion. — (deșteptându-se) Cine mă cheamă ? ..

Toți. — Trăește, trăește ! ..

Ion. — Ce-am pățit ? .. Se învîrtește lumea cu mine ... Unde 's ?

Catrina. — Lângă nevasta ta, Ioane. Uită-te la mine ; nu mă cunoști ?

Ion. — Catrina ... Nițu ... Cumătru ... Valeu ! .. nu mă lăsați ! mor ! .. mor ! .. (cade mort.)

Catrina. — (tresare drept în picioare cu ochii rățeciți) Mort ! .. O murit ! Ah ! (leșină în brațele lui Nițu.)

(În toată scena aceasta, Iani se uită cu ochii țintiți la Ion, lăsând a se ceti mulțemirea pe fața lui. Gavril bat tresare și rămâne încremenit când aude pe Catrina dicînd : *O murit !* ear' Moise tremurînd și bătîndu-se cu pumnul în pept se furișează pe lângă perețele cărcîmei și se aruncă spăriet în întru.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă o pădure; în fund o cărare ce sue la deal; în dreapta altă cărare pîntre copaci; în stînga bordeiul lui Martin pădurarul, și pe planul I-iu se află o rădăcină de arbore.

SCENA I.

Gavril. — (cu haîne rupte și cu o pălărie pe ochi, vine pe cărarea din fund.) Valeu! .. valeu! .. de-abîa mă țin picioarele! .. N'am mîncat nicî o fărămică de două zile... (își scoate traista și se pune pe rădăcină) Să mă mai odihnesc pu-
 çin... Valeu! (privesce înpregîturul lui) Eaca pădurea de pe
 moșia Haramu... Eaca bordeiu lui Martin pădu-
 rariu! .. M'ași duce să cer o bucată de mămăligă...
 dar' mă tem. De cînd, acu șese luni, o cădută de pe
 șchele bîetu Ion teslariu... mă spariu și de umbra
 mea... Par' că 'l tot vîd pe Ion după mine... (oșe-
 rindu-se își face cruce) Doamne! Doamne! fă'ți milă de
 mine și mă eartă... (se scoală) Așa'î păcatu cînd se
 leagă de om! .. M'am potrivit grecului și jidanului,
 ș'am făcut moarte de om! .. Bată'î urgiea lui Dum-
 neșă! cum m'o împins în prăpastie, ș'apoî, pentru
 ca să se disfacă de mine, 'mî-o spus că subprefectu
 ar fi avînd prepusuri asupra mea... Am fugit, după
 sfatu lor, diparte de sat, tocmai la Galați, pentru ca
 să mi se peardă urma. Iani și Moisi îmi daseră fă-
 găduință că 'mî-or trimete acolo banî de cheltueală
 ca să trec Dunărea... Așa! .. lor le-o fost să mă
 vadă dus de lîngă ei, și m'o lăsat muritoriu de foame
 pîn'acu... Hoții dracului! .. dar' 'î-oî pune eu la
 cale! .. M'am întors înadins de la Galați pentru
 ca să le vîr în suflet o groază de care-or po-
 meni ei multă vreme... Ce s'aude? (se ascunde după
 arbori.)

SCENA II.

Gavril, Măriuca.

Măriuca (cântând :)

Cine-a ȕice Niȕu vine
 Da'ȕ-aȕȕ tot ce am pe mine ;
 Cine-a ȕice c'a venit
 Da'ȕ-aȕȕ ce n'am juruit.

(ȕintră pe cārarea din dreapta, aducȕnd un paner cu provisiȕ.)

Bȕiata mama Catrina ! .. 'ȕ-am dus de mȕncat ȕi n'o
 vrut sȕ ȕee nimic ȕn gură ; ȕede sȕermana ȕn ȕintirim
 ȕi se boceȕte la mormȕntu bȕrbatu-sȕ !

Gavril. — (ȕn parte) Ce vȕd ? .. Mȕriuca ! .. oare nu
 s'ar ȕndura sȕ 'mȕ dee ceva de mȕncat ?

Mȕriuca. — (ȕn parte) Aȕȕ sȕnt ȕȕese lunȕ de cȕnd o
 murit badea Ion !

Gavril. — (apropiȕndu-se) Copilă, dragă copilă ...

Mȕriuca. — (tresȕrȕnd) Ce 'ȕ ?

Gavril. — (cu voce slabă) Fȕȕȕ milă ȕi pomană de 'mȕ
 aruncă o bucată de mȕlȕiȕ, cȕ 's un bȕet sȕrac ȕi
 n'am pus nimicȕ la inimă de douȕ ȕile.

Mȕriuca. — Sȕermanu bȕetu om ! .. (dȕndu'ȕ panerul) Na,
 bade ; eaca mȕlȕiȕ, ȕi ouȕ, ȕ'o bucată de carne, ȕ'o
 steclă de vin ; ȕe tot.

Gavril. — Tot ! ȕmȕ daȕ tot ? (ȕea provisiȕile cu lȕcomie ȕi
 le pune ȕn traistă) Bogdaproste, bogdaproste ! Dumneȕȕ
 sȕȕȕ ȕmple cȕmpȕi cu roadă ȕi calea cu florȕ.

Mȕriuca. — ȕi d-tale, bade.

Gavril. — ȕi mie ! .. O ! de te-ar auȕi Cel de sus ;
 dar' nu se poate, sȕracu de mine ! (ȕn parte) Nu vrea
 Ion. (tare) Rȕmȕi sȕnȕtoasȕ, copilă. (ese prin dreapta, ȕn parte)
 Merg sȕ m'ascund ȕn pȕdure.

Măriuca. — (cu milă) Bietu om! Cine știe ce păcat 'l-o fi agiuns de-o rămas cerșitoriu! (stă pe gânduri.)

SCENA III.

Măriuca, Nițu (arătându-se la colțul bordeiului.)

Nițu. — Măriuco?

Măriuca. — (întorcându-se veselă) Nițu!.. Cât te-am așteptat! De ce n'ai venit să mă vezi tocmai de-alaltaieri?

Nițu. — (trist) N'am putut, Măriuco.

Măriuca. — N'ai putut?.. da înainte cum puteai să vii de trii patru ori pe zi? Nu știi tu că afară de tine n'am pe nime 'n lume?

Nițu. — (cu dragoste) Dragă Măriucă!.. de știu ceva, știu atâta că 'm-ai da viața pentru tine, că m'ai prinde să 'ți fiu rob.

Măriuca. — (zimbînd) Rob?.. Ean spune, Nițule... dacă 'm-ai fi bărbat tot astfelu ai gândi?

Nițu. — Eă? bărbatu tău, Măriuco? (cade pe gânduri.)

Măriuca. — (observându'l) Da ce ai, Nițule? Par' că nu ești în apele tale... Ai ceva și te tăinuești de mine.

Nițu. — (după o scurtă tăcere) Ei!.. s'ți vorbesc drept, Măriuco. Nu pot să mă mai căsătoresc cu tine... Asta mă omoară!

Măriuca. — (îngrijită) Nu?.. și de ce? Ce 'ți-am greșit?

Nițu. — Pentru că... tu ești bogată și eu sînt sărac... *Kir* Iani ne-o calicit de ne-o lăsat pe mama și pe mine lipiți pămîntului. În ziua când o murit tata, subprefectu o luat tot din casă; căci tata avea datorii, și astăzi se vinde la subprefectură toată sta

rea noastră... Are se 'ncapă biata moșioara noastră pe mâna posesorului, și noi o s'agățăm pe la ușile oamenilor!.. Găudecă tu singură, Măriuco, dacă 'mă mai este ertat a hrăni visuri de căsătorie... A țice lumea că m'am uitat la baniți tēi pentru ca sē 'mī cārpesc sārăciea.

Măriuca. — Asta te muncește, Nițule?... Apoi, fii liniștit, averea voastră n'a intra niciodată în ghiarēle lui *kir* Iani.

Nițu. — Cum?

Măriuca. — Îi videa... Așteaptă sē vie moș Vêntură-țară.

Nițu. — Spune'mi-o tu, Măriucă; că de este sē'mi vie vr'o veselie 'n lume, sē 'mī vie 'ncalte de la tine.

Măriuca. — De 'i așa, ascultă: Am rugat pe moș Vêntură-țară ca sē'mi scoată el din găudecătorie averea rămasă de la bietu tată-meu, și sē s'ație la mezat pentru ca sē cumpere pe numele meu moșioara voastră.

Nițu. — (cu veselie) A! slavă Domnului c'am scăpat de o grijă!.. Când gândeam c'o sē șadă Iani în casa noastră... turbam de supărare... În calte 'i șidea tu, Măriuco, și 'i gândi câte-odată la noi.

Măriuca. — Ba om șidea cu toții împreună, cu mama Catrina, cu moș Vêntură-țară și cu tine, Nițule, ș'om pitrece țile fericite.

Nițu. — (cu dragoste stringēnd la pept pe Măriuca) Draga mea Măriucă!

SCENA IV.

Nițu, Măriuca, Vêntură-țără (se ivesce pe cărarea din fund.)

Vêntură-țără. — (în parte) Hulubașii moșului! (strănută tare) Noroc!

Măriuca. — (depărtându-se ıute de Nițu) A !

Nițu. — Eaca moș Vântură-țară.

Măriuca. — (veselă) Moș Vântură-țară ?

Vântură-țără. — Eă, dragi! mei. (coborındu-se ın scenă.)
Am vinit de la târg numai ıntr'o fugă ca să vă dau veste bună.

Măriuca. — (apucând pe Vântură-țără de braț) Spune, spune degrabă, moșule.

Nițu. — (de ceea parte) Ce veste ?

Măriuca. — (răpide) S'o sfârșit mezatu ?

Nițu. — (asemene) Grăește.

Măriuca. — A! cumpărat moșioara lui badea Ion ?

Nițu. — A! vinit de hac lui *kir* Iani ?

Vântură-țără. — Ȇncet, ıncet, nu mē grămădiți că v'o!u da la toți. Va! de mine, că !uți copii !

Măriuca. — Da rēspunde ađı, moșule, și nu ne mai chinui.

Vântură-țără. — Apo! dați'm! vreme să grăesc.

Măriuca. — Eaca tăcem.

Vântură-țără. — Chitic ?

Măriuca. — Chiticel.

Vântură-țără. — Găciți ce-am făcut la g!udecătorie ?

Măriuca. — Te-a! luptat la mezat cu grecu ?

Vântură-țără. — M'am luptat v!rtos.

Nițu. — Și 'l-a! biruit ?

Vântură-țără. — 'L-am !... 'Ȇ-am suflat moșioara pe sub nas. Ha, ha, ha ! Sē fi vėđut c!udă la el... Par' că era un țap străchiet. Tot așa bodogănea ın limba lui : *Skasmos diavole !... kakohrononaki pusti...* Ha, ha, ha, mult o!u mai r!de ! Vroea, parpalecu, sē se facă numai decăt cu moșioară, fie căt de mică, numai sē prindă rădēcınă 'n țară... Dar' las' că mi 'l-am freat eă de gâlc!.

Nițu. — Care vra să ȋică, de-acum rădășia și casa sânt a Mărioarei?

Vântură-țeră. — A ei... Eaca adeverința de baniș ce-am depus în giudecătorie.

Măriuca. — (sărind de bucurie) I!.. bine 'mă pare, bine 'mă pare!.. Vin' să te sêrut, moșule. (îl sêrută.)

Vântură-țeră. — Sêrută, draga moșului, doar' oîu mai întineri.

Măriuca. — Mă duc să dau de știre mamei Catrinei, ca să se mute ear' în casa d-sale. (volesce s'alerge în dreapta,)

Vântură-țeră. — (oprind'o) Stăi pe loc că eat'o, vine sîngură aici.

SCENA V.

Ceț de'nainte, Martin, Catrina (înbrăcată în negru plînsă și obosită, aduce un braț de vreascuș).

Martin. — (aducînd o sarcină de lemne) Da adă 'n coacî la mine aiste vreascuș, lele Catrino, că de-abîa umbli de slabă ce ești.

Catrina. — Ba nu, bade Martine, lasă-mă să fac și eu măcar atîta treabă în bordeiul d-tale, unde mă găzdueshi de cînd o murit bîetu bărbatu meu... Dumneșu s'îl erte!.. (plînge.)

Vântură-țeră. — (cu jale) Sêrmana femee! tot îl plînge și noapte.

Măriuca. — (alergînd la Catrina) Mamă, mamă Catrino.

Catrina. — (ștergîndu'și ochii) Tu ești, Măriucă?

Măriuca. — Ce 'mă-ai da sê'ți spun o veste bună?

Catrina. — (zimbind cu durere) Veste bună?... mie?

Măriuca. — Dar, mămuca; ce mi'î da?

Catrina. — Ce 'ți pot da, Măriucă dragă, că nu mai am nimică.

Măriuca. — (ascunzându'si obrazul în sinul Catrinei) Mi 'l-îi da pe Nițu de bărbat?

Catrina. — Pe Nițu? . . (sărutând pe Măriuca) Apoi nu 'i a tēu?

Măriuca. — Auđi, Nițule? . . De-acu n'ai încotro sovăi . . . Eaca vestea, mamă Catrină: Am rugat pe moș Vântură-țară să împedice pe *kir* Iani de a se face stăpân pe moșia d-voastră.

Catrina. — (cu bucurie) Și cum asta, fata mea?

Măriuca. — Am cumpărat'o eū pentru ca să trăim împreună în casa d-tale. Bine-am făcut?

Catrina. — (cu înduioșere stringēnd pe Măriuca la sin) În casa mea? . . se mor în căsuța unde m'am măritat! . . unde-am trăit cu bîetu Ion! (ștergēndu'si ochii) Ah! nu mai nădejdueam o asemenea fericire. Vină, vin' cole pe inima mea, dragă Măriucă, că de mult n'o bătut ca' acu de bucurie.

Vântură-țără. — (ștergēndu'si ochii și suflāndu'si nasul) Na! . . eaca că 'ncepe-a bura și la mine.

Măriuca. — (coborînd ochii) Mamă Catrino . . se meargă moș Vântură-țară ca să scoată un peciu pe numele lui Nițu și pe-al meu?

Vântură-țără. — Mă duc numaî într'o fugă la potropopu. Încalic eapa lui Martin și să te duci du-luță . . .

Catrina. — Fă cum îi ști, cumētre, ca să fie copiii fericiți.

Măriuca. — (încet lui Nițu, ridēnd) Mai ȑici de-acu, urî-tule, că nu te poți însura cu mine?

Nițu. — Nu mai ȑic nimică, Măriucă, că 's fericit. (o serură pe frunte.)

Măriuca. — Dacă 'i așa, știți una? Aleargă 'n sat de cheamă locuitorii la dugheană și desfundă un poloboc în sănătatea noastră.

Nițu. — Mă duc ca vântu.

Măriuca. — Ba mai încetișor, mă rog, ca să te pot întovărăși măcar până la poeana din pădure.

Nițu. — Haide.

Măriuca. — Mamă Catrină... mamă soacră...

Catrina. — (ridicând) Aud, noră dragă.

Măriuca. — (serutând pe Catrina) Mergi de te odihnește 'n bordei, că eu mă 'ntorc acasă... Și d-ta, moșule, fă te săgeată și te du țintă la potropop. (ese veselă prin dreapta, alergând cu Nițu)

Vântură-țeră. — M'am dus...

SCENA VI.

Vântură-țeră, Catrina, Iani.

Iani. — (în capătul cărării din deal, vorbește în culise) Moî, Gheorgi, merzi cu caruța și mă aștepta în vale, la pod. Merzi tot înțeto se nu mi strici careta.

Catrina. — Vine grecu pe-aici... Fug să nu 'l ved în ochi.

Vântură-țeră. — Întră 'n casă, că eu am două vorbe cu el. (Catrina intră în bordei.)

Iani. — (privind între culise) Moî, Gheorghii, pune chedica la caruța che mi desali telegari.

Vântură-țeră. — Auți, telegari? două mârtoage de pripas.

(Începe a însera. Cerul se acopere încet cu nori.)

SCENA VII.

Vântură-țeră, Iani.

Iani. — (coborîndu-se iute, se împiedică de o rădăcină) *Karnaksi!*... era se cado.

Vântură-țeră. — Ține-te bine să nu dai rău.

Iani. — Ce?... ear' ghiuzi ačesta?... Îl intilnesco peste toto loco.

Vântură-țeră. — Âncă n'ai scăpat, grecule. Ai să dai cu ochii de mine pănă și lângă căldarea cea cu smoală clocotită, unde-o să te fearbă draciî pe ceea lume.

Iani. — Draçiî cu caldare de smola?... Pusche la limba ta!

Vântură-țeră. — Așa, nelegăuitule!.. Și când îi giuca tananaoa în căldare, am să te 'ntreb: ce-ai făcut cu rădășia mea?

Iani. — Ce tanana? Ce rađasia?

Vântură-țeră. — Rădășia mea care 'mă-ai mâncat-o de haram cu cărți minciunoase, cu plastografii. Te faci că uîți?

Iani. — Plastografia!.. Moî, țeranoî, stiî tu cu čine vorbestî?

Vântură-țeră. — Cu cine?... cu un venetic pripășit în țara Moldoviî; cu un cațaon alungat din țara lui, și care își batgiocorește numele de grec prin sapte mîrșave, prin coțcării de cafene și prigoniri de săraci.

Iani. — Ei, tači, *more*, che me amețestî cu prostiile dimitale.

Vântură-țeră. — Ba n'oîu tăcea, că eû am cunoscut greci detreabă care 'și cinstea neamu și murea pentru țara lor; am cunoscut pe căpitaniî Costea și Farmaki din eterie cu tovarășii lor... Aceia era oamini, era greci cu inimă; ear' nu ca tine, care știî numai să sugî sângele românului.

Iani. — (*furios*) Ce ai đis che sugo?

Vântură-țeră. — Sânge!.. Tu nu ești om; te tragî din neamu lipitorilor.

Iani. — Aî 'nebunito!.. Moî prostole, moî capo de bovo, eû mi chema Avdela; *ma* nu sinto *avdela*. Stiî greçeste?

Vêntură-țeră — Ba nu.

Iani. — (întorcându'î dosul) *Lipon*, du-te la *diavolo*.

Vêntură-țeră. — Dar' știu sê 'ți spun românește, că am sê mē leg de capu tēu ca boala de om sãnētos. Am sê te fac sê fugi de mine ca de tēmie.

Iani. — *Ma* eû draco sinto, se fugo de tamue? (făcendu'si cruce) *Kirie eleison!*

Vêntură-țeră. — Geaba 'ți faci tu cruce, că nu se prinde de tine.

Iani. — (se întoarce cu mânie și se apropie de Vêntură-țeră) *More!* Țe vreî tu cu mine, *telos panton?*

Vêntură-țeră. — Vreû sê te fac sê turbezî.

Iani. — *Skasmos* la tine, *budalas* mozico! Nu pot se me resuflo de tine; nu pot se mi fac negustoriile din priçina ta. Aî burzuluito țerani de la sat a me; aî oprito pe locuitorî se mi aduca *peskesi*; aî dato de stire la subprefecto che se găsea cai de pripaso la mine; aî facuto o mulțime de *katergariî*, si insfir-sito mi aî luato din palma mosiora lui Ion teslaris... Asa este?

Vêntură-țeră. — Așa.

Iani. — Si Țe aî folosito cu asta?.. Aî facuto vre un bine la veduva lui Ion teslaris, la Catrina?.. niçi de cum, che averea a trecuto la muna straina, la Mariuca, si ea tot seraca ramune. Numaî chit m'aî pagubito pe mine.

Vêntură-țeră. — Ba te 'nșeli, lipitoare, c'am înstărit ear' pe Catrina.

Iani. — Cum?

Vêntură-țeră. — Cum?... Mariuca o cumpărat

rădăşia lui Ion, pentru că se mărită cu ficioru lui, cu Niţu. Ai înţeles ?

Iani. — Bre !

Vântură-ţeră. — Sbeară tu, grecule, de-acum cât îi vrea.

Iani. — Breee !

Vântură-ţeră. — Ai vrut să stîngi casa lui Ion teslariu ; dar' n'ai gândit că Dumneţeu ceteşte în inima ta.

Iani. — (încremenit de tot) Breeee !

Vântură-ţeră. — Ha, ha, he . . . O încremenit ţapu. (se pornescse ridicînd pe cărarea din fund şi dispare.)

Iani. — (după o scurtă tăcere) Se marita Mariuca cu Niţo ! . . . *Lipon* de-acum ficioru lui Ion teslariu a se fie de doua ori mai bogato dechit reposatu tataseu dimisale, che a se aiba doua stări, şi pe a Mariucăi si a lui ! . . . *Lipon*, sinto perduto ! Niţo e dusman a me, si a se faca tot ca se me alunze de pe mosia Haramu. Poate che se vree si posesia mai terdio . . . Sinto perduto ! (se primblă turburat) Cum se faco ? . . . cum se drego ? (se opresce, lovindu-se peste frunte) Na ! . . . o idee nastrusnică ! . . . Se me insor eu cu Mariuca . . . Se me faco eu bogato, şi Niţo se ramue tot seraco ! . . . *Aferim Iani ! . . . aferim kapioldas !*

SCENA VIII.

Iani, Martin (eşind din bordeşu.)

Martin. — (vorbind de pe prag în odaie) Ba nu, nevastă, nu mă aştepta în astă noapte, că am să car lui *kir* Iani un stînjîn de lemne. (închide uşa.)

Iani. — Ha ! Eaca şi Martino.

Martin. — (privesce la Cer) Par' că se găteşte-a ploaie ş'a furtună. Să întunecă Ceru.

Iani. — Martine, mo Martine.

Martin. — Cine mă cheamă? *Kir* Iani!

Iani. — Unde merzi?

Martin. — Mă duc în pădure să 'ncarc lemnele...

Iani. — Care mi ești dator? bine; numai cauta se fie bune și uscate.

Martin. — Apoî dă; ți le-oîu aduce și eă cum le-oîu lua din pădure.

Iani. — *Ma* in pădure sinto verđi, și chind ardo faco fisss...

Martin. — Las' că le-a usca el focu.

Iani. — Siretole!..

Martin. — (în parte) Auđi, *pehlivanu*? ci că eă sânt șiret.

Iani. — Mo, Martine, ean spune, Mariuca acasa este?

Martin. — Ba o eșit.

Iani. — A esito?... singura?

Martin. — Știă eă?... nu eram acasă.

Iani. — Mo, Martine, Martinasi, de 'î spune tu la mine adevero, eă daă la tine un fîfirighi *baksis*.

Martin. — Ba decăt *bakșış* maă bine m'aă agăuta sē 'mă plătesc sfertu.

Iani. — Azuta, azuta, Martinasi. Chito ți trebue?

Martin. — Două-đeci de lei.

Iani. — Doua-đeci de lei!.. multe parale!.. soma *simandikosa*!.. *ma* cu toate ađeste eă sinto milostivo si vreă se te inlesnesco la nevoe. Na 20 lei, bade Martine. (numără banii lui Martin) Se mi platești peste o luna 25 de lei, si se mi cară doă stinzini de lemne la curte. Te primești?

Martin. — Mă primesc. Ce sē fac?

Iani. — Veđi che eă totdeuna ve azuto; *lipon*, spune si tu la mine adevero.

Martin. — Ce adevăr ?

Iani. — Mariuca are vre un amorezi ?

Martin. — Ce mâncare 'î aceea ?

Iani. — Amorezi . . .

Martin. — Aî orez ? .. mănâncă'l sănătos.

Iani. — *Ma* nu asa, prostole. Amorezi, stiî ibovnico de amori, cum le plăce la fete.

Martin. — D'apoî eû ştiû ? Ce mă 'ntrebî pe mine ? Par' că eû îs pristav pe fete ? Întreab'o pe dînsa.

(se îndreaptă spre fund.)

Iani. — Bade Martine, un *baksis*.

Martin. — Mări, fugî în colo. Nu 'ţi îî ruşine, om bătrân, se vorbeşti asemenea fleacurî ? .. Dacă, te-or cârâi şi cioarele de te-or auđi. (se sue în drépta şi dispăre.)

Iani. — Du-te la zugo, bovole.

SCENA IX.

Iani, Măriuca.

Măriuca (cântă în culise.)

Vîntule, du-te de 'î spune
Că zăbavele nu 's bune,
Că leliţa 'î duce dorul
'Î-a înşelenit ogorul.

Iani. — *Oriste* ? Audo glasul Mariucaî.

Măriuca. — (în scenă) O ăis Niţu c'a veni mai în-tr'un târđiû se facem şedătoare pe prispă. (stă puţin pe gîndurî.)

Iani. — (în parte) Eat'o ! .. s'a facuto frumusica ca un *zarnakade* ! (apropiîndu-se) Mariuca, *psihi mu*.

Măriuca. — (tresărînd) Ce 'î ? .. *Kir* Iani !

Iani. — (zimbind şi gudurîndu-se) *Neski . . . Enakis . . .* sta.

punolo dimitale, care te a crescutu, *ke* te a hranito, *ke* te a încălđito, de aĩ inbobođito ca un *triandafilo*.

Măriuca. — Ce sě spun? .. M'ai hrănit cu răbdări prăjite, și giupineasa Rucsanda cu bățăi. Țmĩ aduc aminte.

Iani. — *Ma* nu, Marula draga. Nu cu prazituri, cum ȃiȃi, che eũ te am iũbito ca un copilo a me ... *omos* Rucsanda daca a facuto suparare la dimĩata, a facuto fara stirea a me. Rucsanda este zupinesa prosta ...

Măriuca. — Proastă; dar' te poartă de nas.

Iani. — Nu me porta de naso, *ma* fiindo che me sluzeste de multo a luato obrazi.

Măriuca. — Ean las', *kir* Iani, că ea 'ĩ stăpână 'n casă ... Nu cumva te croește și pe d-ta câte-odată? Spune drept.

Iani. — Feresca Hristos! .. Eũ sinto *arvaniti*, *ke* ar fi rusine se me las se me *kelfanesca* o zupinesa ...

Măriuca. — Ean las' ... nu te-am vėđut eũ?

Iani. — Țe aĩ vađuto era in saga, Mariuca.

Măriuca. — Apoĩ dă; șagă saũ înadins nu se ca-tă; dac'o iubești.

Iani. — Eũ o iubesco pe Rucsanda? .. Doară n'am chelbosito ... (cu sentiment) Nu, Mariuca, *matia mu*, nu iubesco pe Rucsanda; *ma* iubesco un alto *ipokimen*.

Măriuca. — Sě 'ți fie de bine ... (voiesce sě se ducă.)

Iani. — (ȃiindu'ĩ calea) Un *ipokimeno* tinerelo, frumuse-lo, sprintinelo, nurlio *ke* hazlio; o fetica cu care vreũ se me insoro, ca se o țino tot in bumbachi ca pe un puisor de canarasi.

Măriuca. — Dumneđeũ sě 'ți agiute ... (voiesce sě plece.)

Iani. — (oprind'o) Amin ... Ah! Marula! nu m'ai pri-ȃeputo?

Măriuca. — (cu mirare) Ce sě pricep?

Iani. — *Ma* tu estî aţel canarasi, Maruliţa, *fos mu*.
Cu dimîata vreî se me insoro.

Măriuca. — Cu mine ?

Iani. — *Neski*, se ti faco *evghenista*, cocona . . .

Măriuca — Ha, ha, ha, ha !

Iani. —  e ri   ?

Măriuca. — Cum n'o   r de de-a a vorbă ?

Iani. — (*serios*) *Ma ohi*, Marula, nu glumesc . . . Se crepo daca  ico *kabazliki*.

Măriuca. — (*serioasă*) Vorbe   cu tot dinadinsu ?

Iani. — Cu inadinsu.

Măriuca. — (*stă pu in pe g ndur  de privesce la Iani, apoi se apropie de el  i '   ice*) Vra s   ic , m  iube   ?

Iani. — (*c   nd în genunchĭ*) Ah ! Marulo ! . . te iubesc cu amori si cu dragoste. Priveste la mine ; atn ca uto si la zenunch .

Măriuca. —  'a  cre ut d-ta vr'odată, *kir* Iani, că e  aș putea iubi  i lua de bărbat pe-un om care n'o avut c t de pu in  milă de copilăria mea ?

Iani. — Aud ?

Măriuca. — Cu un om care-o tras asupra'  bl st murile unui sat întreg ?

Iani. — Blestemur  ?

Măriuca. — C'un om care, după ce-o prigonit p n  la moarte pe badea Ion teslarîu, cată  i după moartea lui să '  prigonească văduva  i s'o lese goală ?

Iani. — (*scul ndu-se furios*)  e ! prosta, me bat iocorest  de la ochi, chind e  faco metani  la pi ioarele dimital  ? . . Te a  fudulito pentru che a  clironomisito un buca ica de pamunto si chiteva bo  ? . . *Ma* o   sti e  se te silescu a nu  i e ba.

Măriuca. — (*cu dispre *) A  'nebunit, sărmane !

Iani. — Si se te silescu ca se te  tor   inapo  la casa me.

Măriuca. — Eă, sě mai pun picioru 'n bizunia ta? Atuncî s'agîungî tu!..

Iani. — Mariuca... nu te zuca cu mine! Nu me scote din țișinia.

Măriuca. — Ha, ha, ha... Mě faci, ăeă, sě rîd, ticălosule!

Iani. — (*furios*) *Kakohrononaki*, pașeavura! Me duc la subprefecto se me zaluesco că mi ai furato o mulțime de lucruri chind ai fuzito de la curte.

Măriuca. — (*indignată*) Eă, 'ți-am furat ceva?

Iani. — *Neski*, si am se te aduc pe sus cu zandarmi ca se te faco se mi ăiă *aman*.

Măriuca. — De 'i face una ca asta, sě știî tu că nu scapi teafăr din mănile lui Nișu.

Iani. — Chit pentru badița Nișo, amorezi, ibovnico dimitale, am se 'l inchido ca partas la talharie.

Măriuca. — (*în parte, spărietă*) Vai de mine! sě 'l închidă pe Nișu! (*tare*) Ascultă, *kir* Iani, mě gîur pe mormentu tată-meă că eă nu 'ți-am luat nimic din casă. Nu 'ți face blăstēm sě 'npingî pe Nișu 'n urgie!

Iani. — Viî cu mine acasa!

Măriuca. — (*oșerindu-se*) Cu d-ta?... Mai bine sě mor.
(*se îndreaptă spre bordeiă.*)

Iani. — (*amenințând'o*) Ei!.. lasa che eă ve sinto popa.

Măriuca. — (*pe pragul ușii*) Că doar' n'a erta Dumneăă, unuî nelegîuit ca tine, sě 'ți împlinești gându.
(*între în bordeiă.*)

(Începe a tuna încet și a fulgera.)

Iani. — (*singur*) Nu vrea diavoloîca se me asculte... *Puski* ăel de Nișo a amețit-o... Cum se faco?... ăestrea ei mi scapa p'între dezite... Nișo, dusman a me, pote se se faca de primezdie pentru mine... *More*, ăe atita vorba? Mariuca este singura la bordei;

ghiuzi de Vintura-țara s'a duso; Martin s'a duso; nu mi ramune dechit se o ripesco... Haide... (se apropie de ușă și de odată se opresce) *Ma* singuro... e cam greu... Maî bine se chîemo si pe Gheorghi vezeteo. (ese alergând pe cărarea din dreapta.)

SCENA X.

Moîse (se coboară spăriet pe cărarea din fund.)

Moîse. — (strigă) Cucoane *kir* Iani... *kir* Iani!... *Aî veî!*... unde-o apucat?... M'am intirđiet la toc-mală cu Martin pentru un car de lemne, ș'am remas singhir in codru. (fulgeră și tună) *Aî veî!*... par' c'o trisnit in mine!... Acuș o s'nceapă a ploua... ba chîar și plouă... Cum o s'agîung acasă?... Satu nu 'i di-parte, dar ploaea poate s' 'mî strice halatu, s' 'mî facă pagubă mare... In pădure s' staū mi 'i frichi... poate s' fie talharoî.

(În timpul acesta Gavril ese din dreapta și se apropie pe d'înapoi de Moîse.)

SCENA XI.

Moîse, Gavril (ascuns la faţă.)

Gavril. — (In parte) Par' că zăresc pe Moîsi?

Moîse. — (In parte) Maî bine s' fug digrabă acasă...
(se întoarce ca să plece și se întâlnește cu Gavril)

Gavril. — (schimbându'și vocea) Giupâne.

Moîse. — (spăriet) *Vuăș!*... (tremură.)

Gavril. — Fă'ți milă și pomană de mă miluește cu ce te-a lăsa inima.

Moïse. — Pomană ? . . (în parte) Nu'î talharoiŭ. (tare)
Fugî in colo, calicule. (voiesce sê plece.)

Gavril. — (aŭindu'î calea) Gîupâne . . nu te 'ndura de-un bîet sârac care moare de foame.

Moïse. — (dîrz) Morî ŝi crăpî . . nu 'mî pasă mie . .

Gavril. — (luându'l de mână) Gîupâne . . gîndeşte, că cine milueşte pe sâraci îî eartă Dumnedeşŭ pécatele . . ŝi poate că ai ŝi d-ta vr'un pécac mare de ertat !

Moïse. — (îngrijit) Un pécac ? Ce ŝtii tu ?

Gavril. — (stringându'l de mână) Ŝtiu ! (încet la ureche) Ean cată înapoi că te-alungă Ion teslarîu.

Moïse. — (privind înapoi cu spaîmă) Ion ? . . bade Ion ?

Gavril. — (întorcându'l cu faça la el) Cată ŝi 'n coaci de veŭî cine sînt ŝi eŭ ?

(Fulger mare)

Moïse. — Gavril ! (în parte) *Eŭ veŭ !* . . Gavril !

Gavril. — Ha ! mē cunoŝti acu, Îudo ? . . Gavril, ear' Gavril care s'o întors pentru pécatele tale ŝ'a grecului.

Moïse. — (tremurând) Bade Gavrile . .

Gavril. — Aŭî creŭt voi că 'ŭî scăpa de mine ? M'aŭî purtat cu minciunî de era sē per de foame pe la Galaŭî ! . . m'aŭî depărtat din sat ca sē n'aveŭî nici un martur de uciderēa lui Ion teslarîu ?

Moïse. — Ba nu, bade Gavrile . . deŭ nu . .

Gavril. — Dar' am venit sē strîg în gura mare că noi trii sîntem ucigaŝii lui ; voi cu sfatu, eŭ cu fapta ! ticălosule ! . . 'mî-aŭî dat rachiŭ, spirt, pentru ca sē'mî perd minŭile ŝi sē cad în pécac de moarte ! . . ŝ'aŭî creŭt că dup'o asemine nelegîuire, eŭ, un beŭiv, nu 'mî-oîŭ mai aduce-aminte de nimică . . dar' ŝtii tu, Îudo, că de-atunci eŭ n'am un ceas de odihnă ? . . că mē munceşte cugetu ŭi ŝi noapte ? . . că mē urmăreşte pretutindene umbra mortului ?

Moïse. — (tremurând) *Veî, veî, veî!* . . fereaschi Dumne-deu!

Gavril. — (în delir) Eacăt'o . . . colo . . . pe deal . . . pe după copaci . . . vine . . . vine! . .

Moïse. — (spăriet, privește în urma lui. Un fulger luminează pădurea. Moïse cade obosit în genunchi) *Aî! veî, veî, veî . . . mein Gott!* . .

Gavril. — (în delir) Ioane . . . Ioane, n'o fost cu voea mea . . . (arătând pe Moïse) Eaca unu din adevărații vino-vați . . . nelegiuitu ista! . . El m'o împins în calea păcatului . . . el! (apasă mâna pe umarul evreului.)

Moïse. — *Aî veî!* . . *ghevalt!* . . am murit!

(Se aude între culisele din dreapta vocea lui Iani, strigând: Gheorghi, Gheorghi.)

Moïse. — (tresărind la vocea lui Iani) Ha . . . Gheorghi? . . (se scoală și strigă) Bade Gheorghi . . . bade Gheorghi!

Gavril. — Chîemî agiutorîu, Îudo? Las' că te-oîu găsi eû mânî în sat . . . (se depărtează pe cărarea din dél și se opresce în capăt.)

Moïse. — Bade Gheorghi, bade Gheorghi!

SCENA XII.

Gavril (în dél), Moïse, Iani, Gheorghe.

Iani. — (întrând din dreapta) Çine striga aiçe?

Moïse. — (alergând la Iani) Bade Gheorghi, nu mă lăsa.

Iani. — Dimîata strizî, zupine Moîsi?

Moïse. — (bulmăcit) Bade Iani . . . Gavril, o vinit Gavril! . .

Iani. — Çe Gavrilu? . . aî nebonito? . . Evreo tot fricoso.

Moïse. — (privind cu spaîmă înpregîtur) Gavril . . . Gavril, dic deû.

(Se deschide uşa bordeîului și Măriuca ese.)

Iani. — Taçi ! (un fulger) Mariuca !

SCENA XIII.

Ceț de'nainte, Măriuca (lângă ușă.)

Măriuca. — (în parte) Par' c'am auđit pasuri afară ;
nu cumva 'i Nițu ? (ascultă.)

(Iani și Gheorghe se apropie încet de bordei, fără a fi văduți de Măriuca. — Moise îi urmăzează cu spaime.)

Iani. — (în parte) Cruce azuta . . .

Măriuca. — Nițule, Nițule . . . tu ești ?

Iani. — (astupându'i gura cu basmaoa) Gheorghe, umfla di-graba la dinsa. (Gheorghe ridică pe Măriuca în brațe și se îndreaptă rapide în culisele din dreapta.)

Moise. — (cu mirare) *Vas ist ?* (remâne încremenit.)

Iani. — (urmând pe Gheorghe) Am prinso prepelița . . . (ese.)

Măriuca. — (desfăcând basmaoa de la gură) Agiutoriu, agiutoriu ! .. Mamă Catrină ! .. Nițule ! ..

SCENA XIV.

Catrina, Moise, Gavril.

Catrina. — (eșind din bordei) Vaî de mine ! .. ce-o pățit Măriuca de strigă ? Măriuco, Măriuco . . .

Măriuca. — (în culise) Mamă Catrino !

Catrina. — Măriuco, unde ești ?

Gavril. — (coborindu-se) O răpit-o grecu, *kir* Iani . . .

Catrina. — Când ?

Gavril. — Acu ; am zărit tot din deal.

Catrina. — Vaî de mine ! .. (aleargă desperată în culisele din dreapta) Măriuco . . . Măriuco.

Gavril. — Măriuca m'o hrănit ađi, când era s'e mor de foame... De-o'ũ ŝti ch'iar c'ă 'm'i-o'ũ perde vieața, m'e duc s'o scap pe copilă din gh'ar'ele gre-culu'i. (zărind pe Mo'ise, se răpede ŝi 'l apucă de gulerul halatulu'i) Ha ! eaca I'uda. El trebu'ie s'e ŝtie tot ! (tare) Spune, t'artane, unde-o duceți pe Măriuca ?

Mo'ise. — (tremurând) Nu ŝtiu, n'am v'edut.

Gavril. — (sgâlțiindu'l) Ba ŝtii, litfă spurcată. Vin' cu mine.

Mo'ise. — (sbătându-se) *Ai ve'i ! ghevalt !* bade Gavri-le, ce vre'i s'e faci ?

Gavril. — (trăg'end pe Mo'ise) Tac'i, p'angăritule, c'ă te ucid !

Mo'ise. — (perd'endu'ŝi papuci'i) *E'i ve'i !* mamă-n'eu !

(Tunete ŝi fulgere.)

(Cortina cade.)

TABLOUL I.

Teatrul represintă o odie mobilată ordinar ; o ușă în dreapta, o ușă în st'anga ; o ușă ŝi o fereastră în fund ; între ele un dulap ; o masă de lemn în st'anga, pe planul I-iũ ŝi scaune. Furtună afară. Se aude un vuet de tr'asură.

SCENA I.

Iani, Măriuca (leșinată), **Gheorghe.**

Iani. — Gheorg'hi, pune digraba pe Mariuca cole pe divano...

(Gheorg'he, care a adus pe Măriuca în braçe, o așeacă pe canape.)

Iani. — Bine, *pola kala*... Acum alerga la proto-popo se scoți un peçi pe numele meũ ŝi a Marulei...

Ma digraba, înțelesu-mu ? .. Na si parale ... (îi dă bani)
Haide ...

(Gheorghe ese.)

Iani. — (privind cu satisfacere la Măriuca) Si muni zupinesa Mariuca are se fie *kera Avdela*.

(Se aude afară vocea Rucsandei, ținând cu mânie : Ce face ? un peciû pe numele Măriucăi ?)

Iani. — (îngrijit) Audo glasu Rucsandei ...

(Rucsanda de afară, de după ușa din fund strigă : Un peciû ! 'Î-oîu da eû peciû greculuî !)

Iani. — (spăriet) Vine aici, strigoîca ! (Aleargă la ușa din fund și se luptă în toată scena cu Rucsanda, care, d'incolo de ușă, cearcă să o deschidă ca să între în odaie.)

(Rucsanda de afară, cercând la ușă, strigă : Cine-o închis ușa ?)

Iani. — Eû ...

(Rucsanda strigă de-afară : Așa ? te-ai închis cu parșiva cea de țerancă ? .. Las' c'oîu sătura-o eû.) (înpinge ușa.)

Iani. — (respingând ușa) Mințîunî ... che nu este parșiva ... Tu estî parsiva si obraznica.

(Rucsanda strigă de-afară : Eû ... eû ? .. Vaî ! mânca-te-ar cîoarê, capră râioasă ... te-oîu învêța eû să mă batgîocoreștî ! ..) (înpinge tare în ușă.)

Iani. — Nu lasa, Gheorghe.

(Rucsanda furioasă, strigă de-afară : Hoțule ! .. enicerîule ! ..)

Iani. — Asculta, muere nebuna, și poronșesco se esi acu indata din casa me, se lipsești, che puno argați se te dee pe porta de spate.

(Rucsanda strigă de-afară : Așa ? M'alungî după ce te-am slujît fără leafă ștece anî ? Bine, mă duc ; dar' să dee Dumneșeu să te vîd în temniță !) (se depărtează.)

Iani. — Merzî la draco ... Uf ! am scapato.

Măriuca. — (deșteptându-se, cu voce slabă) Mamă Catrină ...

Iani. — (întorcându-se rapide de la ușă) S'a trezito ? .. (se apropie de Măriuca.)

Măriuca. — (sculându-se pe divan) Mamă Catrino... Unde sînt? ..

Iani. — (cu blîndețe) Esti la casa me, *psih mu*, Marula.

Măriuca. — (șintind ochii asupra lui Iani) *Kir* Iani!

Iani. — *Neski*, Marulița, *kir* Iani, supuso sluga a mataluți. (II ica mîna.)

Măriuca. — (oțerindu-se) *Kir* Iani! (se scoală și se depărtează de el cu înfiorare.)

Iani. — Țe fuzi ca o capriora selhatica, che nu vreū se te maninco.

Măriuca. — (voind s'șî aducă aminte) Cum mă aflu aici? .. Ce mi s'o întemplat? ..

Iani. — (apropiindu-se) Ți sa intimplato un lucru care se intimpla ades' la fetele ȇele frumusele... Te am furato ca pe un zuvaero...

Măriuca. — Dar! .. acu 'mă-aduc aminte toate. (cu desperare.) Vaī de mine! .. pe-acuī mîni am cădūt!

Iani. — Pe muna unuī omo ȇinstito, Marula; un amorezi care vroeste se faca nunta cu dimiata.

Măriuca. — Nuntă? .. *Kir* Iani, dă'mi drumu sē mă duc.

Iani. — Drumo? .. Ha, ha, ha... De-acu nu măi scapi din cusca; che am hotarito se te faco *nikokera*.

Măriuca. — Eū? M'oīū da măi digrabă cu capu 'n fōntână. (aleargă spre fund.)

Iani. — (oprint pe Măriuca de mînă) Asculta, Mariuca, nu faȇ nebuniī dezeaba, che eū chind hotaresco un lucru, niȇi Sultano nu'l pote schimba. Ai se fiī nevasta me; *lipon* nu măi ȇiȇ ba.

Măriuca. — (plângēnd) Cucoane Iani, fă'ȇi milă de mine... Nu mă nenoroci, te rog în genunchi. (cade în genunchi.)

Iani. — Ha, ha... faȇi acu metaniī si dimiata? .. *ma* nu se prinde.

Măriuca. — Cucoane Iani... mi'î drag Nițu; 'i-am giurat ca s'î ieû de bărbat... nu mă pot cununa cu d-ta.

Iani. — (în parte) O!.. minunata idee! (tare) Nițo?... Nițo este închiso la groso.

Măriuca. — (sculându-se) Nițu închis?

Iani. — *Neski*... Eû m'am zaluito la subprefecto che mi a furato țeva, si 'l-a puso la duba.

Măriuca. — Nițu închis! Nițu o furat?... Pentru ce-aî făcut așa păcat. (plânge.)

Iani. — Pentru che te iubesco!.. si daca vreî se fîi blinda... daca vreî se me induro de Nițo, se'î scoto de la inchisore... spune la mine che me iubești si che dorestî se chintam impreuna: *Isaia horeve!*

Măriuca. — (în parte) Nițu?... nu se poate!.. mă 'nșală grecu pentru ca s'î mă sparie.

Iani. — *Oriste?* Cum?

Măriuca. — (în parte) De-ășî agîunge p'ănă mânî ca s'î aflu adev'ëru...

Iani. — Priimestî?

Măriuca. — Făgădueshî că 'î scăpa pe Nițu?

Iani. — Fagaduesco tot; *ma* dimîata fagaduestî?

Măriuca. — Om videa mânî. (se îndreaptă spre stînga.)

Iani. — (cu bucurie) *Aksiologo!* minunato!

Măriuca. — (în parte) 'Ţî-oîû giuca-o eû, grecule... lasă...

Iani. — *Aferim* Iani!.. s'a inblindito capriora! (închide uşa cu cheia.) Țe 'î in muna nu 'î minçuna.

SCENA II.

Iani, Moîse (întră prin fund spăriet.)

Moîse. — Cucoane *kir* Iani, *ghevalt!* sintem prăpădiți!

Iani. — *Karnaksi!*

Moïse. — (tremurând) *Ai! veî, veî, veî!* am murit!

Iani. — *Ma* ce ai? ce ai pațito, Moïsaki?

Moïse. — (privind spre ușă) Gavrîl! o vinit Gavrîl!

Iani. — Gavrîlo?

Moïse. — M'o prins Gavrîl! m'o bătut Gavrîl! mamă-nîeû!

Iani. — Ce spuî, omole?... ce bodoganestî?

Moïse. — Nu bodo... do... dogănesc... Gavrîl s'o întors di la Galați.

Iani. — Chind? unde 'î?

Moïse. — Vine, vine-aici! Inchide ușa.

Iani. — Vie sanatoso, che nu mi pasa.

Moïse. — Nu 'î pasă? *Eî! veî!* tare ești voi-nicos!

Iani. — (cu mândrie) Sinto stranepoto luî *Pentedeke*.

Moïse. — *Pentedekei?*

Iani. — *Neski!*... *Lipon* nu mai tremura, Moïsaki, che ești cu mine. Vie saptețeçi de Gavrîli; nu am niçi o griza, che sinto feriçito. Destrea Mariucăi a intrato la buzunar a me. Mi vine se chinto, se zoco si se faco un guleaî.

Moïse. — *Guliaî?*

Iani. — Asa. (aduce din dulap pâne, o farfurie cu masline, o sticlă cu vin și două pahare) Am çeva minunato si delicato de muncato... Asteapta.

Moïse. — Ce se fie? Un budinchi cu usturoiû?

Iani. — Ba nu. (arătând maslinele) Priveste.

Moïse. — Masline?

Iani. — Bucate imparatesco de la țara me.

Moïse. — Usturoiû nu 'î?

Iani. — Nu; *ma* este ceapa... (aduce o ceapă) Na, Moï-saki, maninca, se façem zaifeti. (se pun la masă și mănâncă.)

Moïse. — Bună ceapă . . . Chit ai cumperat oca, chicoane *kir* Iani?

Iani. — N'am cumparato, che eă nu cumparo nimic aice in sato. Mi a aduso *peskesi* badea Gavrilu.

Moïse. — (tresărind) Gavril sêrbu?

Iani. — *Ohi* . . . Gavrilu bulgaris,  el cu gradina de zarzavatur  . . . *Ma*  e ai, Mo saki, de est  galbino.ca un lemoni?

Moïse. — Ghindesc la bade Gavril s rbu că 'l am intilnit in p dure.

Iani. — *More*, nu sugest ?

Moïse. — Nu,  ic  i  e ! Bade Gavril i  tare m nios pe noi  i 'm -o  is că vine se spue la to i che noi am ucis pe Ion teslar .

Iani. — (b nd  i turn nd lui Mo se) Asa a spuso?

Moïse. — (b nd) E  me tem se nu ne facă o poznă, fiind che nu 'i-am trimes parale la Gala i.

Iani. — Be ivo este in stare se ne dee de gol . . .

Moïse. — *Mein Gott!* . . . apoi sintem pr p di , *kir* Iani!

Iani. — (pe g nduri) Primezdie!

Moïse. — (spăriet) Haa?

Iani. — (pe g nduri) Un mozico se me  ie de naso! . . . Se atirna soarta me de dinso . . . nu se pote! . .

Moïse. — Ce vorbe te singhir?

Iani. — Zupine Mo saki, sti  una?

Moïse. — Una?

Iani. — Bea m i int i un paharo de vino . . .

Moïse. — (b nd) Pentru ce?

Iani. — *More*, fra ico, chind vine un chine turbato se te manin e,  e fa i?

Moïse. — E ? . . . fug.

Iani. — Fuz , *ma* te aziunze chinele, te musca si mor .

Moïse. — (tresărind cam amețit) Morî ?

Iani. — *Lipon* Țel mai sigur este se uȝizî chinele
daca vreî se scapî viața ! .. Vreî se scapî viața, Moï-
saki ?

Moïse. — Vreü, vreü, vreü.

Iani. — Prea bine, ne am înȝeleso ... Gavrilu este
chine turbato pentru noi, si trebuie se 'l...

SCENA III.

Moïse, Iani, Gavril (se arată la ușa din fund.)

Gavril. — Eată-mă și eü !

Moïse. — (tresărind cu groază) *Aï! veï!* .. Gavril !

Iani. — Gavrilu ! .. (în parte) Draco 'l-a aduso.

Gavril. — Eï ! .. bine v'am găsit, tovarășilor.

Iani. — (zimbînd și gudurându-se) Bine aï venito, Gavri-
lasi ... prietino, frățica ... Esti sanatoso ? .. Mi pare
bine che ti vedo sanatoso.

Gavril. — Îȝi pare bine, hâtrule ? De-aceea m'aï
lăsat muritorü de foame la Galaȝi ?

Iani. — Ți 'i fome, Gavrilaki ? Vina de maninca cu
noi ... Ean priveste bucate bune si vino ... *ma* ȝe
vino ... ȝăȝe cu ochiï ... poftimo, poftimo.

Gavril. — (în parte) Să gudură haȝta ...

Iani. — Sermano Gavriluȝa ! .. Aï patimito la Ga-
laȝi ? .. N'aï primito bani care ȝi am trimiso ? .. ȝe
reü mi pare ? .. Vino la masa. Țăȝe loc, zupine Moisi,
intre dimȝata si mine.

Gavril. — (în parte, apropiîndu-se de masă) Unde să fie Mă-
riuca ? Oïü afla eü.

Iani. — Aiȝe, aiȝe, Gavrilaki, linga prietinï, ca se
fim la un loco trustrei.

Gavril. — (la masă) Aȝa, ca cei triï craï de la Răsărit.

Iani. — (ridënd) *Neski... neski...* de la Rasarito...
ha, ha, ha!.. Veselo birbanti... Nu 'i asa, Moïsaiki?

Moïse. — (cu spaîmă) *Ia... ia...* triî craî...

Gavril. — Triî ucigaşî... Nu 'i aşa, Moïsaiki?

Iani. — (serios şi spăriet) Taçi, bre. (privind cu îngrijire la uşa
din stânga.)

Gavril. — Da cine ne-aude? (în parte) Aice 'i Mă-
riuca.

Iani. — Poate s'audă zupinesa Rucsanda.

Gavril. — Aşa? eaca tac; dar' ce 'mî daţi?

Iani -- Maslini *ke* vino... Poftimo. (Îea talerul cu mas-
line şi 'l întinde lui Gavril) Zupine Moïsaiki, torna lui Gavri-
luca...

(Moïse toarnă vin în paharul lui Gavril; mâna lui tremură.)

Gavril. — Da ce tremuri, găupâne Moïsi?... Gân-
deşti poate la bîetu Ion teslarîu? (bea.)

Moïse. — (turnându'î ear') Maî poftim, bade Gavriole.

Gavril. — Sërmanu!.. o murit!.. 'l-am ucis noi!..
Së 'î fie sufletu 'n pacle!

Iani. — *Ma* taçi, diavole.

Gavril. — Poate că ne-aude Măriuca?

Iani. — Da... ba, nu Mariuca... Rucsanda. (privesce
în stânga.)

Gavril. — (în parte) În odaea ceea îî închisă copila.
(tare) Voî îl visaţi câte-odată pe Ion teslarîu?

Iani. — *Kakohrononaki*, beţivo!.. Çe vreî se'ţi
dam ca se astupî gura la tine?

Gavril. — (bënd şi începënd a së ameţi) Së'mî daţi tot ce-
aveţi la sufletu vostru, banî, galbinî...

Moïse. — Galbinî? N'am, ȕic ȕeû!

Gavril. — N'aî, găupâne? (tare) Bîetu Ion! or fi şëse
lunî acum de când 'l-am...

Iani. — (astupându'î gura) Taçi, bre afurisito... Na

banî . . . (scoate din buzunar un pumn de banî şi 'i toarnă pe masă) Na, lupule, maninca.

Gavril. — (lui Moise) Da d-ta nu dai ceva de sufletu lui Ion?

Moise. — (dând trei gologani) Poftim, mă rog.

Gavril. — Trii gologani? .. nu 'i destul . . . Mai scoate, găupâne, din cel chimir, mai scoate.

Moise. — Nu mai am, ăic ăeă.

Iani. — (face semne lui Moise) *Ma* nu te scumpi, Moiski; dai, dai lui Gavrilaki, che el este fraţica a nostru.

Moise. — (scoate o pungă lungă în a căreă fund sună căăi-va bană, şi o dă lui Gavril, oftând) Eaca tot . . . m'am calicit.

Gavril. — Las' că te 'i mai îmbogaăi tu din sudoarea ţeranilor . . . Vra să ăică, să nu mai pomenim de Ion?

Iani. — } *Ohi, ohi . . .*

Moise. — } (de-odată, cu rugăăune) Nu, nu, mă rog . . .

Gavril. — Apoi dar' să vorbim de Măriuca; unde-ai ascuns-o, grecule?

Iani. — Mariuca? .. Nu pricepo . . .

Gavril. — Ei! nu te pricepe, că nu mă 'nşeli tu pe mine . . . Ai furat pe Măriuca de la casa lui Martin . . . te-am văăut eu . . . Spune ce-ai făcut cu ea?

Iani. — Sugestă, bade Gavril? .. Eu am venit acasa cu zupino Moisi, si el pote marturisi adeveru . . . Am aduso eu pe Mariuca?

Moise. — Nu ştiu, n'am văăut.

Gavril. — N'ai văăut? .. Te găuri pe oasele lui Ion teslariu? (mai tare) a lui băetu Ion, care-o murit din pricina . . .

Moise. — (astupându'i gura) Ba am văăut . . . îi aici.

Gavril. — (voind să se scoale) Unde 'i? în care oda?

Moise. — (arătând uă din stânga) În odaea ceea?

Iani. — (în parte) *Skasmos!*

Gavril. — (sculându-se) Mă duc să 'î dau drumu . . .

Iani. — *Ma* ce vrei se faci cu dinsa?

Gavril. — Vreă s'o scot din ghiarële tale și s'o duc înapoi la bordeiu lui Martin.

Iani. — *Ma* pre bine, bade Gavri!e, dacă poțestî, om duce-o impreuna muni dimineța la Martino. Acu este nopte, intunerico, vinto, furtuna . . . Lasa se odihnesca copila, si cum s'a face ziua, fagaduesco che o duțem unde a vroi dimiaî.

Gavril. — Nu te cred.

Iani. — Dacă nu cređi, seđi aice si dimiața pana dimineța.

Gavril. — Bine; fie ș'așa . . . Eaca șed. (se pune pe scaun.)

Iani. — Ce? m'ai socotito che sinto strigoî? che sugo sinze de fete? . . Ha, ha, ha . . . *kater-gari!*

Gavril. — Apoi dă, *kir* Iani, te știu ce poamă ești.

Iani. — (ridând) Sinto poma buna *ke* am vino bun . . . Ean se 'l mai gustamo. (toarnă lui Gavril și lui Moise.)

Gavril. — Să 'l gustăm . . . (bea) Bun, dău! . . iți înveselește inima și te face să uiți păcatele . . . Nu 'î așa, giupâne?

Moise. — (bând) Cum vrei d-ta . . .

Iani. — Eă me simto mai tinero chind il vedo streluçind in paharo, si chind il inghit mi vine tot se chinto si se zoco . . da dimiața, bade Gavrilasi?

Gavril. — (bat) Și eă, grecușorule . . . îmi sburdă inima.

Moise. — (mai vesel) Inchi și eă sburd.

(împreună.)

Gavril (cântă :)

Frunză verde de călin,
Îmi înnece aleanu 'n vin.

Iani (cântă :)

Αχ! κερά Μαργιολα
Είλθε ο ἀνδράς σου.

Moïse (cântă :)

Balabusti mititichi
Draga nău . . .

Gavril. — (scoțând fesul lui Moïse și aruncându-l jos) Taci, Iudă, că 'mă spurci cânticu.

Moïse. — *Ai veți !*

Gavril. — (se scoală clătînându-se) Începe-a mă furnica prin picioare . . . Mi'î poftă să trag un gîloc . . . Vin' în-coaci, balabustă, să giucăm brău . . . (apucă pe Moïse de brău) Ean așa . . . Prindeți-mă voi, tu de mijloc, și să dați virtos.

(Se prind de brău, punând pe Moïse în mijloc.)

Iani. — Daî, daî, *more* . . . (în parte) s'a imbatato mozico.

Gavril.

Merge lupul după oi
Și le cântă din cîmpoi
Păn' le-apucă de le 'nbucă . . .
Să n'ăi grijă, Măriucă.

(Gavril bat, joacă, trăgînd danțul după el, și cântă versul cel de pe urmă când trece pe la ușa unde 'l închisă Măriuca. Pe urmă trage danțul spre ușa din dreapta, când ajunge lângă prag, dice : Am amețit ! și cade în odăca din dreapta.)

SCENA IV.

Iani, Moïse.

Iani. — A căduto ametiito, bețivo?

Moïse. — (privind în odae) O căđut gîos pe scândurî și nicî nu se mișcă.

Iani. — Acuma este vremea . . . (se duce de 1ea un eartagan ce se găsește pe dulap) *Ghidi*, hoțo! . . (se îndreaptă spre odae.)

Moïse. — (spăriet) Ce vreî sě faci?

Iani. — (apucând pe Moïse de mînă) Vîno se veđî.

Moïse. — Da ce vreî?

Iani. — Se uçigo chinele çel turbato. (între în odae.)

Moïse. — *Mein Gott!* (între fără vo1e în odae, tras de Iani.)

(Se aude o lovitură de eartagan și vocea lui Gavril strigând cu durere: Valeu! — De odată fulgeră și trăsnesce cumplit afară. — Iani galbên la façă și Moïse nebun de spaîmă es din odae. — O lumină mare se arată în depărtare.)

Moïse. — O murit?

Iani. — Murit!

Moïse. — Nu ne-a vėđut cineva?

Iani. — Nu.

Moïse. — Da ce facem cu dînsu?

Iani. — Oîu spune lui Gheorghî se 'l ridiçe ca se 'l ingrope.

SCENA V.

Iani, Moïse, Vêntură-țeră (între 1ute prin fund.)

Vêntură-țeră. — Bucură-te, grecule, că 'ți aduc o veste bună.

Iani. — (spăriet) Çe?

Vântură-țeră. — Îți arde aria . . . O cădut fulgerul pe ea.

Iani. — (scăpând eartaganul) Aria? . . m'am caliçito ! (aleargă iute afară.)

Moise. — Foc? . . *Va!* ! crişma năe ! (ese alergând.)

Vântură-țeră. — Îmă pare bine că 'i-am adus eă vestea asta . . . Aleargă tu, grecule, că nu se stînge focu aprins de fulger.

(Se aude un gemet în odaea din dreapta.)

Vântură-țeră. — Cine geme-aici? (se apropie de uşa din dreapta şi privesce în odaie — Un fulger) *Va!* de mine ! Un om ucis ! Gavril !

SCENA VI.

Vântură-țeră, Rucsanda (întrând prin fund.)

Rucsanda. — Un om ucis ! Unde?

Vântură-țeră. — Ici, în odaea grecului.

Rucsanda. — El a fi ucigaşu. (merge spre dreapta şi se înpedecă de eartagan) Eaca eartaganu lui; îl cunosc ! (intră în odaie.)

Vântură-țeră. — (luându'l) Plin de sânge ! Eaca marturu şi dovada ! . . Bine c'o ştiă . . . Hei ! lipitoare spurcată, 'mă-ai cădut în mână, de-acu eă 'ţi 's popa !

SCENA VII.

Vântură-țeră, Rucsanda, Gavril.

Gavril. — (sprijinit de Rucsanda) Vale ! . . se 'ntoarce casa cu mine.

Rucsanda. — Sprijină-te pe mine, și hai pîn' nu se 'ntoarce grecu.

Gavril. — (mergînd spre ușa din fund) Hai! ..

Vîntură-țeră. — Unde te-o lovit, Gavril?

Gavril. — La cap, trăsnească'l Ceriu! .. Of! am să mor! .. Nu mă lăsați nerăsbunat!

Rucsanda. — Nu, nu; dar' hai mai degrabă.

Gavril. — Moș Vîntură-țeră, pîn' a nu eși de-aici, dă drumu Măriucăi, care 'i închisă colo, în odaia cea. (arată în stînga.)

(Gavril și Rucsanda es prîn fund.)

Vîntură-țeră. — Măriuca 'i aici? .. a fi răpit-o *kataonu!* .. Litfa dracului! c'o mână fură și cu alta ucide! (merge de deschide ușa din stînga. Măriuca se aruncă în brațele lui.)

(Cortina cade.)

TABLOUL II.

Teatrul reprezintă decorul actului I, cu deosebire că închisoarea este gata și schelele lipsesc.

SCENA I.

Moise. — (șede în capătul mesei de sub șopron, murmuresce din gură, scărpinându-se în cap și făcînd socotele) A! *Ghiraischwartz!* .. Nu mai pot să 'mî fac socotelile. (murmuresce în evreesce) *Zwanzig parăs...* De-asăară par' că sint tot bat și nebun ... (murmuresce) *Zwanzig parăs...* Aî veî! in mare bele am intrat! .. Nu știu dacă 'l-o ingropat pe Gavril ... și mă tem să nu se afle. (murmuresce) *Zwanzig parăs...*

SCENA II.

Moise, țeranî, jandarmul.

Jandarmul. — (intrând urmărit de țeranî) Gîupâne orêndariû, disfundă'ți poloboacele, c'o poroncît d-nu subprefect sê ne daî de bêut cât om vrea.

Moise. — Ha .. și cine platește?

Jandarmul. — Domnu subprefect, că ađî îî nun mare și cunună pe domnu posesor, pe *kir* Iani.

Țeranîi. — Sê trăească subprefectu!

Moise. — Se 'nsoară *kir* Iani cu Măriuca? (în parte) Nu știu, țeû, cum îî dă inima sê se 'nsoare toc-maî ađî.

Jandarmul. — Haî iute, gîupâne, c'o sê aî aliș-veriș bun.

Moise. — Eaca merg. (intră în cărcimă.)

Un țeran. — Vêđut-ați, măi, așa poznă și minune?... se 'nsoară cuconu *kir* Iani, de și 'î-o ars toată pânea din arie astă noapte... Tare 'î de fire!

Țeranîi. — Tare ca chiru.

Țeranul. — Poate de-aceea 'și đice *kir*... *kir* Iani.

Țeranîi. — De-aceea, ha, ha, ha.

Țeranul. — Ci că vorba ceea : Dumnezeu ferească grădina de știr și pămêntu de chir!

Jandarmul. — Tacî, mă române, sê nu pați rușinea.

Țeranul. — Ce rușine?

Jandarmul. — Sê te vîre boerîu în închisoarea asta.

Țeranul. — Ci că nu 'î pentru cine sê gătește, dar' pentru cine sê nimerește... O gătit-o el, grecu, după moartea lui Ion teslarîu, dar' slavă Domnului!... De patru luni de când îî gata, âncă nu 'î-o făcut sâfte nicî un român.

Jandarmul. — Da ce? Grecu o mântuit-o?

Țeranul. — El... Ci că 'i-ar fi plătit gros Stăpânirea.

Jandarmul. — Măi, Moisi!.. târtane! adă ați cea bătură.

(Moise intră cu ulcelele cu vin în mână.)

Moise. — Eaca aduc, nu răcniți așa, dacă sînteți oamini ditreabă.

Țeranul. — Țiupâne Moisi, ean cată la mine.

Moise. — Ce vrei tu?

Țeranul. — Mare galbăn și slab ești la față!.. ce-ai pățit? ești bolnav?

Moise. — Eă, galbăn?... Nu știi ce spuî.

Țeranul. — Ba dău, țiupâne, ești spălăcit și sarbăd, par' c'ai eșit acu din mormânt.

Țeraniî. — Că bine ȑici, Vasili.

Moise. — (mănios) Mergeți la dracu și 'mî dați bună pace. (intră în cărcimă.)

Țeranul. — Ean să vedeți că n'o duce mult jidanu; samănă a fi în anu morțiî. (țeraniî beu.)

Jandarmul. — În sănătatea subprefectuluî, oamini bunî!

Țeranul. — Ș'a mireseî!

Jandarmul. — Dar' a mireluî, nu?

Țeranul. — Doar' sîntem prea bunî gospodari ca să dorim înflorirea chiruluî... Știți hora ceea? :

Earba rea din holde peară,
Peară tot chirul din țără!..

SCENA III.

Cei de'nainte, Nițu, Catrina.

Nițu. — Oamini bunî, ați auȑit așa nelegiuire?

Țeraniî. — Ce 'î, Nițule?

Nițu. — *Kir* Iani, posesoru, o furat astă noapte pe Măriuca.

Țeraniî. — De unde?

Catrina. — De lângă mine, oaminî bunî. El o vinit hoțește, noaptea, la bordeîu lui Martin pădurariu ș'o răpit-o, cum răpește lupu oaiea.

Țerantul. — A fi făcut-o de dragoste, lele Catrino.

Nițu. — De dragostea banilor ei. Ticălosu!.. 'mî-o amărit sufletu!

Țerantul. — Da bine, Măriuca nu se mărită de bună voiea ei?

Nițu. — Nu, că ea se iubea cu mine.

Țerantul. — Măi, măi, măi!.. mare antihîrț!

Nițu. — Și bine?.. voi, oaminî bunî, îți suferi asemenea batgîocură în satu vostru?.. Îerî o răpit pe Măriuca, mânî 'î-a plăcea fata d-tale, bade Vasili, poi-mâne 'și-a pune ochiu pe nevasta d-tale, bade Neculai... și voi nu 'ți dice nimică? Îți închide ochiî și 'l-îți lăsa să vă necinstească casele?

Țeraniî. — (sculându-se) Ba, odată cu capu.

Nițu. — Apoi se cuvine să lăsăm astădî pe băta Măriuca în ghîarële lui?.. Și ea 'î d'între noi, că 'î fată de rădăș, și vroește să trăească cu nevestele și cu copiii voștri aici în sat, ear' nu se umble pribeagă în lume dupa Iani.

Țeraniî. — (aprinzându-se) Să nu se ducă, să nu se ducă.

Nițu. — Asară ați închinat toți în sănătatea Măriucai, 'î-ați dorit anî mulți cu fericire. Cum o s'o lăsați ca să peară de scârbă în casa unui om pe care 'l urêște ca moartea. N'ar fi păcat, oaminî bunî?

Țeraniî. — (aprinși de tot) Ba păcat, mare păcat!.. Să n'o lăsăm... să sărim cu toții...

SCENA IV.

Ceț de'nainte, Vântură-țeră (întră posomorit ascunzând ceva sub saman.)

Vântură-țeră. — Stați locului, copii, nu faceți bunt, că iepurile nu se prinde cu clopot.

Nițu. — Nânașule, nânașule, nu opri români!...

Vântură-țeră. — Ei sunt niște copii ca și tine, hinule... Cum o să oprească nunta, când subprefectu însuși îi nun mare?

Nițu. — Sărmanu de mine, mamă, îs perdut! (plânge pe umarul Catrinei.)

Catrina. — (plângând) Apoi dă, fétu meu, așa vrea soarta, se vede!... trebuie să plecăm capu și să răbdăm.

Vântură-țeră. — Nu te teme, cumătră, că bun îi Dumneșeu! doar' n'a lăsa fapta nelegiuitului fără plată!... Un calic vine din lume în țara Românilor, mort de foame, lipsit de toate, și, sub cuvânt că 'i nepot de egumen grec, se face stăpân pe pământ românesc; bate, pradă, sugă ca o lipitoare sângele locuitorilor, se îngrașă din sudoarea lor, ș'apoi când ș'i-o umflat gușa de bani, merge de se face om în țara lui, rîdînd de noi cu tot soîul de batgîocuri, și trimete alții calici în locu lui. Unul schingîuește oamini, alții necinstește femeile, mai dihai de cât Ienicerii, și toți strigă că țara noastră îi moșie monăstirească, avere grecească; ear' noi vite de gîug, bunî numai de îmbogățit litfele străine!... Hei! copii! veni-va ȋiua dreptății de 'și-a lua romănu dreptu lui, ș'atunci țara a fi curățită de buruenile cele rēle ș'otrăvitoare!...

Țerani. — Amin! sē te-audă Dumneșeu!

(Se aude între culise în dreapta chloie de nuntași.)

Jandarmul. — Eaca, nunta vine. Faceți loc, măi!

Vântură-țeră. — Cumătră, și tu, Nițule, viniți în coaci cu mine.

(Vântură-țeră, Catrina și Nițu se duc în stânga lângă casa lui Ion. Țeraniș stău sub șopron.)

SCENA V.

Ceț de'nainte, (Nunta e precedată de lăutari cari cântă: *Lado, lado*. După lăutari vin doi jandarmi, și după aceștia :) **Iani, Subprefectul, Măriuca și musafiri.** (Măriuca tristă și obosită vine între Iani și subprefectul.)

Iani. — Mariuca, *psihi-mu*, zimbeste pușintica la mine, che azunzem acus la biserica...

(Măriuca își pune basmaoa la ochi.)

Nițu. — Veđi-o cum plânge, băta Măriuca! N'o pot lăsa să fie jertfă grecului. (volesce să se răpeadă.)

Vântură-țeră. — (oprindu'l) Stăi locului, băete... nu face nebunie.

SCENA VI.

Ceț de'nainte, Moise (ese din cărcimă urmărit de un copil ce poartă o tabla acoperită cu un tulpan cusut cu fir pe margine.)

Moise. — (mergând înaintea lui Iani) Cucoane *kir* Iani... la mulți ani cu fericire!.. Să 'ți fie ziua de astăzi cu noroc și cu chiștig!.. nunta voioasă și mireasa frumoasă, ca să am parte și eu de veselia d-voastră... Duduchi Măriuchi, te rog să primești poclonu ista (arată tablaoă) de la balabusta mea... De la noi pușin, de la Dumnezeu mult.

Iani. — Mulțemesco, zupine Moșaki, mulțemesco prietine. Haĭdemo *lipon* la biserica. (volesce să plece.)

Vântură-țeră. — (viind în fața lui Iani) *Kir* Iani...

Iani. — (cu fudulie) Țe vreî, moî?

Vântură-țeră. — Dă 'mî voie să te urez și eă de nuntă și să 'ți fac un poclon... D-ta ești un *palikar* din țara grecească, și cred că nimică nu 'ți poate fi drag ca armele; te rog dar' să primești din parte'mî eartaganu ista. (scoate eartaganul lui Iani de sub suman și 'l presintă.)

Iani. — Eartagan a me!

Vântură-țeră. — A d-tale?... îl cunoști?... îi roș încă de sângele lui Gavril sêrbu!

Iani. — (turburat) Țe?

Moîse. — (spăriet) *Vus?*

Vântură-țeră. — Gavril sêrbu, pe care 'l-ai ucis astă noapte acasă la d-ta... Adă 'ți aminte, *kir* Iani... eaca sângele lui.

Subprefectul. — Ce ȓici, omule?... *kir* Iani aă ucis pe Gavril?

Vântură-țeră. — Astă noapte 'l-am vȓduț eă cu ochii... mort!

Iani. — (buimăcindu-se) Mincîunî, mincîunî... Gavrilu lipseste din sat de sase lunî... El e duso la Galați...

SCENA VII.

Ceî de'nainte, Gavril, Rucsanda (se arată lângă casa închisorîi, eșind din stînga)

Rucsanda. — (sprijinind pe Gavril) Mincîunî, hoțule!

Gavril. — Mincîunî, ucigașule!

Iani și Moîse. — (îngroziți) Gavril!... N'o murit?... (tremură.)

Gavril. — Âncă nu, pentru păcatele voastre.

(În această scenă persoanele sunt astfel grupate : Țeraniî sub șopronul cărcî-meî. În fund, în dreapta, e nunta. Catrina și Nițu lângă casa lui Ion. Mîjlocul sceneî este deșert.)

Iani. — (în parte, obosit) Gheorghi vezeteo m'a vinduto.

Moïse. — (lângă Iani, asemenea) Am murit!

Gavril. — (cu capul legat și plin de sânge se razimă pe un toeag și se apropie încet de nuntă.) Oamini bunî! Videți voi pe iști doi oaminî? grecu și jidanu? .. aeste două lipitori? .. Depărtați-vă de dênșii ... că 's doi ucigași! .. Fugi, Măriuco, de lângă Iani, că 'i sînt mâniale pline de sânge! .. (se opresce ca să se mai resufle.)

(Nuntașii și Subprefectul se depărtează de Iani și de Moïse. Doi jandarmi ieșu loc îndărătul lor. Măriuca înspălmântată privesce înpregîturul ei, și zărind pe Nițu, se aruncă în brațele lui.)

Nițu. — (întinîd mâniale spre Măriuca) Măriuco!

Măriuca. — Nițule! .. Mamă Catrină! ..

Gavril. — Ascultați, oaminî bunî, că nu mai am mult de trăit... și pe pragu morméntului omu nu minte... astă noapte grecu m'o îmbătat în casa lui... ș'o cercat să mă ucidă!

Subprefectul. — Da pentru ce, bade Gavril?

Gavril. — Pentru ce? Asta 'i taîna cea mare! .. Pentru că... Dumneđeu o vrut să fiu pedepsit! .. (șovăesce) Pentru că, îndemnat de sfaturile lui Iani ș'a lui Moïsi... într'un ceas de turbare și de beție... Beția, stârpeasc'o Dumneđeu! .. beția m'o dus în păcat! (cade pe genunchi) Oaminî bunî, ertați-mă! .. cine-a face ca mine, ca mine să pățască... (se resuflă greu ca un om în ora morții.)

Subprefectul și Vêntură-țeră. — (sprijinind pe Gavril care se luptă cu moartea) Da ce păcat ai făcut, Gavril?

Gavril. — (deșteptându-se) Ce păcat? .. Lele Catrino, eartă-mă! .. eartă-mă și tu, Nițule, că rău v'am greșit! .. Numaî Dumneđeu să 'și facă milă de sufletu meu! .. (se scoală în genunchi) Eaca temnița cea blăstemată! .. Eaca unde-o murit Ion teslariu! .. Eă, cu

mâna mea... povăţuit de grec şi de Moïsi... am tăiet şchelea!.. Ah!.. mor!.. (cade jos mort.)

(Catrina şi Niţu scot un ţipet dureros.)

Toţi. — (cu groază) O! Dumnedeşule!

Subprefectul. — (cătră Iani şi Moïse) Aşa este?

Iani. — (tremurând) *O... o... o... hi...*

Moïse. — (tremurând, cade în genunchi) Nu ştiu, n'am vădut.

Subprefectul. — (cătră jandarmi, arătând temniţa) La închisoare!..

(Jandarmii apucă pe Iani şi pe Moïse de braţe şi 'i duc la închisoare. Uşile temniţei se deschid.)

Rucsanda. — (lângă uşă, ride cu spasmu) Ha, ha, ha, ha! mi s'o împlinit blăstemu!

Vântură-ţeră. — Tot păcatu 'şi cată vinovatu!

(Cortina cade.)

SGĂRCITUL RISIPITOR

P E R S O A N E :

Antohi Sgârcea, de 50 de anî.

Şatrarul Sandu Napoilă.

Polidor, copil de suflet a lui Antohi.

Cleveticî, }
Tribunescu, } amicî a lui Antohi.

Tachi Ischiuzarliu.

Maîorul Ivan Stacanovicî Ibrailof.

Maşa, fîea maîorului.

Contesa Irina de Pupăzamberg, bătrână cochetă.

Enache Rufinescu.

Enăchiţa Rufineasca, soţîea lui.

Doctorul.

Costică Duducescu.

Martin, serv vechiî a lui Antohi.

Un comisar de poliţie.

Gheorghe, fecîor a lui Polidor.

Dame, cavalerî şi servî.

SGÂRCITUL RISIPITOR

SGÂRCITUL RISIPITOR

DRAMĂ ÎN 4 ACTE

Scenele se petrec în Bucuresci, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă un salon cu mobile vechi și stricate; câteva scaune desperchete sunt înprăstiate pe lângă pereți; o canape în dreapta, pe planul I-iu și lângă dânsa o măsuță pe care se află două sfeșnice de alamă, o calamare proastă și hârtie; trei uși, una în fund, a doua în dreapta, și a treia în stânga. La ridicarea cortinei începe a însera. În camera din dreapta se aud cântice vesele și ciocnete de pahare; în cea din stânga tușesce din când în când un bolnav.

SCENA I.

Martin. — (aprinzând luminările) Ce 'î lumea asta ! . . Colea 'n odaea din dreapta cântice și bencheturi; dincoacă în stânga, gemete și dureri. Aci bietul cuconu Antohi trage de moarte, și alătura cu el cuconășul Polidor, fiul seă, trage pe gât vin de cel cu spumă . . . Hei, hei . . . De nu 'l-aș sluji pe stăpânul meă de treiđeci de ană, și de nu 'mă-ar fi milă de el,

ași fugi în lume ca să nu mai vîd ce să petrece aci în casa asta... Ean auzî...

(Se aude în camera din dreapta vocea lui Polidor chiuind: În sănătatea secsului frumos! Alte voci strigă: Ura! — Pe urmă se aude vocea slabă a lui Antohi chîemînd pe Martin.)

Antohi. — Martine, Martine. (tușesce.)

Martin. — Aud, cucoane. (aleargă la ușă.)

Antohi. — Acasă 'î Polidor?

Martin. — Acasă.

Antohi. — Ce face, drăguțul?

Martin. — Drăguțul benchetuește cu prietiniî d-sale.

Antohi. — Bine face... Martine, chîamă'l să vie pușin aci.

Martin. — Îndată, cucoane. (în parte) Mare oarbă 'î dragostea părintească! (merge la ușa din dreapta) Cuconașule...

Polidor. — (din cameră) Ce vreî, modîrlă?

Martin. — Te poștește boîerul.

Polidor. — (din cameră) N'am vreme acu. (tare) Frașilor! în sănătatea mea! Ura!

Martin. — Da 'î bolnav de moarte bîetul boîer și dorește să te vadă, cuconașule.

Polidor. — Haî, lipsescî de-aci.

Martin. — (în scenă) Ci că 'î copil de suflet!.. Copil fără suflet.

SCENA II.

Martin, Doctorul (înrînd pe ușa din fund.)

Doctorul. — Martine.

Martin. — A! bine-aî venit, domnule doștor

Doctorul. — Cum îî mai este boîerului?

Martin. — (loștînd) Rîu, rîu!

Doctorul. — Dormit'a ceva?

Martin. — Ba nici n'a închis ochii, sermanul! a tușit toată diulica.

Doctorul. — Ce face acum?

Martin. — Se vaetă și așteaptă pe fiul seǔ ca sǔ'l sǔrute... ci cǎ numai asta iǔ mai alinǎ pușin durerile.

Doctorul. — Si unde 'i Polidor?

Martin. — Colea... ascultǎ.

(Polidor strigǎ: În sǎnǎtatea lui Nastratin Hogeǎ.)

Nastratin Hogeǎ a crǎpat,
Parapanghelos!
Ș'apoǐ n'a mai strǎnutat,
Parapanghelos!

Doctorul. — (cu înfiorare) O!.. ticǎlosul beǎ, ride și cǎntǎ în ora de agonie a tatǎlui seǔ. În ce timp am ajuns! (Întrǎ în stǎnga.)

Martin. — (urmǎnd pe doctor) De-acum se apropie sfârșitul lumeǐ!

SCENA III.

Polidor (cu frac și cravată albǎ), Cleveticǐ, Tribunescu, Ischiuzarliu (toșǐ în toaletǎ de bal întrǎ rișeǎd cu pahare de Champagne în mǎnǎ.)

Tribunescu. — Vivat Convenșunea și discușunea!

Cleveticǐ. — Și diarismul!

Polidor. — Și Șampania!

Ischiuzarliu. — Și stosul!

Polidor. — Frașilor, vivat libertatea!.. Astǎdǐ e cea mai de pe urmǎ și a vieșii mele de om liber. Astǎdǐ îmi îngrop independinșǎ în mormântul cǎ-

sătoriei. Vă mulțumesc că ați asistat la prohodul meu.

Ischiuzarliu. — Macar de te-am prohodi în toate dăilele tot astfel cu *Champagne* și cu *Bordeaux*.

Clevetică. — Vinațe progresiste, introduse în țeară și vândute pentru deșteptarea neamului românesc!

Tribunescu. — La câte ore e nunta?

Polidor. — Curând trebuie să vie socrul meu, maiorul Ivan Stacanovică Ibrailof cu fiica sa, domnișoara Mașa și cu nuntașii.

Tribunescu. — Maiorul Ivan Stacanovică Ibrailof?... Aceste nume sună a Moscal.

Polidor. — Dar; însă maiorul e român din Basarabia. Păn' a nu 'și anina un *of* în coadă, el se numea Ion Stacană. Întrând de tână în oastea rusească și ajungând a fi maior, după luarea Brăilei, socrul meu a găsit de cuviință a'și stropși numele, pentru ca să 'și înlesnească cariera.

Tribunescu. — Cum?... pentru asemenea ambițiune s'a desromănisat!... a avut curagiul să abandoneze numele părinților sei?

Ischiuzarliu. — Ce te miri așa, Tribunescule?... Apoi tu nu te-ai poreclit Tribunescu, de unde tatăl tău se numea Stigleț?

Tribunescu. — Cer cuvântul... Nu e vorba de mine, e vorba de maiorul; și mult mă mir cum frațele nostru Polidor, un om cu idei liberale, un patriot, un cetățean român, are curagiul a se înfrăți cu Prutul?

Clevetică. — Poate că are zestre bună, domnișoara Mașa?

Polidor. — Ba nu, Clevetică. Zestrea e cam pe sponci; dar' apoi...

Clevetică. — Îți place virgina poate? .. o amă? .. Domnilor, respect pasiunei și amoarei!

Polidor. — Nicăi amor, nicăi amoare, fraților. Să vă spun în câteva cuvinte cum stă pricina. Am cunoscut pe maiorul la Mehadia d'inaintea unei mese de cărți; adoua și el m'a poftit la dânsul, la ceaiu; a treia și m'a lăsat singur cu fata lui; a patra și maiorul a pretins că am compromis pe Mașa și 'mă-a hotărît că mă înpușcă de n'oiu lua-o de nevastă.

Tribunescu. — Așa? Vrea să țină, ai fost victima unei presiuni! .. ai fost atacat în libertatea ta individuală! .. Protestă, amice, în numele Convențiunei și a pudoarei publice.

Polidor. — Vroeam să urmez precum mă sfătuesc, dragă Tribunescule; dar' din nenorocire tatăl meu însuși 'mă-a declarat că voiesce să mă vadă căsătorit pîn' a nu muri, și 'mă-a hotărît că numai cu astă condiție îmi va lăsa averea sa clironomie.

Clevetică. — Ce tiran!

Tribunescu. — Ce conservator!

Clevetică. — Ce strigoiu!

Tribunescu. — Ce *tonpatera*!

Clevetică. — Am să 'l terfelesc ca pe un moderat în foaea mea, în *Gogoșa patriotică*.

Tribunescu. — Să mi'l interpelez de moarte; căci, în adevăr, fiecare om nu se nasce liber? Și în această condițiune nu are el dreptul a dispune independaminte de soarta sa? .. Părinții nu sunt de căt nisce tirani! Ei pretind a mărgini libertatea absolută a copiilor! Ei vroiesc să conserve cu deasila o autoritate himerică, absurdă, nelegală, neconstituțională, ca nisce conservatori ce sunt! .. Și cu asemenea oameni societatea 'i în pericol, libertatea 'i amenințată în tot ce e mai sacru, egalitatea dispăre sub violința

și egoismul privilegiurilor, Patria pere fiind lipsită de cetățeni independinți, Națiunea română întreagă se găsește pe malul unui pecipiciu adânc, spăimântător, fără fund, beant ca gura infernului, larg ca haosul crunt, amar, grozav, oribil!..

Ischiuzarliu. — Destul, oratore, că dai de ripă... Unde 'î clucerul Stigleț se te-audă cum declamă și se'ți tragă o sfântă de bătae în puterea despotismului părintesc? Mare haz așî face!

Tribunescu. — Fie!.. sunt gata a fi martir!.. sunt deprins a suferi, a fi chiar ecsilat; căci am mai mâncat pânea amară a ecsilului.

Ischiuzarliu. — (ridând) Dar; la Paris, în cafeneoa englezască.

Clevetică. — (se apropie de Tribunescu și 'l stringe de mână cu îndușoare) O! Tribunescule, Tribunescule!.. Ești cel mai mare patriot din România!

Tribunescu. — Și tu, amice Clevetică, idem.

Ischiuzarliu. — V'ați învoit cu târgul!.. Noroc se dea Dumnezeu!.. se bem aldamașul. (deșeartă paharele.)

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Fraților, ascundeți paharele că vin nuntașii.

SCENA IV.

Cei de'nainte, Maiorul, Mașa (în toaletă de mireasă), Duceșcu, Rufinescu, Rufineasca, Contesa și alți invitați (toți sunt în toaletă elegantă; Contesa e înbrăcată ridicul; maiorul e în uniformă rusă.)

Maiorul. — (până a nu intra) Acasă *hazain*!

Polidor. — (mergând la ușa din fund) Domnule maior, poftim.

Maiorul. — *A! zdraste, brateș... Zdarov?*

Polidor. — (mergând la ușa din fund) D-nă contesă... domnișoară Mașă...

Contesa. — *Bonjour, cher, bonjour.*

Rufinescu. — Polidor, primesce felicitările mele.

Duducescu. — Și ale mele.

Polidor. — Îți mulțumesc Rufinescule, și ție Duducescule.

Rufineasca. — Dar' mie nu 'mă ȋică nimică?

Polidor. — Doamnă Rufinească... (se apropie de Rufineasca și 'l ȋice încet) Fericirea mea ar fi deplină dacă 'i fi dumneta în locul Mașei... (îi sêrută mâna.)

Rufineasca. — (lovindu'l în glumă cu evantaîlul) Berban-tule.

Maiorul. — *A... hazaîn* babaca-têă tot bolnav?

Polidor. — Tot, sermanul!.. Nu poate eși din pat.

Maiorul. — *Boji moi!*.. Eă când luat Braila, fost ranit și ședut culcat trei luni de ȋile; dar' caștigat la mine Vladimir.

Tribunescu. — (cu intenție) De aceea poate vă și numiți Ivan Stacanovicî Ibrailof?

Maiorul. — Da, da... Dibicî numit la dinsul Zabalcanschi; eă numit la mine Ibrailof. A... d-ta *zdarov*, domnu Tribulescu?

Tribunescu. — Sănêtos ca și Brăila de când ai luat-o; însă nu mă numesc Tribulescu, ci Tribunescu.

Maiorul. — Așa spus și eă la dumneata, Tribule...

Tribunescu. — Te înșeli, domnul meă. Nu Tribule dar' Tribune, Tribunescu.

Contesa. — *Ah! mon Dieu! encore des discussions politiques? Vous êtes insupportables!*

Maiorul. — *Ah! Comtesse, vous toujours charmante...* Polidor, faci curte la Mașă, faci curte, dușinca.

Polidor. — (apropiindu-se de Maşa) Domnişoară, de când sunt pe lume... nimic nu am aşteptat... cu atâta nerăbdare... ca ziua aceasta... de fericire... în care mă simt ca un om beat...

Maşa. — (încet) De aceea miroşi a vin, domnul meu, şi ţi se leagă limba? (se depărtează de Polidor supărată şi se apropie de Duducescu.)

Duducescu. — (încet Maşei) Ah! Domnişoară, când ai sci ce sufer în sufletul meu!

Maşa. — (coborînd ochii) *Helas!*

Rufineasca. — (încet lui Duducescu) Ce 'i-ai spus la ureche?

Duducescu. — (încet Rufineascăi) Nimica... un compliment...

Contesa. — Polidor, *mon cher, votre petit coeur doit joliment battre aujourd'hui?*

Polidor. — Ah! contesă, ađi e ziua cea mai fericită pentru mine.

Contesa. — (cu sentiment) Unde este amor, Polidor, este şi norocul în favor.

Maiorul. — A! contesa facut versuri! amor, Polidor, favor! *Frekrasnai, charmant!*

Contesa. — (cochetând) Conte de Pupăzamberg, răposatul meu consorte, mă numea Musă.

Maiorul. — A! Pupăzamberg?.. cunoscut la dinsul. El fost la Braila cu mine; el nu fost ranit, eă fost ranit, el nu fost.

Contesa. — Conte a fost rănit după bătălie de săgeţile ochilor mei, ş'atunci m'a luat.

Maiorul. — Avut mare curagiu la dinsul.

Contesa. — (atinsă) Ce face? *Vilain ours.*

SCENA V.

Ceț de'nainte, doctorul.

Doctorul. — Vă rog, domnilor, mai puțin sgomot de se poate, fiind că bolnavul suferă greș.

Maiorul. — A! doctore, cum este *gospodin* Antohi!

Doctorul. — Rău... Vă poftesc să intrați la d-lui, căci voesce să vadă pe nora sa, ca să 'i dea binecuvântare înainte de nuntă.

Maiorul. — *Harașo!* Doamna contesa, *faites moi l'honneur*. (dă brațul Contesei.)

Contesa. — *Allons voir le malade*.

Maiorul. — Polidor, dăi brațul Mașei... *Harașo!* Acum, *naleva crugon*, marș! (intră în stânga cu Contesa.)

Polidor. — (încet Mașei) Nu vă scieam așa de iute, domnișoară.

Mașa. — Nicî eă, că 'ți mângâi amorul cu Șampanie. (intră în stânga amândoi.)

SCENA VI.

Doctorul, Rufinescu, Rufineasca, Clevetici, Tribunescu, Ischiuzarliu, Duducescu.

Rufineasca. — (cu dragoste) Enăchiță...

Rufinescu. — (cu sentiment) Aud, *mon ange*.

Rufineasca. — Îți aduci aminte acum doi ani?

Rufinescu. — Dar', *mon tresor*. Tu erai în toaletă de mireasă și eă eram înamorat ca un nebun.

Rufineasca. — Erai?.. Și acum nu mai ești, *mon adoré*?

Rufinescu. — (sărutându'i mâna) Eată răspunsul meu,

Duducescu. — (încet Rufinească) Se poate să aruncați hapurile, doamna mea? Nu vă e milă de sănătate?

Rufineasca. — Nu!.. aș dori să mor tânără.

Duducescu. — Să muriți d-voastră?... Ah! cum puteți dice o vorbă atât de crudă?

Rufineasca. — (cu sentiment) 'Ți-ar părea rău dac' aș muri?

Duducescu. — Nu știți cât vă iubesc?

Rufineasca. — Tac!, să nu te-audă barbatul meu.

SCENA VII.

Cei de'nainte, maiorul, contesa, Polidor, Mașa.

Maiorul. — (pe pragul ușii) *Harașo, harașo, brateț.* Să te gasim sanatos.

Contesa. — *Au revoir, cher malade.*

Maiorul. — (în scenă) *No, paîdiom* la biserică?

Contesa. — *Allons à la noce.* (se apropie de Mașa) *Ma chère enfant*, nu fii spăriată, că ađi e ăiua cea mai plăcută din viață pentru d-ta. Eă când m'am cununat cu Pupăzamberg nu mă ținea locul de bucurie.

Mașa. — (plângend) Dumneata îl iubeai pe domnul Pupăzamberg...

Contesa. — Nu plânge, *cher ange*, că amorul... (plânge) amorul e trecător, sburător, înșelător... (Iea pe Mașa în brațe de o sêrută.)

Maiorul. — Polidor, vin *suda*. (îl trage de oparte) Eă vrem spune la tine ceva. Polidor, eă fost la Braila, eă fost ranit, eă fost decorat cu Vladimir, eă înpușcam la tine ca pe un *sabaca*, daca tu nu faci fericita pe Mașa.

Polidor. — (tresărind) N'ai grijă, maiorule. (în parte) Pare-mi-se c'am intrat în *chichion*.

Maiorul. — *No, paîdîom.* (îlea pe Contesa la braç) *Comtesse, faites moi l'honneur.* Polidor, dai braçul la Maşa. (ajungând la uşa din fund se opresce) *A! Monsieur Tribule* nu vine cu noi?

Tribunescu. — Ba vin, domnule Stacană.

Maiorul. — *Haraşo, haraşo.* (ese cu Contesa; după el Polidor, dând braçul Maşei; pe urma acestora vine Duducescu şi Rufineasca, apoi Cleveticî, Tribunescu şi Ischiuzarliu.)

Ischiuzarliu. — Da rău te păcălesce maiorul, vere Tribunescule!

Cleveticî. — Lasă că 'l-oîu păcăli eû în *Gogoaşa patriotică.*

SCENA VIII.

Doctorul, Martin.

Doctorul. — Am să mai cerc încă o doctorie cu bolnavul... cea de pe urmă. *A! eată călămări de scris receta.* (se pune la masă şi scrie.)

Martin. — (eşind din stînga) Domnule doftor.

Doctorul. — Ce este, Martine?

Martin. — Boîerul se simte mai liniştit şi m'a trimis să poftesc aci pe prietenul d-sale, cuconul Sandu Napoila. Nu 'i vrea să şedî puţin cu dumnealui în lipsa mea?

Doctorul. — Oîu şedea. Na, să trecî pe la spi-terie ca să 'i aducî decoctul acesta.

Martin. — Adă... Bîetul boîer!... Nu ştii un lucru?

Doctorul. — Ce?

Martin. — După ce-aû eşit cu toţiî din etac, el a vrut să se scoale ca să vie aci în sală.

Doctorul. — (cu bucurie) Dîu? Semn bun, Mar-

tine. Mă duc să 'î ajut ca să se mai misce. (Intră în stânga.)

Martin. — (pe gânduri) Semn bun? ba 'î semn de moarte! . . Nu măi poate suferi patul. Dumnezeu să 'șî facă milă de el. Mie unul mi se rupe inima când îl vîd cum se luptă . . . (ese prin fund, după ce aprinde luminările.)

SCENA IX.

Antohi, doctorul.

(Se aud gemete și tusa în odaia din stânga. Peste puțin intră Antohi slab, scarbéd, sprijinit de doctor și merge către canape, trăgându-se cu greu pe scenă.)

Antohi. — Auleu! Auleu! . . ține-mă bine, doftore, că 'mî vine amețală . . Stăi, stăi . . (se opresce de tușesce) Auleu! tusa asta mă omoară!

Doctorul. — Lasă-te pe mine, că te țin eu.

Antohi. — Mulțumesc, dragă . . O! fericit trebuie să fie tată-tău că are așa copil bun. (ajunge la canape și se totinde pe dînsa) Cine-a aprins, două lumînări aci? Cheltueală degeaba. (volesce să stingă o luminare, dar' nu 'l ajunge suflarea.)

Doctorul. — Nu te osteni, cucoane Antohi, c'oîu stînge-o eă. (stînge o luminare.)

Antohi. — Polidor a fi aprins-o de nunta lui. Drăguțul tati! Când n'ar fi așa de cheltuitor, n'ar avea păreche 'n lume.

Doctorul. — Îl tîner, cucoane Antohi, trebuie să 'î erți.

Antohi. — Hei, doftore! . . și eă am fost tîner, dar' am știut ce 'î nevoia, ș'am strîns para de pa . . . (tușesce.)

Doctorul. — (dându'î un pahar cu apă) Destul, nu te osteni cu vorba . . Poftim, bea un pic.

Antohi. — (bând) A! m'am mai răcorit.

Doctorul. — (pipăindu'î mîna) Cum te simți?

Antohi. — Mai bineșor... Cine-o deschis ușa?

SCENA X.

Antohi, doctorul, Sandu (între prin fund.)

Doctorul. — Cuconul Sandu Napoilă.

Antohi. — Tu ești, Sandule?

Sandu. — Eă, vere Antohi.

Antohi. — Bine c'ai venit. Am să 'ți grăesc ceva în taină.

Doctorul. — Dacă aveți de vorbit, vă las împreună. Oă trece mai pe urmă.

Antohi. — Bine; te rog, doftore să nu mă uăți.

Doctorul. — Fii liniștit și nu 'ți osteni peptul. Eă merg la un consult și mă întorc. (ese.)

SCENA XI.

Antohi, Sandu.

Antohi. — Vere Sandule, vină coea pe scaun, lângă mine.

Sandu. — (se pune pe scaun) Eată-mă's; cum te mai simți, vere Antohi?

Antohi. — (oftând) Ei! Sandule, Sandule! s'a apropiat funia de par.

Sandu. — Ba, să ferească Dumnezeu! Nu 'ți meni singur a răă.

Antohi. — Că de-acum oă meni, n'oă meni... tot doi lei ș'un *ort*... Doară mă simt eă cum mă

sfârşesc pe mică pe *ceas*... 'Mă-a slăbit glasul, mi s'a întunecat vederea.

Sandu. — (aprinde o lumânare) Ți se pare, vere, unde'î prea întuneric în casă.

Antohi. — (stinge o lumânare) Ba nu 'î de-aceea. Îi că mi s'a împlinit sorocul!.. Dar' nu mă îngrijesc de mine, Sandule, că eu 'mă-am trăit traiul și 'mă-am îndeplinit datoriile de părinte și de creștin. Am adunat toată viața mea pentru Polidor, ș'acum mor cu inulțemire că 'l las în lume om cu minte sănătoasă, cu nume lăudat și cu avere îndestulătoare.

Sandu. — Îi lași tot lui?

Antohi. — Tot ce-am agonisit cu sudoarea mea. (oftând) Hei! vere Sandule, de multe m'am lipsit pentru cel copil în ȝilele mele!.. dar' nu mă căesc, drăgușul! că încăi a fi el mulțemit pe lume, și a binecuvânta totdeauna pe bîetul tată-său.

Sandu. — Așa se cuvine să facă dacă 'î fiu cu durere, că tu, vere, 'î-ai fost nu părinte, ci slugă, rob!

Antohi. — Apoî, dacă mi'î drag!.. dacă 'l-am crescut eu din fașe, de când 'l-am găsit la ușa bisericeî din mahalaoa noastră, lepădat, degerat de frig, suflețelul!.. Vere Sandule, tu nu știi ce 'î dragostea de părinte, că ai trăit tot holtei.

Sandu. — Nu face nimica. Mi's dragi copiii de mor.

Antohi. — Ȣeu?.. vrea să ȝică, îl iubești pe dorașul meu?

Sandu. — Cum eu?..

Antohi. — Și dacă ȝi 'l-ași lăsa ȝie după moartea mea, te-ai îngriji de el, Sandule?

Sandu. — Ce fel, să mi'l lași mie, că 'î mare?

Antohi. — Mare, da 'î tot copil, fără ispită, nemernic, cheltuitor. (sufă cealaltă lumânare.)

Sandu. — Da ce faci, Antohi?.. Ne lași pin întuneric?

Antohi. — Am crezut că 's amêndouă aprinse... m'am înșelat; aprinde una... ai chibrituri?

Sandu. — Sunt pe masă. (cearcă vr'o două chibrituri care se sting.)

Antohi. — Lasă, frate, că nu poți. Strică numai bunătațe de chibrituri degeaba, și țin câte-un fîfîrig cutiea. Mai bine-om ședea pin întuneric.

Sandu. — (aprinzînd o lumînare) Cum, Doamne eartă-mă! că nu suntem hurezî.

Antohi. — (cu jale) Nu ne cunoaștem la față?... Pe amêndouă le-ai aprins?

Sandu. — Ba, numai una.

Antohi. — Destul e una, că mă supără lumina... Ce 'ți spuneam?

Sandu. — Vorbeai de Polidor.

Antohi. — Așa, chitisem, vere Sandule, s' 'l las subț epitropia ta, ca s' nu poată rîsîpi averea. El e încă un copil nevinovat! crede că câte paseri sbor toate se mănîncă. Are nevoie de cărmă, și am gîndit la tine, Sandule. Cred că nu 'i refuza rugămintea unui vechi prieten în *ceasul* morții. (se îndușoază și plînge.)

Sandu. — (ștergîndu'și ochii) Nu, Antohi, nu. Oîu face cum îi vrea tu.

Antohi. — (strîngînd mîna lui Sandu) Îți mulțumesc din toată inima, frate. De-acum pot muri liniștit. Ah! Sandule, cînd n'oiu mai fi, s' v'ă aduceți aminte de mine; s' veniți câte-odată la mormîntul meu, că 'mă-a tresări cenușa de fericire! (uîmîndu-se) Drăguțul tatii!.. n'o s' 'l mai v'ed, n'o s' 'l mai desmîerd! Numai de asta 'mă pare rău că mor!

Sandu. — Da nu fii copil, Antohi; nu te tulbura așa... Ești bărbat... nu plânge ca o femeie. (plânge.)

Antohi. — Apoi dă, Sandule, dacă mi'î jale de dânsul, sufletelul!.. ce-o să fac?... Lasă-mă, că par' că mă mai răcoresc plângând.

(Mică tăcere.)

Sandu. — Astăzi se însoară Polidor?

Antohi. — Ați. Acum e dus la biserică.

Sandu. — Bună copilă ție?

Antohi. — Bună; dar' nu prea are zestre.

Sandu. — Dacă 'î-a plăcut băeatului...

Antohi. — Așa este; 'î-a plăcut!.. însă baniî nu strică. Îubirea trece, averea rămâne.

Sandu. — Rămâne, rămâne; mai ales dacă 'î în pământ... Lași lui Polidor vr'o moșie?

Antohi. — Ba nu, nici o avere nemișcătoare.

Sandu. — Pecat!

Antohi. — Am gândit de multe ori să 'î cumpăr vr'o moșioară; însă...

Sandu. — Nu te-ai îndurat de banî?

Antohi. — Cum era să mă despart de dînșii, sermanî! Ne deprinseserăm împreună de atâția anî! Pare că nu mă lăsa cugetul să 'î înstrăinez.

Sandu. — Și cât îi lași lui Polidor în numărătoare?

Antohi. — Eă, cât îi las? Saracul de mine!.. dar' unde am ceva?

Sandu. — Ean tacî, vere Antohi, că știe o lume întreagă...

Antohi. — Ce știe, ce știe?... Mincîună!.. N'am nimic... îs lipit pământului. (tușesc.)

Sandu. — Apoi dar îl jălesc pe bîetul Polidor.

Antohi. — (cu voce trăgănată) Sandule! Săduțule, nu ai vrea tu să 'l faci clironomul tău?

Sandu. — (sculându-se) Da unde se poate una ca asta, Antohi? Eă n'am rude, nepoți de soră?

Antohi. — Dacă mă iubești, Sandule.

Sandu. — Te iubesc; dar' pěn' acilea.

Antohi. — (oftând) Ah! ah! nu mai sânt prietenî pe lume! (cade cu capul pe pernă.)

Sandu. — (primbându-se turburat pe scenă) Și, ȕeă, Antohi, ești gol ca degitul?

Antohi. — Gol, gol, ȕecatele mele!.. că chîr casa asta în care șed de 20 de anî e a ta, nu 'î a mea. M'ai lasat sê locuesc într'însa de pomană, de prietenie.

Sandu. — (pe gînduri) Bîetul Polidor! de unde 'l credeam bogat, s'agîungă peritor de foame!.. Rêă îmi pare!

Antohi. — (deșteptându-se ca din vis) Peritor de foame? cine?... Polidor, copilul meă?... Odorul meă sê n'aîbă nimica de la tată-sêă?... Sandule, Sandule, du-te co-lea... în etacul meă... îî găsi un sipet lîngă pat, un sipet greă.

Sandu. — Sê 'l deschid?

Antohi. — Bă, ba nu. Trage'l încoace de toartă; dar' îea seama sê nu rupî toarta.

Sandu. — Bine. (întă în stînga.)

Antohi. — (singur) Sê 'î arăt eă luî Sandu cum îl las eă peritor de foame pe dodorașul tatî... 20,000 galbenî în naht neatinșî, toți noi, noișori de'ți îeaă vederile... Ean sê măî aprind o lumîmare ca sê 'î vêd măî bine, drăguți! (aprinde o lumîmare și stînge pe ceealaltă) Așa!.. sê fie lumînă multă ca sê nu 'mî scape nici unul din ochî. Sandule, Sandule.

Sandu. — (trăgênd sipetul) Eaca vîn; da greă e, frate.

Antohi. — Încet, Sandule, încetișor sê nu 'l smin-tești. Nu 'l hurduca; trage lin; așa, așa. Adă'l aci

lângă mine . . . măi încoacă . . . bine. Acum se vede, foame. (scoate o chee din buzunar) Na cheia și deschide . . . Nu 'i nime în odae? . . . deschide.

Sandu. — (deschidând sipetul) Breee!

Antohi. — (vădând galbenii) A!

Sandu. — Toți sunt galbeni?

Antohi. — Nu pune mâna . . . Toți! . . . 20,000, Sandule! . . . 20,000, adunați unul câte unul într'ales, câștigați cu sudoare.

Sandu. — 20,000!

Antohi. — Eată'i juvaerii! . . . Rodul unei vieți întregi de lipsă și de trudă. Eată'i . . . O! comoară dulce și fermecătoare! . . . căci nu mă pot scălda în tine ca să te simt pe tot trupul! . . . Nu mă satur să te ating numai cu mâinile . . . Nu! . . . îmi vine să te sorb. (se pleacă pe sipet)

Sandu. — (șiindu'l) Țea seama că 'i cădea, frate.

Antohi. — Ține-mă, Sandule, ține-mă ca să 'i pot desmierda și sëruta, că poate acum îi privesc pentru cea de pe urmă dată . . . Am să mor, iubiții mei, să mor și să nu vă mai ved! . . . Veniți cu mine pe ceea lume, gălbiorii mei! . . . Nu mă lăsați să plec singur, c'am trăit bine împreună. Nu v'am jertfit pentru ca să 'mî împlinesc poftele. V'am slăvit o vieață întreagă, ș'acum, o! Dumneșule! să mă despart de voi! (ecsalându-se) Nu se poate, nu! . . . măi bine luați'mî pelea de pe trup; luați'mî ȃilele; dar' galbenii nu, nu, nu! . . . (Îl apucă tusa și cade leșinat pe canape.)

Sandu. — (spăriet) Antohi, Antohi, vină'ți în simțiri . . . Antohi! (cu groază) Vai de mine! . . . Nu se măi mișcă! . . . A murit! (alergând nebun la ușa din fund) Săriți, ajutor, ajutor!

(Se aude afară șgomot de trăsură.)

SCENA XII.

Antohi, Sandu, maîorul, contesa, Polidor,
Maşa, Rufinescu, Rufineasca, Duducescu,
Clevetici, Tribunescu, Ischiuzarliu.

Maîorul. — (deschidând uşa din fund) *A cîto !*

Toţi. — (întrînd rîpide) Ce este ? ce s'a întîmplat ?

Sandu. — Veniţi, veniţi c'a murit Antohi.

Toţi. — (spălmîntaţi) *A murit !.. Ah ! mon Dieu !..*
Boji moi !

Polidor. — Tatăl meu ! (voiesce să se apropie de canape.)

Maîorul. — (oprînd pe Polidor) Polidor, *duşinca moia*,
trebuieşte linişteşte la tine ; trebuieşte să araţi la tine
barbat ... *Pravoslavnicul* Antohi murit ? .. Dumnedeşu
erte la dinsul !

Sandu. — Amin !

Toţi. — Dar cînd a răposat ?

Sandu. — (tremurînd) Acu chîar, o răposat în bra-
ţele mele ... A să m'apuce frigurile.

Maîorul. — A ! d-ta nu 'i fost la Braila, nu 'i văduţ
morţi miî ca mine, nu 'i deprins.

Sandu. — (făcîndu'si cruce) Ferească-mă Dumnedeşu !

Polidor. — Domnilor ! .. înţelegeţi durerea de care
mă simt cuprins ... Vă rog să mă lasaţi singur.

Maîorul. — *Haraşo !* .. Mergem cu toţi la mine
acasă ... A ! tu, Polidor, nu desnadejdut la tine ...
Gîndeşte la Maşa şi fiî la tine cu curagîu, cum fost
eu la Braila ... Noi aşteptam pe tine acasa ... *Paţ-
dîtom !* .. şi tu, Antohi *brateţ*, Dumnedeşu erte la
tine !

Toţi. — (eşînd prin fund) Dumnedeşu să 'l erte !

SCENA XIII.

Antohi, Polidor.

Polidor. — (lângă ușa din fund) Sermanul tată! sermanul bătrân! a murit pe mâna străinilor! (se apropie încet de canape) A murit tocmai în ziua... (zăresce sipetul deschis) în ziua cu... nu... ni... ei... Eaca bani!.. un sipet plin!.. plin?... Ean să vedem. (bagă mâna în galbeni) Plin! îi plin ca un sac!.. Vin' încoaci, sătulule! (trage sipetul la mijlocul scenei) Vină să facem cunoștință împreună, că destul ați mucețit la tata. (intorcând spetele la Antohi, se pleacă cu lăcomie) Să vă mai ved și eu cum sînteți la față și câte butelci de Șampanie plătiți? Una, două, trei, o sută, o mie!.. Cine vă poate număra! că de când sînteți închiși v'ați făcut de cap, berbanților! v'ați înmulțit ca frunzele, v'ați plodit ca locustele. (privesc galbenii cu estaz și cântă :)

Locuste scumpe și aurite!
Din acest sipet ce vă înghite
Eșiți la aer, sburați la Sóre,
Să gustăm vicia veselitoare.

(În timp ce Polidor cântă, Antohi deșteptându-se din leșin, întinde mâna spre sipet, și cu ochii închiși pipăie pe lângă canape.)

Polidor. — Acum v'am vădut din partea asta, să vă privesc și din ceealaltă parte, ca să mă încredințez dacă suferiți de gălbănare. (trece dincolo de sipet și cu fața spre Antohi, vîntură galbenii cântând :)

Va! de-acel ce galbeni n'are
Că mi'l prinde gălbănare.

(Antohi deschide ochii și ear' îl închide, zărind scena ce se petrece în salon. Pe urmă ridică capul și ear' îl lasă să cadă pe pernă, ea și când ar fi ademenit

de un vis grozav. În fine se ridică încet cu privirea ațintită la Polidor, întinde brațele și voiesce să strige, dar' vocea i se curmă. Polidor la finele cântecului vede pe tatăl său sculat și rămâne încremenit.)

Antohi. — (după o luptă cu sine, strigă cu voce înădușită) Ti... că... losule ! Nelegăuitule !.. Cântî de bucurie că m'ai creșut mort !

SCENA XIV.

Antohi, Polidor, doctorul, Martin (între prin fund.)

Doctorul. — Ce vîd ?

Antohi. — Tu, care te-am avut de cel mîi bun copil din lume ! Tu !.. âncă n'am apucat a intra în mormînt, și mî prădi ? Cîntî fără mustrare de cuget !.. Te veselești într'un ceas ca acesta !.. O ! Dumneșeule ! în care vreme-am ajuns, dacă copiii se bucură astfel de moartea părinților !

Doctorul. — (viind lângă Antohi) Cucoane Antohi...

Antohi. — Blăstem asupra'tî, nelegăuitule !.. Blăstemul Cerîului și al meu sî te-alunge cît îi trăi !.. Fugî, ești din casa mea !.. Sî nu te mîi vîd, sî nu mîi aud de tine, că mî 'nfiores în suflet cînd mî gîndesc c'am crescut un șerpe la sinul meu !.. Fugî de-aici, ești...

Polidor. — O Dumneșeule ! (ese prin fund, abătut.)

Doctorul. — (apucînd pe Antohi de mînă) Cucoane Antohi...

Antohi. — Doftore, doftore, dă'mî șile sî'mî rîs-bun !.. fă-mî sî trîesc numai un an, numai șese luni... 'Tî-oîu da ce 'î vrea... nu mî lîsa sî mor.

Doctorul. — Liniștește-te, c'oîu face toate chipurile... Na, bea doftoria aceasta. (Îea o sticlă cu doctorii adusă de Martin și o dă lui Antohi.)

Antohi. — (tremurând) Adă, adă. (pune sticla la gură și bea.)

Martin. — Nu 'l lăsa, domnule, că bea tot.

Doctorul. — Lasă, că băutura asta are să 'l adoarmă.

Antohi. — Un an de zile, doftore, să trăesc, numai un an!.. (cade cu capul pe pernă, cuprins de slăbiciune.) Să'mi răsbun!.. Doftore, 'ți-oîu da... 'ți-oîu da... (începe a dormi.)

Martin. — Vai de mine, își dă duhul! (merge de închide sipetul.)

Doctorul. — Ba nu, adoarme... Somnul poate să'l scape...

Martin. — Să dea Dumnezeu!

Antohi. — (prin somn) Dodorașul tati!...

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul reprezintă un salon înpodobit cu oglinzi și mobile scumpe; în fund perdele mari de matasă care ascund o masă mare acoperită cu cristaluri, porcelane și argintării de luc; în dreapta ușă de geamuri, p'ntre care se zărește o grădină cu flori; în stânga altă ușă ce duce în apartamentul lui Antohi. Pe planul I, în dreapta, o masă elegantă cu tot ce trebuie pentru scris; ear' în stânga o canape înbrăcată cu stofă bogată.

SCENA I.

Antohi (șede d'inaintea unei oglinzi. Un fecior în livrea îi frisează părul),
Clevetică, Tribunescu (scriu la masă.)

Antohi. — (cătră fecior) Nu m'ai încreșit destul la temple. Adă părul mai pe frunte ca să se mai ascundă sbârcelele... Așa, bine!.. Croitorul a adus hainele?

Feciorul. — Dar, domnule! .. le-a adus ađi dimineață la 10 ceasuri; dumneavoastră dormeați încă.

Antohi. — Câte sânt acum?

Feciorul. — Două după ameađi.

Antohi. — Și unde 'i croitorul?

Feciorul. — Așteaptă în sofragerie.

Antohi. — Bine; du-te de 'i spune că vin îndată să cerc fracul cel nou. (se gătesce la oglindă.)

(Feciorul intră în stânga.)

Clevetică. — (scriind) «În consecință, cerem punerea Miniștrilor în acușațiune».

Antohi. — Ai sfârșit articolul, cetățene Clevetică?

Clevetică. — Finit, domnule Antohi.

Antohi. — Ș'ați atacat vârtos pe Miniștri?

Clevetică. — 'Î-am făcut de dârvală. (cu mulțemire) Sânt convins că acest articol are să aducă cel puțin 10 abonați *Gogoasei patriotice*.

Antohi. — Cetește-mi'l, să vedem cum răfuești Guvernul.

Clevetică. — (cetind) «Am ăis-o și o vom mai repeta-o pănă ce va amorți vocea noastră de cetățean liber și liberal: la epohă nouă oameni noi! Ministeriul de astăđi, compus din oameni moderați și diplomati, nu este la înălțimea situațiunei aptuale. Acest Cabinet însetat de setea nestingibilă a puterei și lipsit de orî ce pudoare politică, lasă a să comite toate abuserile trecutului, permite toate călcările de «convențiune».

Tribunescu. — Bravo, bravo, minunat!

Antohi. — (aprinđend o țigară) Ți înainte.

Clevetică. — (cetind) «Convențiunea asigurează cetățenilor români: egalitatea, legalitatea, inviolabilitatea domiciliului, libertatea individuală, etc. Cum oare se

«respectă aceste sacre principii sub Ministeriul de
«astăzi?... două incidente grave, întâmplate de cu-
«rând în capitală, vor convinge pe leptorii noștri
«despre tendințele anticonstituționale ale Cabinetului».

Antohi. — Care incidente, Cleveticî? Spune înainte
că mă interesez.

Cleveticî. — (cetind) «Îerî, pe la 10 oare, casa ono-
«rabilului cetățean Barbu Măcelărescu a luat foc în
«lipsa lui, fiind onorabilul cetățean dus în piață ca
«să'sî ecsercite meseria sa de măcelar pentru înde-
«tularea populuî. Ce face poliția? Ce face corpul pom-
«pierilor?... Lucru de necreșut în secolul nostru de
«civilizațiune!!! Pompierii și polițaii aleargă la domi-
«ciliul onorabilului cetățean Măcelărescu, și găsind
«ușa casei închisă cu lacăt, își permit a o sforța și a
«pătrunde în întru ca o sêlbatică oardă de Enicerî.
«În adevăr, incendiul a fost stins, casa a fost sal-
«vată, și cu dênsa poate mahalaoa întreagă; dar'
«aceste considerațiuni sînt secundarii pe lângă actul
«flagrant de călcare a domiciliului... Unde este dar
«inviolabilitatea domiciliului consacrată de Conven-
«țiune? Răspundă Ministeriul d'inaintea pretoriului
«opiniunei publice reprezentată de *Gogoșa patrio-*
«*tică*, țiar politic, 2 galbenî pe an».

Tribunescu. — (cu entusiasm) Adîmirabil! perfect! su-
blim! Cer cuvêntul...

Antohi. — Dămol, dămol, Tribunescule! Nu te
aprinde ca un stog de pale... Ascultă pên' în sfêrșit.
Urmează Cleveticî.

Cleveticî. — (cetind) «Secundo! Astă noapte poliția
«a avut audacia a aresta pe d. Buzunărescu, sub
«pretecst că 'l-ar fi surprins spărgênd o boltă de lips-
«cânie. Fără a prejudeca cestiunea, dacă onorabilul
«cetățean Buzunărescu este sêu nu spărgêtor de bolte,

«noi, în numele libertății individuale consacrată de
 «Convențiune, întrebăm pe d. șef al poliției... mer-
 «gem mai departe încă!.. întrebăm chiar pe Minis-
 «teriu cu ce drept se arestează cetățenii în ecsercițiul
 «funcțiunilor lor?... Noi chîemăm dar încă odată pe
 «Cabinet d'inaintea pretoriului opiniei publice, adică
 «d'inaintea *Gogoșei patriotice*, diar politic și comer-
 «cial (40 lei pe jumătate de an), ca să răspundă dacă
 «acest act de arestare nu constituie o flagrantă cal-
 «care a Convențiunei, un atac monstruos în contra
 «libertății individuale? Și conchidem că Patria și drep-
 «turile naționale sînt în pericol de moarte sub acțiu-
 «nea politiceî infernale a Ministeriului de astăzi!»

Tribunescu. — (nebun) Ura... a... a!.. Ura!... a...
 a! Cleveticî, ești mare! sublim! piramidale!

Antohi. — (sculându-se) Cleveticî! ești un gogoșar de
 frunte! Ha, ha, ha, ha! Adio! vă las să puneți țeara
 la cale... Ha, ha, ha. Eū merg să'mî cerc fracul...
 Ha, ha, ha... (intră în stînga.)

Tribunescu. — (indignat) Ce-a spus? Cum 'țî-a dis?...
 Cleveticî. — M'a găsit nostim.

Tribunescu. — Amice, articolul tîu e destinat a
 răsturna Ministeriul, și 'l va răsturna!

Cleveticî. — (zimbînd cu mulțemire) Așa sper.

Tribunescu. — Amice... o idee! Nu ar fi apro-
 posito să urzim vre o manifestațiune în onoarea *Go-*
gogoșei?

Cleveticî. — (cu amărire) Manifestațiune?... Nu, amice,
 căci moderații dracului... dar' vre un banquet n'ar
 strica, un banquet cu Șampanie multă și cu *Bordeaux*,
 pentru impulsionea comerului.

Tribunescu. — În acest banquet vom cere cuvên-
 tul, vom espune profesiunea noastră de credință, și
 sînt convins că vom câștiga multe voturi.

Clevetică. — Nu am nici un dubiū despre aceasta, căci banquetul va fi sub direpțiunea lui Ischîuzarliu; dar' trebuie să ne gândim la cei 400 de galbeni venit, ce sînt indispensabili spre a putea rămînea în Cameră. Eu n'am nici un ban; căci am sacrificat tot pentru Patrie!

Tribunescu. — Și eu, idem!.. dar' avem la mână pe patriotul Antohi.

Clevetică. — Cetățeanul Antohi? Un adevărat Mecena!.. Am publicat un articol elocinte în onoarea lui.

Tribunescu. — (zimbînd) Sciū, articolul ce pregătișei în onoarea lui Polidor, fiul seū.

Clevetică. — Tocmai!.. am schimbat numai numele. Polidor fiind desheritat, 'l-am dat de-o parte ca pe un netrebnic. Antohi însă e bun de cultivat ca un dovleac plin cu simburî.

Tribunescu. — Am deșteptat în el ambițiunea gloriei; 'l-am îndemnat să se urce pe scena politică și să se folosească de avere ca să se aleagă deputat... împreună cu noi.

Clevetică. — Acum rămîne ca să 'l convingem a ne asigura fiecăruia câte un venit de 400 de galbeni.

Tribunescu. — E lesne!.. Generosul Antohi, sublimul Mecena care ne-a deschis casa și brațele sële, nu se va scumpi ca să ne dea fiecăruia un sinet de 4000 de galbeni, cu care să probăm un venit de 400, și astfel, avînd toate condițiunile necesarii, devenim reprezentanții Națiunei.

Clevetică. — Bine ăci, bravo!.. *Hupsana!* (face o piruetă) Amice, ești mare ca și Cavour! Vină să te string la peptul meu de cetățean. (se înbrățișează amîndoi.)

SCENA II.

Clevetică, Tribunescu, Ischiuzarliu (intră prin dreapta.)

Ischiuzarliu. — Ce-ați pățit, amicilor, de vă sêru-
tați ca la ți de târg?

Tribunescu. — Tu ești, Tachi?... Bine c'ai venit,
sê ne faci o comisiune.

Clevetică. — Dar; aleargă îndată la tipografie cu
articolele aste două.

Ischiuzarliu. — Aleargă, aleargă... doar' nu 's
cal de poștă. Mai alergați și voi, că eă am obosit.

Tribunescu. — Tachi, interesele causei reclamă
acest sacrificiă din parte'ți.

Ischiuzarliu. — Mări, mai slăbește-mă cu cauza!..
Causa ceea e cauza că mor de foame de ați dimi-
neață.

Tribunescu. — Tachi! un adevărat cetățean, pa-
triot, moare bucuros pentru Patrie!

Ischiuzarliu. — Ean sê lăsăm, vă rog, vorbele
aste pompoase, că le sciă... Cunosc marfa din pră-
vălie. Dacă Patria și cauza aă nevoe de comisionari,
mai alergați și voi.

Clevetică. — Noi suntem obosiți, că pên'acum am
scris aci pentru apărarea drepturilor naționale.

Ischiuzarliu. — Aci?... dar' aci în salonul dom-
nului Sgârcea ați mutat cabinetul vostru de redacție?

Clevetică. — Aci, de ieri dimineață, de când Me-
cena s'a însănătoșat și s'a aruncat în valurile unei
ecsistențe de lucș, noi 'l-am îmbibat cu principiile
noastre de frățietate, și acum casa lui e a noastră,
averea lui e a causei, inima lui e a Patriei!..

Ischiuzarliu. — *Aferim!*.. Dacă 'i așa treaba, po-
ronciți sê 'mă aducă ceva de mâncat că mor de foame,

Clevetică. — Ba chiar și de băut, dacă vrei. Să 'ți dau un *Bordeaux* cum n'ai mai gustat. (strigă) Martine!

SCENA III.

Ceț de'nainte, Martin (în livrea, ese din fund.)

Martin. — Aud.

Clevetică. — Cetățene Martine! pregătește un dejun pentru cetățeanul Ischiuzarliu... cu *Bordeaux*.

Martin. — (în parte) Poroncește ca în casa lui.

Clevetică. — Ce ȑici, cetățene Martine? E gata dejunul?

Martin. — Gata pentru cuconul Antohi.

Clevetică. — Prea bine. Mergă, Tachi, de 'ți poatoale foamea.

Ischiuzarliu. — Unde?

Clevetică. — În sala de prând. Cetățene Martine! du'l pe amicul Tachi în sofragerie.

Martin. — (în parte) Ce v'ași mai lua eă cu toropala, cetățenilor, de-ași fi în locul boierului!

Ischiuzarliu. — Haă, cetățene!... marș înainte grabnic. (împinge încet pe Martin.)

Martin. — Încet că nu ne-alungă Turciă... Nu împinge.

SCENA IV.

Ceț de'nainte, Sandu (întrând prin dreapta.)

Sandu. — Martine, acasă 'i vărul Antohi?

Martin. — Întreabă pe dumnealor. (arată pe Clevetică și Tribunescu) Ei sunt stăpâni aci. (ese cu Ischiuzarliu prin fund.)

Sandu. — (încinându-se) Domnilor . . . vărul Antohi acasă 'î?

Clevetică. — Acasă dar; însă nu 'și-a gătit toaleta. De-abia acum 'și-a frizat părul.

Sandu. — Ce face? Antohi își încrețește părul ca un *bonjurist*? și nu 'i gata la ceasul ăsta?

Tribunescu. — S'a schimbat boierul, nu e cum îl scii.

Sandu. — Mare minune! Eă acum am picat de la țeară și nu măi știu ce s'o fi întâmplat în lipsa mea . . . Ean veđi mobile! bogății! . . A lui Antohi sunt astea toate?

Clevetică. — A domniei séle și a fraților seî cauzași.

Sandu. — Care frați?

Clevetică. — Noî, domnul meă. (arătând pe Tribunescu) Stancău Tribunescu, patriot! (încinându-se) și servul d-tale Chichiță Clevetică, redactor al țiarului *Gogoașa patriotică*, 2 galbeni pe an, 40 lei pe un semestru și 25 de lei pe un trimestru; nu poștiți a vē abona?

Sandu. — (tresărind) Gogoașa? . . D-voastră sūnteți gogoșarii astei foî?

Tribunescu. — (cu demnitate) Domnule! . .

Sandu. — D-voastră batjocoriți oamenii și ne numiți pe noi boierii: strigoî, *tonpatera*, conservatori, ba chîar și ciocoî, fără a vē gândi că însuși părinții voștri aă fost boieri?

Tribunescu. — Domnule, când interesele Națiunei . . .

Sandu. — D-voastră cereți neconținut ca să ne supuie pe noi boierii la capitație, să ne puie bir pe pămînt, să ne ăea moșiile, să ne calicească, să ne facă de o potrivă cu țerani și cu țigani, să ne alunge din slujbe, într'un cuvînt să ne îngroape de vii? . .

Frumos lucrați pentru Patrie, drept să vă spun!.. frumos prefaceți lucrurile! *Aferim!*.. Dar' unde mergem? ba nu, vă 'ntreb, unde mergem?

Tribunescu. — Cer cuvântul! Nu mă mir că aud asemenea discurs din partea domnului preopinent, căci d-lui este un conservator!

Sandu. — Na!.. Eaca vorbă!

Clevetică. — Nu întrerupe, domnule.

Tribunescu. — Și ce este un conservator?.. Un om care... conservează!.. un om care voiesce să conserve privilegiul de a nu fi supus la nici una din îndatoririle cetățenesci. Însă eu!.. Aă doară sermana noastră Romănie se zacă mult timp încă sub o rugină atât de... inconstituțională! Nu! căci eu voi susținea, voi apăra totdeauna: (răpide) dreptatea, libertatea, egalitatea, fraternitatea, inviolabilitatea... (se resuflă lung.)

Sandu. — Dîrrrr! Haide, haide, haide, dăi, dăi, dăi... S'a pornit moara.

Clevetică. — Nu întrerupe oratorul, domnule.

Tribunescu. — (urmând răpide) Drepturile naționale, autonomia, independența, gloria națională, garda națională, sufragiul universal...

SCENA V.

Ceț de'nainte, Antohi (în frac, ese din stânga.)

Antohi. — Ce este? ce este? Cine se ceartă aci?

Sandu. — Vere Antohi, vin' degrabă s'ascuți toaca de la Balamuc.

Antohi. — Sandu aci?.. Când ai venit, frate Sandule? (îl stringe în brațe.)

Sandu. — Chîar acum; dar' ascultă, frate, ascultă.

(luî Tribunescu) Ean mai spune, domnule, că ești hazliu de tot.

Antohi. — Ce s'ascult?

Sandu. — O discuțiune de principii între d-lui și noi, adică între partida ultraretrogadă...

Antohi. — Și partida ultraprogresistă?

Cleveticî. — Așa. D-lui nu vrea să se lase de privilegii. Nu vrea să dea nimic.

Sandu. — Și voi vreți să luați tot.

Cleveticî. — Dumnealui vrea să ție țeara în loc.

Sandu. — Și voi vreți s'o dați de ripă.

Cleveticî. — D-lui ne numesce pe noi revoluționari, nebuni.

Sandu. — Și voi pe noi, strigoî!.. Cine are dreptate, vere Antohi? judecă însuși.

Antohi. — Cine? Noi.

Sandu. — Noi doi?

Antohi. — Ba nu!.. noi, lumea cea nouă.

Sandu. — Lumea nouă?... Și tu ești din ceea lume?... Ei! apoi unde mergem? ba nu, vă 'ntreb...

Antohi. — Și eu!.. Să vezi tu, Sandule. Am stat de m'am socotit, care vrea să meargă înainte, tinerii sîi bătrîni? Am vădut pe bătrîni înțeleniți în obiceiurile trecutului; am vădut pe tineri aspirând cu entusiasm cătră un viitor... oare care... și m'am dat cu tinerii.

Tribunescu și Cleveticî. — Să trăască cetătea-nul Antohi!

Sandu. — Tu, Antohi?... Vrea să ȑică și tu mă creȑi ruginit?

Antohi. — Te cred, Sandule.

Sandu. — Și tu vreî să puî bir pe pămînt?

Antohi. — Vreî, cu atît mai mult că n'am nici un palmac de moșie.

Sandu. — Și tu cei înpărțirea proprietății?

Antohi. — O cer, ca și d-lor, că nu 's proprietar.

Sandu. — Ca d-lor?.. Vrea să ȋdică ești comunist, Enicer?

Antohi. — (riȋend) Comunistul comuniștilor, vere!

Sandu. — Apoi dar rămâi sănȋtos!.. Mȋ duc de unde-am venit. (voiesce să plece)

Antohi. — Ean stăi locului, frate Sandule; nu fii așa de iute.

Sandu. — (cu mȋhnire) Tu comunist, Antohi!.. tu, care în vreme de 30 de ani ai strȋns para cȃtrȃ para!.. tu, care ai fost cu frica lui Dumnezeu un veac de om întreg, s'agȋungi a lua câmpii la bȋtrȃneȋe!.. să dai mâna cu niște tufȃ 'n buzunar! Unde mergem? unde mergem?

Cleveticȃ și Tribunescu. — (riȋend) Ce conservator!

Antohi. — Ha, ha, ha, sermane Napoilȃ! te cunoști că ești de la Țelinoasa și că nu 'ȋi cunoști veacul! Astȃȋ, vere, trăim în timpul șarlatanismului!.. Cine strigȃ mai tare, cine face și spune mai multe ghidușii, ȃla 'ȋ creȋut, ȃla isbutește!.. Vreȋ s'ajungi om însemnat? fă-te slut, posomorește'ȋi sprincenele, îngroașe'ȋi glasul, și criticȃ fără cruțare tot ce ecsistȃ în țearȃ, bun seȋ rău. Oamenii te-or crede un geniȋ mare, se vor teme de tine ca copii de caua, te-or admira fără să te înȋteagȃ, te-or respecta și se vor pune pe brȋncȃ ca să te acaȋ pe umerile lor, pentru ca să te înalȋ la putere. Asta 'ȋ lumea, vere!.. o comedie mucalitȃ jucatȃ de cei proști în folosul celor dibacȃ!

Sandu. — Da bine, unde vreȋ s'ajungeȋ? Ce doȋiȋ?.. că eȋ, ȋeȋ, nu vȋ 'nȋteleg.

Antohi. — Ce vrem?.. întrebȃ pe Cleveticȃ.

Sandu. — Ce vreȋ, domnule Cleveticȃ?

Clevetică. — Vreă să răstorn tot ! . . ori ce institut, ori ce Guvern !

Sandu. — Și ce ai de pus în loc ?

Clevetică. — Asta nu e treaba mea; e treaba d-voastră. Misiunea mea e să dobor !

Sandu. — Vrea să ăică, d-ta ești meșterul strică ?
(făcându'și cruce) *Pater imon o en uranis* . . .

Antohi. — Ha, ha, ha ! Nu 'ți mai face cruce, Sandule, că toate aste 's glume. Nică eă, nică d-lor, nu suntem întărcăți de Scaraoțchi, că nu 'i în firea Românului să facă răul pentru plăcerea de a face rău. Suntem numai niște ischizări cu mai mult séu mai pușin spirit, care ne jucăm de-a Baba-oarba pe scena politică.

Sandu. — Așa 'i treaba ? Apoi dar să rid și eă . . .
Ha, ha, ha, ha !

(Toți rid cu hohot.)

Clevetică. — Hai Tribunescule la tipografie.

Tribunescu. — Hai ! . . A revedere, domnilor.

Clevetică. — (apropiindu-se de Antohi) Domnule Meceno, 'mă-ar trebui vr'o 50 de galbeni pentru susținerea *Gogoășei*.

Antohi. — (dându'i banii) Bine; na cincă . . . (în parte) O gogoășă 50 de galbeni ! . . scump ! S'au scumpit gogoășele în țeara noastră !

Clevetică. — A revedere, domnule Sandu . . . (ese prin dreapta)

Tribunescu. — Domnule Sandu, a revedere ! (ese prin dreapta.)

Sandu. — Cu plecăciune. (în parte) Să vă ved când 'mă-oă vedeă ceafa.

SCENA VI.

Antohi, Sandu.

(După ce au eșit Clevețici și Tribunescu, Antohi și Sandu se uită lung unul la altul.)

Sandu. — (cu măhnire) Antohi, Antohi, ce-ai pățit? Ce 'i de capul tău? Ce păcat s'a legat de tine, frate?

Antohi. — Așa 'i, Sandule, că nu mă mai cunoști?

Sandu. — Nu, pre legea mea!

Antohi. — Ascultă-mă, Sandule. Toate câte le vești aci și câte le auști din gura mea trebuie negreșit să te mire și chiar să te măhnească!.. o înțeleg! Tu privești la mine și te întrebă de sunt tot eu vechiul tău prieten, Antohi Sgârcea, adică sgârcitul cel mai nesățios de bani, care s'a lipsit în vreme de 30 de ani de cele mai mici mulțumiri ale lumii?.. În adevăr; am fost un nebun toată viața mea, căci m'am chinuit și noapte pentru un copil nerecunoscător!.. Ah, Sandule! numai Dumnezeu poate ști ce durere grozavă am simțit în sufletul meu când am cunoscut adevărul!.. Frate!.. eu îmi dam duhul, și el cânta, vânturând galbenii din sipet!.. Cânta de veselie, ticălosul, lângă trupul tătâni-seu!.. O! Dumnezeule! cum de n'am murit atunci!..

Sandu. — Ce spui, frate? Nu le știeam astea...

Antohi. — Nu le știeai?.. Apoi e bine să nu le mai știi, prietene, pentru că 'mă-ai da dreptate când 'ți-ași spune că, în desperarea ce m'a cuprins, de mai multe ori 'mă-a venit să mă 'npușc...

Sandu. — (spăriet) Să te 'npuști, tu? Ferească-te Dumnezeu de-un păcat ca ăsta, că nu te-or îngropa la biserică! (În parte, făcându-și cruce) Sermanul! *Pater imon o en tis uranis*...

Antohi. — Nu; m'am luptat cu ademenirea păcatului și pen'acum am scăpat de el; însă am luat o hotărîre care mă va răsbuna de ticălosul de Polidor...

Sandu. — Care hotărîre?... Să nu fie ear' vr'o nebulie?

Antohi. — Judec'o însuși. Când 'mă-am deschis ochii la lumină am hotărit, de și cam târziu poate, a începe o viață nouă, a mă scalda în toate plăcerile lumești pen'a nu cădea în mormânt. Am vrut să gust mulțemiile lăcșului, și eată!... privește, Sandule... m'am căptușit cu stofe de matasă. Am dorit să cunosc fala ș'am închiriat doi trimbițași, cari, pentru o sumă oare care pe lună, îmi trimbiță meritele ce nu le am în foaia lor, în *Gogoașa patriotică*.

Sandu. — Cum? domnișorii ăia primesc simbrie? Scump te țin?

Antohi. — Cam scump; dar' prin meșteșugul d-lor, am ajuns a fi o putere în țeară. Laud seú batjocoresc cum îmi place și pe cine 'mă place; însă mai mult batjocoresc pentru ca să 'mă mai recoresc veninul, căci simt o ură neînpăcată în contra omenirei.

Sandu. — Care cum s'ar prinde, te-ai făcut negustor de laudă și de ocară?... frumoasă marfă!

Antohi. — Marfa cea mai prețuită, cea mai căutată la noi în ȕiua de astăzi.

Sandu. — Și bine... ce mulțemie afli în asemenea negustorie?

Antohi. — Mulțemirea de a vedea ticăloșia omenirei sub toate formele.

Sandu. — Mari sunt minunile tale, Doamne!.. Și pentru o asemenea tristă plăcere ai dat mâna cu Clevetici și cu Tribunescu?

Antohi. — Dar; ambiția și interesul lor mă slujesc cât se poate de bine. Clevetici, Tribunescu și eú al-

cătuim o treime nedespărțită, cu legătură între noi de a ne admira uniî pe alții ca pe niște idoli, de a ne proclama oamenii cei mai cu cap, cei mai patrioți, cei mai necorupți din toată țeara. Ear' cât pentru ceealalți ce nu sunt din taraful nostru, îi stigmatism cu numele de procleți, vîndători, proști, moderați, strigoî, conservatori, etc. Cum îți pare *ka-raghîozlikul* ăsta, vere Sandule? ..

Sandu. — (în parte) Sermanul! s'a cam smintit de când a fost bolnav!

Antohi. — Așa 'i că 'mî cheltuesc bine banii în folosul Patriei? Spune.

Sandu. — De cheltuit vîd că 'i cheltuești; însă nu pricep nevoea de a'i cheltui? ..

Antohi. — Nu pricepi?

Sandu. — Nu.

Antohi. — (serios) Pentru ca să nu rămîie nici o para lui Polidor, după moartea mea. Asta mi'i răsbunarea.

Sandu. — (încrănit) Breee!

SCENA VII.

Antohi, Sandu, Martin (vine din fund.)

Martin. — Cucoane Antohi ...

Antohi. — Ce este, Martine?

Sandu. — Eaca pozna! Martin cu livrea?

Martin. — (supărat) Păcate, cucoane Sandule. La bătrînețe m'am făcut paiaț! ..

Antohi. — Lasă, Martine, că așa e moda. Dar' ce aveaî să 'mî spuî?

Martin. — Cucoane, a adus vinurile cele străine de la magasie ... Eaca și socoteala.

Antohi. — (cetind contul) Șampanie, *Bordeaux*, vin de Rin, etc. . . . peste tot 240 de galbeni! (spăriet, în parte) 240 de galbeni pe vin! . . . eă, care toată viața mea n'am pus decât apă 'n gură . . . de economie.

Sandu. — 240 de galbeni pe vin prefăcut! . . . Nu cumva te-ai dat și la beție, Antohi?

Martin. — Cine? boșerul? . . . nu se află! . . . Dumnezeu! nici nu gustă vinul; dar' prietini! d-sale chileșc vârtos . . .

Antohi. — Martine, ce ăci tu? Să primim sticlele?

Martin. — Ba eă socot, dacă m'ai asculta, să le trimitem înapoi.

Antohi. — Fie! . . . Spune negustorului că nu 'mă trebuie. (în parte) O economie de 240 de galbeni.

Sandu. — Bravo, Antohi! . . . Așa măi vii de-acasă. Începusem a crede că ești măi risipitor decât însuși Polidor.

Antohi. — Polidor! . . . Martine, pune sticlele la pivniță și spune negustorului să măi aducă pe-atâtea.

Sandu. — Ce faci, Antohi?

Antohi. — (încet lui Sandu) Scad 480 de galbeni din averea mea, ca să nu 'i găsească Polidor.

Sandu. — (cu mirare) Breee!

Martin. — (ducându-se) Sermanul boșer! . . . Măi bine nu se măi deștepta!

SCENA VIII.

Antohi, Sandu, contesa; măi pe urmă măiorul.

Contesa. — (viind din dreapta) *Peut-on entrer?*

Antohi. — (mergând înaintea contesei) Doamna contesa! . . . poftim, mă rog, poftim . . . Vere Sandule, adă un fotoliu.

Contesa. — *Merci*, nu vă derangeați... Am venit să 'ți dic un *petit bonjour*, *mon cher* Antohi.

Antohi. — Serut mânele.

Contesa. — Și se te rog ca să mă ajuți la o faptă bună. Sciū că ești generos și chiar *gentilhomme* de maniere, de și nu te coborî dintr'o familie...

Antohi. — Nu, slavă Domnului!.. âncă nu m'am coborît din ceea ce sunt.

Contesa. — *A la bonneheure!* Eată pentru ce vreū să te rog. Facem o loterie în folosul copiilor lepădați și am cređut că d-ta vei fi cel ântei a subscrie.

Antohi. — *Fardon*, cucoană; nu dau nici o para.

Contesa. — *Comment?*.. D-ta care ai înființat o casă de orfanotrofie, refuși a lua parte la o binefacere!..

Antohi. — Refus.

Contesa. — A!.. nu mă așteptam la un asemenea răspuns. Fiul d-tale, Polidor, s'a arătat mai *aimable*; a luat 10 bilete.

Antohi. — (în parte) Polidor! (cătră contesa) Am glumit, doamna mea. Binevoiți a'mi da 50 de bilete. Câte cât e biletul?

Contesa. — Câte un galben... Bravo! *mon cher* Antohi, *vous êtes charmant*. Eată biletele.

Antohi. — Mulțumesc... Eată baniī. (dă contesei un fișic de 50 de galbeni, în parte) 50 de galbeni mai puțin în cliromonie.

Contesa. — (luând baniī) *Merci*, *vous êtes un brave homme*... (îi dă mâna) *Au revoir*.

Antohi. — Serut mânele. (serută mâna contesei) Nu uitați, doamna mea, că astăzi mâncăm împreună aci.

Contesa. — *Comment donc!* (ajungând la ușa din dreapta se opresce) *A propos*... uitasem. Mai am un comision pentru d-ta.

Antohi. — Poronciți.

Contesa. — Sciți cu cine-am venit pên' la poartă?

Antohi. — Cu cine?

Contesa. — Cu mașorul, socrul lui Polidor.

Antohi. — (rece) A!

Contesa. — Mașorul dorește foarte mult să se întâlnească cu d-ta ca să 'ți vorbească într'o chestie serioasă; dar' n'a vrut să între fără a fi autorizat de stăpânul casei.

Sandu. — Da de ce?.. Ești certat cu mașorul, vere Antohi?

Contesa. — Sunt în delicateță amândoi din ziua cununiei lui Polidor... nu știu din care pricină.

Sandu. — (în parte) Înțeleg.

Contesa. — Să 'i fac semn să vie sus?

Antohi. — Poștiți'l... însă vă rog să 'i spuneți că'l aștept în cabinetul meu. *Adieu*, contesă. Vină, Sandule. (se închină și intră cu Sandu în stânga.)

Contesa. — (ridând) *Quel original!* (de pe pragul ușii din dreapta face semn afară și chiamă pe mașorul) Pst, pst, *major*.

Mașorul. — (afară) *Cito?*

Contesa. — Vină sus...

Mașorul. — Unde 'i *dvorenin* Antohi?

Contesa. — În cabinetul său... Întră colo.

Mașorul. — *Harașo... merci, chère comtesse.* (merge teapên spre ușa din stânga) *Paiddom...*

SCENA IX.

Contesa, Ischiuzarliu (cu chef.)

Contesa. — (singură) Ce conversație se aibă oare împreună?... Negreșit asupra lui Polidor, căci tatăl său nu 'i-a dat nici o para de când 'l-a însurat, ba încă

nicî a vrut să 'l mai vadă . . . Numai de nu s'ar apuca la ceartă . . . Îmî vine să staă ca să afli rezultatul . . .
(se pune pe un fotoliu.)

Ischiuzarliu. — (clătinându-se puţin pe picioare) A! m'am săturat cât şapte! Am mâncat, am băut . . . Să 'mî fie de bine!

Contesa. — Ce ved? Tachi!

Ischiuzarliu. — Eaca şi contesa mea! (în parte) Să te ved acu, Ischiuzarliule, dacă eşti ischiuzar.

Contesa. — (cu sentiment) Tachi?

Ischiuzarliu. — (asemenea) Irino . . .

Contesa. — Am să 'ţi fac reproşuri . . .

Ischiuzarliu. — Pentru ce?

Contesa. — Ai început a mă negligea. N'ai venit de trei zile la mine, şi eă te-am aşteptat cu nerăbdarea unei inimî înfocate. Ah! când ai sci cât am plâns singură!

Ischiuzarliu. — Deă, Irino? 'ţi-a fost dor de Tăchiă?

Contesa. — Şi tu în timpul ăsta poate alergai prin mahalale?

Ischiuzarliu. — Eă? . . A! Irino! cum poţi să 'ţi închipueşti asemenea bazaconiă? Nu mă cunoscî, se vede . . .

Contesa. — Ba te cunosc, te prea cunosc din nenorocire! . . de-aceea am avut slăbiciunea a te distinga într'o mulţime de tinerî cari ar fi fost flataţi de amorul meă.

Ischiuzarliu. — (în parte) Audî, baba? (tare) Norocul meă a fost să fiă iubit între toţi! . . dar' decât m'ai muştra, mai bine m'ai plânga, Irino!

Contesa. — (cu îngrijire) Ai vr'o supărare, *mon chéri*?

Ischiuzarliu. — (oftează) *Oui, ma chérie.*

Contesa. — Spunemî-o mie, *cher Bibi* . . . Vin' în-

coacă de 'mă spune necazul ce ăă... (Ischiuzarliu se pune pe canapeluță la picioarele contesei) Sciă că eu vreau să fiu providența ta.

Ischiuzarliu. — (cu dragoste) Ești adorabilă, Irino!.. A! câți tineri ar vrea să fie-acum în locul meu!..

Contesa. — (astupându'i gura cu mâna) Tacă, berbantule!..

Ischiuzarliu. — Lasă-mă să te serut macar numai odată.

Contesa. — (sculându-se turburată) Ba nu, nu aici, că ne-a surprinde cineva. Menagează pudoarea mea, Tăchiță, dacă mă iubescă.

Ischiuzarliu. — (în parte) Slavă Domnului c'am scăpat!.. (tare) Nu vrei, porumbo?

Contesa. — Nu aici!.. dar' lasă polisoneriile și 'mă mărturisește supărările ce ăă.

Ischiuzarliu. — Ah! am jucat aseară cărțile cu Polidor ș'am pierdut 50 de galbeni.

Contesa. — Și?..

Ischiuzarliu. — Și n'am de unde să 'i plătesc... O datorie de onoare!.. îmi vine să turbez de desperare.

Contesa. — Tacă din gură că mă înfiozezi... (dându'i un șșic) Ține, eaca banii, Tachi; du-te de plătește.

Ischiuzarliu. — (în parte, luând banii) *Pil!* (tare) Ah! contesă!.. Irină!.. ăă o inimă de crăeasă și meriți respectul generațiunii.

Contesa. — (cu sentiment) Ba sunt numai o bătă femeie care iubesc și vreau să fiu iubită.

Ischiuzarliu. — Iubită ești și vei fi... Lasă-mă să te serut.

Contesa. — Fie!.. Fă degrabă să nu ne vadă cineva. (întinde obrazul.)

Ischiuzarliu. — (în parte) Am pățit-o! curagiu, Tachi... (o serută.)

SCENA X.

Contesa, Ischiuzarliu, Sandu.

Sandu. — (eşind îute din stânga, se opreşte vădând serutatul) Eaca pozna!

Contesa. — *Ah! mon Dieu! je suis compromise!*
(fuge prin dreapta.)

Sandu. — (în parte) Şi babele se dau în dragoste! Unde mergem? ba nu, vă 'ntreb...

Ischiuzarliu. — Ce e? .. Ce? (se întoarce şi vede pe Sandu) Cuconul Sandu?

Sandu. — Frumos! Un tînăr de 25 de ani ibovnicul unui *pol veac*.

Ischiuzarliu. — Ha, ha, ha! D-ta ai spărieat porumbaşa de-a fugit?

Sandu. — Ce demoralisaţie! De-acum nu 'i departe potopul.

Ischiuzarliu. — Sciî că te gădesc nostim, cucoane *ton patera!* .. Te mirî de-un lucru simplu şi firesc.

Sandu. — Auî? .. lucru firesc, să te cîuguleşti cu Pupăzambergoaea?

Ischiuzarliu. — Ha, ha, ha! Nu 'nţelegî, boierule, că Irina e pentru mine o moşie cu venit sigur? .. Eă nu sunt decât un arendaş cu capital de 25 de anî.

Sandu. — Şi moşia ce exploatezi se numeşte Scandaloaşa!

Ischiuzarliu. — Aşa s'a fi numind prin satul d-tale, pe la Prostenî.

(Se aude în apartamentul lui Antohi ceartă mare.)

Antohi. — (în odaia de alături) Nu vreă să 'i dau nici o para frîntă.

Maiorul. — (idem) *Niet?*

Antohi. — (idem) Nu.

Ischîuzarliu. — Ce s'aude?

Sandu. — Maîorul şi Antohi se ceartă împreună. Haî s'eî despărţim. (Sandu şi Ischîuzarliu trec spre uşa din fund.)

SCENA XI.

Sandu, Ischîuzarliu, Antohi, maîorul.

Maîorul. — A! d-ta nu părinte, d-ta duşman la Polidor.

Antohi. — N'am s'eî daŭ socoteală d-tale.

Maîorul. — Ba daî socoteala. Eŭ silesc la d-ta. Polidor însurat cu Maşa. Eŭ dat fata pentru că creşut Polidor cu stare. A! d-ta înşelat la mine.

Antohi. — Ean ascultă, domnule : te poftesc s'eî măsori vorbele.

Maîorul. — *Niet*, nu masuram. D-ta înşelat la mine! D-ta spus la mine : *Brat Ivan*, facem cuscri la noi? — Eŭ respuns : *Haraşo*, *brat Antohi*, facem. — D-ta ȑis : *Davaî* mâna cu mine, *brat Ivan*. — Eŭ respuns : Bucuros, *brat Antohi*!.. şi batut mâna împreună. — Pe urmă eŭ întrebat pe d-ta : Cât daî zestre lui Polidor? — D-ta fagăduit daî tot, şi nu dat nimic!.. Dumneta nu *pravoslavnik*.

Antohi. — Chiar aşa s'e fie. Nu vreŭ s'e daŭ nimică... m'ai înţeles?.. După moartea mea, Polidor a avea tot ce-a găsi.

Maîorul. — *Ma* nu gasi el nimic. D-ta pus pe cheltueli. D-ta destrămat, berbant.

Antohi. — (mâniindu-se) Maîorule, mă batjocoreşti în casa mea? Ea seama s'e nu te-arunc pe fereastă.

Maîorul. — (furios) Pe mine?.. Eŭ, maîor! eŭ fost la Braila! eŭ fost ranit! Eŭ nu tem la d-ta.

Antohi. — Te temî orî nu . . . eşi afară, c'acuş întru într'un păcat . . .

Maîorul. — *Cito pacat? Cito pacat?* . . D-ta bătrân nebun.

Antohi. — (voiesce să s'arunce asupra maîorului) Ei! 'ŝi-oîŝ arata eŝ, podanule . . .

Maîorul. — Podan? eŝ podan! . . (voiesce să s'arunce asupra lui Antohi) *Ah! ti ŝelma!*

Sandu. — (oprint pe Antohi) Antohi, vină-ŝi în simŝiri.

Ischiuzarliu. — (oprint pe maîorul) Maîorule, liniŝteŝte-te . . .

Antohi. — Lasă-mă, frate, s'ŝl învêŝ eŝ . . . (ŝl apucă tusa.)

Maîorul. — *Nîet, nîet*, liniŝteŝte. Eŝ vrem mancam la dinsul.

Sandu. — Da vă faceŝi de ris, pentru numele lui Dumnezeuŝl că sunteŝi bătrâni.

Maîorul. — *Haraŝo!* . . eŝ stapânim la mine, *ma* desparŝim pe Maŝa de Polidor . . Auŝit d-ta?

Antohi. — Du-te dracului cu Polidor cu tot! . . Să nu maî aud de voi. (tuŝesce.)

Maîorul. — Tu mergi la dracul! . . Eŝ mergem la decasterie! . . *Paidiom!* . . *brat* Ischiuzarloviŝi, vină cu mine . . . (pe pragul uŝei din dreapta) Punem eŝ la tine minte, *ŝelma!* . . (ese cu Ischiurzaliu.)

Antohi. — (tuŝind) *Paŝol*, crapusnoîule! . . Auleŝ! că reŝ m'a tulburat! (se aruncă pe canape) Ear' m'a apucat tusa . . Vere Sandule, mergi te rog de caută pe doftorul ŝi mi'l trimite. (se vaetă.)

Sandu. — Vere Antohi, pune s'ŝi facă un ceaiŝ de gutui, că 'i bun de tuŝă . . cu puŝin candel.

Antohi. — Aŝ! . . Doftoriî băbeŝti! Du-te, Sandule, unde'ŝi spun eŝ, ŝi nu uîta s' viî la maŝă.

Sandu. — Mă duc, vere Antohi; dar' crede-mă,

ceaîu de simburî de gutuî e minunat. Am avut un unchiu care-a bătut tot ceaîu de ăsta pînă la murit, (ese.)

Antohi. — (singur) Toate supărările 'mî vin de la ticălosul cel de Polidor!.. E destul numai s'aud pronunţând numele lui, pentru ca să mi se amărească sufletul... (induîşându-se) O! Dumneşule!.. un copil crescut cu atîta dragoste, cu atîta cheltueală!.. (plînge) Ce n'am făcut pentru el?... Ce nu 'i-aş fi dat?... avere, viaţă, tot!.. Şi chiar acum... ce 'i slăbiciunea omenească!.. chiar acum, după crunta lovire ce-am primit de la el, mă simt câte-odată că mă trage inima spre dînsul!.. Înîi vine să'l chîem, să'l string în braţe, să'l desmîerd ca mai înainte... (sculându-se) O!.. nu!.. ar fi în stare să mă muşte de inimă cănele!.. Nicî să 'l vîd, nicî s'aud de el cît oîu trăi...

SCENA XII.

Antohi, doctorul (între prin dreapta.)

Antohi. — A! doftore, bine ai venit.

Doctorul. — M'am întîlnit în stradă cu domnul Sandu Napoilă şi 'mă-a spus...

Antohi. — Dar; eă 'l-am rugat să te poştească ca să treci pe la mine.

Doctorul. — Este cine-va bolnav în casă?

Antohi. — Doftore... Priveşte în faţa mea.

Doctorul. — Pentru ce?

Antohi. — Spune 'mî drept de cređi că mai am vr'o şese luni de trăit?

Doctorul. — (zimbînd) Ba şi şese anî, dacă vei urma un regim regulat.

Antohi. — (în parte, cu bucurie) A! slavă Domnului! Am vreme să mă ruinez.

Doctorul. — V'am mai spus'o, cucoane Antohi; după boala din care ați scăpat, trebuie la vîrsta d-voastră să vă păziți de emoțiuni tari și de...

Antohi. — Bine, bine; să lăsăm vorba asta. Spune-mi cum merge casa de orfanotrofie ce am instituit amîndoi?

Doctorul. — Merge de minune. Am pîn' acum vr'o 20 de copii cari prosperă ca nisce flori și cari când vor ajunge în vîrstă, te vor binecuvînta pe dumneavoastră, binefăcătorul lor.

Antohi. — M'or binecuvînta pentru c'am dat ajutor casei o sumă de 4,000 de galbeni?... Nu te înșela a crede una ca aceasta doctore. Ei m'or blăstema poate, că astfel e omenirea! Recunoștința e o simțire dușmănească, un soîu de bir nesuferit pe care pușini oameni vreă a'l plăti.

Doctorul. — A! cucoane Antohi, sunteți misantrop.

Antohi. — Sunt și am dreptate să fiu, după ceea ce-am pățit. Nu mă mai încred în lighioanele aste fașarnice ce se numesc oameni. Când sunt mici, te necăjesc; când sunt mari te înșală.

Doctorul. — Cu toate acestea, ați făcut o faptă omenească instituind o casă de orfanî. Vedeți că nu sunteți tocmai așa de reu precum vreți a vă arăta.

Antohi. — Nu'ți închipui căi pe păreți, dragul meu. Știi d-ta pentru ce-am dat 4,000 de galbeni, și pentru ce am de gînd să mă dau o mie? Pentru ca să nu se măi întemple nici unui creștin să culégă, ca mine, la ușa unei biserici, un șerpe cu chipul de copil.

Doctorul. — Orî cum se fie, fapta dumneavoastră este una din cele mai demne de laudă.

Antohi. — N'am sete de laudă, am sete de răsunare! Vină, doctore, să'ți dau și rămășița banilor,

ca să împlinim suma de 5,000 de galbeni. Haï în cabinetul meu! (în parte) 5,000 de galbeni mai puçin în clironomia lui Polidor! . . (întră în stânga cu doctorul.)

SCENA XIII.

Rufinescu, Rufineasca (viind prin dreapta.)

Rufinescu. — Da vină, *mon ange!* întră, nu'ți fie rușine, că doar' facem o vizită unui amic.

Rufineasca. — (întrând) Ce idee ai avut, *mon chéri*, ca să vizităm pe d-nul Antohi?

Rufinescu. — O idee prea simplă și nevinovată. Domnul Sgârcea e un amic vechiū, un om cum se cade și *bon vivant*. El dă mese mari, baluri, și sunt încredințat că a fi prea măgulit de a vedea în saloanele sële o floare tână și rară ca *mon doux trésor*.

Rufineasca. — (cochetând) Ei! *mon bijou*, nu'mi face complimente.

Rufinescu. — Ba nu, țeū! D-nul Antohi e amator de tot ce 'l frumos. E galant, generos, și poate chiar să mă împrumute cu ceva bani la nevoie . . . Trebuie menageat, mai cu seamă că am pierdut aseară la cărți.

Rufineasca. — Ear' ai pierdut?

Rufinescu. — *Guignon*, soro! . . am pierdut pănă și mobilele salonului.

Rufineasca. — Mobilele mele? . . și cine le-a câștigat?

Rufinescu. — Hoțul cel de Duducescu.

Rufineasca. — Așa ți se cade, dacă 'l mai primesci prin casă . . un tână lipsit de orî ce moral, care te împrumută dimineața cu bani și seara ți'i ȳea

în cărți... Eă una 'i-am hotărît sã nu'i mãi calce piciorul în budoarul meă.

Rufinescu. — Țeă ? .. și de ce, *mon adorée* ? ..

Rufineasca. — Pentru cã 'i un ștregar ce compromite femeile. Ađi face curte uneia, mãne alteia. Acum s'a înamorat de doamna Polidor... (în parte, cu mãnie) Berbantul!

Rufinescu. — Bine-ai făcut, *cher âme!*.. Cu toate cã eă, sciă mata, nu 's barbat tiran, nu 's zuliar... Îmă place din contra sã te vėd cã petrecă cu toate mulțemirile...

Rufineasca. — Te sciă...

Rufinescu. — Dar', precum đici dragă foarte înțelept, societatea unor tineră e cam... compromitantă cãte odată, pentru cã tineră sunt lăudăroșă... nu 's discreșă. Eă de-așă fi femeie, așă prefera de-o mie de ori mãi mult adunarea și chăiar curtea barbașilor mãi în virstă... pentru cã cel mãi mic favor e prețuit de dênșă precum merită... Eă sunt gata a face jertfele cele mãi mãri pentru a dobândi o ochire dulce, o zimbire grașioasă, o...

Rufineasca. — (în parte) Pricep unde 'i bate gândul.

Rufinescu. — Eaca, de exemplu, cuconul Antohi. Ce om convenabil! Ce suflet delicat! El e în stare s'arunce miă de galbenă pe fereastă, pentru ca sã facă mulțemire persoanelor ce iubesce.

Rufineasca. — Țeă ? e astfel de generos și galant ?

Rufinescu. — Singurul defect ce are e, cã nu'l trage inima cãtră secul frumos.

Rufineasca. — Bětrâneța...

Rufinescu. — Bětrâneța ar fi din contra un motiv mãi mult pentru a face nebuniă, judecând după toăă bėtrâniă cariă îi vedem schimbaă în fluturi ologă; dar'

se vede că secul frumos nu poate avea destulă influință asupra minții lui cuconu Antohi.

Rufineasca. — Ha, ha, ha. Eă cred că nici o femeie n'a vrut să'și bată capul cu o asemenea conșuetă.

Rufinescu. — Te înșeli, *mon trésor*. Eă cunosc vr'o două destul de frumușele care s'aă cercat a'î găsi cheia inimei și a sipetului... însă n'aă isbutit.

Rufineasca. — Or fi fost proaste. (în parte) Când așî vrea...

Rufinescu. — Proaste? nici de cum!... dar' veđi tu, Bibi, inima lui Sgârcea e ca turnul Malacofului; trebuie un meșteșug mai deosebit ca să'l ăea cu asalt.

Rufineasca. — (în parte) Îmă vine să cerc.

Rufinescu. — Și generaliă ceă dibacă sunt rară.

Rufineasca. — Câte sute de galbenă îăi trebuie, *mon chéri*?

Rufinescu. — 400, *mon ange*.

SCENA XIV.

Rufinescu, Rufineasca, Antohi, doctorul.

Antohi. — (fără a vedea pe Rufineasca) Baniă ăi 'ă-am numărat, doftore; acum mergă de cumpără cele trebuincăoase pentru institutul orfanilor.

Doctorul. — Mă duc, și vă mulăumesc din partea lor.

Antohi. — Păstrează mulătemirile pentru d-ta! Adio.

Doctorul. — A revedere. (întorcându-se) A! Doamna Enăchiă?

Antohi. — Ce vėd?... cucoana Enăchiă cu barbatul dumisale? Ce întâmplare fericită!

Rufinescu. — Trecând pe la poarta caseă d-tale,

am dorit să te văd, cucoane Antohi, și am luat în-
drăzneală a intra cu soția mea.

Antohi. — Cuconiță, dați'mi voie să vă serut mâ-
nele pentru o vizită atât de plăcută și neașteptată.
(Îi serută mâna) Poftim, vă rog, de ședeți. (o aduce pe canape)
Martine, adă dulceți.

Rufineasca. — Nu vă supărați, cucoane Antohi,
că acum am luat.

Antohi. — Ce să fac ca să vă dovedesc mulțe-
mirea mea? A!... (scoate din buzunar o cutie cu bomboane) Cred
că nu veți refusa bomboane de Paris. Îs dulci și
plăcute ca și d-ta, cuconiță... (dându'î cutia) Poftim,
vă rog.

Rufineasca. — Sînteți foarte amabil. *Merci.* (îea
câteva bomboane.)

Antohi. — Cucoane Rufinescule, nu doriți?

Rufinescu. — Eă vă mulțimesc; nu obicînesc,
că mă dor dinții.

Antohi. — Da, te rog, macar una... Ean să'ți aleg
eă pe plac. Eaca un melc de zahar.

Rufineasca. — Ha, ha, ha. Un melc? are cornițe?

Antohi. — Ba nu; le-a ascuns, șiretul.

Rufinescu. — Ha, ha, ha. Altul s'ar supăra în
locul meă.

Doctorul. — (încet) Dar d-ta ești deprins cu glu-
mele, așa 'i?.. Ha, ha, ha. (ese prin dreapta.)

Rufinescu. — Ce vrei să ȑici, doctore? (în parte) E
mucalit doctorul!

Rufineasca. — Cucoane Antohi, văd cu mare mul-
țemire că acum sînteți bine de tot.

Antohi. — Slavă Domnului! mă simt sănătos.

Rufineasca. — Îmă aduc aminte din ȑiua nunții
domnului Polidor. Erai grozav de bolnav.

Antohi. — (trist) Aşa ! . . N'a vrut Dumnezeu să mor atunci.

Rufineasca. — (privind galiş la Antohi) Şi bine-a făcut !

Rufinescu. — Dumnezeu ştie ce face, căci acum pare că eşti întinerit de 20 de ani. Nu 'i aşa, *mon ange* ?

Rufineasca. — Doar' nu e bătrân cuconul Antohi ca să aibă nevoie de întinerit.

Antohi. — Eă, cuconiţă ? . . sunt din vremea potopului.

Rufineasca. — Nu ştie asta, c'oău crede că eşti un berbant.

Antohi. — Pentru ce ?

Rufineasca. — Pentru că potopul a fost trimis ca să înece berbantiile de pe timpul lui.

Rufinescu. — (ridând) *Charmant ! charmant !* Cucoane Antohi, a d-tale 'i grădina asta ?

Antohi. — A mea.

Rufineasca. — Prea frumoasă ! (privind prin geamuri) Aă şi o seră, mi se pare ?

Antohi. — Dar.

Rufinescu. — Îmi dai voie să mă duc ca să culeg o floare pentru Enăchiţa ?

Antohi. — O floare, nu'ţi dau voie ; dar' un bouquet întreg . . .

Rufineasca. — Eşti foarte galant, cucoane Antohi.

Rufinescu. — Ce 'ţi spuneam eă, *mon trésor* ?

Antohi. — Ce 'i spuneai ?

Rufinescu. — Întreab'o pe dânsa. Eă mă duc în seră. (ese prin dreapta.)

SCENA XV.

Antohi, Rufineasca.

(Mică tăcere. Antohi e foarte jenat de a se găsi singur cu Rufineasca.)

Rufineasca. — (în parte) Îl genat, moșneagul, ca un tînăr de 18 ani.

Antohi. — (în parte) Ce dracul am de 'mă-am pierdut cumpătul?

(Rufineasca oftează.)

Antohi. — Oftezi, cuconiță?

(Rufineasca ear' oftează.)

Antohi. — Vrei să chîem pe barbatul dumitale?

Rufineasca. — (în parte) Eaca prostul! (tare) Ba nu, cucoane Antohi, nu te supăra.

Antohi. — Apoi dar, spune-mi drept, ai vr'o supărare?

Rufineasca. — Ba nu; nu baga de seamă... Mi s'a părut nu știu cum să mă găsesc de-odata singură cu un străin...

Antohi. — (în parte) Drăguța! (tare) Te-ai temut că te-a mânca moșul?

Rufineasca. — (zimbînd) Mai ști?.. Moș lupul mănîncă oița...

Antohi. — (prîndînd la curagiu) Și bine face dacă oița e frumușică ca...

Rufineasca. — (provocându'l) Ca cine?

Antohi. — (cu sfială) Ca... oare cine. (în parte) Mă prostesc vedînd cu ochii.

Rufineasca. — Dar' ce stai așa departe?... Te temi de mine?

Antohi. — Eă, de dăta?... (se pune pe canape alături cu Rufineasca) Vrei să glumești, cuconiță?

Rufineasca. — Ba nici de cum... Am auzit că nu mă poți suferi.

Antohi. — (cu mare mirare) Eă, pe d-ta? Cine-a putut născoci o bazaconie ca asta?

Rufineasca. — Dar; mi s'a spus că mă găsești proastă, urită ca o stafie! Așa este?

Antohi. — D-ta stafie?... Dacă de-ar avea casa mea o stafie ca d-ta m'ași închide în casă și n'ași mai eși, pre legea mea!

Rufineasca. — (rîdînd) Veđi că ești din timpul populuî?... Bine te-am numit eă berbant!

Antohi. — (cu dragoste) Te-aî măniet?

Rufineasca. — (privind galiș la Antohi) Găcî.

Antohi. — (serutându'î mîna) Am găcit.

Rufineasca. — (dându'î ușor o palmă în glumă) Ean veđi'l, veđi'l cât e de sburdalnic!

Antohi. — Ba ți că 's nebun, că, țeă, m'aî 'nebunit de tot!

Rufineasca. — Și 'ți pare reă?

Antohi. — Îmî pare reă că n'am 20 de anî mai puțin în spinare.

Rufineasca. — Pentru ce?

Antohi. — Pentru ca să pot fi iubit de un ângerăș ca d-ta.

Rufineasca. — N'aî nevoe de asta d-ta ca să placî unei femeî de spirit.

Antohi. — (serutându'î ear' mîna) Ângerășule!

Rufineasca. — Adică o femeie iubesc numai tinereța într'un bărbat? Nici de cum. Înainte de toate ea caută să găsească o inimă nobilă și delicată, o natură blândă și generoasă, un suflet măhnit pentru ca să'l mîngăe prin iubirea ei.

Antohi. — Apoi dar fii mîngăerea mea, Enăchițo; căci nime n'a suferit ca mine. Toată viața mea a fost

intunecată. Lumineaz'o tu însfârșit c'o zimbire, și mă jur s'îți fiu rob pîn' la moarte.

Rufineasca. — Ce-aud?... Mă iubesci?

Antohi. — Te iubesc ca un om care n'a iubit de cînd e.

Rufineasca. — Și nu mă 'nșeli?

Antohi. — Nu! mă jur pe ce am acum mai scump în lume, pe ochisorii d-tale!

Rufineasca. — Te-ași crede poate... dacă 'mă-ai da dovezi.

Antohi. — Poroncește. Ce dovezi vrei s'îți dau? Sînt gata la toate poroncele d-tale.

Rufineasca. — Îmî vine să te cerc. Ce-ai țice, dacă 'ți-ași propune o nebunie?

Antohi. — Spune, care?

Rufineasca. — Un voiajiu împreună la Paris!

Antohi. — Un voiajiu?... bucuros! Cînd vrei să plecăm? Acum îndată?

Rufineasca. — Ba nu, mîne... Primesci?

Antohi. — Din toată inima!... însă ce-a țice harbatul d-tale?

Rufineasca. — Nimic; oîu pretecsta că 's bolnavă, și cât 'î-oîu lăsa banî de jucat cărțile, a închide ochiî.

Antohi. — Așa?... de ăst tachîm e?... minunat!... Cât îî trebuie?

Rufineasca. — Vr'o patru, cincî sute de galbenî... împrumut.

Antohi. — O bagatelă... Deseară îî trimit baniî, și mîne noi amêndoî plecăm.

Rufineasca. — Noi doi... și un al treilea tovarăș.

Antohi. — (îngrijit) Care?

Rufineasca. — (cu dragoste) Amorul.

Antohi. — Amorașule! (o serută cu foc.)

(Rufinescu s'aude tușind afară.)

Rufineasca. — Îea seama că vine barbatul meu.

Antohi. — (sculându-se de pe canape, în parte) Știe să tușească la vreme, *pușchîul!*

SCENA XVI.

Antohi, Rufineasca, Rufinescu (aducând un bouquet de flori.)

Rufinescu. — Eaca și bouquetul, *mon trésor*, un bouquet vrednic de d-ta!.. numai camelia și flori de portocală, amblema nevinovăției.

Rufineasca. — *Merci, mon chéri.*

Antohi. — (în parte) Are și apropo, galantomul.

Rufineasca. — Ce frumos bouquet! Păcat că nu'î vre un bal!.. ar face minunat efect.

Antohi. — Dacă doriți, cuconiță, deseară dau înadins o soarea cu condiție însă că mi'ți face mulțumirea, împreună cu domnul Rufinescu, a ședei astăzi aci la masă.

Rufineasca. — Ești atât de amabil că nime nu te poate refusa.

Antohi. — (în parte) M'a fermecat de tot porumbița! (strigă) Martine, Martine.

SCENA XVII.

Ceî de'nainte, Martin (vine din fund.)

Martin. — Aud, cucoane.

Antohi. — Masa gata 'î?

Martin. — Gata; numai să vie musafirii.

Antohi. — Mai pune două tachîmuri.

Martin. — Ascult. (în parte) Ean să veđi că o să hrănească tot târgu de-acum. (ese.)

(Se aude în grădină sgomot de voci.)

SCENA XVIII.

Cei de'nainte, Clevetică, Tribunescu, Sandu.

Tribunescu. — (afară) Cer cuvântul.

Sandu. — (afară) Cere, că nu'ți dau nimic.

Clevetică. — (la ușa din dreapta, poftind pe Sandu să intre) Domnule conservator, poftim.

Sandu. — (asemenea) După dumneata, domnule Goșescu.

Tribunescu. — (asemenea) Domnule Strigoiu...

Sandu. — (întrând mânios) Ghidi, comunistule!

Antohi. — Ce este, Sandule?.. ear' te sfădești cu frații mei cauzași?

Sandu. — M'a întêlnitără, frate, la poartă și s'a legatără de mine ca boala de om sănêtos.

Tribunescu. — A! Domnule conservator, această espresiune nu este parlamentară, e afară din uz.

Sandu. — Afară din uz?.. Ce mâncare 'i aea?

Antohi. — Apropo de mâncare; ne punem la masă?

Sandu. — Ne punem, că mie mi s'a lungitără urechile de foame.

(Clevetică se apropie de Sandu și se ultă la urechile lui.)

Sandu. — Ce te uîți la urechile mele, domnule Goșilă?

Clevetică. — Nimic; am vrut să constat cât s'a lungit de mult.

Sandu. — (în parte) Ghidi, măscăriciŭ obraznic!

Rufinescu. — Ha, ha, ha! . . . E plin de duh domnul Clevetică.

Rufineasca. — *Charmant! plein d'esprit!*

Clevetică. — (încinându-se la Rufineasca) Doamna mea, mă confuză . . .

SCENA XIX.

Ceț de'nainte, Contesa, Ischiuzarliu (vin împreună prin dreapta.)

Contesa. — (întră sprintenă) *Me voici!* Am venit numai într'un sbor.

Antohi. — (mergând înaintea ei) Ca o lebădă frumoasă.

Sandu. — (în parte) Cu lebădoiful alătura.

Contesa. — (dând mâna Rufineascăi) *Bonjour, chère belle...*
(încet) *Comment vont vos amours?*

Rufineasca. — (încet) *Très bien, et les vôtres?*

Contesa. — (cu sentiment) *Il m'aime à la folie!* (privesce în taînă la Ischiuzarliu și oftează.)

Clevetică. — (încinându-se contesei) D-nă contesă, primiți omagele mele.

Contesa. — (cu mândrie) A! d-ta ești?

Clevetică. — Al d-voastră respectuos serv . . .

Contesa. — Spune'mă, mă rog, d-ta ai deschis un *magasin de haine* la noi?

Clevetică. — *Magasin de haine?* . . . Doamna mea, asta franțuzesce însemnează magazie de ură . . . și nu înțeleg.

Contesa. — Dar'; am cetit chiar acum de-asupra unei prăvălii: *magasin de haine*.

Clevetică. — Ați cetit poate, *magazin de haine*, scris cu litere latine?

Contesa. — Nu știu; eu am cetit franțuzește și am gândit la d-ta.

Clevetică. — (lui Antohi) E furioasă baba pentru un articol în contra nobleței.

Antohi. — Și de-aea te-a păcălit așa de frumos?

SCENA XX.

Ceț de'nainte, Martin.

(Perdelele din fund se deschid și doi feciori aduc în scenă o masă bogată.)

Martin. — Poftim la masă.

Antohi. — A!.. vere Sandule, dă brațul contesei.
(apropiindu-se de Rufineasca) Doamna mea... (ți dă brațul) Domnilor, vă poftesc astăzi la masa de adio.

Toți. — Cum de adio?

Antohi. — Mâne plec la Paris.

Sandu. — Tu la Paris, Antohi?.. Unde mergem!
unde mergem!

Antohi. — Unde mergem?.. la Paris!

(Contesa se așează la mijlocul mesei, având în dreapta pe Sandu și în stânga pe Ischlurzaliu. Antohi și Rufineasca ocupă capul mesei din stânga, Clevetică, Rufnescu și Tribunescu în față cu Antohi.)

Tribunescu. — Domnul Antohi, Mecenul nostru ne lasă?.. cer cuvântul.

Contesa. — *Pardon*, îi vorbi după mine, domnule orator. Fiind că amicul se duce din cercul nostru, propun să începem masa și s'o sfârșim cu un toast în sănătatea lui.

Toți. — (ridicând paharele) În sănătatea lui Antohi Sgârcea!.. Ura!..

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă un salon elegant în casa lui Polidor, cu o ușă în dreapta, altă ușă în fund și a treia ușă în stânga ce se deschide pe o scară care duce în grădină. Pe planul al 2-lea, în dreapta, o masă de cărți gata cu luminările aprinse. Pe planul 1-iu, în stânga, o canape, alături o mesuță și în fund o fereastă.

SCENA I.

Mașa. — (scrie pe mesuță și din timp în timp își șterge ochii de lacrimi) Nu!.. orî cât de mare s'e fie dragostea mea pentru el, nu pot a'î împlini rugăminta... S'e'î răspund dar cum mă sfătuesce cugetul, nu cum mă îndeamnă inima. (scrie și se opresce pe gânduri) El mă roagă să fug cu el în străinătate... O! Dumne-deule! ce vis frumos!.. s'e fim împreună, singuri, fără nici o temere de a ne iubi!.. S'e v'ed realizat acel raiu de fericire ce am dorit în taină!.. (cu hotărîre) Nu, nu se poate, n'am curagiul să fac un asemenea pas... Mai bine 'mî-o'î împlini datoriile mele!.. mai bine-o'î suferi ș'o'î muri! (scrie plângend.)

SCENA II.

Mașa, Polidor (între prin fund și se apropie încet de femeia lui.)

Polidor. — Cuî scrii, Mașo?

Mașa. — (tresărind) Barbatul meu!.. (voiesce să ascundă scrisoarea.)

Polidor. — (întindend mâna spre scrisoare) Nu ascunde scrisoarea, că sciū cătră cine 'î adresată. Sluga lui Du-ducescu așteaptă la porțița grădinei.

Mașa. — Nu crede...

Polidor. — Să nu cred? .. (cu mânie) Să nu cred ce vîd cu ochii? (smuncesce scrisoarea.)

Maşa. — (spărietă) Ce faci? (cade obosită pe canape.)

Polidor. — (cetind rapide) Frumos! .. stil pasionat! .. Eu sunt zugrăvit ca un tiran şi Duducescu ca un ânger iubit... (întorcînd scrisoarea) Ean privesce! .. O coală întreagă de frase amoroase împrumutate din romane... Vrea să şică, doamna mea, viaţa d-tale e o robie crudă sub asprimea tiraniei mele? Eşti o victimă interesantă ce cauţi mîngâere? .. Aşa este?

Maşa. — (ridicându-se cu demnitate) Vrei poate ca să 'ţi-o spun eu însămi în faţă? .. Aşa este! .. De când m'am măritat cu d-ta, care 'ţi-a fost purtarea cu mine? Purtarea unui om lipsit de orî ce delicateţă...

Polidor. — (cu mânie) Maşa! nu mă...

Maşa — Ai cerut să 'ţi mărturisesc adevărul? Ascultă dar, căci în fine trebuie să 'ţi spun odată pentru totdeauna ce am pe inimă. Din ziua cununiei noastre te-ai arătat plină de patimi rele şi nepăsător de soarta mea. Te-ai încungîurat de tovarăşi cu cari petreci zilele şi nopţile în desfrînări. 'Ţi-ai prefăcut casa în cafenea, în tarabă de cărţi, şi după ce 'mă-ai pierdut destrea cu stosul, după ce m'ai înşelat de 'mă-ai luat toate juvaerele ca să le dai în cărţi, ai ajuns a nu 'ţi mai putea ţinea casa decât cu mijloace ruşinoase, cu împrumutări de bani neplătite.

Polidor. — (apucând cu violenţă pe Maşa de braţ) Tacî, Maşa, tacî! .. nu mă înfuriea...

Maşa. — (ecsaltându-se) Nu tac, chiar de mă 'i ucide! N'am frică de moarte, după câte-am suferit. N'am teamă de tine, ticălosule; căci orî când oîu privi în ochii tăi, vei fi silit să 'i coborî de ruşine! ..

Polidor. — (lăsând braţul Maşei şi depărtându-se) Eşti o nebună! ..

Maşa. — În adevăr sunt o nebună că m'am potrivit pînă acum sfaturilor unui om fără cuget! Am fost o nebună că nu 'ţi-am pătuns gîndul cînd ai făcut toate chipurile pentru ca să mă împingă pe calea unor femei nefericite ce 'şi speculează tinereţele în interesul barbaţilor lor!

Polidor. — Ce vrei să ăci?

Maşa. — Mă înţelegi prea bine. Ai ajuns, sermane! a fi perechea lui Rufinescu, şi ai vrea să mă vezi urmînd pilda femeii lui, care acum mănîncă bani tatălui tău pe la Paris. De asta 'l-ai atras în casa noastră pe Duducescu!

Polidor. — Ha, ha, ha. Nu te sciam aşa de iscusită!

Maşa. — Nicî eu nu te sciam aşa de mîrşav!.. Cînd ai perdut tot în cărţi, ai aruncat ochii asupra lui Duducescu, ca asupra unui vînat sigur. El e tînăr, are avere... 'Ţi-a plăcut dar a'l arunca în braţele mele cu condiţie de a fi partaş în averea lui... Acesta 'ţi-a fost planul? Prea bine... ai isbutit!.. Ai voit bani drept plata onoarei? ai bani!.. ce preţinzi mai mult?.. Cere că te-a milui Duducescu.

Polidor. — Eşti minunată cînd te mîni; dar' eşti o copilă, Maşo, o copilă orbită de dragoste... Uîţi cu cine vorbeşti; uîţi că te am în mîna mea; căci scrisoarea aceasta e o armă cu care m'aşi putea răsbuna ori cînd de vorbele... nebunesci ce ai îndrăznit a'mi ăci.

Maşa. — Răsbună'ţi dacă vrei; mă aştept la toate din parte'ţi.

Polidor. — La toate?... şi.. la moartea lui Duducescu?

Maşa. — (îngrijită) Moartea lui?..

Polidor. — Dar. Scrisoarea aceasta, această do-

vadă de relațiile criminale ce ecsistă între voi doi, îmi dă mie dreptul de a'l ucide, fără nici o considerație.

Mașa. — (spăimântată) Pe dânsul? .. dar' el nu 'î vinovat... Tu ești vinovat, că 'l-ai atras în casa ta cu plan de a'î întinde o cursă fatală.

Polidor. — Orî care s'e'mî fi fost planul, Duducescu s'a atins de onoarea mea și trebuie s'e'mî rësibun.

Mașa. — Onoarea ta? .. Tu vorbesci de onoare? .. Ce profanare!

Polidor. — Fie! .. cel puçin n'oiu rëmânea nerës-bunat.

Mașa. — Polidor, ar fi o crimă!

Polidor. — Crimă pentru crimă, mă duc ... (volesce s'e easă.)

Mașa. — (oprindu'l) Stăi! .. Unde mergi?

Polidor. — Merg s'e 'l găsesc pe Duducescu și s'e 'l pălmuesc cu ravașul ăsta!

Mașa. — (apucându'l de braç) Stăi, pentru numele lui Dumnezeu! .. Nu face asemenea scandal, că sîntem perduți cu toți!

Polidor. — Ce 'mî pasă!

Mașa. — Polidor... Polidor! .. (cade în genunchi) te rog în genunchi, nu te duce... Ucide-mă pe mine dacă vreî rësbinare... Eartă'l pe el.

Polidor. — (respingând'o) Nu sunt ucigaș de femeî. (se îndreaptă spre ușa din fund.)

Mașa. — (în genunchi întinde mânilor spre Polidor) Eartă'l, eartă'l de nu vreî s'e mor aci pe loc!

Polidor. — (oprindu-se la ușă) S'e'l ert? .. fie! .. însă cu o condiție.

Mașa. — (cu bucurie) A! .. Ce condiție? spune... (se scoală.)

Polidor. — (așrăpăndu-se) Să te supui la toate voințele mele.

Mașa. — Mă jur că mă voi supune.

Polidor. — Ascultă dar: Am o datorie de 800 galbeni, și termenul se împlinesce mâne. Îmi trebuie bani.

Mașa. — Nu mai am nimic. Ai pierdut în cărți tot ce-am avut.

Polidor. — Îmi trebuie bani, îți ȳic! Scrie lui Duducescu să te împrumute.

Mașa. — Eu să primesc bani de la el?.. nici odată!.. Mai bine să mor!

Polidor. — Nu vrei?.. prea bine... Știu ce 'mă rămâne de făcut.

Mașa. — (cu desperare, plângând) Apoi nu 'nțelegi?.. O! Doamne! cum să 'i cer eu bani?.. ar fi ca și când 'i-ași cere plată!.. El ar avea drept să mă desprețuească ca pe-o nenorocită care se vinde!.. Nu pot, nu pot!.. Pentru numele lui Dumnezeu! nu mă sili să mă fac de batjocură.

Polidor. — Ei bine!.. Văd că 'l iubești și nu se cuvine să ceri lui bani... o înțeleg; însă ai putea face ca să mă ajute altul careva.

Mașa. — Altul? cum?

Polidor. — (se apropie și 'i ȳice încet) Cunoști pe banul Sandu Napoila?

Mașa. — Prietenul părintelui d-tale?

Polidor. — El e bogat, e bătrân... ș'o femeie cu puțină coquetărie îl poate lesne ameți...

Mașa. — (în parte) Ticălosul!

Polidor. — El vine să ne vadă în toate ȳilele, și negreșit că nu vine pentru mine.

Mașa. — Ce vrei să ȳici?

Polidor. — Mă 'nțelegi... Dacă te interesezi de viața și de amorul lui Duducescu, eu primesc a în-

chide ochii; dar' pretind ca numai decât să dai astăzi un *rendez-vous* lui Sandu aci.

Maşa. — (indignată) Un *rendez-vous*? Eă! lui?

Polidor. — Dar!.. vei face cum vei sci, asta 'i treaba d-tale. Eată cheia de la portiţa grădinei. Vreă să 'i-o dai ca să vie la meşul nopţii în salonul acesta, pe uşa asta. (arată uşa din stânga) Vreă să 'l primesci câteva minute prin întunec.

Maşa. — Dar' ce ai de gând să faci?

Polidor. — Eă sciă.

(Un fecior intră pe uşa din fund.)

Feciorul. — (anunţând) Cuconul Sandu Napoilă. (ese.)

Polidor. — El e! (cătră fecior) Poftesce'l în salon. (Maşei) Eă merg să mă ascund coala, după uşă, (arată uşa din dreapta) ca să ascult tot. Gândeşce la Duducescu, dacă 'l iubesci. (intră în dreapta şi lasă uşa puţin deschisă.)

Maşa. — (cu desperare) O! Dumnezeu!.. imă vine să 'nebunesc. (cade pe canape.)

SCENA III.

Maşa, Sandu (intră prin fund.)

Sandu. — Sărut mâna, cuconiţă.

(Maşa se închină.)

Sandu. — Cum vă aflaţi astăzi? sănătoasă?

Maşa. — Mulţemesc.

Sandu. — Dar' Polidor unde 'i?... A eşit poate?

Maşa. — Aşa mi se pare... Nu sciă bine.

Sandu. — 'L-am întêlnit ađi dimineaţă şi m'a pof-tit pe astă seară la ceaă. Se vede că încă n'a venit nime. Eă sunt cel ântêi.

Maşa. — Trebuie să sosească în curând prietenii lui Polidor, că 'i aşteaptă masa de cărţi cu nerăbdare.

Sandu. — Stosul şi laschernetul, petrecerea de modă a capitaliei.

Maşa. — Şi ruina averilor.

Sandu. — Bine şicî, cuconiţă!.. Mare boală 'i jocul cărţilor!.. Lasă că barbaţii îşi perd stările şi 'şi strică sănătatea; dar' apoi ei se şi fac *adiafori* de casa lor, de nevestele lor şi chiar de copiii lor.

Maşa. — Adevărat.

Sandu. — Ba nu, adică vă 'ntreb, n'am dreptate?.. Mai dăunădă vorbeam cu un prieten vechiu al meu, cu şatrarul Faraonescu, care a fost *baş cîohodar*...

Maşa. — Nu 'l cunosc...

Sandu. — Ghiţă Faraonescu, cel ce 'şi-a pierdut starea în cărţi jucând faraonul... un om cu o casă de copii, cariî au rămas muritori de foame din pricina lui. — Măi vere, 'i-am şis, un om ce pune în risic pe o masă de cărţi pânea copiilor seî, nu 'i nici creştin cu *hristoitie*, nici părinte bun, nici om cinstit.

Maşa. — D-ta nu joci nici odată, cucoane Sandule?

Sandu. — M'a ferit Dumnezeu de stosuri şi de faraoane! Tot ce *metahirisesc* câte odată e concina seî mărieşul... câte două parale partida.

Maşa. — Ai dreptate, cucoane Sandule.

Sandu. — Ba nu, deş, adică vă 'ntreb?.. Eu îmi ştiu rîndueala mea. De cărţi şi de femeile altora am jurat să nu mă leg nici odată, şi slavă Domnului! n'am cădută în ispită pîn' acum.

Maşa. — Nicî odată?

Sandu. — Nicî!.. ba numai odată, îmi aduc aminte de mult. Când trăea bietul tatăl meu, Dumnezeu se 'l erte! mi se aprinseseră călcăile după o *nikokera* mă-

ritată, și 'î scrisesem un ravaș în care o *poftoream* ca să se îndure de flacăra unui muritor; dar' închipuiți-vă păcatul, cuconiță!.. Cade ravașul, nu știu cum, în mâna tatiî, și 'mî trage răposatul o flacăra pe spinare care 'mî-a pus minte pentru vecii vecilor...

(Ușa din dreapta se deschide încet. Mașa zăresce pe Polidor.)

Mașa. — (în parte) Ticălosul! e după ușă! (silindu-se a zîmbi lui Sandu) Deu, cucoane Sandule, dacă 'ți-ar da a înțelege o damă că... îi placî... asta nu 'ți-ar pricinui nici o mulțemire?

Sandu. — Ei!.. despre mulțemire nu ȋdic, că doar' om sunt și eu, nu 's tatar.

Mașa. — (în parte, cu durere) La ce rol sunt supusă!.. (tare) Dacă, de exemplu, o inimă de femeie tîneră și... frumușică... ar suspina de amor pentru d-ta... inima d-tale ar rămînea nesimțitoare?..

Sandu. — Poate c'ar ofta și ea, mai știu eu? dar' așî sili-o să tacă ca pămîntul.

Mașa. — Aî avea curagiul să 'î înċeduși dorințele?

Sandu. — Le-așî înċeduși, cum înċedușă evreiî pe cei cariî mor.

Mașa. — Nu 'mî vine să te cred... Cum se poate!.. un om ca d-ta, în floarea vieței... căci nu 'î fi avċnd mai mult de 45 de ani?

Sandu. — Pe-aproape; am împlinit 50 la Crċciun.

Mașa. — Un om ca d-ta, care aî toate calitățile pentru a face pe o femeie fericită, aî fi astfel de nepăsător la ademenirile amorului?... Aî închide ochiî când o damă ar privi cu dragoste la dumneata?

Sandu. — (uîmit, în parte) Eaca... eaca!

Mașa. — Aî fi surd la vocea unei nenorocite care 'ți-ar mărturisi că te iubesc!.. (în parte) O! Dumnezeu!

Sandu. — (în parte) Ce vrea să ȋică? ..

Maşa. — Şi în fine te-ai face că nu înţelegi când ea, în delirul nebuniei sée, 'ţi-ar declara că te aşteaptă deseară aci, pe la 12 ore? .. şi 'ţi-ar pune în mână cheia porţiţei de la grădină? (se scoală turburată şi lasă cheia în mâna lui Sandu.)

Sandu. — (încrămenit pe canape) Va! de mine!

Maşa. — Sss! .. să nu afle nime... adio! .. la 12 ore... pe porţiţa grădinei... (ese prin dreapta, ascunzându'si obrazul de ruşine şi ȋicând în parte) O! Dumneȋeule, ce ruşine!

Sandu. — (singur) Sunt deştept or! visez? .. Nevasta lui Polidor m'a îndrăgit pe mine! .. m'a poftit să vii pe la miezul nopţii aci! .. Ce vrea să facă cu mine? .. Eaca şi cheia de la porţiţă! .. Sandule, Sandule, fétul meş, deschide'ţi ochii, că pare că nu 'i lucru curat. (se scoală cu hotărîre) Mă duc să spun tot vèrului Antohi care a sosit mai dinioare de la Paris, şi să mē sfătuesc cu dēnsul. Bree! veȋi lucrul dracului! .. Eū alergasem aci ca să daū de ştire că s'a întors Antohi din călătorie, şi tronc! mi se întēmplă şi mie ca lui Iosif cu Putifaroea... Ha! la Antohi. (se întēlnesce în fund cu Duducescu.)

SCENA IV.

Sandu, Duducescu (viind prin fund.)

Duducescu. — Cu seara bună, cucoane Sandule! .. în cotro? .. Nu şēȋ să petreci cu noi?

Sandu. — (ameȋit) Nu, mē duc la Iosif... ba, vreaū să ȋic la Putifar. (ese îute.)

Duducescu. — Ce-a păȋit bētrânul de vorbesce într'aîurea? (riȋēnd) A fi bēut poate un păhăruȋ de Odo-besci mai mult. (viind în scenă.) Dar' unde 's oare stă-

pâniî casei? . . Tremur de grijă și nerăbdare așteptând răspunsul Mașei . . . Dacă ar primi să fugă cu mine peste hotar, toate sunt gata, și pasaportul, și trăsura . . . A! eată 'î că vin.

SCENA V.

Duducescu, Polidor.

Polidor. — (cu amicizie) Duducescule, aci ești? . . De mult ai venit? (îi dă mâna.)

Duducescu. — Ba chiar acum; dar' unde 'î doamna Mașa?

Polidor. — Scrie un ravaș . . . nu știu ce. Trebuie să vie îndată.

Duducescu. — (în parte, cu bucurie) A fi răspunzând la ravașul meu.

Polidor. — Eî! Duducescule, îi tragem un stos în astă seară?

Duducescu. — Cum vei pofti.

Polidor. — Ce 'ți pasă ție? Ai un noroc orb . . . Ne-ai luat baniî la toți cu ridicata! . . ba încă 'ți-am rămas și dator . . . Cât am să 'ți dau?

Duducescu. — Trei sute de galbeni din cărți și 500 galbeni împrumutați. Dacă ai putea, frate, să mî plătesci, m'ai îndatora prea mult, că oîu să am mare trebuință de bani chiar mâne.

Polidor. — (curmându'î vorba) Eaca și Mașa. (merge spre ușa din fund.)

SCENA VI.

Duducescu, Polidor, Mașa.

Duducescu. — (dând mâna Mașei) Întrebam tocmai acum de d voastră, doamna mea.

Maşa — Am avut ceva de scris.

Duducescu. — (încet) Răspunsul la scrisoarea mea?

Maşa. — (încet, dând un ravaş lui Duducescu) Eată'l.

Duducescu. — (luând ravaşul) Eşti un ânger!..

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Ce s'aude pe scări?.. Ne vin prietenii. (îmerge de deschide uşa din fund.)

Duducescu. — (încet Maşei) În astă noapte, la 12 ore, voiu fi la poartă cu un *coupé* ş'oîu da semnalul cu biciul vezeteului.

SCENA VII.

Duducescu, Maşa, Polidor, maîorul, contesa, Ischiuzarliu.

Polidor. — Poftim, poftim. Ce-aţi întârziat aşa de mult?

Contesa. — Maîoru 'i pricina.

Maîorul. — *A! nîet, pardon.* Dumneta aşteptat pe Ischiuzarliovici.

Contesa. — (supărată) *Major, vous êtes un ours.*

Maîorul. — (ridînd) *Exellent! très aimable, très aimable.*

Contesa. — (serutînd pe Maşa) *Bonsoir, chère; votre père est agaçant.*

Maşa. — Auđi, *papa?*

Maîorul. — Auđim, *duşinca moia, ma* nu asudam. (privind înpregîtur) *A! ceaîu gata?.. masa de cărţi gata?..* Eă când fost la Braila ranit, eă beut patru sacale de ceaîu cu rom, două ceaîu, două rom.

Contesa. — Şi n'aî murit?

Maîorul. — *A! nîet* murit. La mine *zdarov!* (scoate

din busunar un glonte) Când lovit la mine plumbul ista, eu
cazut jos strigând : *zdrasti cîolovec !*

Toți. — Acesta 'i glonte ?

Maiorul. — Da. Eu pastrat la dînsul ca un *souvenir*.

Contesa. — *A ! cher major*, dă-mi'l mie s'e port
ca un talisman.

Maiorul. — *Pardon, comtesse*. Eu dam pe dînsul
Mașei ca un juvaer de familie.

Mașa. — (luând glonte) *Merci, papa . . .* 'L-oîu purta
cu mine cît oîu trăi.

Maiorul. — (scrutînd pe Mașa) *Dușinca moîa ! . .* Bun su-
flet la tine !

Ischiuzarliu. — (în parte) Bre ! că anoști măi sunt !

SCENA VIII.

Ceî de'nainte, Rufinescu, doctorul (viind dîn fund.)

Rufinescu. — *Bonsoir*, Polidor . . . (dă mâna lui Polidor.)

Doctorul. — (încinîndu-se Mașei) Doamna mea . . .

Maiorul. — Bravo ! Măi venit doi prietenî la stos . . .
D-le doctor, d-ta nu cunoști vr'o doștorie pentru vin-
decat de pagubă la stos ?

Doctorul. — Ba cunosc. Receta cea măi sigură
este ca s'e nu jocî stosul.

Rufinescu. — Te înșelî, doctore ; receta pentru
ca s'e nu păgubescî este s'e câștigî.

Maiorul. — A ! bravo Rufinescu ! Dumneta nu prost ;
ma de ce chîemat la dîmneata Rufinescu ? d-ta ita-
lian ?

Rufinescu. — Poate . . . Armoariile familieî mele
poartă o cumpănă și o spadă, semnele dreptății

și a biruinței; ear' devisa noastră francesă este :
Pèse et . . .

Maïorul. — (curmându'l) *Et cetera . . .*

SCENA IX.

Cei de'nainte, Cleveticî, Tribunescu (între prin fund.)

Cleveticî. — *Servus !*

Tribunescu. — Sănătate și frăție.

Cleveticî. — (apropiindu-se de Mașa) Doamna mea, al d-voastră devotat.

Mașa — De mult nu v'am vădut, domnilor! . . .
Ne-ați uitat ?

Cleveticî. — Incapabilî, doamna mea, de a uita o cetățeană ca dumnevoastră. Am avut o absență.

Mașa. — Din capitală ?

Tribunescu. — Dar, doamnă. Ne-am dus în provincie ca să luăm parte la luptele electorale. Am voit să dejucăm intrigile conservatorilor, și în conformitate cu articolul IV din anecșă, să surprindem fraudele.

Maïorul. — *A ! bonsoir monsieur Tribule . . .* Spune la mine : fost lupta mare la alegere ?

Tribunescu. — Luptă de principii, domnule Stacană, luptă de moarte !

Maïorul. — A ! Dumneata nu fost ranit ?

Tribunescu. — Nu ; eu cu amicul meu Cleveticî am fost aleși deputați.

Maïorul. — Avut noroc. Eă când luptat la Braila, fost ranit de glonteale acesta ; (arată un al doilea glonte) *ma eă tot zdarov.*

Contesa. — *Comment ! . . .* alt glonte ? . . . ha, ha, ha !
Maïorul a fost rănit de doi glonți tot într'un loc.

(Toți rid într'ascuns)

Maiorul. — *Cîto ? cîto ?* (în parte) Ce spus nebuna ?

Polidor. — Domnilor, ne perdem timpul cu vorba, și masa de cărți ne așteaptă. Poftim.

Toți. — Bucuros ! (se duc de se pun la cărți, afară de : doctorul, Clevetic și Tribunescu.)

Maiorul. — *Harașo !* începem răsboiul. A ! *mon-sieur* Clevetic, *monsieur* Tribule, nu jucați ?

Tribunescu. — Bani mei îi păstrez spre a-i consacra în serviciul cauzei, ear' nu în serviciul stosului.

Maiorul. — *Excellent !* . . A ! Doamna contesa nu vine la masă ?

Contesa. — Aș veni, *volontiers*, dar' rămâne Mașa singură. (merge la masă.)

Maiorul. — *Nîet ;* Mașa cântă la noi *une romance*.

Mașa. — *Pardon*, nu sunt dispusă ca să cânt.

Toți. — O ! Doamna mea, vă rugăm cu toții . . . faceți-ne plăcerea.

Mașa. — Mă ertați că, ȕeu, nu pot în astă seară.

Polidor. — Mașa, adă'ți aminte că 'mă-ai promis mie să cânti romanța cea nouă de amor. Cântă, dragă.

Mașa. — (în parte) O ! Dumneȕeule ! de-abîea mă pot stăpâni de plîns și el mă silește să cânt !

Polidor. — Dragă, începe mai degrabă, că stăm gata să te aplaudăm.

(Maiorul, contesa, Polidor, Ischîzarliu, Duducescu și Rufinescu joc stosul ; Clevetic și Tribunescu se așează pe canape ; doctorul aduce Mașei un caet de musică.)

Mașa (cântă :)

Ah ! te iubesc, și drag 'mă-e de-a 'ȕi-o spune,
Ș'orî cât de mult în lume voîu trăi,
Tot voîu să'ȕi spun, să'ȕi spun, dulce minune,
Că te iubesc și vecînic te oîu iubi.

Contesa. — *Charmant! délicieux!*

Toți. — Minunat!

Mașa (cântă :)

Dar; te iubesc și 'mă dau sufletul ție;
Căci pre pământ și 'n rațul ângeresc
Nu poate fi mai dulce armonie,
Ca glasul lin ce ție: te iubesc!

Contesa. — *Ah! Dieu! quelle expression!*

Toți. — De minune!

Mașa (cântă :)

O! de-ar suna acum pentru mine
Ceasul dorit al sborului ceresc,
Eu aș muri ferice lângă tine;
Căci aș muri ținându-ți: te iubesc!

Contesa. — *Ah! je n'y tiens plus!* Trebuie să te
sărut, Mașo. (merge de serută pe Mașa.)

Toți. — (sculându-se de la joc) Admirabil!.. Perfect! *Pre-
krasna!* Ce voce frumoasă!..

Duducescu. — Am creșut că aud cântând un
ânger.

Rufinescu. — Și eu, doamna mea, o privighitoare!

Tribunescu. — Și eu... aquila romană!

Mașorul. — *No! harașo, harașo*, destul compli-
ment. Punem ear' la joc... *Mașinca*, gatești ceașul.

(Jucătorii se pun ear' la cărți. Un fecior duce un serviciu de ceașă și 'l de-
pune pe mesuța de lângă canape. Mașa se ocupă cu ceașul, umple cescele și le
împarte.)

Doctorul. — (apropiindu-se de Clevetică și Tribunescu, în timp ce
jucătorii se pun la cărți) Domnilor, aș dori să am o espli-
care cu d-voastră.

Clevetică. — Cu noi?

Doctorul. — Dar, domnilor.

Tribunescu. — În ce cestiune?

Doctorul. — Într'o cestiune foarte serioasă ce s'a ivit în jurnalul ce redigeați, în *Gogoșa patriotică*.

Tribunescu. — Suntem gata, domnule, să dăm explicațiunile ce veți dori.

Doctorul. — Bine voiți a'mi spune... (vorbește încet și discută cu foc.)

Maiorul. — A! cine taie stos?

Polidor. — Duducescu. El e *banquier-bașa*.

Duducescu. — Bucuros!... (taie stosul. Ce! a-l-alti pontéză.)

Mașa. — (luă Tribunescu și Clevetică) Domnilor, nu poftiți o ceașcă de ceaîu?

Tribunescu. — Mulțumim, doamna mea. Principiile noastre liberale nu ne permit să bem asemenea *liquoure*.

Mașa. — (zimbînd) Nu sunteți prietenî cu Chineziî, se vede?

Duducescu. — Stos!... (dă cărțile) Contesă, ați perdut; Polidor, aî perdut; domnule maior, aî câștigat...

Maiorul. — *Prekrasnaî! Paroli... Mașinca, davaî* ceaîu la mine.

Mașa. — Eată, cum îi place, într'un pahar. (îi dă un pahar mare de ceaîu.)

Duducescu. — Stos!... Rufinescule, aî perdut; Polidor, aî perdut; maiorule, aî perdut.

Maiorul. — *Sacrament!... Mașinca, davaî* rom la mine.

Polidor. — Ce goană!

Toți. — D'apoî eî!

Maiorul. — Numai Duducescu avut noroc. A! Duducescu, de ce chîemat la dumneta Duducescu?

Duducescu. — Pentru ca să mă 'ntrebî dumneata.

Maîorul. — *A! harașo! Excellent! . . Mașinca, dawai pandespan.*

(Jucătorii urmează partida lor. Mașa toarnă ceață în tase, și feciorul le duce pe la musafiri.)

Doctorul. — (urmând discuția) Nu 'î vorba de convenție, domnilor. Eă vă 'ntreb : cine din dumneavoastră a scris un articol ieri în contra institutului de orfanî ce este sub direcția mea?

Tribunescu. — Cine? Eă, domnule! Am curagîul a o declara. Nu sunt de opiniune ca fiiî Românilor să fie crescuți ca nisce plante sub oale de sticlă, pentru că acest fel de creștere *etufă* în generațiunea fiitorului simțul libertății individuale.

Doctorul. — Te-ai primi mai bucuros să veđi copiiî lepădați pe uliți, de cât să'î scii adăpostiți într'un institut, unde să aibă îngrijirile trebuincioase?

Tribunescu. — Dar, domnul meu! Copilăria e ca un arbore june ce prosperă liber în aer, la Soare, și care se oflesce în *seră*, în închisoare. Copiiî Românilor trebuie să fie lăsați pe strade, pe câmp, fără nici o privighere despotică, fără nici o deprindere de moliciune, pentru că numai astfel ei vor deveni cetățeni liberi, tari, curagioși, demni de a se bucura în viitor de principiile mântuitoare (răpide) a libertății, egalității, fraternității, inviolabilității . . .

Doctorul. — (înterupându'l) Și cele-l-alte . . . Prea bine; asta 'î opinia d-tale? . . o respectez, orî cât să fie ea de greșită; însă pe lângă espunerea acestor principii în foaea d-voastră, ai mai adăogat și următoarele reflecții, care mă privesc pe mine personal. (scoate o foae și cetesce.)

(Jucătorii lasă cărțile și ascultă.)

Doctorul. — (cetind) «Noi conchidem acest articol angajând pe Guvern de a pune capăt șarlatanismului interesat a unor medici, cari, sub cuvânt de a organiza institute filantropice, fac subscrieri în societatea română și se folosesc fără control de sumele ce adună . . . » (cu energie) Dumneata le-ai scris aceste rânduri, domnule?

Maiorul. — (cătră jucător) *A! Cîto?* . . . se ascultăm . . .

Doctorul. — Dumneata le-ai scris aceste? . . . te 'ntreb

Tribunescu. — Eă. Dacă nu 'ți plac, ești liber să răspunzi.

Clevetică. — Răspunde, domnul meu. Articolul amicului Tribunescu ne-a câștigat 5 abonați. Răspunsul dumitale ne va aduce alți atâți, de-a fi elocint și . . . scandalos.

Doctorul. — Domnule, gândit-ai că, aici în capitală, eu sînt singurul medic care am făcut o subscriere în folosul unui institut de orfanî?

Tribunescu. — Asta nu e treaba mea, domnule . . . Presa e liberă!

Doctorul. — Presa? . . . dar' dumneata ști ce e presa? . . . Cunoști misiunea sântă și luminătoare a presei? . . . Ai idee de rolul sublim a unui publicist? . . . Domnule, un jurnalist este apostolul adevărului, apărătorul dreptății, propagatorul cunoștințelor folositoare; el e devotat cu sinceritate și cu abnegare intereselor Patriei sële, și când se servă de presă, el o întrebuințează ca o făclie cerească pentru a răspândi lumină mântuitoare în mințile și cugetele oamenilor . . . Avem în societatea noastră câțiva oameni de merite ce 'și consacră viața la această nobilă misiune; ear' d-ta, domnule Tribunescu, și d-ta, domnule Clevetică,

nu sunteți demni să vă puneți în rîndul lor, n'aveți dreptul de a purta mîndrul nume de jurnaliști, căci nu sunteți jurnaliști, dar nisce mișei pamfletari, nisce hulitori publici ce aduceți discredit presei!

Tribunescu. — Cer cuvîntul...

Doctorul. — Și prin urmare nu voi răspunde la insultele voastre prin publicitate; vă voi da numai o lecție de bună cuviință, precum meritați. Domnule, sunt hotărit să 'ți taiu urechile. Care este ora la care ne putem întîlni mâne dimineață?

Toți. — O! provocare?

Tribunescu. — Duel vreî, domnule?... Prea bine! primesc provocățiunea dumată; însă îți declar de mai 'nainte, că eu nu mă bat nici cu pistolul, nici cu florea.

Maiorul — (sculându-se) A! cu ce bate la d-ta, cu tunul?

Tribunescu. — Eă, domnule, mă bat cu hauri!

Maiorul. — *Cîto?*... hauri!... Dumneata spițer?

Tribunescu. — Vom pune într'o cutie două hauri, unul otrăvit și unul neotrăvit...

Maiorul. — Ei!... pe urmă?

Tribunescu. — Fie care din noi doi va lua un hap, într'un noroc, și 'l va înghiți. Cine-a avea parte de cel otrăvit, va muri!!!

Toți. — Ce nebunie!

Doctorul. — Ba nu; eu primesc și vreă chiar acum aci să terminăm duelul.

Tribunescu. — (Îngrijit) Ce fel? n'avem armele necesari.

Doctorul. — Tocmai se 'ntîmplă să am asupra'mi... armele d-sale. Eată o cutioară în care se găsesc haurile trebuincioase. (Întinde cutia lui Tribunescu) Postim, d-le, de ăea un hap și'l înghite.

Tribunescu. — Domnule...

Clevetică. — Domnule, acesta' e un act de premeditațiune din parte'ti... Cum de poseđi asemenea ingrediente asupra'ti?

Doctorul. — Le pregătisem pentru un alt duel de felul acesta, care s'a amânat pe altă dată. Ele ne vor sluji nouă... Poftim, domnule, de alege, că eu sunt gata.

Tribunescu. — Domnule!... d-ta poți fi gata; eu însă nu!... Am să 'mă fac oare care pregătiri... am să termin un articol... și în fine, eu... am fost ales deputat!... Viața mea nu 'mă aparține, și nu pot dispune de dânsa...

Doctorul. — (furios) Așa?... vrea să țină, dai îndărăt?... și'i frică?

Tribunescu. — Domnule! Patria...

Doctorul. — Meriți dar să te tratez ca pe-un pamfletar, și te pălmuesc chiar cu foaia ta, mișelule! (și aruncă foaia în obraz.)

Tribunescu. — (indignat) Domnule...

Contesa. — *Ah! mon Dieu!*

Maiorul. — *Boji moi!* un palma!

Tribunescu. — (luă Clevetică) Haideți de-acî, amice, că ne găsim între inimici politici!

Clevetică. — Haî, amice. Să ne retragem cu demnitatea noastră!... (se îndreaptă amîndoi spre fund.)

Maiorul. — (alergînd după Tribunescu) Tribule, Tribulescu, trebuie bate la tine la duel, *bratișca*.

Clevetică. — Arma noastră este condeîul, domnule! (ese mîreș cu Tribunescu.)

Maiorul. — *Pașol, padleș!*

Contesa. — (cîtră Mașă) *Ah! mon Dieu, chère, je suis toute émue!*

Doctorul. — (Mașei) Doamna mea, vă cer ertare în genunchi pentru acest scandal.

Mașa. — Te ert, domnule doctor, căci asemenea mișei desonorează numele de jurnaliști români.

Doctorul. — (serută mâna Mașei) Sunt fericit de aprobarea d-voastră.

(Sună 12 ore.)

Contesa. — *Ah! mon Dieu! déjà minuit! Monsieur Tachi, poroncesce, te rog, să 'mă tragă caleasca.*

Ischiuzarliu. — Numaî decât, contesă. (esc.)

Contesa. — *Adieu, chère.* Am petrecut *une soirée charmante...*

Toți. — (închinându-se) *Adieu...* a revedere... (es.)

Contesa. — *Majeur...* vii cu mine să te duc acasă?

Maîorul. — *Akagji!.. Mașinka moia,* noapte bună... A!... de fost Tribule la Braila, el murit de frica. (ese împreună cu contesa. Polidor îi întovărășește până la ușa din fund.)

Duducescu. — (apropiindu-se de Mașa) Peste câteva minute voi fi lângă poartă... Vă aștept! (esc.)

Mașa. — Bine...

Polidor. — (întorcându-se lângă Mașa) S'aũ dus cu toții... Međul nopții a sunat. Aĩ dat lui Sandu cheia de la grădină?

Mașa. — (cu vocea slabă) 'Î-am dat-o.

Polidor. — Trebuie să vie el în curênd aci, pe ușa asta... Primesce'l prin întunec. (sufă luminările) Eũ staũ ascuns în camera de alături... (cu amenințare) m'aĩ auzit? (întră în dreapta.)

SCENA X.

Maşa. — (singură) Ticălosul!.. în ce infamie mă 'n-pinge!.. Eă, sã primesc la mine, prin întunec, pe prietenul tatãlui seă!.. Martur 'mă-e Dumneăeă c'am resistat cât am putut porniriă inimii mele, și c'am voit sã nu calc peste datoriile mele conjugale... dar' când însuși barbatul meă... el, care e dator sã mă sprijine și sã mă aperse!.. când chăiar el mă silesce a uita jurãmântul ce 'l am făcut înaintea altarului... O! nu 'mă rămâne decăt sã fug dintr'un locaș ca acesta, unde domnesc nerușinarea și crima... (privesce cu spaîmă la ușa din stânga) Par' c'am auăit un pas coala... 'Mă-e groază sã mă uît la ușa asta care duce 'n grădină... O! Doamne! aud cheia!.. ușa se deschide, și Duducescu întărăie!.. Ce-o sã mă fac?... minăile mi se perd. Eată'l vine, vine aici... Dumneăeale! sunt perăută! (se aude o întorsătură de cheie în broasca ușei din stânga. Ușa se deschide încet) Ce-aud? (aleargă spre fund și privesce pre fereastă) Am auăit semnalul! (se aude un pocnet de biciă afară) El e!.. (cu bucurie) Duducescu mă așteaptă!.. Slavă Domnului!.. sunt scăpată! (ese alergând prin fund, în timp ce Antohi intră pe ușa din stânga.)

SCENA XI.

Antohi (învălit în manta înaintează prin întunec), **Polidor**
(ese din dreapta, purtând un pistol și o luminare aprinsă.)

Polidor. — Am auăit pași în apartamentul Mașei... (vede pe Antohi fără sã 'l cunoască) A! Dumneata ești, domnule Sandu?... Dumneata întri pe la meăul nopăii la femea mea? imă strici casa?... mă desonorezi?... ș'ă creăut poate că 'i scapa de mine?... că mi'ă fura ce

am mai scump pe lume, nevasta și onoarea, fără să plătesci scump o asemenea faptă?.. (amenințând) Scoate bani, ghîuj bătrîn și nerușinat ce ești!.. Îmi trebuie 800 de galbeni... Bani, că te ucid ca pe-un câne. (întinde pistolul) Bani... bani!..

Antohi. — (descoperindu'și obrazul) Ucide!!!

Polidor. — (îngrozit) Tată-meu! (scapă pistolul din mână.)

Antohi. — Ticălosule!.. (se întoarce și ese încet pe ușa din stînga.)

Polidor. — (nebun de groază) Tată-meu!.. aci? (tremură.)

SCENA XII.

Polidor, feciorul (între prin fund.)

Feciorul. — Cucoane, eată un ravaș de la cuconița.

Polidor. — Un ravaș?.. (cetesce) «Te las ca pe un nelegiuit în mustrarea cugetului și fug departe de tine, pentru toată viața mea.» (vorbit) Mașa!.. Mașa a fugit!.. A! 'nebunesc... mor!.. (cade abătut în brațele feciorului.)

(Cortina cade.)

ACTUL IV.

Teatrul reprezintă decorul actului al II-lea. Un sipet se vede în fund. La ridicaarea cortinei e dorî de ziua.

SCENA I.

Martin (dormitează pe canape), **Sandu** (între prin dreapta.)

Sandu. — Martine, Martine.

Martin. — (deșteptându-se) Aud?... Cine mă chîamă?

Sandu. — Eă. Ce face vărul Antohi?

Martin. — Ce să facă?.. Umblă prin odae derbedeu Tanase ca un strigoiu. Aseară, după ce-ai fost d-ta aci, a e it pe la 11 ceasuri  i jumătate,  i de c nd s'a întors acasă n'a încetat de a să primbla, ofr nd  i vorbind singur. Am stat toată noaptea de pază la u a asta.

Sandu. — Bine-ai făcut, Martine... Dar' oare ce-a fi av nd?

Martin. — Nu mai înțeleg nimic, cucoane Sandule... par' că nu 'i lucru curat!.. Boierul nu 'i în toate apele;  i lipse te-o s mb t ...

Sandu. — Poate c'a p  it vr'o pacoste pe-acolo, prin străinătate, unde a i fost?

Martin. — A a 'm  pare, că de unde se a e ase pe  edute în Paris, de-odată ne-am pornit, ca  i c nd ar fi năvălit Tatarii,  i tot drumul n'a  is un cuv nt macar.

Sandu. — Mare minune!.. Martine, cre i c'a i putea să între la el?

Martin. — (ascult nd) Tac  că vine în salon.

(Se retrag am ndoi în fund.)

SCENA II.

Sandu, Martin, Antohi.

Antohi. — (cu fa a turbur t ,  ntr   i se preumblă pe scenă, fără a vedea pe Sandu  i pe Martin) Dar... dar!.. alta nu'mă r m ne de făcut. Cu pu in  earbă  i cu un glonte pun capăt unei vie i am rite! Am cheltuit tot ce-am avut... am rămas ear' s rac, precum eram în tine-re e... Ce'mă mai r m ne din toată averea mea? (scoate din buzunar o pungă) ca vr'o sută de galbeni... Să'i

arunc și pe dênșii pe fereastă ca să nu'i găsească Polidor... Ticălosul! în ce grad de mârșăvie a ajuns!.. Să'și precupească soția, pentru ca să aibă cu ce'și indetula patimele!.. O! Dumneșle!.. Nu s'a vădut nici odată asemenea crime în societatea română!.. Ce corupție!.. ce degradare!.. O societate pere când legăturile cele mai sfinte a familiei sunt calcate în picioare cu asemenea dispreț! Ticălosul!.. Mă întorșesem din Paris cu gând să'm fac milă de el; și în loc să'l gășesc pocăit... (cu furie) O! de nu m'ași fi stăpânit în minutul acela, 'i-ași fi smuncit pistolul din mână ca să'lucid ca pe-un câne!..

Sandu. — (înaintând) Vere Antohi!

Antohi. — (întorcându-se) A! tu ești, Sandule?

Sandu. — Am venit să te vđ de dimineață, vere Antohi, că aseară de-abia te-am zărit un minut. Ce-ai făcut după ce 'ți-am dat cheia de la porțița grădinei lui Polidor?

Antohi. — (luând pe Sandu de o parte) M'am dus în locul tđu, căci presimțeam o infamie din parte'i.

Sandu. — Și ce s'a întâmplat?

Antohi. — Nelegiuitul, te aștepta ca să te prade!

Sandu. — El!.. pe mine?

Antohi. — Și poate chیار să te și ucidă.

Sandu. — Vai de mine!.. da ce 'i-am făcut eđu?

Antohi. — Nimic... însă baniș, trăsnească'i Cerul!.. setea banilor!.. focul patimelor!..

Sandu. — (făcându'și cruce) *Kirie eleison!* În ce primejdie am fost!

Antohi. — Trebuie să te ferești de dênșul, Sandule, că 'i în stare... Ai tu vr'un pistol, vr'o armă?

Sandu. — Ba nu...

Antohi. — Eї apoi, na... du-te în târg și cumperă o cutie cu pistoale.

Sandu. — Dar' ce să fac cu ele ?

Antohi. — Eă oă lua unul și tu celalalt, pentru ca să ai cu ce te apăra. (dându'i câțiva galbeni) Na... du-te ăute și vină curând.

Sandu. — Să port eă arme cu mine, ca un ar-năut ? . . (în parte) Ba mai bine-oă da de știre la poliție că Polidor a avut gând să mă omoare astă noapte . . .

Antohi. — Nu te-ai pornit încă astădă, Sandule ?

Sandu. — Eaca mă duc. (în parte) Mă duc drept la aga . . . Breee ! . . cum s'a stricat lumea ! . . Unde mergem ? unde mergem ? (ese prin dreapta.)

SCENA III.

Antohi, Martin.

Antohi. — (în parte) De s'ar întoarce mai curând cu pistoalele, să mă . . . (vede pe Martin) Martine, ce faci acolo ?

Martin. — Grijesc, cucoane.

Antohi. — (în parte, cu milă) Băetul bătrân ! slugă cre-dincioasă și cu durere de stăpân ! (tare) Martine, vin' încoaci . . . mai aproape.

Martin. — (în parte) Ce are ?

Antohi. — De câți ani mă slujești tu pe mine ?

Martin. — D'apoi mai știă eă, cucoane ? Or fi vr'o 30 de ani.

Antohi. — Un veac de om ! . . și ean spune'mă : în toată vremea asta pus-ai tu ceva de-oparte pentru bătrânețe ?

Martin. — Ba, deă, nici n'am gândit, că nădăj-duesc să mor în casa d-tale.

Antohi. — Bine, Martine ; dar' dac' aș muri eă înaintea ta ?

Martin. — Ferească Dumnezeu de una ca asta! Nu se poate.

Antohi. — Toate se pot, dragul meu. Nu ştii tu vorba cea veche: Omul ca earba, ڭilele lui ca floarea câmpului!..

Martin. — (ştergându-şi ochii) Ean lasă, cucoane, nu mai spune de astea.

Antohi. — (în parte, uimit) Curios lucru!.. 'Mă-e jale să mă despart de dânsul! (tare) Martine, adă sipetul cel cu haîne... (în parte) Într'o vreme a fost şi el plin cu galbeni!

(Martin trage sipetul din fund aproape de Antohi.)

Martin. — Eată'l, cucoane

Antohi. — Deschide'l... Ce bulendre mai sunt în întru?

Martin. — Haînele şi rufele dumitale.

Antohi. — (plecându-se pe sipet) Dar' asta ce 'i? (scoate o ulcică de lut.)

Martin. — Ştii, cucoane, ulcica ceea care ai găsit-o îngropată în grădină; ştii, de mult...

Antohi. — Îmi aduc aminte... Acum or fi vr'o 28 de ani... Eram sarac... Într'o ڭi săpând în grădină, am găsit o comoară ascunsă în ulcica asta... 100 de galbeni! De-atunci am început a avea stare... Bine-ai făcut, Martine, că ai păstrat-o, căci poate când oîu muri...

Martin. — Ear?...

Antohi. — (zimbînd) Ei!.. dă!.. n'oîu muri... Nu te mai măhni, Martine... Cum se poate să mor eu, stăpânul tău cel iubit?... eu care sunt în floare!.. Nu 'i așa, Martine, că 's în floare?

Martin. — D'apoi cum?... Brînduşa de toamnă nu 'i floare?

Antohi. — De vreme ce 's brândușă, acum 'mă-e vremea să trăesc, să mă veselesc, să gust plăcerile lumii... nu 'i așa?

Martin. — Numai să fii sănătos.

Antohi. — De-aceea am hotărit să fac ca șérpele, să 'mă schimb hăinele. Vreă hăine nouă, și aceste câte sunt în sipet ți le dăruiesc ție, Martine.

Martin. — Mie?... da ce-oîă să fac eă cu atătea lucruri?...

Antohi. — Le 'i da și tu de pomană, dacă 'i vrea... de sufletul meă.

Martin. — Dacă 'i așa, nu primesc. Ține'ți averile, cucoane.

Antohi. — Lasă, dragă Martine. Nu veđi tu că glumesc?... Țea sipetul și 'l du în odaea ta... Ce mai am eă aci în odae?

Martin. — Nimic. Când ai plecat la Paris te-ai deslăcut de toate.

Antohi. — Cu adevărat... Vrea să ȑică, de-ar fi cineva să mă clironomisească n'ar găsi nimica?

Martin. — Afară de baniă d-tale, n'ar găsi niciă macar un pahar cu apă.

Antohi. — (în parte, cu mulțemire) Minunat!... Cât pentru baniă, (arată punga) eată tot ce 'mă mai rămâne. (tare) Martine.

Martin. — Aud.

Antohi. — Ți-am plătit eă ție leafa?

Martin. — Plătit tot, cucoane.

Antohi. — Ba, pare-mi-se că te 'nșeli. Am să 'ți mai daă încă mult; știă eă bine socoteala.

Martin. — Mult nu, cucoane... Vr'o 50 de lei numai.

Antohi. — Cincideci de lei numai?... Ce spuă tu, omule?... vreă să 'ți mănânc baniă de haram?... Ce

mă socotești tu?... Să mă lăcomesc eu la dreptul unei slugi vechi și credincioase ca tine? (îi dă punga) Na'ți leafa, Martine.

Martin. — Da 'mă-ai plătit-o, cucoane. Să n'am parte de pânea care o mănânc, dacă...

Antohi. — Nu te jura, frate, că eu știu mai bine decât tine. Îea'ți dreptul tău și nu mai face vorbă. Haide, du'ți sipetul în odaie, și 'ți stringe bine tot ce ai, ca să nu te afle Po...

Martin. — Cine?

Antohi. — Orî și cine... Haide, du-te.

Martin. — (luând sipetul se cuce prin fund) Eî! nu 'i lucru curat, nu!..

Antohi. — (singur) A! slavă Domnului!.. nu mai am nimic la sufletul meu! Sunt sarac, lipit pământului!.. Cine vine?... doftorul? (merge vesel înaintea lui.)

SCENA IV.

Antohi, doctorul (intrând prin dreapta.)

Doctorul. — Cucoane Antohi, am aflat chiar acum c'ați sosit din străinătate ș'am alergat să vă văd.

Antohi. — Îți mulțumesc, doftore. (îi stringe mâna) Cum mă găsești?

Doctorul. — Bine de tot. Se vede c'ați petrecut cu mulțumire în voiajii?

Antohi. — Cât se poate. Am cheltuit sumedenie de bani pe șaluri, pe dantele, pe diamante...

Doctorul. — Ha, ha, înțeleg. Cucoana Enăchița 'ș-a făcut provisiile de iearnă?

Antohi. — Și eu, Dănilă, am plătit de m'am spetit.

Doctorul. — Da unde 'i domnia ei?... s'a întors cu d-voastră?

Antohi. — Ba nu... am lăsat-o la han, în Paris.

Doctorul. — La han?

Antohi. — În compania unui actor. Pune'ți în gând, doctore, că domnișoara s'a înamorat în Paris de un actor, ș'acum ăea lecții de comedie.

Doctorul. — Nu credeam să aibă nevoie de asemenea lecții.

Antohi. — Nu; căci îi comediantă de frunte. Să vești!... După ce m'a scos din minte ca pe-un prost, jurându'mi amor, credință și tot felul de... parascovenii sentimentale; după ce m'a scurs bine de bani prin Viena și prin Paris, eată rezultatul romanului nostru; (scoate un bilet) un răvășel parfumat, adresat pomenitului actor, în care mă descrie pre mine în chipul următor: (cetesce) « *Cher ange, ne sois pas jaloux de mon grotesque compagnon de voyage; c'est mon caissier* ». Adică: Ângerul meu iubit, nu fii zuliăr de pocitul meu tovarăș de călătorie; el e casierul meu!

Doctorul. — Ha, ha, ha, frumos stil!

Antohi. — Cum am prins la mână acest document interesant, am și plecat din Paris, și eată-mă's.

Doctorul. — Îmi pare bine că vă ved scapat de farmecele ei.

Antohi. — Am scapat, slavă Domnului!... și acum, când mă gândesc, 'mă-e rușine de nebuniile câte le-am făcut la vîrsta mea.

Doctorul. — (zimbînd) Amorul...

Antohi. — Amorul, dragă doctore, e partea tinerimii; și cât pentru noi, bătrînii, când ne împinge păcatul a cădea în mreșile lui, părem ca niște muște uscate în pânză de păianjeni. Ne facem de risul lumii, și femeile își bat joc de noi.

Doctorul. — În fine ce-a fost s'a trecut. Mă 'mă pare bine că v'ați întors în țeară, pentru ca să

vă bucurați de starea în care a ajuns institutul orfanilor.

Antohi. — Copilașii sunt sănătoși?

Doctorul. — Ți'i mai mare drag s'e'i privescî.

Antohi. — În ce număr se găsesc?

Doctorul. — Ca vr'o 40.

Antohi. — Și cei mulți înainte! Să trăească, să crească mari și să facă datorie prin Paris! Asta le doresc.

Doctorul. — Ce diceți, cucoane Antohi? Nu vă 'nțeleg.

Antohi. — Țic că le doresc să crească mari, ca să facă datorii în Paris, ca mulți din compatrioții noștri.

Doctorul. — Cum? compatrioții noștri? . .

Antohi. — Vrei să ai o idee de numărul celor ce sunt datorî și nu plătesc?

Doctorul. — Sunt mulți?

Antohi. — (scoate o listă foarte lungă și o desfășură) Privește! . . eată lista! . . un pomelnic nesfârșit!

Doctorul. — Par' că 'i lista lui *Don Juan*. Ei bine! ce Țic creditorii?

Antohi. — Ce Țic? . . astupă'ți urechile de rușine, doctore. Numele de Român are să ajungă a fi sinonim cu . . . (se pleacă la urechea doctorului și 'i vorbește)

Doctorul. — (cu adâncă mirare) Cum se poate!

(Se aud voci în grădină.)

SCENA V.

Antohi, doctorul, maiorul, Sandu.

Maiorul. — (afară) *Monsieur* Antohi venit de la Paris?

Sandu. — (afară) A venit aseară.

Maiorul. — (întrând prin dreapta) Unde 'î?... A! *zdrasti*.

Antohi. — Maiorul la mine?... Ce poștești, domnule, aci?

Maiorul. — Eă vrem să vorbim cu dumneata serios.

Antohi. — Vorbește; te ascult.

Maiorul. — Polidor, fiu a dumatăle e un *șelma ticalos*!

Antohi. — Acum o știi?

Maiorul. — *Mașa* fugit aseară de la dinsul.

Toți. — Cum se poate?

Maiorul. — *Mașa* scris la mine că Polidor silit la dinsa ca să dea *rendez-vous* lui Sandu, pe la meșul nopții. Adevărat, *brat* Sandu?

Sandu. — Adevărat.

Maiorul. — Asta 'î batjocură mare, infamie!... Trebuie resbunat la mine... Eă fost adinioare la Polidor, chîemat pe dinsul la duel... el nu vroit!... Eă pal-muit la dinsul, și acum venit spunem la d-ta, că desparțim pe *Mașa*; nu vrem ca *Mașa* să se măi numească la dinsa *Mașa* Sgârcea... Numele Sgârcea e necinstit.

Antohi. — Necinstit! numele meă?... și ăică că Polidor a refusat a să bate după ce 'l-ăi pălmuit?

Maiorul. — Da, refuzat!

Antohi. — Apoi dacă lumea astăđi e astfel de coruptă încât să se găsească oameni cari n'ău curagîul a'și spala palmele de pe obraz... ca să'ți dovedesc, domnule maior, că numele meă nu 'î desonorat prin mișelia lui Polidor, primesc eă ca să mă bat în locul lui.

Maiorul. — *Harașo*.

Sandu. — Tu, Antohi, la duel? (în parte) Unde mergem?

Antohi. — Tacî, Sandule, că tu nu ştii ce sufer în sufletul meu! Ai adus pistoalele?

Sandu. — Eată-le. (arată o cutie cu pistoale.)

Antohi. — D-le maior!.. din dosul casei mele este un maidan deşert. Pe la *ceasul* acesta nu trece nime prin el. Haide!.. eată pistoale... eată marturii mei, doftorul şi Sandu.

Sandu. — (spăriet) Eă, martur la duel! (în parte) *Kirie ton dinameon...*

Maiorul. — Bucuros! mergem... Ea am marturi pe Tachi şi pe Rufinescu.

Antohi. — Prea bine; haideţi. (în parte) Tot era să mă 'npuşc astăzi.

Maiorul. — (oprindu-se lângă uşă) Antohi, *bratişca...* dacă omori tu la mine, trimite să îngroape pe mine la Braila cu decoraţia Vladimir, care câştigat când fost ranit la asalt... Fagadueşti la mine, Antohi?

Antohi. — Îţi făgăduesc.

Maiorul. — (dându'î mâna) A! mulţemim. *Excellent.* Dumneata *pravoslavnik ciolovek.* (esc.)

Sandu. — Şi, deă, Antohi te duci să te baţi?

Antohi. — Mă duc.

Doctorul. — Cucoane Antohi... nu ai nici o dispoziţie de luat înaintea duelului?

Antohi. — Doftore, de-oă fi ucis, să scrii pe mormântul meu devisa sgârcitului: «Da? n'ai!»

(es cu toţi.)

SCENA VI.

Martin. — (întră prin fund, pe gânduri, înbrăcat în haine de ale lui Antohi) În zadar mă gândesc şi ear' mă resgândesc... nu pot săi dau în pîrte!.. Boierul are ceva!.. Tot de moarte vorbeşte!.. Ferească sfântul să nu i se

întemple vre o primejdie, că astă noapte 'l-am visat înbrăcat în alb... Mare minune, Doamne! cum s'a prefăcut de vr'o șese luni!... de unde era Sgârcilă, s'a făcut Dănilă; de unde nici căta la femeî, s'a dat în dragoste cu o zăpăcită; de unde nu eșia nici macar la primblare în grădină, a luat câmpii de odată până... hăt, la Parisul ăla, peste nouă mări și nouă țări!... ba încă m'a dus și pe mine prin fundul lumii și m'a purtat pe unde 'ș-a înțercat dracul copiii. Nu 's a bine toate astea... Nu... nu!... (oftează și stă trist adâncit pe gânduri.)

SCENA VII.

Martin, Rufineasca (întrând rapide prin dreapta.)

Rufineasca. — Martine, Martine.

Martin. — Ce este?

Rufineasca. — (scoțându'si voalul) Acasă 'i stăpănu-tău?

Martin. — Ce'mî vędură ochii? Dumneata ești, cuconiță?... Da când ai venit de la Paris?

Rufineasca. — Am sosit chîar acum. M'am pornit îndată după stăpănu-tău și 'l-am urmărit din poștă în poștă... Unde 'i?

Martin. — A eșit mai adinioarea cu doftorul și cu maîorul. Nu 'i-ai întêlnit?

Rufineasca. — Nu... Ean spune'mî, Martine: vorbitu'ți-a ceva de mine pe drum.

Martin. — Pe drum?... N'a spus un cuvênt de ce ڊile de-a rêndul.

Rufineasca. — (în parte) Îi mânios, tot mă iubesce!... și eũ, nebună, s'ẽ'mî perd mințile după un actor, un calic care 'mî-a furat toate juvaerele! (tare) Martine, ce cređi tu c'ar ڊice când m'ar videa aci?

Martin. — Știu eu? .. poate că s'ar mai însenina la față... că așa 'i omul când își perde cararea.

Rufineasca. — (în parte) N'am s'e'l las în pace până ce nu 'l-oîu vedea ear' la picioarele mele.

SCENA VIII.

Martin, Rufineasca, contesa.

Contesa. — (aducând o perină de catifea cusută, întreabă până a nu intra) Antohi *est arrivé?* .. Unde 'i, unde 'i?

Rufineasca. — *Ah! mon Dieu!* .. vine cineva... (își coboară voalul.)

Contesa. — (întrând) *Bonjour, Antohi...* (se înșeală de ȋca pe Martin drept Antohi) Bine-ai venit, *mon ami!* .. (se răpede ca s'e 'l serute) *que je vous embrasse.*

Martin. — Te înșeli, cucoană; eu sunt Martin, nu 's boîerul. (se retrage în fund.)

Contesa. — (oprindu-se) *Fi! quelle horreur!* (zărind pe Rufineasca) *Ah! une dame?*

Rufineasca. — (ridicându'și voalul) *Chère comtesse!* nu mă cunoști?

Contesa. — Enăchița! .. Dumneata ești, dragă? .. când ai venit? .. cum ai petrecut? .. ai fost sănătoasă? .. ean s'e te v'd mai bine. *Toujours belle!* .. *que je vous embrasse...* (serută pe Rufineasca.)

Rufineasca. — *Chère amie...*

Contesa. — Spune'mi ... *racontarisesce'mi* ce-ai mai făcut pe la Paris? .. Făcut'ai *conquete* multe? .. cumpăratu'ți-ai lucruri frumoase? .. toalete ... bijuterii? .. S'e mi le arăți pe toate ... *Ah! chère amie!* cât doream s'e te v'd ca s'e mai vorbim despre a le tinereții, despre amor, căci fără amor viața 'i o ilusie, un pustiū întunecat.

Rufineasca. — *N'est-ce pas ?*

Contesa. — *Helas ! oui . . .* Ce'ți folosesce să fii tânăra ? să fii frumoasă, dacă nu profiți de tinerețe și frumusețe ? . . . Dar' te vorbește lumea ? . . . Las'o să vorbească și nu băga de seamă, că doar' ea nu 'i mai detreabă.

Rufineasca. — *N'est-ce pas ?*

Contesa. — De aceea eă una 'ți dau dreptate, Enăchișo, că nu 'ți perdi timpul *comme une sotté*, jertfindu'ți viața și pornirile inimii unui barbat ce nu scie să te prețuească și nu merită nici un sacrificiu.

Rufineasca. — *N'est-ce pas ? Ah ! chère comtesse !* cât sunt de fericită că te aud vorbind astfel !

Contesa. — D'apoi cum ? . . . încăi dacă eă am fost o proastă, nu vreă să fiă egoistă.

Rufineasca. — Cum ?

Contesa. — (cu măhnire) Proastă ! proastă, sorol . . . n'am sciut să gust mulțemirile lumii ! . . . Bată-mă pustia ! cine 'mă-a dis să fiă așa de cinstită !

Rufineasca. — (în parte) Auđi ? (tare) Ce mă face Tachi ?

Contesa. — *Ah ! chère amie*, nu'mă vorbi de din-sul ! . . . un berbant, un nestatornic, un infam care 'mă-a mâncat o mulțime de bană, și pe urmă m'a *plantarisit* . . . Ah ! ah ! (scapă perna jos.)

Rufineasca. — Ce pernă 'i asta ?

Contesa. — O pernă câștigată de amicul nostru Antohi la loteria orfanilor . . . Sciă că luase 50 de bilete.

Rufineasca. — De cine 'i cusută ?

Contesa. — De copilele orfane . . . Am adus-o s'o dau lui Antohi ca un *souvenir* de binefacere.

Rufineasca. — Haide s'o aședăm pe crivatul lui, ca să 'i menagăăm o surprisă.

Contesa. — Da Antohi nu 'î acasă?

Rufineasca. — Nu.

Contesa. — Minunat! Haî degrabă în etac. Unde 'î etacul?

Rufineasca. — (arătând în stânga) Aci.

Contesa. — (zimbînd) *Ah! petite friponne!*... (între a-mîndouă în stînga rîdînd.)

Martin. — Eaca, eaca! Unde se duc?.. Cucoană contesă...

SCENA II.

Martin, Tribunescu, Cleveticî.

Cleveticî. — (arătându-se la uşa din stînga) Pst, pst, cetăţene Martine.

Martin. — Ce mai este?

Cleveticî. — S'a deşteptat Mecena?

Martin. — Care Mecenă?

Cleveticî. — Mecena Sgârcea, amicul nostru politic.

Martin. — Ba...

Cleveticî. — Ba?... Âncă tot stă în braţele lui Morfeu?

Martin. — Care braţe? Care Morfeu?... Ce spuî, domnule?

Cleveticî. — (în cantonadă) Între, amice Tribunescule, că Mecena âncă tot doarme.

Tribunescu. — (între) Tot! pe la 11 ore? Somnul lung e pernicios!

Martin. — Cine doarme? Cine v'a spus că doarme? Se vede că visaţi.

Cleveticî. — Ha, ha, ha! E *kabaz* cetăţeanul Martin!.. Mecena aromează şi noi visăm!

Martin. — (în parte) Vorbesc într'aïurea, pre legea mea !

Tribunescu. — Amice Cleveticî, s  aşteptăm aci p n  se va deştepta. Cet ţene Martine,  i ceva cald pentru dejun ?

Martin. — (eşind prin fund) Ba nic  rece. Puneţi-v  pofta 'n cui .

SCENA X.

Clevetic , Tribunescu.

Tribunescu. — Mi se pare că acest  mpiegat subaltern nu ne dă respectul cuvenit. Trebuie înfrânată plebea.

Clevetic . — Nu scie, ignorantul, că noi am fost aleşi de cur nd în provincie !

Tribunescu. — O ! Clevetic , scumpul meu amic ! De c nd m  sci  cu mandat, amoarea mea de Patrie, de glorie şi de popularitate a dezvoltat dispuseciunile mele de orator într'un grad astfel de mare, încât  m  vine să cer cuv ntul neîncetat. Am să inund Camera sub valurile elocinţei mele şi să fac pe Ministri a tremura pe banca lor.

Clevetic . — Nu am dubi  că '  vor apuca frigurile ; c c  o să prefacem banca ministerială într'o adevărată bancă de criminalişt .

Tribunescu. — O ! Clevetic , scumpe frate cauzaş ! trebuie să ' i fac aci confesiunea că ş rpele ambiţiunii m'  muşcat de inimă de c nd m' m v   ut chîemat a represinta Naţiunea. Scaunul de deputat, pe care mă simt *deja* a   at, mă face a visa la fotoliul ministerial, şi chîar... la tronul lui Miha  Viteazul ! şi de ce nu ? ... cer cuv ntul... A  doar  nu posed

toate calitățile unui om de Stat? n'am patriotism, n'am experiență, n'am elocință, n'am inițiativă?... Spune, Clevetică, spune.

Clevetică. — Frate! confesiunea ta deschide un nou orizont d'înaintea ochilor mei... Dar! de ce nu? Stăi!... (se lovesce cu palma peste frunte) Un plan machiavelic *spuntă* din *cervela* mea, precum odinioară Minerva din capul lui Jupiter!

Tribunescu. — Un plan?... și eu am unul.

Clevetică. — (primblându-se pe scenă inspirat) Întrând în Cameră, se facem o implacabilă opozițiune la toate actele Guvernului!

Tribunescu. — (asemenea) *Secundo*. Să dăm *incontinuo voturi de blam* Ministerelor, și chiar să cerem punerea lor în acușațiune, pentru ca să le resturnăm!

Clevetică. — Perfect!... astfel înpedecăm carul Statului de a merge înainte.

Tribunescu. — *Terțio*. Să perdem tot timpul sesiunii în discuțiuni violente, pentru ca să nu se voteze nici bugetele, nici proiectele de legi a Ministrilor.

Clevetică. — *Quarto*. Să dăm mâna cu inimiții nostri politici, de câte ori se va arata vr'o ocasiune de a pune pe Guvern în pozițiune critică, pentru ca să 'l silim de a conta cu noi.

Tribunescu. — *Quinto*. Ministeriul cădând, noi ajungem la putere!

Clevetică și Tribunescu. — (oprindu-se față în față) Ea-tă-ne Miniștri!

Clevetică. — Îndată ce ne-am suit pe fotoliul ministerial, se pretindem schimbarea tuturor amplitorilor civili...

Tribunescu. — Și militari, pentru ca să producem o confusiune generală în țeară.

Clevetică. — Să suspendăm ȋdiarele și să închidem

diariștii, pentru ca să înveninăm presa în contra Guvernului.

Tribunescu. — Să luăm un șir de măsuri arbitrare, care să producă turburări, conflicte între cetățeni și oamenii Guvernului, spre a da Camerei motive de interpelațiuni, de protestațiuni, de acușațiuni și de discuțiuni pentru mai multe sesiuni...

Clevetică. — Și în fine să disolvăm Camera, pentru a mări confuziunea, etc. etc. și în tot timpul acesta proiectele utile de drumuri de fer, bănci și îmbunătățiri publice rămân nediscutate, nevotate, și discreditul Guvernului se lățește, se mărește pe nesimțite de la o margine la alta a țerii.

Tribunescu. — Sublim!

Clevetică. — Însă mă gândesc, amice, la un lucru. În acel discredit general poate chiar și numele noastre să fie înecate?

Tribunescu. — (într-o pauză tragică) Peară aceste nume glorioase! Causa să reușeze!

Clevetică. — *Ișala!*.. Acum să ne preocupăm de altă cestiune, amice.

Tribunescu. — Care?

Clevetică. — Când se va face verificarea titlurilor, cum vom proba un venit de 400 galbeni, potrivit anecsei?

Tribunescu. — *Audaces fortuna juvat!* Bine că s'a întors Mecena. El ne va da negreșit fiecăruia câte un sinet de 4000 galbeni, precum ne-a promis, ș'a-tunci luăm tribuna cu asalt în *otcup*.

Clevetică. — (făcând o piruetă) *Hupsana!* Antohi are să ne scape de rușine, căci fără ajutorul lui suntem rași.

Tribunescu. — (cu demnitate) Rași?..

Clevetică. — Adică dați afară din Cameră. *Ergo*, Antohi să trăească !

Tribunescu. — Antohi să trăească !

Clevetică și Tribunescu. — (cu entusiasm) Antohi să trăească ! Ura !

SCENA XI.

Clevetică, Tribunescu, Sandu, Martin, contesa, Rufineasca.

Sandu. — (arătându-se galben și spăriet la ușa din dreapta) A murit Antohi !

Contesa. —

Rufineasca. —

Martin. —

} (viind ȋute pe scenă) Ce ?

Sandu. — (tremurând) A murit Antohi !

Toți. — A murit ! . . cum ? Unde 'i ?

Sandu. — L'a înpușcat mașorul la duel !

Toți. — La duel ! . . Da unde 'i ?

Sandu. — Îl aduc aci, sermanul ! . .

Martin. — (alergând nebun la ușa din dreapta) Stăpânul meu !

SCENA XII.

Cei de'nainte, Antohi, doctorul, Ischiuzarliu, Rufinescu.

Doctorul. — (de afară) Tot încet, tot încet, mergeți lin. (Pe urmă el ȋntre în salon ȋmpreună cu Rufinescu și Tachi, cari aduc în brațe pe Antohi rănit și leșinat.) Culcați'l pe canapea . . . Martine, Martine.

Martin. — (buimăcit) Aud ?

Doctorul. — Adă o pernă.

Martin. — Nu mai avem nici o pernă în casă...

Contesa. — Ba este perna orfanilor!.. (intră în etac și aduce perna.)

Rufineasca. — (se apropie spărietă de Antohi întins pe canape) A murit?... murit? A! (îi vine slăbiciune.)

Rufinescu. — Enăchița! aci?... (se răpede de susține pe Rufineasca și o duce de o pune pe fotoliul de lângă mesuța din dreapta.)

Contesa. — Eaca perna... Cine credea c'a să 'i slujească la moarte!.. (merge de așează perna sub capul lui Antohi.)

Doctorul. — Martine, adă pușină apă ca să spălăm rana.

Martin. — (plângând) Sermanul! sermanul!

Contesa. — Doctore... Nu mai este nici o speranță?

Doctorul. — (pîpăind mâna lui Antohi) Nu cred... Nenorocitul e în agonie!

Tribunescu. — (încet lui Clevetică) În agonie!.. mandatul nostru e în pericol, amice!..

Clevetică. — (oftând) De-a muri, suntem șterși din rîndul deputaților!.. Trist!

Tribunescu. — *Alea jacta est!*

Antohi. — (se mișcă gemând) A!.. Polidor!.. Polidor!..

Sandu. — Sermanul!.. tot la fiul seü gîndesce până și în *ceasul* morții!

Antohi. — (deschidînd ochii) În mine?... în mine vreî să tragî, Polidor!.. O!.. (î închide ochii.)

Toți. — (însălmîntați) Ce ȑice?

Antohi. — (se scoală de se razimă pe pernă. Ochii sunt ȑintiȑi și faȑa turburată. Îl apucă delirul) Eaca, colo... colo... un sipet plin cu galben!.. o comoară!.. se deschide?... ad'o încoacî... adă!.. Ba nu... nu 'î sipet... îî un coscîug!.. un coscîug?... cine mă 'npinge în el?... Polidor!.. tu?... tu, pe mine?... Lasă-mă... nu vreî să mor... 'mă-e frică de moarte!.. (ȑipând) A!.. m'aî lo-

vit drept în inimă!.. ai tras în tată-tău, nenorocitul!.. (respiră greu.)

Rufineasca. — (cu spaîmă) A! nu pot să mă stau aci... (voiesce să se scoale de pe canape, dar' se opresce îngrozită, întîlnind ochii lui Antohi.)

Antohi. — (privind la Rufineasca) Cine-a vorbit?... (privesce lung la Rufineasca, își freacă ochii și apoi zimbescă cu durere) Enăchița!.. aci?... Ai venit după mine, draga mea?... nu te-ai săturat de bani?... mai vrei încă?... aud?... Ai nevoie ca să 'ți hrănesc barbatul?..

Rufineasca. — (cădînd pe fotoliu) O! Dumnezeu!

Antohi. — Barbatu-tău n'are altă avere decât frumuseța femeii lui?... n'are altă meserie decât să te precupețească?... Sermană femeie!.. mare ticălos barbat ai!.. Ei! vină să te măi ajut... n'ați un sinet!.. na!.. (scoate ravașul Rufineascăi din buzunar.)

Doctorul. — (în parte) Ravasul ei!

(Rufineasca scoate un țipet și leșină. Barbatul se dă ajutor.)

Antohi. — Na o *trată* la actorul din Paris... Mergi de scoate nume rău în străinătate damelor române!.. fă-le de ris și de rușine!.. na!.. (scapă ravașul) Apă... apă... dați-mi un pahar cu apă, că mă arde coala în pept.

Martin. — (dându'i o ulcică) Ține, cucoane.

Antohi. — (bea cu lăcomie) Adă... adă... (dă ulcica lui Martin) Martine! mor, dragă Martine!.. vezi tu?... nu 'ți spuneam eu ați dimineața c'oîu să mă pornesc înaintea ta?..

Martin. — (plîngînd) Ai vorbit într'un *ceas* rău, cucoane!

Antohi. — Lasă... lasă, frate, nu măi plînge, c'asa a vrut Dumnezeu!.. Vină de stă coala lângă mine...

și Sandu și doftorul . . . și . . . (vede pe Cleveci și Tribunescu)
Cine 's ăștiea?

Cleveci. — Amici dumneavoastră, Cleveci și Tribunescu.

Antohi. — Patrioții cei falși? . . . cei cari, în loc să cate a înfrăți pe toți Românii într'o familie . . . îi desbină cu cuvinte seci de partidă progresistă . . . partidă moderată . . . partidă retrogradă . . . partidă națională . . . partidă trădătoare? . . . Cei cari fac din patriotism o speculație și din presă o tarabă de marfă minciunoasă? . . . Ați venit să vă dați bani? . . . să vă dați sinete ca să înșelați lumea c'aveți stare? . . . s'ajungeți printr'o minciună a fi reprezentanții țerii? (oftează) Ar vrea șarlatani să se bage în rîndul adevăraților patrioți, precum au cercat a lua loc în rîndul adevăraților jurnaliști! . . . Ar vrea să 'mî închei viața cu trădarea Patriei mele! . . . Apă . . . apă . . . adă, Martine. (Iea ulcica, și pînă a nu o da îndărăt lui Martin, rămîne încremenit la vocea lui Polidor.)

SCENA XIII.

Cei de'nainte, Polidor.

Polidor. — (de afară) Tată-meu! . . . tată-meu a murit! . . . (deschide ușa din dreapta și zărind pe Antohi, întinde mâinile spre el și cade în genunchi, strigând :) Tată! . . . tată, ertare!

Antohi. — Polidor! . . . tu aci, nelegiuitle! ai alergat ca să mă vezi murind? . . . ai socotit că 'î găsi ear' un sipet cu galbeni? . . . să joci și să cânți de bucurie?

Polidor. — (plângînd) Ertare! . . . fie'ți milă!

Antohi. — Milă de-un ticălos care 'și vinde nevasta? . . . Ertare unui mișel care n'are curagiu decît

a primi palme? .. milă de-un nelegăuit ce 'mă-a amărit sufletul și m'a adus acum la gura morții? .. Blestem! blestem! blestem!

Toți. — (cu înfiorare) O! Dumnezeu!

Antohi. — (în delirul morții) Ce mai vreți de la mine? .. Banii? .. (ride cu spasmi) Ha, ha, ha! .. 'Î-am mâncat pe toți! .. Din toată averea mea n'a rămas clironomie decât ulcica asta ... și nici asta întreagă ... Na! .. culegeți! .. (aruncă jos ulcica de o strică, apoi cade pe pernă, dă un gemet lung și moare.)

Doctorul. — A murit!

Toți. — A! ..

(Polidor se scoală turburat, dar' întorcându-se, întâlnește pe comisarii de poliție.)

SCENA XIV.

Cei de'nainte, comisarii.

Comisarul. — (intrând prin dreapta) Domnule Polidor, din ordinul Ministrului te arestez!

(tabloă.)

(Cortina cade.)

EXPLICAREA

OUVINTELOR VEOHI CE APARTIN JARGONULUI MOLDAV ȘI A CELOR
STRĂINE, OARE SE AFLĂ ÎN AOEST UVRAGIŪ.

Pag.	3	țopêrlane	însamnă :	mojice.
»	4	sucman	»	zeghe.
»	»	chilug	»	pilug.
»	»	șagă	»	glumă.
»	»	mustru	»	esercițiū militar.
»	»	palmac	»	deget (măsură).
»	»	palamar	»	paraclisier.
»	»	propele	»	pumnî.
»	5	ticnă	»	liniște.
»	5	ceacărî	»	ochî spalăciŷi.
»	8	pipărușŷ	»	ardeî.
»	»	cindură	»	fiind că.
»	»	cucoara	»	cocor.
»	»	bănat	»	supêrare.
»	»	hardughită	»	ruinată.
»	9	coteî	»	căteî.
»	10	harapnicile	»	bice de surugiū.
»	»	clevetească	»	calomnieze.
»	»	greș	»	sminteală.
»	»	gospodărieŷ	»	menajuluŷ.
»	11	harbuŷŷ	»	pepenŷ verđŷ.
»	»	bocăni	»	toca.
»	13	arihnăndă tatnăără	»	injurie evrească.
»	»	cibuțele	»	ghete femeescŷ.
»	14	moțpănoŷ	»	berbant grosolan.
»	»	ghicŷ	»	bicŷŷ.
»	15	otcup	»	antreprisă.
»	16	ghiraŷ schwartz	»	injurie evrească.

Pag.	16	gutunar	Însamnă :	guturaŷu.
»	»	rufos	»	sdrenşeros.
»	»	harabagiŷ	»	căruşaş evreŷ.
»	17	matahale	»	namilă.
»	»	cuşmă	»	căclulă.
»	»	chitie	»	fes evreesc.
»	18	zăvođŷ	»	cânŷ marŷ.
»	»	păpşoŷ	»	porumb.
»	»	ghevalt	»	asuprire.
»	»	ghicischi	»	bicluşcă.
»	»	ghermesit	»	tibet (o materie).
»	»	grof	»	graf.
»	19	lifchi	»	mic.
»	»	stupesce	»	scuŷpă.
»	20	gruşŷ	»	groşuŷ.
»	21	gog	»	tont.
»	23	caua	»	gogoriţa.
»	24	hărţăgos	»	gâlcevitor.
»	25	ilot	»	proletar.
»	27	puşchi	»	ştrengar.
»	28	posderie	»	mulţime.
»	»	burzuluit	»	resculat.
»	»	simandicoşŷ	»	însemnaŷŷ.
»	»	ighemonicoşŷ	»	de neam mare.
»	»	dârvală	»	de clacă.
»	28	tureatcă	»	carâmb.
»	»	sevas	»	respect.
»	29	hristoitie	»	evlavie.
»	»	bairacul	»	steagul.
»	»	bacalul	»	bacanul.
»	»	taŷfasurŷ	»	palavre.
»	30	ostropěţ	»	ostropel.
»	»	baş-cŷohodar	»	rang turcesc.
»	»	chitit	»	socotit.
»	31	tij	»	asemenea.
»	»	hojma	»	neconţenit.
»	»	abraşŷ	»	nereuşit.
»	»	lŷude	»	scutit de dărŷ.
»	»	ghŷosghŷore	»	pe de'ntregul.
»	»	getbeget	»	întocmaŷ.
»	33	imaş	»	islaz.
»	»	carboanţă	»	rublă.

Pag.	34	chiteală	Însamnă :	nimereală.
»	»	» tînjală	»	» țacăneală.
»	»	» rădvan	»	» calească veche.
»	35	jac	»	» jaf.
»	»	» jitarî	»	» caraulaşî.
»	»	» vicol	»	» viscol.
»	»	» kald, sapperment	»	» frig afurisit.
»	»	» bocnă	»	» înghețat.
»	»	» panaghia mu	»	» Maică precurată.
»	36	posesoraș	»	» arendaș.
»	»	» neski	»	» dar.
»	»	» se tupilă	»	» se piti.
»	37	avan	»	» grozav.
»	»	» harjagan	»	» eartagan.
»	»	» stâlcească	»	» sdrobească.
»	39	puha	»	» bicîu surugiesc.
»	»	» stricnesc	»	» pișcat pîn' la sânge.
»	»	» sfichîu	»	» vîrful bicîlului.
»	»	» alivencile	»	» plăcinte micî de țeră.
»	42	sgâlțîit	»	» sgduit.
»	43	câșlegî	»	» carnaval.
»	»	» spăsenie	»	» smerenie.
»	»	» parapanghelos	»	» vecînica pomenire.
»	44	balamiș-balmuș	»	» talmeș-balmeș.
»	»	» dugheană	»	» prăvălie.
»	»	» baros	»	» cîocanul mare.
»	»	» cîomofaîu	»	» un fel de plantă.
»	»	» ghît sabăs	»	» bună serbătoare.
»	45	privighîtor	»	» subprefect.
»	46	strunesce	»	» stringe frêul calului.
»	»	» hălădui	»	» petrece (găzdui).
»	47	țîră	»	» puçin.
»	»	» plapomațic	»	» diplomație.
»	49	șotiî	»	» scrînteli.
»	»	» sdragon	»	» soldat voînic.
»	50	plodu	»	» copil mic.
»	»	» cotorosit	»	» scăpat.
»	»	» zaifeturî	»	» petreceri.
»	»	» ighemonicon	»	» mărîre îngâmfată.
»	51	cotrobăi	»	» scotoci.
»	»	» fui taifel	»	» ptîu drace.
»	»	» metahirisc	»	» obicînuesc.

Pag.	51	rast	Însămănă :	vătămătură.
»	52	auf Ehre	»	pe onor.
»	»	ghiduș	»	bufon.
»	»	catartosit	»	parvenit.
»	»	hrubă	»	boltă.
»	»	tropos	»	manieră.
»	»	potlogaru	»	pungașul.
»	»	andenken	»	suvenir.
»	54	irmilic	»	icosar.
»	»	chirciț	»	piperniciț.
»	»	cheschet	»	pasquet.
»	»	fantacsit	»	'mă-am făcut plăcerea.
»	55	spanchia	»	sbânghiea.
»	58	dîrdăesce	»	bonbănesce.
»	»	scripcar	»	lăutar.
»	»	beniș	»	binîș.
»	»	cerdac	»	foișor.
»	59	citarea	»	materie turcască.
»	»	pambriu	»	materie de lână.
»	»	chicote	»	risete.
»	60	mesti	»	meș.
»	»	aleanu	»	durerea.
»	»	se stîrniau	»	se scornea.
»	61	holba	»	ochi deschiși prea tare.
»	»	de șanț	»	curios.
»	62	buhna	»	bufniță.
»	63	nemetahirisit	»	neîntrebuințat.
»	»	sintagmatisit	»	învățat.
»	»	bușurdisit	»	întărit.
»	»	adiaforisit	»	părăsit.
»	»	blendisit	»	respins.
»	64	teșcherele	»	acte.
»	»	pajure	»	marca.
»	»	pol	»	jumătate.
»	»	telos pandon	»	în fine.
»	»	gospod	»	domnule.
»	65	catatricsit	»	persecutat.
»	»	hristoitie	»	frica de Dumnezeu.
»	»	zavergisit	»	revoltat.
»	»	ena mu che ena su	»	tot una.
»	»	corifenji	»	corifei.
»	»	ticsită	»	îndesată.

Pag.	66	zaiflic	Însamnă :	petrecere.
»	»	vătrar	»	vătraflu.
»	»	filonichiile	»	discuțiile.
»	67	hapca	»	deasila.
»	»	se țin grapă	»	mereu.
»	68	proeres	»	bună voință.
»	»	pliroforițiune	»	lămurire.
»	»	serbușcă	»	zamă.
»	69	isvodi	»	inventă.
»	»	țunțurlu	»	țanțos.
»	71	uștită	»	uștucă.
»	»	beicache	»	domnișorule.
»	»	rinză	»	pipotă.
»	72	sofologhiotatos	»	savant.
»	»	helbet	»	las' pe mine.
»	»	bei mu	»	domnul meu.
»	73	felegean	»	căscă fără tórtă.
»	»	Cichirgi-bașa	»	purtător de dulceți.
»	75	Esplicarea strotei grecesci este :		

Afrodita me, ah !

M'am hotărât să 'mă arunc speranța

Îmă arunc chîr vieța, să mă perd de pe pămînt,

Porumbița me, ah !

Află însă și acésta că te-ai făcut omorîtore,

Și ca un tiran fără milă mă chinuesci necontenit.

»	»	isvodu	Însamnă :	lista.
»	»	ogeagu	»	coșul.
»	75	povidlă	»	pistil.
»	76	loghiotatos	»	dascăl învățat.
»	77	bacalu	»	bacanu.
»	»	ischîuzar	»	pișicher.
»	80	șatra	»	cortul țigănesc.
»	»	huzur.	»	în linisce.
»	81	bîrlóc	»	vizunia ursului.
»	»	forul	»	domiciliul.
»	»	tertip	»	mijloc viclen.
»	82	hojma	»	necontenit.
»	»	sanche	»	vorbă să fie.
»	83	suitari	»	bufoni turci.
»	86	blende	»	tifle.
»	88	anapoda	»	pe dos.
»	89	ke ta lipa	»	și cele-lalte.

Pag.	89	chiulaf	Însamnă :	fes mare.
»	»	cichirgiŭ	»	cofetariŭ turcŭ.
»	90	mahmur	»	posomorît
»	»	ritos	»	categoric.
»	91	ștaer	»	valș ordinar.
»	99	breslașŭ	»	meserieașŭ.
»	100	locmale	»	plăcinte grase.
»	101	celebi	»	domnule.
»	»	oriste	»	poftim.
»	»	nu metahirisescŭ	»	nu poftescŭ.
»	»	ohi	»	nu.
»	»	çilibidachi	»	domnișorule.
»	»	evghenistico	»	nobil.
»	102	budalas	»	prost.
»	»	sborșit	»	posomorît.
»	»	poznă	»	bukluk.
»	»	parpaleci	»	grecŭ ordinarŭ.
»	103	tererem	»	fineță.
»	104	na m'agapas	»	să mă ŭubescŭ.
»	107	nazar	»	favor.
»	109	pospăită	»	spoită.
»	»	afif	»	tufă de parale
»	»	fêrșoagă	»	zglobie.
»	116	nărtos	»	cu nas mare.
»	122	blajîn	»	blând.
»	»	oșărescŭ	»	înfiorezŭ.
»	123	drit	»	drept.
»	124	schivernisit	»	iconomisit.
»	125	hălăduesc	»	petrec în pace.
»	126	rězlejită	»	înprăștietă.
»	127	înglodat	»	înoroeat.
»	»	sucman	»	dimie.
»	155	matuf	»	misanthrop.
»	156	pliscul	»	cîocul.
»	156	poeată	»	coteață.
»	159	drăguș la căuș	»	să'mŭ viŭ în mână.
»	»	cășerându-mă	»	acășându-mă.
»	160	huet	»	sgomot.
»	»	o merță	»	10 banișŭ.
»	161	halăstâncă	»	stambă proastă.
»	»	ghiurghiulie	»	stacojiŭ.
»	»	durez	»	construez.

Pag.	161	dimerlie	Însamnă :	banîță.
»	»	cîubotîca	»	ghetă femească.
»	165	cordel	»	umbrelă.
»	»	zumaricale	»	zaharicale.
»	166	bulgur	»	grâu pisat.
»	167	kabazlıkurî	»	bufoneriî.
»	»	cîondănesce	»	ocăresce.
»	168	lucrate ajur	»	lucrate cu micî găurele.
»	169	gâtița	»	gâtlej.
»	170	urnesce	»	mișcă.
»	173	calindroîule	»	berbant bătrân.
»	175	moșpanu	»	berbantul.
»	176	șopăesce	»	bate din picîor la joc.
»	179	săcultetîță	»	pungă mare de pânză.
»	180	hîtru	»	urît.
»	181	mucalit	»	glumeț.
»	193	poznaș	»	glumeț.
»	»	șîrucă	»	nișică.
»	»	catrințe	»	fote, zuvelcă.
»	»	buraticî	»	brotăceî.
»	194	tupiluș prin năgăruș	»	(proverb).
»	»	greș	»	greșală.
»	204	kirie eleison	»	dómnă miluesce.
»	»	dopros	»	interogatoriî.
»	»	bozul	»	boziî.
»	205	sămîșieî	»	casierieî.
»	206	chitic	»	pitic.
»	206	prăbușesce	»	se ruinează
»	208	oréndă	»	cărcîma satulnî.
»	209	ghînuju	»	om bătrân.
»	211	haisa	»	la stînga.
»	»	ceala	»	la drépta.
»	»	șoldanul	»	epurașul.
»	213	măța	»	pisica.
»	»	'îî găsescî Bacău	»	daî de belea.
»	»	chisăliță	»	prune ferte.
»	214	schingiuesce-mě	»	torturează-mě.
»	215	cofă	»	doniță.
»	216	dușcă	»	înghititură.
»	219	țușcă	»	ne-om.
»	220	căpcană	»	cursă.
»	224	fevghe satana	»	peî drace.

Pag.	229	laiță	însamnă :	laviță.
»	»	hârjonesc	»	glumesc.
»	»	alint	»	fasolesc.
»	230	nurlie	»	atracțios.
»	232	șivoe	»	șiroe.
»	»	baștină	»	origină.
»	233	mursa	»	sirop.
»	»	perje	»	prune.
»	234	ispisócele	»	documente.
»	»	șuruburi cârclogăresc	»	viclenii advocățesc.
»	»	ține clanț	»	face gură.
»	236	ghilită	»	înălbită.
»	237	mâncăul	»	mâncăciosul.
»	»	aghesmuesc	»	stropesc cu aghiasmă.
«	238	tamazlicul	»	turma.
»	243	motanul	»	cotoiul.
»	244	cardama	»	o plantă.
»	245	desber	»	îndrept de la un lucru reș.
»	246	mîntui	»	termina.
»	246	pejerie	»	prunărie.
»	248	perjar	»	prunar.
»	249	colb	»	praf.
»	»	ispisócele	»	documente.
»	250	stălcit	»	sdrobit.
»	»	mangositule	»	ticălosule.
»	»	plod	»	copii mici.
»	»	haihuile	»	năucule.
»	251	basaochiul	»	dișanțatul.
»	»	șuerat	»	fluerat.
»	»	stropșitule	»	stricatul.
»	»	sturluibaș	»	nebuni.
»	»	cosorul	»	un fel de cuțit întors.
«	252	cofele	»	donițele.
»	»	pușche	»	bubușoră pe limbă.
»	»	potlogarule	»	pungașule.
»	258	colțum	»	ciorap.
»	260	hăciul	»	crâng de spin.
»	»	cimilitură	»	găcitură.
»	274	pacoste	»	belea.
»	278	duducă	»	domnișoră.
»	281	chipfle	»	cornuri.

Pag.	291	trudit	Însémnă :	ostenit.
»	292	vuet	»	sgomot.
»	»	prăvale	»	restórnă.
»	293	feredeŭ	»	baŭe.
»	»	oŭeresc	»	înfiores.
»	294	sgâlŭie	»	clatină tare.
»	299	balmuș	»	mâncare ordinară.
»	300	șonŭ	»	nemŭ
»	»	cŭdă	»	proștŭ.
»	304	du bist ein hunŭge-	»	necaz.
		meiner	»	tu escŭ o javră.
»	»	Don Jian	»	Don Jian.
»	»	cotorosesc	»	scap.
»	»	strună	»	córdă.
»	»	clanŭl	»	botul.
»	309	stancă	»	cŭră.
»	»	plisc	»	botul.
»	311	terteifel	»	dracu.
»	314	hulubașŭ	»	porumbașŭ.
»	»	hulubărie	»	porumbărie.
»	315	odogaciu	»	un fel de parfum.
»	316	telăliŭă	»	telelefcă.
»	317	a vo suhe	»	după dorinŭa d-tale.
»	321	aber	»	însă.
»	»	sălașe	»	familiŭ.
»	322	was ist das ?	»	ce 'ŭ asta.
»	»	mein Gott	»	Dumneŭul meŭ.
»	»	ale zvei	»	amândouă.
»	322	tonerveter	»	tunete și fulgere.
»	»	chel orior	»	ce grozăvie.
»	»	șip	»	sticlă.
»	323	saperment ein mal	»	saperment odată.
»	324	năstrușnică	»	grozavă.
»	325	baragladină	»	șigancă obrasnică.
»	331	boscorosescŭ	»	bodogănescŭ.
»	333	eștŭ contan ?	»	eștŭ mulțemit ?
»	»	urnit	»	mișcat din loc.
»	334	aber das ist eine in-	»	dar acésta este o in-
»		convenientisches	»	convenienŭă.
»	338	ciof	»	moș.
»	»	tipto, tiptis, tipti	»	bat, bașŭ, bate.
»	339	pipto, piptis, pipti	»	cad, cașŭ, cade.

Pag.	281	hultuesc	însamnă :	vaccines.
»	»	aman	»	vaŭ.
»	»	me scotosen	»	m'a omorît.
»	340	ton etipsa	»	'lam lovit.
»	»	esi katergari	»	tu eşti ştrengari.
»	340	tufeki la ipochimeno		
		a me ?	»	puşca 'n mine.
»	»	me to kapra sa, me olo	»	cu capra ta cu tot.
»	»	kateramene	»	blăstematule.
»	»	mesa is to pipăruş	»	în întru în piper.
»	341	oriste ?	»	aud ?
»	»	se parakalo	»	te rog.
»	»	megas	»	mare.
»	342	kalispera spera	»	buna séra.
»	»	kakisu imera	»	cumaŭ petrecut astăŭ.
»	»	file ti mandata ?	»	amice, ce poftescŭ.
»	»	psomi ke salata	»	pâne şi salată.
»	»	çuda	»	mânie.
»	343	paradosa faneros	»	preda lămurit.
»	»	ap'edo'p'eki	»	pe-aicŭ pe-acolo.
»	»	sopate diavolo	»	taceŭ draculuŭ.
»	»	matima	»	lecŭie.
»	»	ela do	»	vin aicŭ.
»	»	oriste didascale	»	poftim profesorule.
»	»	ela do, pes mu : posa		vin aicŭ, spune'mŭ: câte
		ine ta meri tu logu	»	sunt părŭile cuvîntuluŭ.
»	»	decapente	»	cincŭ-spre-ŭcece.
»	»	decapente fores na sca-		de cincŭ-spre-ŭcece ori
		sis, anoite	»	să crăpŭ, prostule.
»	»	ke dos tu, ke dos tu	»	şi dăŭ, şi dăŭ.
»	344	matia mu	»	ochiŭ meŭ.
»	»	indirnetico	»	de la Andrianopoli.
»	»	ohi	»	nu.
»	»	is to borsi mesa	»	în borş.
»	»	tora, tora gligora	»	acuş, acuş îndată.
»	345	na tos !	»	eată'l.
»	»	hondrokefale	»	cap gros.
»	»	vodia	»	boŭ.
»	»	esi ise	»	tu eşti.
»	345	ma ego ime loghiota-	»	însă eŭ sînt învăŭat
		tos apo to Tenedosi		de la insula Tenedos
»	346	neschi	»	dar.

Pag.	348	prohodea	Însamnă :	facea serviciu funebru.
»	354	sopa bre	»	taci bre.
»	»	o dulo sas tapinos	»	plecatul d-v. serv.
»	355	to matima tu	»	lecția ta.
»	»	scrîncîobul	»	dulapul.
»	»	kakohrononaki	»	blăstem grec.
»	»	ela more	»	vin, măi omule.
»	»	apo to	»	de la.
»	356	ta pentakosia grosia?	»	cele 500 de lei.
»	»	malista	»	dar.
»	»	kakorizike	»	ticălosule.
»	357	ohi, varvari	»	nu, barbare.
»	»	to piperi	»	piperul.
»	»	ipokimeno	»	persoană.
»	358	apo to ostrovi	»	de la insula
»	»	mateotis, mateotiton,	»	deșertăciunea deșertă-
		ta panta mateotis		ciunelor, toate sunt de-
				șertăciuni.
»	»	răgea	»	intervenire.
»	361	omăt	»	zăpadă.
»	362	pliscul	»	cîocul.
»	»	pikirisit	»	supărat.
»	»	moachîa	»	prăsta.
»	363	dărzie	»	îndrăzneală.
»	»	covățelul	»	albiî micî.
»	364	jărpanilor	»	cailor slabi.
»	»	rădvanul	»	trăsură veche.
»	365	kera mu	»	dămnă me.
»	»	ghîorlanî	»	mojiçî.
»	»	cepeleag	»	peltic.
»	»	alintat	»	resfăcat.
»	»	contăș	»	spenșer blănit.
»	366	otcupcicul ghipcanilor	»	antreprenorul postelor.
»	»	engolpion	»	cuvîntare.
»	367	căpițele.	»	frêne.
»	»	benghîurî	»	murse.
»	»	iarmaroc	»	bălcîu.
»	368	sfrijitule	»	slăbănogule
»	369	no gut	»	fôrte bine
»	»	meine herenn	»	domniî meî.
»	»	cenușerule	»	copist prost.
»	370	momîșă	»	maîmușă.

Pag.	370	niboîsa	Însamnă :	nu te teme.
»	»	mâța	»	pisica,
»	»	închîorchîoșa	»	a umfla în pene.
»	371	boscărie	»	scamatorie.
»	»	matrapazlărie	»	pehlivănie.
»	»	rușfetărie	»	mită.
»	»	potlogărie	»	pungășie.
»	»	mertepea	»	de la rôte.
»	»	rutéoa	»	termin de joc de cărți.
»	373	nurliu	»	drăgălaș.
»	»	câșlegile	»	carnavalul
»	374	lehamete	»	slăbesce-mă.
»	»	pupuică	»	frumușică.
»	»	scarpilor	»	pantofilor.
»	375	no ! lasen sie șon geen	»	Așa ! las să se ducă.
»	376	gut...gut ser bevol	»	bine,..fôrte potrivit.
»	377	sastisescî	»	uîmescî.
»	379	du-te pârlîi	»	du-te pe pustiî.
»	»	șonțule	»	neamțule.
»	»	prăbușesc	»	ruinez.
»	380	gavanoșele	»	borcănele-
»	»	meșterit	»	meșteșugit.
»	381	badanale	»	bidinele.
»	382	sbănțuit	»	ștengărit.
»	382	scânci	»	plânge înnedușit.
»	382	cherațită	»	coquetă grécă.
»	383	ghicanî	»	caî de postă.
»	383	ghiloscesce	»	spilcuesce.
»	384	botine de glanț	»	cipicî de lac.
»	386	huesce	»	vuesce.
»	»	bondarîu.	»	cărăbuș.
»	387	cucoare	»	cocorî.
»	388	mocni	»	fîsli.
»	»	ritos	»	categoric,
»	»	ghilosite	»	spălate.
»	»	împopoșonate	»	îmțoșonate.
»	389	morocănoșî	»	tonțî tăcuțî.
»	»	boit-o	»	văpsit-o.
»	390	cotrobăit	»	scotocit.
»	»	quel drole de monsieur	»	ce om posnaș.
»	391	codălghit	»	pățit.
»	393	petit fat	»	nerod mic.

Pag.	393	tuțuțanu	Însamnă :	țeran de munte.
»	»	bălălădescî	»	bălăbănescî.
»	394	dă la om fără băț	»	obraznic.
»	»	catadicșesc	»	înjosesc.
»	»	porumbițe cucuete	»	porumbițe moțate
»	396	coțcă	»	șmecherie
»	»	la dubit	»	la închisóre
»	388	ischîfuzar	»	berbant.
»	»	îmî vine la merchez	»	îmî vine la îndemână.
»	399	hulubî	»	porumbî.
»	»	oghealuri	»	plapome
»	»	calăfurî	»	tocurî de imamele.
»	»	muțunachi	»	miniatură.
»	400	proeresul	»	filotimia.
»	401	siițî	»	imițî.
»	402	bufnă	»	bufniță.
»	»	cuță	»	desmerdare.
»	403	cotorosit	»	scapat.
»	404	anina un dobru	»	adăogi un D.
»	»	purces	»	pornit.
»	407	că era să facă bîca	»	era să dea jos.
»	408	glodul	»	noroîul.
»	»	colbăria	»	prăfăria.
»	»	fanarele	»	felinarele.
»	409	coclaurc	»	loc ascuns.
»	410	parastuesce	»	represintă.
»	411	manine	»	matahale.
»	412	carcanu	»	cancanu.
»	413	titirez	»	o jucărie de copii.
»	»	zurgalăî	»	clopoțel de sanie.
»	417	teșmecheriile	»	șarlataniile.
»	419	catigorie	»	calomnie.
»	»	catahrismie.	»	abus.
»	»	englendisit	»	ocupat.
»	»	apotichi ton pedon	»	carte didactică pentru copii.
»	420	parcsîn	»	straniū.
»	»	de alamăe ?	»	de lēmăe.
»	422	moachele	»	tónte.
»	»	oriste ?	»	poitim ?
»	»	șăgalnic	»	glumeț.
»	425	am codălghit-o	»	am păjit-o.

Pag.	425	to esfeklisa	însémnă :	am sfeclit-o.
»	»	katahris.	»	abatere de la lege.
»	427	marghîoliile	»	fasoanele.
»	»	neski	»	aşa.
»	»	horăi	»	sforăi.
»	»	hêrzob	»	coşuleţ de brad.
»	428	litopisişu	»	hronica.
»	429	avan	»	grozav.
»	433	cerdac	»	balcon.
»	»	ostreţile	»	grilajul.
»	»	o falce	»	3 pogóne (măsură).
»	435	hurducă	»	sdruncină.
»	437	agilitaua	»	uşurinţa.
»	»	buşiturî	»	împinsăturî.
»	442	sburdatic	»	sburdalnic.
»	444	talgere	»	talere.
»	446	megieşî	»	veciniî.
»	458	chicotesce	»	ride cu hohot.
»	459	chichirneţ	»	un fleac.
»	463	cuşmele	»	căcălulele de ôfe.
»	464	şaserî	»	şireţî.
»	465	strae	»	haîne.
»	»	bumbiî	»	nasturiî.
»	»	prichit	»	grăbit.
»	466	plachie	»	o mâncare de pesce.
»	»	tandur	»	divan.
»	468	teptil	»	pe furiş.
»	469	chilesc	»	beî.
»	471	nic sis	»	supărare.
»	»	ipochimen	»	persónă.
»	»	năsele	»	pat de mort.
»	»	zarnacade	»	o flóre albă.
»	473	babornişă	»	babă bătrână.
»	»	cheremul	»	la îndemână.
»	475	ţincariu	»	băet mic.
»	477	zacuscă	»	dejun.
»	»	nagâţî	»	o pasere de baltă.
»	»	chitelă	»	nimerélă.
»	481	cocolitule	»	desmerdatule.
»	485	bricîcar	»	birjar.
»	487	jalobă	»	jalbă.
»	488	sě 'î durez	»	sě 'î construez.

Pag.	488	cu bănat	însamnă :	cu supărare.
»	489	vipiscă	»	un fel de găitan.
»	»	rătăcăniile	»	locuri sălbaticе.
»	»	aff	»	falit.
»	489	daradaică	»	trăsură veche.
»	391	dărdăea	»	spunea fleacuri.
»	492	şugubăţ	»	glumeţ.
»	497	chitar	»	brutar.
»	»	parastuesce	»	represintă.
»	498	busta	»	năvală.
»	»	kera mo	»	dămna me.
»	500	de istov	»	de tot.
»	503	de haram	»	degeaba.
»	505	jacaş	»	jăfuitor.
»	510	antal	»	bute mare.
»	»	melesteu	»	făcăleţ.
»	»	a cîto ti tam ?	»	ce este ?
»	»	haraşo	»	bine.
»	511	pan	»	domnule.
»	»	duşinca, no	»	sufletul meu, nu.
»	»	po lipovanţchi	»	pe lipovenesce.
»	»	nîet	»	nu.
»	»	pojalosti	»	mă rog.
»	»	eazulu	»	eleşteulu.
»	512	strofa rusă este un cântec rus.		
»	»	bojî moi l	însamnă :	Dumnezeul meu.
»	513	zemoş	»	pepen galben.
»	»	paîdi	»	mişcă.
»	»	ti padleţ	»	blăstemat.
»	514	na l tin scatina	»	termin rus de ocară.
»	515	ia	»	da.
»	»	pasto	»	stă pe loc.
»	»	precrasna	»	prea frumos.
»	517	paîdîom	»	haîdem.
»	521	sprafcă	»	cercetare.
»	»	natpis	»	adeverinţă.
»	»	comă	»	virgulă.
»	525	ghiftuit	»	săturat.
»	527	tagma	»	clasa.
»	529	nur	»	graţi.
»	530	braşove	»	mîncun.
»	532	lepşit	»	smintit.

Pag.	533	tueș	însamnă :	smintit.
»	539	cantora	»	contoar.
»	»	hardughie	»	casă ruinată.
»	540	pojarniciŭ	»	pompieriŭ.
»	543	marojna	»	înghețată.
»	»	davaŭ	»	dă.
»	»	nima ?	»	nu ?
»	547	sfeti	»	sfântul.
»	548	pașol... scari	»	plécă... ȳute.
»	»	also fort, fort... gleich		așa dar plécă, plécă
			»	curênd.
»	»	hârbuesc	»	ruñez.
»	»	no ; paŭdi suda	»	nu ; vin încóce.
»	549	ah ! ti șelma	»	ștregar.
»	554	velnișile	»	povernele.
»	555	de olac	»	de pomană.
»	556	făcăluită	»	bătută.
»	557	chistruŭ	»	pistruŭ.
»	558	mătrășesc	»	espedez.
»	561	nieznaŭu	»	nu sciŭ.
»	»	stuh	»	stuf.
»	562	nima, nima	»	nu, nu.
»	»	jandarniciŭ	»	jandarmiŭ.
»	»	uvăŭ	»	vaŭ.
»	»	bogdaprosti	»	mulțemim.
»	568	stihile	»	} ființŭ fantastice.
»	»	moroiŭ	»	
»	»	draciŭ din tăŭ (baltă)	»	
»	»	simzienile	»	
»	»	strigiile	»	
»	569	turca	»	} toroŭpan.
»	»	chiraleŭsa	»	
»	575	toropala	»	grozavă.
»	570	năstrușnică	»	îndărăt.
»	»	nazat	»	bătut.
»	585	umblăcit	»	ascundătorŭ.
»	595	taŭnițŭ	»	sănētos.
»	598	zdaro	»	Dómne miluesce.
»	»	gospodi pomiluŭ	»	nume pentru caŭ.
»	599	malerchi	»	spinŭ.
»	605	schinurŭ	»	odihnă.
»	606	răgaz	»	

Pag.	606	anocato	Însamnă :	harababura.
»	»	hurez	»	pasere de nópte.
»	»	iscodélă	»	invenție.
»	»	altje	»	cusuturile cămeșilor țe- rănesci.
»	»	oposun	»	orî și cum.
»	»	anapoda	»	pe dos.
»	607	șipenie	»	nimene.
»	»	zăvod	»	câne mare.
»	»	cotarlă	»	câne prost.
»	»	hereseu	»	ferestreu.
»	608	cabazul	»	gluma.
»	611	ton patera	»	bakcea.
»	614	hârjoană	»	glumă próstă.
»	620	buhai	»	taur.
»	623	pareksilose	»	s'a întrecut cu gluma.
»	»	anapodos kosmos	»	lume pe dos.
»	625	privighitorișe	»	subprefectorese.
»	637	zăplazul	»	ulucul.
»	639	pe nică, pe ceas	»	necontenit.
»	»	malote	»	o haînă blănită.
»	640	popușoiulu	»	porumbulu.
»	641	buiăcit	»	amețit.
»	»	de istov	»	de tot.
»	»	teleagă	»	cărușă próstă.
»	642	prunduească	»	a pune petriș.
»	642	curechîu	»	varșă.
»	»	tabloane	»	tablouri.
»	»	potrocoale de rece- semență	»	registre de recense- mânt.
»	644	buleandă	»	haînă veche.
»	646	a să dura	»	a să construi.
»	»	năsbutii	»	nebuni.
»	647	cislă	»	socotélă țerănescă.
»	»	să mă capisci	»	să mă înțelegi.
»	648	dixi	»	am dis.
»	649	catrință	»	fustă țerănescă.
»	»	strujeni	»	coceni.
»	»	lanu	»	ogorul.
»	650	hemesitule	»	flămîndule.
»	651	belă	»	frumósă.
»	»	florelinte	»	înflorită.

Pag.	651	belețe	însamnă :	frumusețe.
»	»	pășune	»	pasiune.
»	»	pudóre	»	rușine.
»	»	oficiolată	»	înpiegată.
»	653	etufa	»	înădușa.
»	654	salve	»	fiș sănătos.
»	657	ținutaș	»	judeceș.
»	665	căina	»	tângui.
»	»	gigăt	»	subțire.
»	667	amandea	»	dă năvală.
»	669	propice	»	favorabil.
»	»	hațtă	»	câne prost.
»	677	gut	»	bine.
»	678	poeată	»	cotăț.
»	»	ia wohl	»	asa e.
»	»	befehlen	»	poronciș.
»	»	bitte	»	te rog.
»	»	dintr'o dușcă	»	de-odată.
»	679	donnerwetter	»	tunete.
»	679	a schön, a sehr schön	»	frumos, foarte frumos.
»	980	ibovnica	»	amanta.
»	»	mocles	»	tăcut.
»	»	vas ist ?	»	ce este ?
»	»	ișala și mașala, mașala și evala	»	esclamaș turc e.
»	681	urducat	»	struncinat.
»	683	șucada	»	coșcogea
»	684	schnell, geschwind	»	iute, degrabă.
»	»	gleich	»	îndată.
»	685	bez	»	osebit de
»	686	hep, hep, hep	»	glumă pentru evreș.
»	687	ecce homo	»	eată omul.
»	690	holbesc	»	deschiș ochiș marș.
»	692	stomahikon	»	bun pentru stomah.
»	693	guzgan	»	chișcan.
»	694	postmeister	»	șef de postă.
»	697	țopêrcă	»	țeran prost.
»	705	adiafora	»	indiferent.
»	706	hristoitie	»	evlavie.
»	»	fein	»	fin.
»	707	sinchisi	»	deconcerta.
«	713	arhon	»	boer.

Pag.	714	pliroforiŭ	însamnă :	lămuririŭ.
»	717	haŭu-haŭu	»	năuc.
»	729	vadea	»	termin.
»	732	boŭ	»	o bucată rotundă.
»	733	scâncind	»	plângând încet.
»	735	duluŭă	»	termin popular.
»	744	batojit	»	svântat.
»	748	sastisită	»	uîmită.
»	749	ŭonŭoroŭu	»	ŭanŭoŭ.
»	750	poponeŭ	»	lampion.
»	785	gheridon	»	măsuŭă rotundă.
»	786	resor	»	resorul trăsuriŭ.
»	786	sbanŭuriŭ	»	legăturiŭ de fer.
»	»	sbêrciog	»	un fel de cîupercă.
»	787	servus	»	sluga.
»	788	umilisimus	»	cel mai supus.
»	793	afanisemo	»	m'a prăpădit.
»	»	lipon	»	așa dar.
»	794	șușanea	»	pușcă lungă.
»	»	caifetul	»	lucsul.
»	796	pliroforte-mă.	»	lămuresce-mă.
»	798	șagrină	»	supărare
»	813	a prima vista	»	la ântăia vedere.
»	825	bageacă.	»	gura de jos a coșului.
»	826	ŭepoiul	»	furca.
»	»	palamarŭuluŭ	»	paraclisieruluŭ.
»	834	telinca	»	clopot de vite.
»	835	clesonurile	»	trompetele.
»	837	baraboŭu	»	un fel de plantă
»	»	cataliciŭ	»	târliciŭ.
»	839	bobote	»	vorbesce într'aŭrea.
»	840	șartul.	»	rânduiala.
»	»	dubit	»	tăbăcit.
»	841	cŭubotarŭu	»	cismarul.
»	»	hlizescŭ	»	zimbescŭ de ris.
»	843	pojŭjia	»	menajul.
»	844	ulucu	»	zgheabul.
»	847	oborócă	»	căcŭlă mare.
»	848	fesfesele	»	dichisuriŭ femeescŭ.
»	»	próșcă	»	praștie.
»	»	fișnele	»	sgomotele fustelor.
»	»	marmuzică	»	demoazelă.

Pag.	849	buġmăcindu-se	însamnă :	năucindu-se.
»	850	scăueş	»	scăunaş.
»	853	zuliea	»	geloziea.
»	855	aleanu	»	focul inimei.
»	857	şonţitule	»	strêmbule.
»	»	bâġguind	»	vorbînd prin somn.
»	865	strofa acêsta este un cântic ȝigănesc.		
»	868	vlagă	însamnă :	putere.
»	»	sbêrcġog	»	cŭciulete.
»	872	popăc	»	tronc.
»	878	desghină	»	desbină.
»	882	kirie ton dinameon	»	Dómne al puterilor
»	888	maştigă	»	vitrigă
»	»	bujăniţă	»	muşchġu de căprioară
				afumată.
»	892	cotigesce	»	se dă furîş.
»	897	hapsġnu	»	hainul.
»	914	strădănuît	»	ostenit.
»	920	cataroile	»	gutunarele.
»	928	sângeapă	»	cinzeacă.
»	931	vergură	»	virgină.
»	»	sas agapo	»	te ŭbesc.
»	»	ich liebe ihnen	»	vê ŭbesc.
»	932	pasiea	»	pasiunea.
»	933	cărġhit	»	ameţit.
»	938	prilejul	»	ocasia.
»	940	eţi na ziso	»	aşa se trăesc.
»	»	ma ohi eţi	»	da nu aşa.
»	»	mite ego, ma	»	nicġ eŭ ; dar.
»	»	ke o kisa de kapnos	»	şi o chesa de tutun.
»	»	elpizo	»	sper.
»	»	sohpeti	»	petrecerġ.
»	941	ostoson tora ime	»	aşa dar acum sŭnt
		siguros		sigur.
»	941	matia mu	»	ochġ meġ.
»	»	palikaris	»	soldat grec.
»	»	kefali	»	cap.
»	»	bostani	»	dovleac.
»	»	teşmecherġ	»	şarlataniġ.
»	941	paradigmatos harin	»	de exemplu.
»	»	omos	»	însă.
»	»	fos mu	»	lumina me.

Pag. 942	malista psihi mu	însamnă :	dar sufletul meu.
»	» urdiea	»	grămada de ómenî.
»	» elate kakohrononaki	»	veniîŷ dieavolilor.
»	» 'î făceam kes	»	îŷ tăeam.
» 943	natos ke	»	eată ŷi.
»	» kalimera sas	»	bună dimineaţa.
»	» poli me kakofeni	»	mult mă supără.
» 944	ela	»	vino.
» 946	kitakse	»	uităte.
»	» pes mu	»	spune'mî.
»	» orologhion	»	orologiū.
» 947	tin patzirisa hiotiki	»	am păŷit-o hioticesce.
» 951	huzur	»	în pace.
» 954	stacană	»	o cană mare.
»	» niks erdăpfel	»	nu cartofe.
»	» mein Gott	»	Dumneŷeul meu.
» 955	bier in Oestereich	»	bere în Austria.
»	» ciubotăria	»	cismăria.
»	» ich danke	»	îŷî mulţănesc.
» 958	ma staso	»	da stăŷ.
»	» telos pandon	»	în fine.
»	» eŷi	»	aşa.
»	» dioti	»	fiind că.
»	» dos tu ke dos tu	»	dă'ŷ ŷi dă'ŷ.
»	» harapnico	»	bicîu mare.
» 959	chihai	»	staroste de surugiū.
»	» file	»	amice.
»	» patrida	»	patria.
»	» omos tora	»	însă acum.
»	» sas parakalo	»	vă rog.
»	» pios	»	cine.
» 960	kira	»	dómnă.
»	» me sinhorese	»	mă eartă.
»	» ti puskis	»	ce ŷtrengar.
»	» katergari	»	ŷtrengar.
» 961	lehăit	»	vorbit prost.
»	» puŷchineŷe	»	bubuŷóre pe limbă.
» 963	kaftan	»	haîná de boŷerie.
» 964	isos	»	dar.
» 964	anoite	»	ticălosule.
»	» in das Hertŷ	»	în inimă.
»	» ich verstehe nicht	»	nu n'ŷeleg.

Pag. 965	ma pu ine	însémnă :	da unde este.
»	» as pame	»	ha! sê mergem.
»	» culbecî	»	melcî.
»	» me katigoria	»	cu critică.
» 966	ein, zvei, drei	»	una, două, trei.
» 967	maskaraliki	»	batjocură.
» 968	na skaso an den itan skaraotki	»	sê crăp dacă n'a fost diavol.
» 969	liebe	»	iubită.
»	» du biest meine liebe	»	tu eşti iubită me.
» 977	încălcit	»	încurcat.
» 978	boţeştî	»	şifoneză.
»	» prejma	»	în faţa.
» 979	parapanghelos	»	vecinica pomenire.
» 982	l'am pus platcă	»	l'am rămas.
»	» vajnicî	»	grozavî.
»	» das ist gut	»	asta îţi bun.
»	» das ehre	»	onórea.
» 983	sehr wenig	»	prea puţin.
»	» ist ales einz	»	tot una 'î.
»	» sechs paar	»	6 perechi.
»	» stiefel	»	cisme.
»	» Gott bewahr	»	ferescă Dumnezeu.
»	» cârpit	»	călit.
»	» verstehen sie?	»	înţelegi D-ta?
»	» ich bin kaiserliche koenigliche stiefel meister	»	eî sunt cismar împă- rătesc-crăesc.
»	» sehr gut	»	fórté bine.
» 984	udaaciû	»	odogaciu.
»	» tidva	»	căpăţina.
»	» cîubeică	»	lîulea próstă.
» 986	dva	»	două.
» 987	machen sie auf	»	deschide.
»	» anikse bre	»	deschide mă.
»	» herein	»	întră.
»	» gute nacht	»	nópte bună.
»	» ke is hronus polus	»	şi la mulţi anî.
»	» pola-kala	»	fórté bine.
» 988	vasilisc	»	pasere fantastică.
» 989	anikse pusti	»	deschide diavole.
»	» dumer kerl	»	prostule.

Pag.	990	das ist eine schurkerei	Însémnă :	asta 'Y o mişelie.
>	991	sie ?	>	dumneata.
>	>	er ist der posessor	>	el e arendaşul.
>	>	provata	>	oY.
>	>	und ich	>	şi eă.
>	992	artle	>	cuvânt armenesc.
>	>	Ich habe die ehre	>	am onorul.
>	>	filo to heri	>	sărut mâna.
>	>	sabansaşrosun	>	plecăciune.
>	993	kali spera	>	séra bună.
>	995	seceaş	>	îndată.
>	1002	năţingă	>	încăpăţinată.
>	1004	avidoma	>	în realitate.
>	1005	cfartaluluY	>	mahalaleY.
>	>	proslăvescY	>	glorificY.
>	>	dele	>	dosare.
>	>	cărcYocurilor	>	tertipurilor.
>	1006	sturluYbat	>	nebun.
>	1008	cornet	>	rang militar.
>	1009	cinurY	>	rangurY.
>	1011	buntaşY	>	revoltanţY.
>	1018	culucciă	>	păzitor de nopte.
>	1021	Gott verlast kein deutscher nicht	>	Dumnezeu nu părăses- ce pe german.
>	>	strune	>	côrde.
>	1022	scripcele	>	viôrele.
>	1024	căpcană	>	prindătoare.
>	1025	jignicerul	>	rang de boşerie.
>	1027	contăş	>	o haYnă cu blană.
>	1028	ocrotirea	>	protecţia.
>	>	hărăzesc	>	ofer.
>	1030	lehamite	>	de prisos.
>	1031	cocYugul	>	coşul.
>	1034	banabak	>	caută la mine bre.
>	>	mane ghiuzel	>	cântic frumos.
>	>	aferim ciugiuk	>	bravo.
>	1035	efendi	>	domnule.
>	>	buuum	>	spumă.
>	>	kapioldaş	>	termin turc.
>	>	peki	>	bine.
>	1036	la adică	>	la nevoie.
>	>	Yuruş	>	năvală.

Pag. 1037	hăcuesc	însamnă :	taî în bucăţî fôrte micî.
» 1039	to paroksilose	»	a scrintit-o.
» 1042	ţiitura	»	un fel de joc.
» 1044	schîţe	»	spiţe.
» 1045	buluk	»	grămadă.
» 1049	cîodăni	»	certa.
» 1056	mesa	»	în întru.
» »	na se haro	»	să te iubesc.
» »	eros mu	»	amorul meû.
» »	komatia	»	bucăţele.
» 1057	gligora	»	îndată.
» 1058	sosta	»	tocma.
» 1059	amartia	»	păcate.
» »	fos mu	»	lumina me.
» »	zoi mu	»	vieaţa me.
» »	elpida mu	»	speranţa me.
» »	kinuria	»	roşiî.
» 1060	bosmachîî	»	papucî.
» 1061	nurcă	»	o blană.
» 1064	meteahnă	»	defect.
» 1066	bechîu	»	de loc.
» »	crivatul	»	patul.
» 1069	hûbsch	»	nostim (plăcut).
» 1071	poloboţelo	»	butoiaş.
» 1072	o vasilevs tot Galon	»	împăratul francesilor.
» »	ora kali	»	drum bun.
» »	codălghit'o	»	păşit-o.
» 1073	capchiû	»	năuc.
» »	stavro voifise	»	cruce-ajută.
» »	sopa esi	»	tacî tu.
» »	se parakalo	»	te rog.
» 1074	pragma	»	lucru.
» »	edo	»	aicî.
» »	emba mesa	»	întră în întru.
» »	aksiologo	»	minunat.
» 1075	orismo sas	»	poftim.
» »	oheske	»	nu.
» 1076	tora	»	acum.
» »	pasis haras	»	veselie deplină.
» »	nostimades	»	dulceaţă.
» 1078	sinanastrofia	»	adunare.
» »	steka	»	stăî.

Pag. 1079	tipote	însamnă :	nimic.
»	» malista	»	dar.
» 1080	zaifeti	»	petrecere.
»	» casapesco	»	măcelăresc.
»	» pas' to diavolo	»	du-te la dracu.
»	» i se năzare	»	i se pare.
» 1081	predmetul	»	în privința.
» 1083	mastakino	»	rahat.
»	» horis mandili	»	fără basma.
» 1084	ke mi kirknis	»	și nu măi ȋdice nimic.
» 1085	anatema su	»	blăstem ȋie.
»	» is to etaki mu mesa	»	în camera me de culcat.
»	» more	»	bre.
» 1086	pu ine	»	unde 'Ț.
»	» kaimene	»	sărmane.
»	» ke esena	»	și ȋie.
» 1087	luludia	»	florȚ.
»	» spasesti	»	smerescȚ.
» 1089	pupuică	»	frumușică.
» 1092	la grosi mesa	»	în pușcărie.
»	» ich mache sie mein kniks	»	ȚȚ fac complimentul meȚ.
»	» aber	»	însă.
» 1093	hurduzi burduzi	»	espresie turcă.
»	» parigoria	»	mângăere.
» 1094	kirie ton dinameon	»	Dómne al puterilor.
»	» na tos	»	eată'Ț.
»	» hondrokefal	»	cap gros.
»	» ghidi anoite	»	sărace prostule.
» 1095	anghelaki	»	ângerăș.
» 1096	proton	»	cel ântêȚ.
» 1097	acomî	»	âncă.
»	» ke is hronus polus	»	și la mulȚ anȚ.
»	» pame	»	să mergem.
»	» steka oligo	»	stăȚ puȚin.
»	» is tin Ibraila	»	la Brăila.
» 1103	chircită	»	pecătósă.
» 1105	nătângie	»	prostie.
» 1107	Țel	»	scop.
» 1108	hăugășe	»	urmă de rôtă.
» 1122	mucalit	»	glumeȚ.
» 1125	dugheană	»	prăvălie.

Pag. 1129	bei mu	însémnă :	domnul meş.
» »	evgheniei	»	boşeriei.
» »	proskalisit	»	invitat.
» »	aporie	»	îndoeală.
» 1130	colakiu	»	linguşitor.
» »	pan evgheniei	»	înaltei nobleţe.
» »	ilikia	»	vîrsta.
» 1131	arhontologhie	»	cartea boşeriei.
» »	iskŭzarlii	»	pehlivanii.
» »	ipolipsis	»	consideraţie.
» 1132	aferim	»	bravo.
» »	sfetnik	»	consilier.
» »	ama	»	ce mai trébă.
» »	parimi	»	exemple.
» »	eksighisesci	»	esplici.
» »	tropos	»	mod.
» »	silement	»	falit.
» 1133	ithiki	»	religie.
» »	oktoihul	»	cântare de biserică.
» »	papalugă	»	paparudă.
» »	turkomerit	»	turcit.
» 1134	marafet	»	cu meşteşug.
» »	hojma	»	neconţenit.
» »	skopos	»	scop.
» »	ekpaeao	»	partida.
» »	katortosască	»	isbutescă.
» »	prokopsală	»	învăţătură.
» 1136	calembek	»	lemn negru.
» »	pazarlicuri	»	negustorii.
» »	protipenda	»	aristocraţie.
» 1137	spudaksit	»	studieat.
» »	sturluibat	»	nebun.
» 1137	familiot	»	de familie.
» »	prokimen	»	la scop.
» »	englendisit	»	petrecut.
» 1138	pitak	»	act de boerie.
» »	sevas	»	respect.
» »	nikokera	»	stăpâna casei.
» 1140	huzment	»	funcţie productivă.
» »	paratirisit	»	observat.
» 1141	rşmiriiei	»	revoluţiei.
» »	noima	»	înţelesul.

Pag.	1142	balercă	însamnă :	butoiaș.
»	1143	mein Gott	»	Dumnezeul meu.
»	»	fürst	»	prinț.
»	1144	perge	»	prune.
»	1144	cîmofașu	»	plantă otrăvitoare.
»	»	hosentraï	»	pacheștî.
»	1145	Dialogul între acești doi jidanî asupra carabinei este următorul :		
		— Ce 'Y asta carabină ?		
		— Nu scii ce 'Y carabină ?		
		— Bine . . . carabina este o carabină cu tēcă.		
		— Da spune'mî ce lucru 'Y acesta ?		
		— Ascultă dar' ; eă 'î-oîŭ spune ! carabina este un obiect, care are țevă, jos un pat, la o parte o tigăiță, dedesubt limba și sus cocoșul. Dacă puî un glonțisor, earbă de pușcă și călțî, și faci limbei o mișcare, limba face plosc, cocoșul trosc și țeva produce o mare detunare și cađî mort ca un căne.		
		— Ah ! vaî de mine, asupraire.		
		— Ce este ?		
		— Căne prost, ce eștî.		
		— Tacî, tu eștî o mascara.		
»	1147	ke ta lipa	însamnă :	și cele-l-alte.
»	1148	obraș	»	nereușit.
»	1149	sineturile	»	chitanșele:
»	1149	naht	»	în numerariŭ.
»	1150	ornic	»	ceasornic.
»	1152	scâncițî	»	plânșeștî.
»	1153	obligă	»	polișă.
»	1155	afierosască	»	risipescă.
»	1156	printaniere	»	supă.
»	»	bisque	»	supă de racî.
»	1157	truffe	»	un fel de cîupercî.
»	»	curechŭ	»	varđă.
»	1158	bolbațî	»	ochî sgăițî.
»	1160	sě daî iama	»	năvala.
»	1161	am chitit	»	am cređut.
»	»	șintilom	»	gentilom.
»	»	zlot	»	30 parale.
»	1166	kikloforia	»	circularea sângeluî.
»	»	fiong	»	fundă.
»	»	odogaciu	»	un fel de mirodenie.

Pag.	1167	sorta	însamnă :	tocmaî.
»	1168	pravoslavnicul	»	ortodocsul.
»	1171	Pronia	»	Providența.
»	1172	katergar	»	ștengar.
»	1173	apelpisie	»	desperare.
»	»	'î-am dat în parte	»	nimerit.
»	1174	to prokopsamen	»	am pățit-o.
»	»	îngurluit	»	angageat.
»	»	pehlivan	»	șarlatan.
»	1220	brutar	»	pitar, pânar.
»	»	ogradă	»	curte.
»	»	mendrile	»	trebușorele, farsele.
»	»	arhontologhie	»	cartea boferiilor.
»	1221	țanțoș	»	trufaș, mândru.
»	»	file	»	amice.
»	1222	pan evghenesta'o	»	prea nobil.
»	»	heretismos	»	felicitare.
»	»	baștină	»	origină.
»	1223	temenele	»	complimente turce.
»	»	eklambrotate	»	prea luminate.
»	»	Proniea	»	Provedința.
»	»	ke megas	»	și mare.
»	»	ungher	»	unghîu.
»	»	Ma	»	dar', însă.
»	»	arhontas	»	bofer.
»	»	sopa	»	taci.
»	»	sopa	»	bătă.
»	»	kapnos	»	tutun.
»	»	metahirisițî	»	întrebuintațî.
»	1224	țabțeti	»	deprindere, obicei.
»	»	îghemonikon	»	mărire îngâmfată.
»	»	talim	»	manieră.
»	»	ogurliu	»	bun augur.
»	»	objiduițî	»	asuprițî.
»	»	nato	»	poftim.
»	»	to prokopsamen	»	am pățit-o.
»	»	oboroaca	»	banița.
»	»	șlik	»	căcîlă fanariotă.
»	1225	zaifă	»	indispusă.
»	1227	spudaksit	»	studieat.
»	»	sevas	»	respect.
»	1228	dărvală	»	de clacă.

Pag. 1228	katahrisurî	Însamnă :	abusurî.
>	>	>	recomandat.
>	1229	>	indiferența.
>	>	>	întăriî prin decrete.
>	>	>	cu ridicata, en gros.
>	>	>	licitează.
>	>	>	rangurî.
>	>	>	prinde.
>	>	>	boîerî marî.
>	1230	>	batjocura.
>	>	>	ascunse.
>	1231	>	o burueană rea.
>	>	>	neatins.
>	>	>	arbitrarul.
>	1232	>	fugî.
>	1233	>	a se debarasa.
>	>	>	cămară boltită,
>	>	>	furnicarî.
>	1234	>	dosare.
>	>	>	ferar.
>	>	>	șiretlicurî judecăto-
			rescî.
>	>	>	spovedit.
>	>	>	lingușindu-se cânesce.
>	>	>	șarlataniî.
>	1236	>	deșteptă-te.
>	1237	>	stăpânire.
>	1238	>	arăî nemulțemirî.
>	>	>	comploturî.
>	1239	>	Măriea ta.
>	>	>	sărmanul.
>	>	>	să trăescî.
>	>	>	praf, colb.
>	>	>	găleî.
>	>	>	esemplu.
>	>	>	bufon.
>	1240	>	zice că.
>	1241	>	icosarî.
>	>	>	ruble.
>	>	>	barieră.
>	>	>	arendașul.
>	1243	>	calău vestit.

Pag. 1243	peșcheș	Însamnă :	present. (cadou).
»	» zêmbilurî	»	coșurî de băcănie.
» 1244	hêrzobe	»	coșulețe de frunțe de brad.
» 1244	prohorisi	»	înainta.
»	» Dânilă	»	darnic.
» 1245	pristavlisesc	»	înfățișez.
»	» jaibă	»	petiție.
»	» predmetul	»	obiectul.
»	» peripisce	»	motiv de proces.
»	» rêșlueștî	»	cotropescî.
»	» hapca	»	cu sila.
»	» sprafcă	»	cercetarea unui dosar.
»	» ipisoacele	»	documentele vechî.
»	» dosloșit	»	lămurit.
»	» holdul	»	cuprinsul.
»	» leat	»	anul.
»	» hirtă	»	firtă, patrar.
»	» zdelcă	»	proiect de act de vên- dare.
»	» presustviea	»	pretoriul.
»	» scripisițe	»	parafate.
» 1246	povescă	»	raport.
»	» ponos	»	acusare.
»	» i	»	și.
»	» insovolnicie	»	arbitrar personal.
»	» vigavor	»	reprimandă.
»	» deladarisește	»	referéză.
»	» stolnacîalnic	»	șef de birou.
»	» comandirovcă	»	anchetă.
»	» cinovnicul	»	funcționarul.
»	» podorojnă	»	bilet de postă.
»	» podpiscă	»	recepisă.
»	» rodpiscă	»	adeverință.
»	» ostanovcă	»	manc.
»	» otnoșenie	»	raport.
»	» tricapel	»	marcată.
»	» raspolojenie	»	formă judecătorească.
»	» nacazanie	»	pedépsă.
»	» rușfert	»	mită, plată.
»	» katortosit	»	isbutit.
»	» iprocî	»	și cele-lalte.

Pag. 1246	obişnenie	însămna :	lămurire.
» 1247	chilos	»	gros în călă.
» »	posvolit	»	permis.
» 1248	ocroteşte	»	protege.
» 1252	căşuneze	»	cauzeze.
» 1255	metehnele	»	defectele.
» 1255	bêrlog	»	vizuina ursuluî.
» »	pitace	»	decrete de boîerie.
» 1258	omêt	»	zăpadă.
» 1261	plîroforisit	»	lămurit.
» »	dughienî	»	magasie (prăvălie).
» 1262	hăt	»	tocmaî.
» »	dicanicesc	»	judecătoresc.
» »	puşchîul	»	ştrengarul.
» 1264	cursă	»	pastilă de Serail.
» »	pîrte	»	nimeresc.
» »	domesnicit	»	înbîlîndit.
» 1265	înjghebându'îî	»	formându'îî.
» 1266	ghizdanul	»	portofoliul.
» »	şleapca	»	tricornul.
» 1171	işala	»	bravo.
» »	polcovnice	»	colonele.
» »	vajnice	»	importante.
» »	Sfatul	»	Consiliu de miniştri.
» 1272	prinosul	»	darul.
» »	plocon	»	cadoû.
» »	ke te lipa	»	şi cele-l-alte.
» »	simandikoase	»	însemnate.
» »	paşol	»	plécă (marş).
» »	otcupul	»	antreprisa.
» »	hazna	»	fisc.
» 1273	Saranta Eklisia	»	oraş grec.
» 1273	hristoitie	»	frică de Dumnezeu.
» »	anaforaoa	»	raportul la Domn.
» 1274	pravoslavnicî	»	ortodocsî.
» »	ulişa	»	strada.
» »	şipenie	»	nicî umbră de om.
» 1275	Litfe	»	némurî străine.
» »	imamea	»	vîrful cîubuculuî.
» 1276	prigonească	»	persecute.
» »	de la o-l-altă	»	împreună.
» »	harnic	»	activ.

Pag. 1277	sudiŭ	însamnă :	supuŭ străinŭ.
» 1279	katigorisescŭ	»	critică.
» 1280	căldărămgiŭ	»	paveluitorŭ.
» 1281	răsvăritorilor	»	revoluŭionarilor.
» »	dopros	»	interogatoriu.
» 1283	ticseŭŭ	»	grămădescŭ.
» 1284	chirul	»	plantă ce vatămă grăul.
» 1286	iscodim	»	inventăm.
» »	tertip	»	mijloc viclén.
» 1287	plihtisise	»	mi se urse.
» »	sfetnicŭ	»	consilierŭ.
» »	sinhisesc	»	sfiescŭ.
» 1289	surgun	»	ecsiliŭ.
» 1294	săhăstrie	»	schit isolat.
» »	smomit	»	scos din minte.
» »	mrejele	»	cursele.
» 1297	pecŭl	»	certificatul de căsătorie
» »	asudat	»	năduŭit.
» »	brânduŭă	»	flóre de tómnă.
» 1298	tuŭurŭ	»	stindard cu coŭŭ de caŭ.
» »	dumeresc	»	lămuresc.
» 1299	ghŭuzel	»	frumósă.
» »	hoŭ ghŭoldum ?	»	ce maŭ facŭ ?
» »	kefnis ei ?	»	keful 'ŭŭ-e bun ?
» 1299	Allah amanetoolu	»	mulŭemesc luŭ D-ŭeŭ.
» 1301	buŭur	»	poŭŭim.
» 1302	defteros	»	al doilea.
» 1306	anostie	»	fleac.
» 1311	hlizesc	»	rid tare.
» 1312	bazaconie	»	istorie cŭdată.
» »	apele	»	dispoŭiŭile.
» 1313	mata	»	domniea ta.
» 1314	cireaciŭ	»	oamenŭ de casă.
» 1315	rad	»	răfuesc.
» 1316	Epanastasis	»	revoluŭie.
» »	to spati	»	sabiea.
» 1317	hrăpească	»	răpescă.
» »	abraŭ	»	fals.
» 1318	veneticilor	»	străinilor.
» 1319	rădŭu	»	pădurice frumósă.
» »	sumeăŭă	»	îndrăznéŭă.
» »	unicelul	»	copil mic.

Pag. 1319	pîrli	Înséimnă :	face sgomot.
»	» cangea	»	labă cu unghii.
»	» pârle	»	naîbeî.
» 1320	îuruş	»	eama.
»	» hal	»	stare.
» 1321	buchisală	»	bătae înăduşită.
»	» şelma	»	injurie rusă.
» 1325	sbiri	»	calăii.
» 1329	dibaî	»	mult.
» 1339	Caînicul	»	sërmanul.
» 1342	procleţilor	»	blăstēmaşilor.
»	» mezat	»	licitaţie.
» 1344	ghîoşgorea	»	pe de'ntregul.
» 1345	adikie	»	nedreptate.

ERATA

Pag.	235	în loc de Hartă . . . jos	citesce: Hartă . . . gos.
»	248	» am cap de cuc	» ama l cap de cuc.
»	259	» mergi scumpul meu	» merci scumpul meu.
»	264	» Drugă	» Dragă.
»	277	» ca să citești ravașul	» ca să citești ravașele.
»	353	» acu șirata	» acūs (auđi) sirata.
»	357	Frasa: Ce vėd? Tatăl meu mă chīamă, etc. trebuie să fie rostită de Alecu, ear' nu de Frunđă.	
»	376	în loc de Eї, bine, că'ți cumpăr,	citesce: Eї, vino, că'ți cumpēr.
»	474	în cuplet lipsesce versul al ro-lé :	Ca sė'ı daı sė înțelėgă.
»	502	în loc de urs	citesce: ourș.
»	689	» vreї sė te încredințezi	» vreū să te încredințez.
»	731	» pe ferestele	» pe peretele.
»	796	» m'am răpeđit pe oblon	» m'am răpeđit la oblon.
»	801	» trezător	» trădător.
»	803	» pentru că sunt în stare	» pentru ea sunt în stare.
»	870	» te-o gāsīt	» te-ai gāsīt.
»	881	(Arie din <i>Domino noir</i> : Ah ! quelle nuit!)	
»	883	în loc de, Eї!	» Eū.
»	884	» observând mâna Caliopiї,	citesce: observând pe Caliopi.
»	885	(Arie din <i>Dame blanche</i> : D'ici voyez ce beau domaine.)	
»	894	în loc de, și riurї, mări	citesce: și riurї mari.
»	904	» suflet românesc	» suflet omenesc.
»	1124	» schit de pustiu	» schit de pustnicї.
»	1127	» sunt mulțemit tocmai acum.	» sunt mulțemit că ai venit tocmai acum.
»	1131	» iskřuzarlї	» iskřuzarlik.
»	1135	» ocărmuirliї	» ocărmuirlic.
»	1136	» arma l	» ama l
»	1139	» pentru cele mici ale lumii	» pentru micșurătățile lumii.
»	1150	» Nu 'ı vorba de noi	» Nu 'ı vorba de nas.
»	1156	» brique	» bisque.
»	1163	» Haї așa?	» Nu 'ı așa?
»	1167	» daū sorta	» daū sosta.
»	1175	» mă omoriți în casa me	» mă ameninți în casa me.
»	»	» aveți dreptate	» ai dreptate.
»	1205	» bocăn	» pogcn.
»	1612	Tabloul I din IV se termină cu frasa: Nu, nu; dar hai mai degrabă, dișă de Rucsanda.	

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by **LIBRARY BUREAU**

